

T.C
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

129 NUMARALI AYINTAB ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN
(H. 1061, 1108, 1142/M. 1650, 1696, 1729)
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NEŞE TOĞRUL

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Murat ÇELİKDEMİR

GAZİANTEP
TEMMUZ 2010

T.C
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

**129 NUMARALI AYINTAB ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN (H. 1061, 1108, 1142/M.
1650, 1696, 1729) TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NEŞE TOĞRUL

Tez Savunma Tarihi: 22/07/2010

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Yrd. Doç.Dr. Ahmet AĞIR
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Bu tezin yüksek lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığımı onaylarım.

Doç.Dr. Bilgehan PAMUK
Tarih Abd Başkanı

Bu tez tarafımda okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Danışmanı: Yrd. Doç.Dr. Murat ÇELİKDEMİR

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:

İmza

Doç.Dr. Bilgehan PAMUK(Jüri Başkanı)

Yrd. Doç.Dr. Murat ÇELİKDEMİR

Yrd. Doç.Dr. Ahmet AĞIR

ÖZET

129 NUMARALI AYINTAB ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRMESİ (H. 1061, 1108, 1142/ M. 1650, 1696, 1729)

TOĞRUL, Neşe
Yüksek Lisans Tezi, Tarih Ana Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Murat ÇELİKDEMİR
Temmuz 2010, 244 Sayfa

Şer'iyye sicilleri Osmanlı Devleti'nin askerî, hukuki, iktisâdi, dini ve idarî müesseseleri gibi birçok alanı hakkında önemli bilgiler içermektedir. Siciller, ait olduğu yerin eski yerleşim birimlerini, buradaki insanlara verilen lakapları, insanların birbiriyle olan ticari münasebetlerini, sosyal yaşamlarını, ekonomik durumlarını, hukuki münasebetlerini içermektedir ve şer'i mahkemeler hakkında önemli bilgiler vermektedirler. Tezimiz 129 Numaralı Ayıntab Şer'iyye sicilidir. Sicil Hicri 1061, 1108, 1142 / Miladi 1650, 1696, 1729 yıllarını kapsamaktadır. Söz konusu sicil defterinin çevirisi sayesinde Ayıntab'ın sosyal, siyasi, ekonomik, idari, mali, hukuki vs. durumuna ilişkin somut bilgilerin yanı sıra, Osmanlı tarihine ışık tutacak bilgilere de ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şer'iyye Sicili, Osmanlı Devleti, Ayıntab

ABSTRACT**TRANSCRIPTION AND ANALYSIS OF AYINTAB SHERIA RECORD
NUMBERED 129 (H. 1061, 1108, 1142/ 1650, 1696, 1729 AD.)**

TOĞRUL, Neşe

Master's Thesis: Department of History

Supervisor: Asst. Prof. Dr. Murat ÇELİKDEMİR

July 2010, 244 Pages

This document is numbered 129 of the Ayıntab sheria records, it belongs the years AD.1650, 1696, 1729 / H.1061, 1108, 1142. These records include detailed information about the Ottoman Empire such as military, economic, religious and administrative. With these information, we could comprise old accommodation units, economic conditions, nicknames, commercial relationships. In addition, they include information about religious court in our study. After giving information about “court and Kadi” in the Otoman Empire, we classified the documents in the records and gave their summaries and transcription and we wade a short evolution of the subjects and places, also there is the original text of the thesis. By the translation of this document we have introduced detailed information about Ayıntab and the Ottoman Empire about social, political, economic, administrative, financial and legal structure.

Key Words: Sheria Records, Ottoman Empire, Ayıntab

ÖN SÖZ

Osmanlı Devleti, tarihi kaynakları bakımından oldukça zengin bir devlettir. Bu kaynaklar içinde devletin hukuki, idari, sosyal, kültürel ve ekonomik yapısı ile nüfus yapısı hakkında bilgi veren zengin kaynaklardan birisi de şer'iyye sicilleridir. Şüphesiz tarih araştırmalarında ana kaynaklardan olan bu belgelerin okunması geçmişimizin aydınlatılması bakımından çok önemlidir. Şer'iyye sicilleri yalnızca Türk Tarihine değil, uzun süre Osmanlı hâkimiyetinde kalmış, bu gün de varlığını devam ettiren birçok devletin tarihine de ışık tutması bakımından oldukça önem taşımaktadırlar.

Bu düşüncelerden yola çıkılarak yapılan bu çalışma XVII ve XVIII. yüzyıl Ayıntab tarihine her bakımdan katkıda bulunmak amacıyla yapılmıştır. Şehrin coğrafi konumu, idaresi, nüfusu, ekonomisi, sosyal yapısı 129 numaralı Ayıntab Şer'iyye Sicili'ndeki belgelere dayandırılarak incelenmiş, sicilin transkripsiyonu ve değerlendirilmesinin yanında Ayıntab'ın kısa tarihi, sosyal, ekonomik ve kültürel yapısı da ortaya konmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmamda yardımlarını esirgemeyen değerli hocam ve tez danışmanım Yrd. Dç. Dr. Murat Çelikdemir'e teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca meslektaşım Sayın Sadık Çetin'e ve çalışmalarım sırasında her an yanımda olarak beni destekleyen sevgili eşim Abdülaziz Toğrul ile çocuklarım Esmâ ve Hulusi'ye teşekkürlerimi sunarım.

Temmuz 2010
Neşe TOĞRUL

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖN SÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLO LİSTESİ	vi
KISALTMALAR LİSTESİ	vii

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GİRİŞ	1
1.1.GİRİŞ	1
1.2. AYINTAB'IN KISA TARİHÇESİ	2
1.2.1. Ayıntab'ın Coğrafi Konumu	2
1.2.2. Ayıntab Adının Menşei	2
1.2.3. Osmanlı Yönetiminde Ayıntab	3

İKİNCİ BÖLÜM

2.LİTERATÜR BİLGİLERİ VE ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİYONU	5
2.1.GENEL OLARAK ŞER'İYYE SİCİLLERİ	5
2.2.ŞER'İYYE MAHKEMELERİNDEKİ GÖREVLİLER	7
2.2.1. Kadı	7
2.2.2. Naib	7
2.2.3. Kâtip	8
2.2.4. Muhzır	8
2.2.5. Kassam	8
2.2.6. Çavuş	8
2.2.7. Müşâvir	8
2.2.8. Şühûdü'l-hal	8
2.3.ŞER'İYYE SİCİLLERİNDEKİ BELGE ÇESİTLERİ	9
2.3.1. İlam	9
2.3.2. Huccet	9
2.3.3. Mâruz	9
2.3.4. Buyruldu	9
2.3.5. Müraseleler	10
2.3.6. Fermân ve Berâtlar	10
2.3.7. Temessükler	10

2.3.8. Tezkireler	10
2.3.9. Vakfiye	11
2.4. AYINTAB'A AİT ŞER'İYYE SİCİLLERİ VE TRANSKRİPSİYONU YAPILAN DEFTERLER	11
2.5. 129 NUMARALI SİCİL HAKKINDA GENEL BİLGİ	13
2.6. 129 NUMARALI AYINTAB ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN BELGE ÖZETLERİ VE TRANSKRİPSİYONU	15

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	218
3.1. 129 NUMARALI AYINTAB ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONUNDA TAKİP EDİLEN YÖNTEM VE YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	218

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE TARTIŞMA.....	220
4.1. 129 NUMARALI AYINTAB ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN GENEL BİR DEĞERLENDİRMESİ	220
4.2. 129 NUMARALI AYINTAB ŞER'İYYE SİCİLİ'NE GÖRE TESBİT EDİLEN İDARİ VE SOSYAL YAPILAR	230
4.2.1. Mahalleler ve Köyler	230
4.2.2. Medreseler ve Câmiler	232
4.3. 129 NUMARALI AYINTAB ŞER'İYYE SİCİLİ'NDE GEÇEN ELKABLAR	233
4.3.1. Vezir Rütbesindeki Beylerbeyi Elkabı.....	233
4.3.2. Şeyhülislam Elkabı	233
4.3.3. Defterdar Elkabları.....	233
4.3.4. Sabık Kazasker Elkabı	233
4.3.5. Beylerbeyi Elkabı.....	233
4.3.6. Kadı ve Müftü Elkabı.....	233
4.3.7. Çavuş, Naib ve Dizdar Elkabı.....	234
4.3.8. Duyun emini ve Sipahi Elkabı	234

SONUÇ.....	235
-------------------	------------

KAYNAKLAR	236
------------------------	------------

EKLER.....	238
-------------------	------------

EK A. ŞER'İYYE SİCİLİ'NDEN ÖRNEK BELGELER	239
Ek. A.1. Tereke Kaydı Örneği	240
Ek. A.2. İlam Kaydı Örneği	241
Ek. A.3. Berat Kaydı Örneği.....	242
Ek. A.4. Hüccet Kaydı Örneği	243

ÖZGEÇMİŞ.....	244
----------------------	------------

TABLO LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 4.1. Tespit Edilen Mahalleler	230
Tablo 4.2. Tespit Edilen Nahiyeler.....	231
Tablo 4.3. Tespit Edilen Köyler.....	231
Tablo 4.4. Tespit Edilen Mezralar	232
Tablo 4.5. Tespit Edilen Medreseler.....	232
Tablo 4.6. Tespit Edilen Camiler.....	232

KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.e	Adı geçen eser
a.g.m	Adı geçen makale
a.g.t.	Adı geçen tez
b.k.z	Bakınız
t.y.	Basım Tarihi Yok
c.	Cilt
D.T.C.F	Dil Tarih Coğrafya Fakültesi
H.	Hicri
G.Ü	Gazi Üniversitesi
G.T.O	Gaziantep Ticaret Odası
İ.Ü.E.F.	İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
M.	Miladi
M.E.B	Milli Eğitim Bakanlığı
s./ss.	Sayfa/sayfalar
T.D.K.	Türk Dil Kurumu
T.D.V.	Türkiye Dünyası Vakfı
T.D.A.V.	Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
T.T.K	Türk Tarih Kurumu

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ

1.1.GİRİŞ

Geçmişten günümüze kadar gelebilen yazılı belgeler tarihimizin aydınlatılması bakımından önem taşımaktadır. İşte bu yazılı belgeler içerisinde resmi özelliğe sahip vesikalardan şer'îyye sicilleri tarihimizin aydınlatılması bakımından son derece önemlidir. Osmanlı kadılarının tuttuğu bu kayıtların bulunduğu defterlere “Şer'îyye Sicili” denildiği gibi, “Kadı Sicili, Kadı Defteri, Sicil-i Mahfuz veya sadece Sicil” de denmektedir. Osmanlı mahkemelerinde, dâva sonuçları ile mahkemeye intikal eden her türlü resmi yazı belirli bir disiplin içinde yazılırdı. Özellikle şehir tarihçiliğinde askeri, kültürel, sosyal ve iktisadi yapı hakkında çok kıymetli bilgiler ihtiva eden “Şer'îyye sicilleri”, tarih araştırmalarında “Birinci elden kaynak” olarak kabul edilmektedir. Şer'îyye sicilleri” merkez ile taşra arasındaki resmi yazışmaları, her türlü hukukî, sosyal, kültürel, iktisadî ve idarî hayatı yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva etmektedir. Şer'îyye sicillerinden ait oldukları bölge halkının, günlük hayatını, giyecek ve yiyecek fiyatlarını, çarşılarını, mahalle ve köylerini, örf, adetlerini, vakıflarını, hayat şartlarını, ödedikleri vergileri ve benzeri konularda durumlarını gösteren çok değerli bilgiler elde etmek mümkündür.

Yukarıda bahsedilen çerçevede incelemeye alınan 129 numaralı Ayıntab Şer'îyye Sicili, H.1061, 1108 ve 1142 tarihlerinde Osmanlı Devleti'nin Ayıntab şehrinde tutulan şer'î mahkeme kayıtlarını içermektedir. Bu çalışmanın sebebi; Osmanlı Devleti'nin siyasi, sosyal, ekonomik ve idari, yönlerinin araştırılması yanında şehir kültürü yönünden de araştırılmasına duyulan ihtiyaçtır. Bu düşüncelerden yola çıkılarak tarih araştırmacılarına kaynak oluşturmak amacıyla 96 sayfalık sicilin orijinal sayfalarının transkripsiyonu ve değerlendirmesi yapılmıştır. Böylece söz konusu döneme ait Ayıntab Şehri'nin sosyal tarihinin ortaya konulması ve şehir tarihi araştırmalarına katkı sağlanması hedeflenmiştir.

1.2. AYINTAB'IN KISA TARİHÇESİ

1.2.1 Ayıntab'ın Coğrafi Konumu

Ayıntab ili, bugünkü Akdeniz Bölgesi ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin birleştiği yerde olup kapladığı alanın büyük kısmı Güneydoğu Anadolu'nun batısındadır. Fırat nehrine 55 km, Halep şehrine ise 100 km. mesafededir. Halep şehrinin kuzeyinden itibaren gittikçe yükselerek devam eden yaylanın merkezi bir mevkiinde deniz seviyesinden ortalama 900 m. yükseklikte, engebeli bir arazide tepeler üzerine kurulmuştur. Ayıntab şehri ve bölgesi, en eski devirlerden beri, iklim ve mevkiinin iyi hususiyetleri ile iskâna çok uygun yerler olarak bilinmektedir.¹

1.2.2. Ayıntab Adının Menşei

İlk Çağ'a ait belli başlı kaynak ve araştırmalarda Ayıntab adına rastlanmamakla birlikte, iktisadî ve siyasi bütün faaliyetlerin yoğun bir şekilde sürdüğü Kuzey Suriye ile Mezopotamya'yı İç Anadolu'ya bağlayan yolların geçtiği yerler o devirlerde Dülük bölgesi olarak anılmıştır. Dülük bölgesi, M.S. 395'ten itibaren Bizans hâkimiyeti altına girmiş ve bu tarihten sonrada Araplarla Bizanslılar arasında mücadelelerin geçtiği bir sınır bölgesi konumunu almıştır. Bugün de Dülük adıyla anılan yere Asurlular; Babiğü, Bilabhi, Doluk, Romalılar; Dolichenus, Doulichia, Doliche, Bizanslılar ise Tolunbh demektedir.²

XV. yüzyıl tarihçilerinden Bedrettin Aynî ise Ayıntab'ın eski isminin yüzük kalesi anlamına gelen "Kal'a-i Füsûs" olduğunu ileri sürer ve Kal'a-i Füsûs hükümdarının yaptıklarından dolayı pişmanlık duyduğu için tövbe ettiğini böylece şehrin adının Ayıntab olarak kaldığını iddia eder.³

Şehrin islâm topraklarına dâhil edilmesi ilk olarak Hazreti Ömer döneminde gerçekleşmiştir. Arap coğrafyacıları'nın eserlerinde ilk Ayntab adının Araplarca verildiği ileri sürülmektedir. Şehrin ismi muhtelif kaynaklarda "Hantab", "Entab", "Hamtab", "Hatab", "Ayıntab" olmak üzere değişik isimlerle anılmakla birlikte, Selçuklular ve Osmanlılar döneminde de Ayıntab adının kullanıldığı bilinmektedir. Bu adın parlak güneş yahut gür güneş anlamına gelen "Ayıntab" kökünden geldiğini söyleyenler olduğu gibi, aynı zamanda "Hantap" ile bağlantılı olarak "hükümdara ait toprak" anlamına geldiğini belirtenler de bulunmaktadır.

¹ Hüseyin Özdeğer. (1996). *Gaziantep. Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Güzel Sanatlar Matbaası, c.XIII, İstanbul, ss.466-469.

² Erdal Ceyhan. (1999). *Gaziantep Tarihi*. Gaziantep Ticaret Odası Yayınları, Gaziantep, s. 130.

³ Bilgehan Pamuk. (2009). *Bir Şehrin Direnişi Antep Savunması*. IQ Kültür Sanat yay.İstanbul, s.32

1.2.3. Osmanlı Yönetiminde Ayıntab

Türk İslam Hâkimiyetine girdikten sonra Dulkadirli, Akkoyunlu ve Memluklu egemenliklerini görmüş olan Ayıntab şehri, Yavuz Sultan Selim'in Mısır Seferi'nin ardından Osmanlı hâkimiyeti altına girmiştir. Yavuz döneminde kısa bir süreliğine Halep Vilayeti'ne, 1531'den itibaren ise sancak statüsünde Dulkadir (Maraş) Eyaleti'ne bağlanmıştır. 1818 yıllarına doğru da Dulkadir Eyaletinden ayrılarak kaza statüsünde Halep Vilayeti'ne dâhil edilmiştir.⁴

Osmanlılar döneminde Ayıntab şehri, mühim ticaret yolları üzerinde olması, çeşitli ürünleri ve halkın ticari kabiliyeti sayesinde kısa sürede gözde ticaret kentlerinden birisi haline gelmişti. Esnaf birlikleri, medreseler, köy ve aşiret örgütleri çok düzenli bir şekilde çalışmaktaydılar. Şehirde kısa sürede toplum yararına birçok müessese vücuda getirilmişti.⁵ Çok sayıda cami, medrese, han ve hamam yapılmış, kent aynı zamanda üretim, ticaret ve el sanatları yönünden de ilerlemişti.⁶

129 numaralı Şer'iyye Sicilinin daha iyi anlaşılabilmesi adına XVII. ve XVIII. yüzyıllarda ülkenin durumuna şöyle bir bakılacak olursa;

XVII. Yüzyıla gelindiğinde Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu sıkıntılı durum, yani savaşlardaki başarısızlıkların artması, malî sıkıntıların giderek daha fazla hissedilmesi, artan nüfus ve yüksek enflasyon tüm ülkede etkisini göstermeye başlamıştı. Avrupadaki gelişmelere ayak uyduramayan Osmanlı Devleti'nin sosyal ve ekonomik yapısı giderek zayıflamış, devletin temel taşlarından olan tımar sistemi onarılamayacak ölçüde zarar görmüştü. Devlet, yaşanan olumsuzlukların çözülmesi için gayret gösterme çabasındayken toplumda arzu edilmeyen hadiseler yaşanmaya başlamıştı. Devletin genel durumuna bağlı olarak Ayıntab'ta da diğer Anadolu şehirleri gibi zaman zaman Celali isyanları çıkmaktaydı. Toplumun her sınıfından katılımın olduğu bu isyanlar uzun yıllar ülkede huzursuzluğa ve zayıyata yol açmıştı.⁷

Ayrıca bu isyanların dışında, 129 numaralı Ayıntab Şer'iyye sicilinde de değinilen Abaza Hasan Paşa isyanı gibi devlet ricalinin çıkardığı ve bütün bölgeyi etkisi altına alan eşkıyalık hareketleri de yaşanmaktaydı. XVII. yüzyılın ikinci yarısından sonra durumun düzeltilmesi adına yapılan çalışmalar bir nebze olsun

⁴ Celâl Pekdoğan. (1999). *GaziantepTicaret Odasının 100. Yılı:1898–1998*. GTO Kültür Yayınları, Gaziantep, ss.11–14.

⁵ Pamuk. A.g.e., s.52

⁶ Hüseyin Özdeğer. (1982). *XVI. Yüzyıl Tahrir Defterlerine Göre Antep'in Sosyal ve Ekonomik Durumu*. Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul, s. 19.

⁷ Hülya Canbakal.(2009).*17.Yüzyılda Ayıntab-Osmanlı Kentinde Toplum ve Siyaset*, İstanbul, s.44

başarılı olduysa da kesin neticeler vermemişti. Zira Kutsal İttifak Savaşları ve Karlofça Antlaşması ile devlet çok daha büyük sıkıntılara doğru ilerlemekteydi. Devam eden yüzyıllarda yapılan ıslahat çalışmaları ile durumun düzeltilmesi amaçlanmıştı. 129 numaralı Ayıntab Şer'iyye Sicilindeki belgelerden de anlaşılacağı üzere devlet bir yandan eşkıyalık hareketleri ile baş etmeye çalışırken bir yandan da vergi kaybını önleme adına tedbirler almaktaydı.

XVIII ve XIX. yüzyıllarda da devam eden iç ve dış kaynaklı sıkıntılara rağmen Ayıntab şehri Halep'ten sonra Kuzey Suriye'nin en önde gelen şehirlerinden birisi idi.

İKİNCİ BÖLÜM LİTERATÜR BİLGİLERİ VE ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİYONU

2.1. GENEL OLARAK ŞER'İYYE SİCİLLERİ

Osmanlı Devleti'nin en önemli yargı organı Şer'i mahkemelerdir. Şer'i mahkemelerde mahkemenin bilgisi dâhilinde tutulan, resmi statü taşıyan her türlü kayıtların toplanmış olduğu defterlere yaygın adıyla Şer'iyye Sicili denir. Şer'iyye sicillerine kadı defterleri, mahkeme defterleri denildiği gibi kısaca defter de denilmektedir. Bu siciller aynı zamanda XV. yüzyılın yarısından başlayarak XX. yüzyılın ilk çeyreğine kadarki Türk kültür tarihinin temel kaynaklarının başında gelmektedir. Sahip oldukları muhteva dolayısıyla tarihin çeşitli konularına ait, uzunca bir dönemi kapsayacak şekilde bilgi ile mücehhezdirler.⁸

Osmanlı Devleti altı asır, üç kıtada hüküm sürmüş büyük bir devlettir. Bu büyük devletin tarihi mirasıyla beraber günümüze intikal eden birçok arşivleri vardır. Bu durum Osmanlı Devleti'nden günümüze intikal eden arşiv malzemeleri üzerinde yapılan tetkiklerden anlaşıldığı gibi değişik dönemlerinde görevli olarak veya seyahat maksadıyla ülkeyi ziyaret eden yabancılar tarafından da tespit edilmiştir.⁹

Şer'iyye Sicillerinde bulunan belgeleri üç gruba ayırabiliriz.

1. Devlet merkezinden gelen bütün fermânlar, emirler, tebliğler
2. Kadı tarafından verilen hükümler
3. Resmîyete geçirilmesi gereken; vakıf, hibe, şahadet, vekâlet, veraset gibi konulara ait belgeler.¹⁰

---

⁸ Kenan Ziya Taş. (1998).“*Arşiv Malzemesi Olarak Şer'iyye Sicilleri Ve Taşra Üniversitelerinde Tarih Araştırmaları*”.I. Arşiv Şurası, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yay, Ankara, s. 178.

⁹ Necati Aktaş. (1999).”Osmanlı Dönemi Arşivciliğimiz”. *Osmanlı*. c.6, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s.303.

¹⁰ Mustafa Öztürk. (1999) Harput Şer'iyye Sicilleri . *Tarih İçinde Harput Sempozyumu*, s. 192.

Osmanlı Devleti mahkemelerinde, kadılar tarafından tutulan kayıtlar, taşra teşkilatının idarî ve sosyal yapısını ortaya çıkaran en teferruatlı arşiv belgeleridir.¹¹ Şer'iyeye Sicilleri dil, din, ırk ve renk farkı gözetilmeden bütün teb'a ile ilgili olayları, mahkeme kararlarını ve idari düzenlemeleri kapsamaktadır.¹²

Kadılar bayram ve cuma günleri dışında evlerinde ya da cami, mescit ve medreselerin belirli odalarında kurulan mahkemelerde askeri meseleler dışında bütün devlet işleri ile mahalli dâvaları çözüme kavuştururlardı.¹³ Bundan dolayı devlet-halk arasındaki ilişkileri, kanunların uygulanışını, miras, intikal ve borç dâvalarını, gayrimüslimlerin hukukî durumlarını da şer'iyeye sicillerinde bulabilmekteyiz. Vakıfların yaptırdıkları imaretler, hanlar, hamamlar, camiler, türbeler, medreseler, zaviyeler, vakıfların gelirleri, bedestenler gibi kaybolmuş abideler ve sanat eserleri ile ilgili bilgileri de kayıtlardan çıkarmak mümkündür.¹⁴ Şer'iyeye sicil kayıtlarından nahiye, kasaba, köy, mezra, mahalle adlarını, yeni kurulan yerleşim yerlerini ve bazı sebeplerden dolayı terk edilen yerleri öğrenmek mümkündür. Ayrıca savaş zamanında bölge halkının savaşa nasıl katıldığını, bölgelere göre ticari faaliyetleri, esnaf ilişkilerini, üretim ve tüketim maddelerinin neler olduğunu, her türlü eşya ve yiyeceklerin piyasa fiyatlarının ne olacağını kısaca bütün ekonomik faaliyetleri öğrenmek mümkündür. Ordunun savaşa giderken yaptığı menzil masrafları, ulakların, habercilerin nerede binek değiştirdikleri, masraflarının nereden nasıl temin edileceği, iltizam ve vergi toplamakla mükellef memurların ücretlerinin ne kadar olduğu da yine şer'iyeye sicilleri'nde açıkça görülmektedir.

Şer'iyeye sicilleri'nden devletin koymuş olduğu muhtelif yasakları, her bölgede yetişen ürünlerin neler olduğunu ve yerleşim yerlerinin yaklaşık nüfusunu öğrenmek mümkündür. Ayrıca tımar teşkilatı ve vakıf müesseseleri hakkındaki bilgilere, Anadolu'da çeşitli zamanlarda meydana gelen isyanlara ve eşkıyalık faaliyetleri ile bunların sonuçlarına da ulaşılabilmektedir.¹⁵

Şer'iyeye Sicillerindeki konular ise kısaca şöyle sıralanabilir.

1. Merkezden gönderilen her türlü fermân, berât, mektuplar.

¹¹ Aynur Ünlüyol. (1995) . *Şer'iyeye Sicillerine Göre XVIII. Asrın İlk Yarısında Balıkesir. (1700 - 1730)* ,(Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi), Bursa, s.1.

¹² Ahmet Akgündüz. (1988). *Şer'iyeye Sicilleri Mahiyeti, Toplu Katalogu ve Seçme Hükümler.* c.I, T.D.A.V. Yayınları, İstanbul, s.11.

¹³ Halil Cin ve Ahmet Akgündüz. (1989). *Türk Hukuk Tarihi.* Selçuk Üniversitesi Yayınları, s.224

¹⁴ Ünlüyol, a.g.t., s.2.

¹⁵ Mücteba İlgürel. (1975) . “Şer'iyeye Siciller Toplu Kataloguna Doğru”. *İ.Ü.E.F. Tarih Dergisi*, İstanbul, ss.28–29–123.

2. Mahalli yöneticilerin çeşitli konularda, sancak ve şehir meselelerini çözmek için yayınladıkları buyruhdular ile bunların icraatlarını gösterir kayıtlar.
3. Kadıların çeşitli konularda merkeze gönderdikleri ilâmlar ile kişi ya da çeşitli müesseseler arasında doğan anlaşmazlıkları çözmek için verdikleri hüccetler.
4. Şehrin mahalle listeleri, dini ve sosyal yapıların inşası, bakım ve tamirlerinin yapılması, şehirde yürütülen imar faaliyetleri
5. Şehir nüfusunu, nüfusun ırkî ve dini yönden ayrımını, bu nüfusun zaman zaman maruz kaldığı hastalık ile tabii afetleri anlatan belgeler.
6. Evlenme, boşanma, kız, kaçırma, mehir bağlama, alım-satım, mukavele ve kefalet senetleri, hırsızlık, kalpazanlık, yaralama ve öldürme ile ilgili belgeler.
7. Şehirdeki esnaf grupları, bunların meslekleri ile ürettikleri malların çeşitleri vb. kayıtlar.
8. Sancak ve şehir halkından toplanan vergiler, bu vergilerin toplanmasında kullanılan avarız hânesi ile ilgili listeler.¹⁶

2.2.ŞER'İYYE MAHKEMELERİNDEKİ GÖREVLİLER

2.2.1.Kadı

Şer'î mahkemelerde yargı görevini ifa eden kişidir. Kadılarına hâkim veya hakimü'ş-şer'de denilirdi. Kadıların görevleri arasında, şer'î hükümleri icra, şer'îyye sicillerini yazma, veli veya vasisi olmayan küçükleri evlendirme, yetimlerin ve gaiblerin mallarını muhafaza, vasi ve vekillerin tayin veya azletme, vakıfların muhasebelerini denetleme, evlenme akdini icra, vasiyetleri tenfiz gibi hukuki işlerin takibi yer alıyordu. Dolayısıyla kadı, sadece adlî işlere değil aynı zamanda mülkî, askerî, beledî ve mali işlere de bakan bir görevli halini almış ve geniş bir memuriyet ile donatılmıştır.¹⁷

2.2.2.Naib

Vekil anlamına gelen naib, kadıların kendi yerlerine dâvaya bakmak üzere görevlendirdikleri kişilere denilir. Bir hâkimin naibini, yetkili olduğu bütün konularda vekil yapması mümkün olduğu gibi, bazı sınırlı yetkiler vermesi de

¹⁶ İbrahim Yılmazçelik. (2001) . *Diyarbakır Şer'îyye Sicilleri (Katalog ve Fihristleri)*. Ankara, s.78.

¹⁷ İlber Ortaylı. (1994). *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*. Turhan Kitap Evi, Ankara, ss. 27-29.

mümkündü. Naibler şer'i mahkemelerde kadı namına belirli görevleri ifa ile yükümlüydüler. Naib sayısı, kazanın büyüklüğüne göre değişebilirdi.¹⁸

2.2.3. Kâtip

Kâtipler, tarafların iddia ve savunmalarını ve şâhitlerin beyanlarını doğru olarak zabta geçiren kimselerdir.

2.2.4. Muhzır

Adli memur olarak mahkemelerde celp ve tebliğ işlerini gören devlet memurlarına denirdi.¹⁹

2.2.5. Kassam

Terekeleri taksim eden şer'î memura denilmektedir. Kassâmlar taksim ettikleri terekelerden resm-i kısmet adı ile haraç alırlardı.

2.2.6. Çavuş

Çavuşlar, ilamların icrâsı, borçlunun mallarını satarak borcunun ödenmesi, borçlunun inat ve temerrüdü üzerine gerekirse mahkeme kararıyla hapisle tazyik edilmesi, hukuken kesinleşen nakdî ve bedenî cezaların infazı gibi görevleri yapmaktaydı.²⁰

2.2.7. Müşâvir

Kadıların gereken zamanlarda fetva istedikleri ve danıştıkları ulemâya denirdi.²¹

2.2.8. Şühûdü'l-hal

Şer'i mahkemelerde kadıların diğer bir yardımcısı mahkemeye müşâhit sıfatıyla katılan "şuhûdü'l-hâl" dir. Şuhûdü'l-hâl, taraflara değil mahkemedeki yargılamaya şâhitlik ederdi. Dolayısıyla şuhûdü'l-hâl meclis-i şer'de jüri vazifesi

¹⁸ İ. Hakkı Uzunçarşılı. (1988). *Osmanlı Devletinin İlmiye Teskilatı*. T.T.K. Yayınları, Ankara, s.108.

¹⁹ Mehmet Zeki Pakalın. (1999). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. MEB Yay., İstanbul, s. 572.

²⁰ İsmail Hakkı Uzunçarşılı. (1998). *Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı*. 3. Baskı, TTK Basımevi, Ankara, s. 408.

²¹ Akgündüz, a.g.e., s.74.

görürdü. Şuhûdül-Hâl olarak zaman zaman emekli kadılar, kazaskerler, müderrisler ve müftüler görev yapmışlardır²²

2.3.ŞER'İYYE SİCİLLERİNDEKİ BELGE ÇESİTLERİ

Şer'iyye sicillerinde geçen dâvalar arasında ilam, hüccet, maruz, vakıf, buyrultu ve berât, vasi tayini, borç ile ilgili belgeler bulunmaktadır. Şer'iyye sicilinin değerlendirilmesinde bu belge adları çok önemlidir. Aşağıda kısaca bunlara değinilmiştir.

2.3.1. İlam

Bir dâvaya ilişkin mahkemece verilen ve üstünde hâkimin imza ve mührü bulunan karar metni ile dâvacının iddiâsı, dâvalının cevabı, eğer savunmada bulunmuşsa dayandığı deliller ve bilgileri taşıyan vesikadır.²³

2.3.2. Hüccet

Bu kelimenin lügat manası; delil, kavil anlamında olup Osmanlı Devleti'nde ise; hâkim huzurunda ikrar ve takrir gibi hükmü ihtiva etmeyen vesikalardır.²⁴ Esasen hüccetler mahkemelerin noterlik çalışmalarının bir yönüdür. Bazı hüccet çeşitleri evlenme akdine ilişkin hüccetler, küçük çocukların evlendirilmesi, boşanma, mehir, nafaka, vasî tâyini ile ilgili hüccetler vardır.

2.3.3. Mâruz

Mahkemelere yapılan şikâyetler, hâkimin emriyle görevliler tarafından hazırlanan kâşif ve tahkikat raporları soruşturmalar ve naiblerin, daha çok ceza konularında yürüttükleri soruşturmalar ve hâkimin onayına sundukları kararlar ile hâkimlerin üst makamlara arz ettikleri konulardır.²⁵

2.3.4. Buyruldu

Şer'iyye sicilinde bulunan kayıtlardan biri de sadrazamların yazılı emri olan buyruldulardır. Osmanlı Devleti'nde padişahın sonra şer'i ve kanûnî hükümleri icra

²² M. Akif Aydın. (1994). Osmanlı'da Hukuk. *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*. c. I, Yıldız Yayıncılık, İstanbul, s.399.

²³ Ferit Develioğlu. (1999). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*. Aydın Kitabevi, Ankara, s. 426

²⁴ Pakalın, *a.g.e.*, s.69.

²⁵ *Türk Dil Kurumu Sözlüğü*. (2000). c..2, TDK Yayınları, Ankara, s. 35

ve tâkip ile görevli olan makam, padişahın bir nevi mutlak vekili olan Sadrazamın, (Padişahın emrine dayanarak) bazı hususları kadılara bildirdikleri belgelerdir.²⁶

2.3.5. Müraseleler

Kadıların resmi yazışmalar yaparken kullandıkları, kendisine denk olan ya da daha aşağı rütbeli makam ve şahıslara hitaben kaleme aldığı belgelere denmektedir.²⁷

2.3.6. Fermân ve Berâtlar

Fermânlar, Divan-ı Hümayun ve Paşakapısı'ndaki divanlarda alınan kararlara uygun olarak yazılan ve üzerinde tuğra bulunan padişah emirleridir.²⁸ Şer'i hükümlerin icrasını teyit eden ve yapılan düzenlemeleri kadıya bildiren fermânlardan başka vazife tevcihi, tımar tevcihi ve ticaret berâtı gibi konularla ilgili fermân, berât ve nişanlar da sicillere kadı tarafından kaydedilmiştir.

Berât ise herhangi bir görev veya memuriyete tayin edilenlere görevlerini yapma yetkisini veren ve üzerinde padişahın tuğrasını taşıyan atama emirlerine denir.²⁹

2.3.7. Temessükler

Temessükler, ihtimamla tutunmak anlamına gelir. Sened için alınıp verilen muahede, sulhnamedir. Şer'iyye sicilindeki anlamı ise mîrî arâzide ve salih olmayan vakıflarda tasarruf hakkı sahiplerine verilen belgedir.³⁰

2.3.8. Tezkireler

Aynı yerde bulunan resmî dâirelerin birbirlerine yazdıkları kâğıtlara denir. Tezkireler başta sadrazam olmak üzere yüksek devlet memurlarının özel kalem müdürü olan tezkireciler tarafından yazılıdır.³¹

²⁶ Halil İnalçık. (1996). *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*. 2. Baskı, Eren Yayınları, İstanbul, s. 339.

²⁷ Fahrettin Atar. (2003). "Mahkeme". *Türk Dünyası Vakfı İslam Ansiklopedisi*. c.VII, TDV Yayınları, Ankara, ss. 338–341.

²⁸ Mübahat S. Kütükoğlu. (1998). *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul, s.9.

²⁹ Pakalın, *a.g.e.*, s.70.

³⁰ Halil İnalçık. (2000). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*. Halil Berktaş (çev.), c.1, 2. Baskı, Eren Yayınları, İstanbul, s. 146.

³¹ Şemsettin Sami. (1994). *Kâmus'ul-A'lâm*. c.V, İstanbul, s.801.

2.3.9.Vakfiye

Bir malın belli bir amaca tahsis edilmesine vakıf denir. Vakfiye ise vakf edilen şeyin vasıfları ve vakf edilme şartlarını ihtiva eden ve kadı tarafından tasdik edilen bir belgedir. Vakfiyelerde, vakıf gelirinin devamlı olması ve vakfedilen şeyin tam mülkiyete haiz olması gibi özellikler de aranırdı. Bu şartların mevcut olması halinde vakıf sahibi, vakf ettiği şeylerin listesini ve şartnamesini bütün ayrıntılarıyla kaydettirdiği bir vakıfnâme ya da vakfiye tanzim ettirirdi.³²

2.4. AYINTAB'A AİT ŞER'İYYE SİCİLLERİ VE TRANSKRİPSİYONU

YAPILAN DEFTERLER

Bu gün Gaziantep iline ait 174 adet şer'iyeye sicil defteri bulunmaktadır. Bu defterler 1991 tarihine kadar Gaziantep müzesinde muhafaza edilmiş olup, bu tarihten sonra Ankara Milli Kütüphane'ye gönderilmiştir. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün 14.10.2005 tarih ve B.02,0.AR.V-0.11.401.04-5710 talep yazıları ve Millî Kütüphane Başkanlığı tarafından alınan 15.11.2005 tarih ve B.16,0.MKB.0.77.00.05/550.05-168333 sayılı Bakanlık oluru doğrultusunda yazma ve nadir eserler deposunda bulunan şer'iyeye sicil defterlerinin Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'ne devri kararlaştırılmıştır.

Ayıntab'a ait çalışılmış şeri'yye sicilleri;

Ahmet Yılmaz. (1997). 19. yüzyıl ilk Çeyreğinde Şer'iyeye Sicilleri ve Tereke Defterlerine Göre Medine-i Ayıntab'ın iktisadi ve içtimai Durumu. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Aynur Geçgil.(2006). 141 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicili Metin-Değerlendirme. (H. 1234-1236/M. 1818/1821) Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Ayşe Erkmen.(2005). 156 Numaralı Ayntab Şer'iyeye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (H.1312-1314, Sayfa 167-250, 1-93, 1-8) Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Cemil Cahit Güzelbey. (1966). Gaziantep Şer'i Mahkeme Sicilleri M.1886 ilâ 1909. c. 153-160, Fasikül 1, Gaziantep.

³² Kütükoğlu. *a.g.e.*, s.350.

Cemil Cahit Güzelbey. (1966). Gaziantep Şer'î Mahkeme Sicilleri M.1841 ilâ 1806. c. 144–152, Fasikül 2, Gaziantep.

Cemil Cahit Güzelbey. (1966). Gaziantep Şer'î Mahkeme Sicilleri M.1828 ilâ 1838. c. 142–143, Fasikül 3, Gaziantep.

Cemil Cahit Güzelbey ve Hulusi Yetkin. (1970). Gaziantep Şer'î Mahkeme Sicillerinden Örnekler. M.1729 ilâ 1825. C.81–141, Gaziantep.

Cuma Çam.(2008). 11 Numaralı Ayntab Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (H.1017/M.1608–1609) Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.

Faruk Yılmaz.(2007). 151 Numaralı Ayıntab Şer'iyye Sicili'nin Transkripsiyonu ve değerlendirmesi. (H. 1299–1301/M. 1882–1884) Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep

Fuat Yıldırım. (1996). 108. Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili (H.1164.-1165-M.1750–1752). Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Galip Eken.(1988). Gaziantep'in 113 numaralı Şer'iyye Sicili transkripsiyonu ve değerlendirmesi (H.1168–1169 M. 1755–1756) Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Handan Bozkurt. (2002). Gaziantep 17 Nolu Şer'iyye Sicili. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Halis Adnan Arslantaş.(1997). Antep'in 141 numaralı H. 1261–1270 tarihli Şer'iyye Sicilinin transkripsiyon ve kataloğu. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Havva Yıldız. (2006). 156 Numaralı Ayntab Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (H.1310–1312/M.1893–1894, S. 3–96,70–174) Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Hüsniye Güner.(2006). 21 Numaralı Ayıntab Şer'iyye Sicili Defteri Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (H.1059–1060/M.1649–1650) Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Mehmet Ali Yıldırım.(2006). 152 Numaralı Ayntab Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (H.1302–1303/M.1884–1885) Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Rabia Sultan Timbil. (2003). 19 Numralı Gaziantep Ser'iyye Siciline göre

Mülk Satışları (1647–1648). Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Serhat Kuzucu. (2006). 123 No'lu Gaziantep Şer'iyeye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (H.1180–1181/M.1766–1767) Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Yüksel Babaninoglu. (2004). 155 Nolu Gaziantep Şer'iyeye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (H.1308–1310/M. 1894). Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Zemzem Yüçetürk.(2009). 98/3 Numaralı Gaziantep şer'iyeye Sicili (H.1155/M.1742–1743) Transkripsiyon ve Değerlendirme, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Zeynel Özlü. (1999). Gaziantep'in 120 Numaralı Şer'iyeye Sicili (Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi). Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.³³

2.5. 129 NUMARALI SİCİL HAKKINDA GENEL BİLGİ

Yüksek Lisans Tezi olarak çalışılan 129 Numaralı Ayıntap Şer'iyeye Sicili, H. 1061, 1108, 1142/ M.1650, 1696, 1729 tarihlerinde Ayıntap şehrinde tutulan şer'i sicil kayıtlarıdır. Burada şunun belirtilmesi gerekir ki; Ahmet Akgündüz'ün Şer'iyeye Sicilleri Kataloğu'nda bu tarihler 1108, 1142 ve 1161 şeklinde verilmiştir. Fakat transkripsiyon çalışması sırasında 1161 tarihinin 1061 şeklinde olduğu tespit edildi. Bahsedilen katalogta tarih sıralamasına göre bir düzenleme yapıldığı takdirde söz konusu defterin numarası 22 olarak düzeltilmelidir. Zira defterde kayıtlı ilk belgeler 1061 yani 1650 tarihli kayıtlardır. Ancak defterde kayıtlı belgelerin düzenlemesine bakıldığında da bir karışıklık göze çarpmaktadır. Çünkü katalog çalışması sırasında verilen numaralandırmaya göre defterin ilk 56 sayfası H.1108/ 1696 tarihli kayıtları, 57 ile 77. sayfalar arası H.1142/M.1729 tarihli kayıtları, son 20 sayfası ise H.1061/M.1650 tarihli kayıtları içermektedir. Bu durumda yapılabilecek en doğru tesbit şöyle olacaktır; H.1061 tarihli kayıtlar defterin sağından başlanarak yazılmış,

³³Serhat Kuzucu. (2006). 123 No'lu Gaziantep Şer'iyeye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (H.1180–1181/M.1766–1767) Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep. s.12

H.1108 tarihli kayıtlar ise defterin sol başından başlanarak kaydedilmiştir. Dolayısıyla ortada kalan boş sayfalar ise H.1142 tarihindeki dava kayıtları ile doldurulmuştur. Fakat şunu da belirtmek gerekir ki, ancak defterin orijinaline ulaşıldığı takdirde bu konuda daha sağlıklı bilgiler vermek mümkün olacaktır.

Sicil kırk dokuz varak olup, sicilde toplam, 231 belge mevcuttur. Defter paleografik olarak incelendiğinde; Kullanılan hatlar değişiklik arz etmektedir Sicil başlarında klasik şer'iyye sicilinde kullanılan talik hat kullanılırken, fermân ve berât kayıtlarında kırma divani hattının kullanıldığı görülmüyor. Ancak defterin değişik yerlerinde kâtipten kaynaklanan yazı değişiklikleri de mevcuttur. Belgelerin temizliği konusu ve okunabilirliği bu çalışmamızda bize zorluk çıkaran en önemli husus oldu. Bazı belgelerin tamamına yakınının, bazılarının ise yarısına yakınının tahrip olduğu veya yazılarının silik olduğu görülmektedir. 19x47 ebadında olan defterin orijinali Ankara'da Milli Kütüphane'de bulunmaktadır. Dolayısıyla bu çalışma daha önceden mikrofilme kopya edilmiş olan defterin, fotokopisinin temin edilmesi ile gerçekleştirilmiştir.

129 Numaralı Ayıntab Şer'iyye Sicili katalog çalışması sırasında 96 sayfa olarak belirlenmiş, ilk sayfaya numara verilmemiştir. Defterin orijinalinde sayfa ve belge numaralandırması yapılmamıştır. Dolayısıyla her dâva tarafımızdan numaralandırılmış böylece transkripsiyonda bir karmaşanın oluşması engellenmek istenmiştir. Defterin son varağı tek sayfadan oluşmaktadır. Ancak yazı tam sayfaya sığdırılmış boşluk bırakılmamıştır. Defterde özellikle son kısımlarda bulunan belgelerin büyük çoğunluğunun merkezden gelen emirler olması dikkat çekmektedir.

Bazı fermân kayıtlarında isimlerin yazılı olmadığı görülmüştür. Bu tür boş bırakılan yerleri kâtiblerin isimleri okuyamamış oldukları yerler olarak değerlendirmiş olsak da daha sonra fermanlarda önemli olanın emrin içeriği olduğu, bir yetki ve imtiyaz belgesi olan berâtlarda ise emir değil, verilen berâtın tevcih olunduğu şahsın birinci derecede önemli olduğu öğrenildi. Bu sebepten dolaydır ki, birçok fermânda emre muhatap olan memurların elkabını müteakip isimleri bile kaydedilmemiştir. XVIII. yüzyılda ise isim yazılması gereken yerler boş bırakılmıştır. Çünkü fermânlarda muhatap alınanlar belli şahıslar değil makamlardır.³⁴

---

³⁴Kütükoğlu, *a.g.e.*, s. 101.

2.6.129 NUMARALI AYINTAB ŞER‘İYYE SİCİLİ’NİN BELGE ÖZETLERİ VE TRANSKRİPSİYONU

Giriş Sayfası

(silik) Yusuf, (silik), Ali bin Satılmış, Himmet bin Ahmed, Ali bin Mehmed
Taht-1 kal’ada, Taht-1 kal’ada, Taht-1 kal’ada, Taht-1 kal’ada, Taht-1 kal’ada

Hasan bin Kör Ali, El hac Mustafa, Çuloğlu Ömer, Yağçalan oğlu Mehmed,
Taht-1 kal’ada, Taht-1 kal’ada, Taht-1 kal’a, İbn-i Eyyüb’de,

Tat Ahmed, Seyyid Hasan Oğlu Deli Mehmed, Muharrem, Ali Beşe Oğlu Hasan,
Eblehan’da, Arasa’da, İbn-i Eyyüb’de, Taht-1 kal’ada, İbn-i Eyyüb’de,

Abdulkadir, Seyyid Mahmud, Kör el hac Hasan Ebu Bekir bin Mehmed
Eblehan’da, Taht-1 kal’ada, Arasa Kurbunda Arasa’da,

Seyyid Mehmed, Hammal oğlu Süleyman, Arap oğlu Yusuf
Debbağhâne’de, Arasa’da Arasa’da

Giriş Sayfası/ Belge 1

Belgenin Özeti

1108 senesi için Kasapbaşılığı görevini ifa eden Hacı Salih’in müddetinin bitmesi ve devreden sene için Hacı Salih ve Oruç oğlu Mehmed’e yıllığı bin kuruşa vazifenin verilmesi hakkında hüccet,

Belgenin Transkripsiyonu

İşbu bin yüz sekiz şehr-i Rabiü’l-evvelin yirminci gününde mir liva tarafından kasapbaşılığı deruhte iden Hacı Salih’in müddeti tamam olup tarih-i mezkûrdan bir sene tamamına değin mezbûr Hacı Salih ve Oruç oğlu Mehmed müceddiden bir senesini bin guruşa deruhte ve iltizam idüb meblâğ-ı iltizamlarından her bir âherin zimmetine lâzım gelen meblâğa kefil-i bil mâl olmuşlardır.

Hurrire fi târih-i mezbûr

Şuhûdu'l hâl:

Hacı Arap

Hacı Mehmed,

Hacı Süleyman

Bazarbaşı

Kürtzâde

Hacı Kaya

(silik) , Mehmed oğlu Hüseyin, Bektaşî, Kel Ömer oğlu Mehmed, Yeğen Mustafa, Emir Davud, Şehreküstü'lü El Hac Mehmed, Süleyman, Bozatlî oğlu Hacı Hasan, Akşit oğlu Hacı Mustafa, Çinici Hacı Mehmed, Uğurlu oğlu Hacı Hasan, (silik), arasada Hacı Hasan, 'Acloğlu, Ustabaşı

Sayfa 1 / Belge 2

Belgenin Özeti

Mehmed'in babası Abdullah'ın Zeynelabidin'den sekiz kuruşa bağ satın alması ve Mehmed'in mu'arazadan men'i hususunda ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

(silik) tamam ahz ve kabz eyledi mülk-ü müşterâmdır deyû def'le mukabele ideceği gıbbe'l- istintâk olundukda ber vech Zeynelabidin'den def'i mezkûrunu mübeyyin beyyine taleb olundukda 'udûl-u müslimînden İsmâil bin Mustafa ve Abdullah Velid Beşe nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzıran olup eserü'l-istişhâd fî'l vâki mezbûr Mehmed'in babası Abdullah târih-i mezkûrda zikr olunan bağ-ı mezbûr Zeynel abidinden sekiz guruşa bana bey' ve teslim oldahi iştirâ ve teslim eyledikten sonra semen-i mezkûru yedinden tamamen kabz eyledi biz bu husûsa şahidlerimiz şehâdet dahi ideriz deyû her biri edâ-yı şehâdeti şer'iyeye eylediklerinde ba'de riayet-i şeraiti'l kabul şehâdetleri makbule olmağın mezbûr Mehmed bi vech-i mu'arazadan men' birle mâ vaka' ketb olundu.

Fî 25 saferü'l-hayr sene 108

Şuhûdü'l-hâl:

Şeyh Ömer Beşe, Osman Çelebi bin Mehmed Beşe, Mustafa bin Ebu Bekir, El Muhzır Küçük Mehmed, Ali bin Abdullah, hallaç Mehmed Beşe, Mehmed Bey

Sayfa 1/ Belge 3

Belgenin Özeti

El Hac Mehmed bin El Hac Sübhanverdi adlı şahsın Hacıbaba Mahallesinde bulunan üçyüz tiğeklik bağını kırk üç kuruş karşılığında İbrahim ve Aişe'ye verdiği hakkında hüccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Câbi Mahallesi sükkânından El Hac Mehmed bin El Hac sübhanverdi nâm kimesne mahfil-i kazada (silik) Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Seyyid Ahmed bin Seyyid Hüseyin'in zevce-i metrûkesi Aişe (silik) vekîl olup nehc-i şer' üzerine vekâlet-i sâbite olan Abdullah bin Hasan nâm kimesnenin sülbi kebîr oğlu Seyyid İbrâhim nâm şâb mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkile-i mezbûre Aişe zevci müteveffâ-yı merkumun muhalledefâtından sonra târih-i kitâbdan iki sene mukaddem Medîne-i mezbûre Ayıntab'da Hacıbaba nâm Mahallede vâki bir tarafı Ahmed nâm kimesne mülkü ve üç tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd üçyüz teğeklik bir kıt'a bağı El Hac Ebu Bekir nâm kimesneye kırk guruşa bey' ve teslim ve kabz-ı semen eyledikten sonra merhum El Hac Ebu Bekir dahi bağı mezkûru bana kırküş guruşa bey' ve teslim ve kabz-ı semen eyledikten sonra merkum iki sene bağı mezkûru zabt ve tasarruf itmişdim hala mezbûr İbrâhim mahdûd-u mezkûr babam mülkü olup ba'de vefât arsa bana ve vâlidem müvekkile-i mezbûre Aişe ve kızkarındaşlarım Ümmetullah ve Aişe'ye ırsen intikal itmiş iken mezbûre Aişe bağı mezkûru fuzûlen bey' itmiş deyû huzûr-u şer'de benden taleb ve da'va ve müdde'âsını Şuhûd-u 'udülle isbattan sonra bağı mezkûra müstahik olmalarıyla ben dahi bâğı mezkûru mezbûr Seyyid İbrâhime teslim idüb semenine mürâca'at itdiğimde semen-i mezkûr kırküş guruşun yirmi guruşunu iki sene zabt eylediğim gallesine takas, bâkî kalan yirmüç guruşu dahi merkum İbrâhim yedinden ahz ve kabz idüb bağı mezkûrdan kasr-ı yed eyledim min ba'd bâğı mezkûr ile semeni olan meblâğı mezkûr kırküş guruşa müteallik mezbûr İbrâhim ve mezbûra Aişe de da'va ve nizâ'im ve alaka ve medhalim yoktur didikde gıbbe't-tasdîk mâ vaka' ketb şedd.

Fî 2 Rabiü'l-evvel sene 108

Şuhûdü'l-hâl:

Molla Mustafa Bin El Hac Bekir, Abdullah bin Murad, Molla Abdulaziz bin Hacı Mehmed Seyyid İsmail bin Seyyid Murad, Mehmed bin Mehmed, El Hac Bekir, Durak bin Hüseyin İbrahim bin Ebu Bekir.

Sayfa 1/ Belge 4

Belgenin Özeti

Kürkciyan Mahallesinden Cuma kızı Leyla'nın evinin on yedi kuruşa Ahmed'e satışı hakkında hüccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Kürkciyan Mahallesinde sâkine Leyla binti Cum'a nâm hâtun mahfil-i kazada işbu râfiü'l-kitâb Ahmed bin Ali mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb Mahalle-i mezbûrede vâki bir tarafı İbrâhim ve bir tarafı Bağdad hâtun ve bir tarafı Veli ve bir tarafı Ali mülkleri ile mahdûd mülk-ü menzili bicemit't-tevâbi've levâhık ve'l-murâfık müşteri-i mezbûr Ahmed on yedi guruşa bi't-tabi ve teslim oldukda iştirâ ve kabul ve teslim eyledikten sonra semeni olan onyedi guruş merkum Ahmed yedinden bi't-tamam ve' - kemal ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm mahdûd-u mezkûr müşteri-i merkum Ahmed'in mülk-ü müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîk mâ vaka' ketb şedd.

Fî 5 Rabiü'l-evvel sene 108

Şuhûdü'l-hâl:

Abdurrezzak bin Ahmed, Ahmed bin Cum'a, El Hac Mustafa bin Musa, Osman bin Mehmed

Sayfa 2/ Belge 5

Belgenin Özeti

İvaz Efendinin Tahtalı camiinde Hazret-i Yunus hakkında sarf ettiği sözler hakkında şahidlerin ifadeleri,

Belgenin Tarnskripsiyonu:

Husûs-u âtiü'l-beyân mahallinde şer'île istima' için bu fakir medîne-i Ayıntab'da sâkin ulemâ ve sulehâ ve eimme-i hutebâ ve sâdat ve sâir ağyan ile Medîne-i mezbûra kal'asında vâki Câmi-i şerîfe varulup akd-i şer'i âlî oldukda Medîne-i mezbûre mahallâtından Çukur Mahallesi sükkânından Molla Osman ibni El Hac Mehmed Efendi ve Bekri Mahallesi sükkânından Molla Ebu Bekir El Hac Hasan nâm kimesneler li-ecli'ş şehâde meclis-i ma'kud -u mezbûra hâzırân olup Medîne-i mezbûrede mütemekkin İvaz Efendi Yasin Mehmet muvâcehesinde her birisi şöyle şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde işbu bin yüz muharremü'l- haramın yirmi üçüncü yevm-i hamisde mezbûr ivaz Efendi Tahtalı Câmi-i şerîfnde va'z-u nasîhât iderken biz dahi meclis-i va'za hâzırân olup mezbûr ivaz Efendi va'z ve nasihat beyninde Hazreti Yunus 'aleyhisselam kavmini dine da'vet itdiklerinde kavmi bir mertebe kendilerine darb ve azab iderler idi ki hâşâ sümme hâşâ mübâreğın akl-ı zail olup dîne da'vet iderdi deyû bizim huzûrumuzda mûris-i naks olan kelâm-ı nâşir mezbûr İvaz Efendi'den sâdır oldu. Biz bu husûsa bervech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz

deyû her biri edây-ı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'det-ta'dil ve't-tezkiye şehâdetleri makbul olmağın mücebiyle ba'de'l-hükm mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî yevmi's-sâdis ve'l 'işrîn min muharremü'l-haram sene semâne ve miete ve elf Şuhûdü'l-hâl:

Fahr-ul müderrisinü'l-ikram El Hac Mehmed Efendi ibnü'l-merhum Debbağ Efendi, Eşşeyh Mehmed Efendi ibn-i el merhum Debağ Efendi, Mehmed Efendi ibn-i Bohçâcizâde Mehmed Efendi, Ahmed Efendi ibni El Hac Şa'ban, Es Seyyid Abdullah Efendi KaiMakam Nakîbü'l eşraf, Osman Efendi el maruf müftizâde, Ali Efendi ibn-i Pir Mehmed Efendi, Ali Efendi ibn-i El Hac Mustafa, Mehmed Efendi el ma'ruf Sinanzâde, Mansur Efendi ibn-i Ali, Ali Efendi ibn-i El Hac Bektaş, Mehmed Efendi, İmam-ı Câmî-i Boyacı, Seyyid İbrâhim Çelebi ibn-i Seyyid Hüseyin Çelebi, Seyyid Mehmed Çelebi, Şeyh Mevlüd, Seyyid Abdullah Çelebi bin Seyyid Yusuf, Seyyid Mehmed Çelebi bin Seyyid Yusuf, Molla Mehmed bin Molla Osman, Molla hâlil bin Molla Ahmed, Molla Mustafa bin Ali Dede, Molla Ebu Bekir Mehmed Efendi, Molla Abdullah Serevrad. Molla Ahmed bin Ömer. Derviş Mehmed, Molla Abdurrahman bin Hacı İbrahim, Molla Mehmed bin Molla Hüseyin, Seyyid Ömer, Ahi baba, Seyyid Mustafa bin Hacı Tahir, El Hac Ömer Muhsinzâde Osman Efendi Behharzâde Hüseyin Ağa, Devecizâde, İvaz Ağa, Mütesselim, El Hac Mehmed , ... Ahmed Ağa, Seyyid Ömer, Şeyh Ömer

Sayfa 2/ Belge 6

Belgenin Özeti

Sam karyesinden Ramazan oğlu Abdullah'ın verasetini hak eden oğlu Mehmed'in babasından kendilerine intikal eden 300 tiğekliğin bağın, Zeynelabidin tarafından haksız yere zabt edilmesi ve tarafına verilmesine dair ilam,(Belge yarım kalmış)

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Sam nâm karyede sâkin iken bundan akdem fevt olan Abdullah bin Ramazan'ın verâseti zevce-i metrûkesi Askalan binti Ramazan ile sülbi kebîr oğlu Mehmed ile sağîr oğlu Ahmed ve sülbiye-i sağîre kızı Aişe münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müstahik oldukdan sonra mezbûr Mehmed kendi asalet ve vâlidesi mezbûre Askalan tarafından nehc-i şer' üzerine vekâlet-i sâbite oldukdan sonra vekâlet ve karındaşları sağîr-i mezbûr Ahmed ve sağîre-i mezbûre Aişe'nin kibel-i şer'ine mensub vasîsi olmağa vesâyeti mahfil-i kazada işbu râfiü'l-kitâb

Zeynelabidin bin Eyyub nâm kimesne mahzarında asâlet ve vesayet üzerine da'va ve takriri-i kelâm idüb karye-i mezbûrede vaki' bir tarafı Tahiroğludağı ve bir tarafı yine bizim mülkümüz ve iki tarafları tarîk-i 'âmm ile mahdûd üçyüz teğek kıt'a bağ babam Müteveffâ-yı merkurum Abdullah'ın mülkü olup arsa bize intikal itmişken mezbûr Zeynel Abidin fuzûlen zabt idüb suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Zeynelabidin'e cevabında zikrolunan bağ-ı müdde-i mezbûr Mehmed'in babası merkurum Abdullah târih-i kitâbdan ve beş sene mukaddem hal-i huyûtunda bana sekiz guruşa bi't-tabi' ve teslim ben dahi iştirâ ve kabul ve teslim eylediğimden sonra semeni olan meblâğ

Sayfa 3/ Belge 7

Belgenin Özeti

Nurvane karyesinden Zekeriya oğlu Abdullah'a Mustafa Beşe'nin kılıç çekip küfr etmesi hakkındaki dava kaydı,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'a tâbi Nurvane nâm karye sükkânından işbu râfiü'l-kitâb Seyyid Abdullah bin Zekeriya nâm kimesne mahfil-i kazada yeniçeriyândan El Hac Mustafa Beşe bin Hüseyin mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mustafa Beşe târih-i karye-i mezbûreye misafir gelüp benden atına bir yemlik arpa taleb idüb ben dahi bir yemlik arpa getirüp mezbûr Mustafa Beşe huzûruna varduğumda niçün bu arpayı az getürdün deyû üzerine kılıç çeküp avretime ve ağzıma cima'ı lafz ile şetm eyledi. Suâl olunup müceb-i şer'den icrâ olunması matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl ve akîbü'l-inkâr merkurum Seyyid Abdullah'dan müdde'âsını mütebeyyin taleb olundukda 'udûl-u müslimînden El Hac Şa'ban bin Ömer ve El Hac Ali bin Minnet nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzıran olup esrû'l-istışhad ve fî-l vâki merkurum Mustafa Beşe merkurum Es Seyyid Abdullah'a bu getürdüğün arpa azdır deyû târih-i kitâb (dan-çizik) günü üzerine kılıç çekip bizim huzûrumuzda ağzına ve avretine cima'-ı lafz ile şetm eyledi. Biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz. Deyû her biri edây-ı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de riayet şeraiti'l-kabul şehâdetleri makbul olmağın mücebiyle ba'de-l hükm mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi'l- hadi ve-l 'aşer min cemaziye-l âhir sene semâne ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Ağa bin Ahmed Bey, El Hac Ali bin Osman Ağa, Ahmed Çelebi bin Hamza Çelebi, Seyyid Ahmed bin Seyyid Hamza, El Hac Arab Bazarbaşı

Sayfa 3/ Belge 8

Belgenin Özeti

Nurvane karyesi sâkinlerinden Hüseyin oğlu Mustafa Beşe'nin Hamza oğlu Mehmed hakkında elli sene evvel haksız yere kendinden beş kuruş alması ve mahkemenin Mehmed'i haklı bulması hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'a tâbi Nurvane nâm karye sükkânından iken Medîne-i mezbûrede Şehreküstü Mahallesinde meskûn olan Mustafa Beşe ibn-i Hüseyin nâm râcil meclis-i şer'i şerîf lâzımü't-teşrifde yine karye-i mezbûre sükkânından işbu raffü'l-kitâb El Hac Mehmed bin Hamza nâm kimesne mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan elli sene mukaddem mezbûr El Hac Mehmed yeni karye-i mezbûre zabiti olan Uncuzâde Mehmed Ağa'ya bigayr-i vech şer'i ahz ve kabz ittürüp üzerine bihaseb-i şer'i şerîf cürm isbat itmeksizin merkum Mehmed Ağa'ya bigayr-i hakk olan beş guruş tahsis ve takdim ittirmekle mes'ûl olunup müceb-i şer'e icrâ olunmak matlûbumdur. Didikde gıbbe's-suâl ve akibü'l-âhar müdde-i merkum Mustafa Beşeden müddeâsını mübeyyin beyyine talep olundukda ityân-ı beyyineden âciz ve kâsır olup istimlâk dahi itmemeğin merkum Mustafa Beşe bi vech-i mu'ârazadan men'i birle mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi'l hâdi vel 'aşer min Cemâziye'l- ahir sene semâne ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Ağa Eyyub, Ahmed Ağa, El Hac Ali Beşe, Osman Ağa, Ahmed Çelebi, Hamza Çelebi, El Hac Arap, Bazarbaşı, Es Seyyid Ahmed bin Es Seyyid Hamza

Sayfa 3/ Belge 9

Belgenin Özeti

Hasan oğlu Mehmed'in, Mustafa ve yanındaki üç kişi tarafından kasden öldürülmesi ve Mustafa'nın ikrarı hakkında kayıt,

Belgenin Transkripsiyonu

Dağ bahadırlısı cemaatından olup Rumkal'a mukâta'asına tâbi Mirhman nahiyesinde Karahanlı nâm karyede sâkin iken bundan akdem mecrûhen maktûl olan Mehmed

bin Hasan'ın verâseti zevce-i metrûkesi Fâtıma binti Dede ile sulbi sağır oğulları Mehmet ve Ali'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkik olduğdan sonra sağırân-i mezbûran Mehmed ve Ali'nin kibel-i şer'den mensub vasîleri mezbûre Fâtıma tarafından vasî-i âti ve da'vaya vekîl olup nehc-i şer' üzerine vekâlet-i sâbite olan işbu râfîü'l-kitâb Bâki ibn-i Hüseyin nâm kimesne mahfil-i kazada cemaat-i merkûmun kendisi tarafından asıl ve sağır oğlu Ali (taraf-çizik) ve karındaşı oğlu El Hac Mehmed bin El Hac Abdullah ve Mehmed El Hac Ahmed nâm kimesneler taraflarından husûmet ve da'vaya vekîl olup nehc-i sübût şer'an vekâlet-i sâbite olan El Hac Mustafa bin Yusuf nâm kimesne mahzarında vesâyet vekâlet üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr El Hac Mustafa ile müvekkileri mezbûrun Ali ve El Hac Mehmed ve El Hac Ahmed târih-i kitâbdan üç ay mukaddem maktûl-u mezbûru karye-i merkûmede âlet-i cârihe ile bigayr-ı hakk 'amden katl itmeleriyle mes'ûl olunup müceb-i şer'iyye icrâ olunmak matlûbumdur gibbe's-suâl mezbûr El Hac Mustafa cevabında fî'l vâki' târihi-i mezkûrda müvekkillerim mezbûrun Ali ve El Hac Mehmed ve El Hac Ahmed ile dört nefer kimesne olup maktûl mezbûr Mehmed'i menziline alet-i carihe ile bi-gayr-i hakk katl ittik. Deyû tav'an ikrâr ve i'tiraf itmeğin mücebli ba'de-l hükm mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi'l- hâdi vel 'aşer min cemaziye'l âhir sene semâne ve mieteve elf Şuhûdü'l-hâl:

El Hac Mehmed Çavuş serdar, Ahmed Beşe bin El Hac Mustafa, Ali Beşe bin Osman, Mehmed Beşe bin Malkoç, Mehmed Beşe bin İsa, Hasan bin Halil

Sayfa 3/ Belge 10

Belgenin Özeti

Mehmed oğlu Hüseyin'in eşi Derviş kızı Emine'nin İki evi müzayede usulü yirmi iki kuruşa Askalan'a satması hakkında hüccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Amo Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Hüseyin bin Mehmed'in sülbi sağır oğulları Mustafa ve Mehmed ve sülbiye sağıre kızı Hadîce'nin vâlideleri vekîl-i şer'den mensub vasîsi olan Emine binti Derviş nâm hâtun meclis-i şer' hatır-ı lâzım-üt tevkirde Askalan binti Zekeriya'nın karındaşı ve tarafından tasdike vekîl olan Ali nâm kimesne mahzarında bi-l vesâye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb siğar-ı mezbûrun Mustafa ve Mehmed ve Hadîce'nin... zarûriyeleri olup babaları Müteveffâ-yı merkumdan irsen kendülere intikâl iden Mahalle-i

mezbûrede vâki' bir tarafı Mehmed bir tarafı Derviş nâm kimesneler mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd iki tahtânî beyt ve bir matbah ve havlu-yu muayyene-i müştemil menzillerden gayrı ittisaf(k) ideceği resm-i mâl-ı itlâk olunur eşyaları olmadığı zeyl-ü rakîmde muharrerü'l-esâmi olan müslimînin ihbârından sonra zikr olunan menzil ma'rifetü'ş-şer'ile müzâyede olunup

Sayfa 4/ Belge 10(Belgenin Devamı)

Rağbât-ı nâs-ı münkatı' olduktan sonra mezbûre Askalan üzerine yirmi iki guruşda karar idüb ziyâdesiyle tâlibi olmamışlar menzil-i mezkûr-u mezbûr Askalan yirmi iki guruş bana bey' ve teslim ol dahi iştirâ ve kabul ve teslim eyledikten sonra semeni olan meblâğ-ı mezbûr yirmi iki guruş mezbûre Askalan yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz itdim ba'del yevm menzil-i mezkûr mezbûre Askalanın mülkü müşterâsıdır keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikte gibbe't- tasdik-i şeri mâ vaka'bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi's-samin min Cemâziye'l-evvel sene semâne ve miete ve elf

Şuhûd-ul hal:

Ali bin Hüseyin, Mehmet bin Abdullah, İbrâhim bin Derviş, Hüseyin bin Abdulcelil, Mustafa bin Mehmed, Celil Çelebi bin Eyyub, Mustafa bin El Hac ca'fer, Muhtar Mehmed bin Ebû Bekir

Sayfa 4/ Belge 11

Belgenin Özeti

Ahmed bin Hüseyin'in kızı Fâtıma'ya irsen intikal eden mallar için Hüseyin'in vasi tayin edilmesi hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Akyol Mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Ahmed bin Hüseyin'in sülbiye-i sağîre kızı Fâtıma'ya babası müteveffâ-yı mezbûrdan irsen intikal iden malını zabt ve rabt ve sayir tesviye-i umûruna bir vasî lâzım ve mühim olup sağîre-i mezbûrenin ceddi işbu rafîü'l- kitâb mezbûr Hüseyin kıbel-i şer'i enverden sağîre-i mezbûre üzerine vasî müceb olundukta ol dahi vesâyet-i merkumeyi kabul ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeyi mâ vaka' gibbe't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi's-sâlis 'aşer min cemaziye'l-hir sene semâne ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed bin Mustafa, Molla Osman Mehmed

Sayfa 4/ Belge 12**Belgenin Özeti**

Nurvane karyesi ahalisinin, Hüseyin oğlu Mustafa Beşe'nin karye ahalisine eziyet etmesi hakkında ki şikâyetleri,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'a tâbi Nurvane karyesi sükkânından eshab-ı ba'del kitâb El Hac Hasan bin El Hac Mehmed ve El Hac Ali bin Abdulkadir ve Mehmed bin Hamid ve Es Seyyid Abdullah bin Zekeriyya nâm kimesneler ve sâireleri meclis i şer'i hatır-ı lâzımü't-tevkirde Medîne i mezbûre de Şehreküstü Mahallesinde mütemekkin Mustafa Beşe ibni Hüseyin nâm râcil mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mustafa Beşe kendi halinde olmayup daima karye-i mezbûreye gelup etme yemlik arpa ve bana sefer-i harçlık versin deyû biz cevru eziyet idüb ve bunun intikal-i ta'diden hali olmamağla mezbûrun keyfiyet-i hali Mahallesi ahâlisinden ihbarları tahrîr olunmak matlûbumuzdur didiklerinde sikât-ı müslimînden olup Mahalle-i mezbûre de sâkin Es Seyyid Ahmed bin Es Seyyid Hamza ve El Hac Ali bin Osman Ağa ve İsmâil bin Abdullah nâm kimesneler li ecli'l-ahbâr meclis-i şer'a hâzırın olup istihbâr olundukta fi'l-vâki mezbûr Mustafa Beşe kendi halinde olmayup vâsi-i meşrûh üzere daima karye-i mezbûre ahâlisin rencide vermiyelerden hâli değildir deyû her biri mezbûr Mustafa Beşenin bu halinden haber vermeğın mücebiyle ba'del hükm mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi's-sâni 'aşer min Cemâziye'l-evvel sene 108

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmet Ağa bin Ahmed Ağa El Hac arap (bazar başı) Ahmed Çelebi bin Hamit Çelebi Osman bin Mehmet Beşe

Sayfa 4/ Belge 13**Belgenin Özeti**

Osman Beşe'nin, Hızır Ağanın oğlu Hüseyin Ağaya dört adet bakar, beş keçi ve üç oğlağı teslim etmesi hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da İbn-i Eyyûb Mahallesi sükkânından Hüseyin Ağa bin Hızır Ağa tarafından zikr olunan da'vaya vekîl olup nehc-i şer' üzere vekâlet-i sâbite olan Hüseyin bin Bektaşî nâm kimesne mahfil-i kazada Medîne-i mezbûreye tâbi Kulağuz

nâm karyede sâkin iken bundan akdem mecrûhen fevt olan Mustafa bin Burhan'ın sulbi kebîr oğlu Mehmet ile sağîr oğlu Ahmed'in kıbel'i-şer'den mensub vasîsi olan Osman Beşe bin Ali nâm kimesne mahzarlarından üzerlerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb mütaveffây-ı mezbûr Mustafa müvekkilim mezbûr Hüseyin Ağanın şeriki olup karye-i mezbûrede vâki tarlalarına hirâset ve zirâ'at itmek için dört re's bakar ve beş keçi ve üç oğlak emanet virmişdi hala mezbûrlar müteveffâ-yı mezbûrun muhallelâtından olmak rağmıyla zikrolunan bakar ve keçi ve oğlağın vaz'ı yed iderler suâl olunup alıvirilmek matlûbumdur didikte gıbbe's-suâl mezbûr Mehmed ve Hüseyin merkur Osman Beşe cevaplarında fi'l-vâki zikr olunan dört bakar, beş keçi ve üç oğlak murisleri müteveffâyı merkur Mustafa'nın muhallelâtından olmak üzere vaz'-ı yed olduklarına ikrâr ve lâkin mezbûr Hüseyin Ağanın mülkü olup vech-i meşrûh üzere emanet virdiğini inkâr eylediklerinde vekîli merkur Hüseyin'den müdde'âsına mübeyyin beyne taleb olundukta 'udûl-ü müslimînden Yunus bin Yakub ve Davud bin Cum'a nâm kimesneler li ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olub eserü'l istişhâd fi'l- vâki müteveffâ-yı merkur Mustafa müvekkil-i merkur Hüseyin Ağanın teriki karye'i mezbûrede vâki tarlalarına hirâset ve zirâ'at itmekle zikr olunan dört bakar beş keçi üç oğlak müteveffâ-yı merkur Mustafa'ya emanet virüb zikr olunan (merkur Hüseyin Ağanın-çizik) dört bakar ve beş keçi ve üç oğlak merkur Hüseyin Ağanın mülküdür biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyû edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de riâyet-i şerâiti'l-kabul şehâdetleri makbûle olmağın zikrolunan bakar ve keçi ve oğlak merkur Hüseyin Ağaya edâ ve teslime mezbûr Mehmed ve Osman ve hayriye ba'det'tenbîh hâvi mâ vaka'

Fî'l yevmi'l(çizik) âşir min Cemâziye'l-ahir sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed bin Abdurrahman, Abdulkadir bin Mehmed, Ali bin Abdullah, Osman bin Mehmed Beşe

Sayfa 5/ Belge 14

Belgenin Özeti

Mehmed oğlu İbrahim'in bağ dikmek şartıyla kendine verilen tarlanın tasarrufuna mani olunmasının men'i hususunda ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Cabi Mahallesi sükkânından işbu rafi'ül kitâb İbrahim bin Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazada Medîne-i mezbûre kal'ası neferâtından El Hac Mehmed bin Hasan ve El Hac Mehmet bin Mustafa mahzarlarında üzerlerine takrir-i da'va idüb mezbûrların mutasarrıf oldukları tımarlar aklâmından evveldir Medîne-i mezbûre karinede vâki Karaca Mahmud nâm mevrâ' turâbında vâki bir tarafı El Hac oğlu İsmâil ve bir tarafı El Hac Şa'ban ve vereseşi mülkleri ve iki tarafları tarîk-i 'âmm ile mahdûd bir kıt'a tarla boz ve hali olup müstahakk-ı tapu olmakla mezbûrlar bana bağ-ı gars itmek şartıyla tapuyu virup yedime hasat hatimlerini hâvî temessükü virdikten sonra ben dahi mahdûd-u mezkûrun bir mikdarını bağ-ı gars idüb bir mikdarını dahi âher kimesneye bağ-ı gars itdirmeyi Murad eylediğimde mezbûrlar tasarrufuma mani olup mu'âraza itmeleriyle mes'ul olunup men' olunmaları matlûbumdur deyû mezbûrların hasat hatimlerini hâvî bir kıt'a tapu temessükü ibrâz eyledikte bi-l muvâcehe feth ve kırâ'at olunup mezbûran El Hac Mehmet ve El Hac Mahmut dan mes'ûl olunduk da cevablarında fî'l vâki mahdûd-u mezkûresi müstâhık-ı tapu olmakla müdde-i merkum İbrâhime bağ-ı gars itmek şartıyla mektup virup yedine hasat ve hatimlerini hâvî temessükü virdiklerini ikrâr ve itiraf itmeleriyle ikrârları üzerine mezbûran El Hac Mehmed ve El Hac Mahmud mu'ârazadan men'i birle mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi's-sâlis min Cemâziye'l-âhir sene semâne ve miete ve elf Şuhûdü'l-hâl:

El Hac İmam bin Ahmed Çelebi, El Hac Mustafa bin Yusuf, Osman Çelebi bin Mehmed, ... bin İmam

Sayfa 5/ Belge 15

Belgenin Özeti

Allahverdi kızı Hatice'nin Ebu Bekir kızı Emine'nin karnına yumrukla vurması ve dişini kırması hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Zincirli Kozanı nâm Mahallede sâkin işbu rafi'ül kitâb Emine binti Ebu Bekir nâm hâtun mahfil-i kazada Ehl-i Cefâ Mahallesinde sâkin Hadîce binti Allahvirdi nâm hâtun tarafından husumet ve redd-i cevaba vekîl olup Molla Ali bin Abdurrahman bin İsmâil şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan Ömer Bey ibni Ali nâm kimesne mahzarında üzerine dav'a takrîr-i kelâm idüb târihi kitâbdan iki

gün mukaddem mezbûre Hadîce benimle cidâl iderken yumruk ile sol cigerime darb idüb bigayr-i hakk işbu mu'âyene ve müşâhede olunan bir dişimi ihrâc eyledikten sonra feryâd-u ve fizâima bî garaz-ı müslimîn cem' olup mezbûre Hadîce'den suâl itdiklerinde benden bir hatadır sâdır oldu işbu El Hac Ali nâm kimesne tarafından vekîl olup zikrolunan diş da'vasından mezbûre Emine ile sulh olsun bir dişini ihrâc itdim deyû huzûr-u müslimînde ikrâr idüb sulh-u rağibe olmakla suâl olunup müceb-i şer'iyye icrâ olunmak matlûbumdur didikte gıbbe's-suâl vel inkâr mezbûre Emine'den müddeâsını mübeyyin-i beyyine taleb olundukda 'udûl-ü ricâlden ibrahim Beşe ibni Süleyman ve Derviş bin Ahmed ve Hüseyin bin Yakup nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'i hâzırın olup eserü'l-istişhad fî'l-vâki târih-i kitâbdan iki gün mukaddem muddeîye mezbûre Emine'nin feryad ve fiza'ı istima' idüb varub mezbûre Hadîceden suâl eylediğimizde cevabında benden bir hatadır sâdır oldu mezbûr El Hac Ali tarafından vekîl olup mezbûre Emine ile zikr olunan diş husûsunu sulh olsun deyû bizim huzûrumuzda ikrâr itdi Biz bu husûsa bervech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyû her biri edây-ı şehâdet-i şer'iyye idüb nisa teb'asından Emine binti Süleyman ve Fâtıma binti Ebû Bekir nâm hârunlar dahi li-ecli's-şehâde meclis-i mezbûra hâzırın olup eserü'l-istişhad fî'l vak'i mezbûre Hadîce müddeîye merkum Emine ile cidâl iderken bizim huzûrumuzda cigerine yumruk ile darb idüb işbu müşâhede olunan bir dişini ihrâc itdi biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyû her biri edây-ı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye şehâdetleri makbul olup mezbûre Hadîceye şer'an nısf-ı öşr deyn lâzım gelmeğin Mücebiyle ba'del hükm mâ vaka' bit-taleb ketb olundi.

Fî'l yevmi'l 'aşer min cemaziye'l-ahir sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

Es Seyyid Abdullah Çelebi el Nakîb, El Hac Abidin Tevabi'aş, Mehmet Beşe bin Malkoç, Hasan bin Mehmed, Es Seyyid İbrahim Çelebi Behisnevî, Seyyid El Hac Mehmed bin Seyyid Yusuf

Sayfa 5/ Belge 16

Belgenin Özeti

Seyyid Ali Çelebi'nin Mehmed oğlu Hasan'ı korkutarak tarla üzerinde tasarruf hakkından ferağ ettirmesi hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

(Bu hüccet galat olmağla tekrar tahriri olunup üç kâğıt aşağıda kayd olundu.)

Medîne-i Ayıntab Câbi Mahallesinde sâkin Es Seyyid Hasan bin Es Seyyid Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazada İbn-i kör Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Es Seyyid Ali Çelebi ibni Seyyid Mehmedin sulbi kebîr oğlu eytâm-ı sığarının kıbel-i şer'den mansub vasîleri olan rafî-il kitâb Es Seyyid Mustafa Çelebi nâm kimesne mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb karye-i Nafah'da vâki' bir tarafı El Hac Mehmed mülkü ve bir tarafı harık ve iki tarafları tarîki-i 'âmm ile mahdûd on iki keyl bezr-i isti'âb ider bir kıt'a destî tarla taht-ı tasarruffumuzda iken bin seksen dokuz senesi târihinde mezbûr Seyyid Ali Çelebi kâim Makam-ı nakîbü'l-eşrâf olmakla mahdûd-u mezkûrun Hakk-ı tasarrufunu bana fâriğ ol deyû bana cevru eziyet idüb ve başımdan alâmetimi alub beni tahvif itmekle ben dahi mükram-i mahdûd-u mezkûrun hakkı-ı tasarrufunu mezbûr Seyyid Ali Çelebiye fâriğ olmuşidi hala taleb iderim suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur didikte gıbbe's-suâl merkum Seyyid Mustafa Çelebi cevabında fi'l-vâki müddeî merkum Seyyid Hasan târih-i mezkûrda mahdûd mezkûrun hakk-ı tasarrufunu hüsni rızasıyla bana müteveffâ-yı merkum Ali Çelebiye ma'rifet-i sâhib-i arz ile otuz beş guruşa ferâğat idüb meblâğı ferağı olan otuz beş guruş yedinde bi't-tamam ahz ve kabz eyledikten sonra târih-i mezkûr da hâkim-i şer'i şerîf olan Mevlâna Mehmed Efendi huzûruna tav'an ikrâr yevmiye akce virmişdir deyû târihi mezkûr ile muverrih Mevlâna-yı Mûmâ İleyh imzasıyla

Sayfa 6/ Belge 16 (Belgenin Devamı)

mümzâ ve hatemiyle mahtûm hüccet-i şer'iyye ibrâz idüb bi'l-muvâcehe feth ve kırâ'at olunup mezbûr Seyyid Hasan istintâk olundukta cevabında fi'l-hakîkamazmûn-ı hüccet-i merkûmeyi ikrâr ve lâkin hüsni rızasıyla ile fâriğ olmadım didikde iddi'â itmekle mezbûr Seyyid Hasan'dan ityân-ı beyyine taleb olundukda istinhâl mehl-i şer'i şer'iyye ile mehl olunup ityân-ı beyyinden 'âciz ve kâsır olduğundan ma'dâ mezbûr Seyyid Hasan on sekiz sene bilâ özr-ü şer'i kerh-i mezbûru iddi'â etmeyup sükût itmeğın bi vech-i mu'ârazadan men'i birle mâ vaka'a ketb şedd.

Fî 11 Cemâziye'l-ahir sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

El Hac Hasan, Mehmet Ağa bin Ahmed bey, El Hac Ali bin Osman Ağa, El Hac Ali bazarbaşı, Ahmed Çelebi bin Hamza Çelebi

Sayfa 6 / Belge 17**Belgenin Özeti**

Maktûl Hüseyin'in kızları Satı ve Hüma'nın katil Abdullah ve Hasan hakkında sulh konusunda vekillerinin kendilerinden izinsiz bir siyah kısrak tay ve bir kelâmullah ve bir kara kılıç üzerine sulh etmeleri üzerine, bunun reddi talepleri hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da İbn-i Eyyûb Mahallesinde sâkin iken bundan akdem maktûl olan El Hac Hüseyin ibn-i İbrâhim'in verâseti zevce-i metrûkesi Satı binti Mustafa ile li ebeveyn Kız karındaşı Hüma'ya ve li ebeveyn Ömer El Hac Halil ibn-i El Hac Şahine münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkik olduktan sonra mezbûretan Satı ve Hüma mahfil-i kazada Ahmed Beşe ibni Ali nâm râcil mahzarında her biri üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb mûrisimiz maktûl mezbûr El Hac Hüseyin'in katilleri olan Abdullah bin Abd ve Ali bin Hasan nâm kimesnelerden maktûl mezbûrun dem ve deyn-i da'vaya müb'aşeret idüb Es Sulh Seyyidü'l ahkâm fetvâsı üzere mezbûran Abdullah ve Ali sulha rağibler olmalarıyla biz dahi mezbûr Ali Beşeyi tarafımızdan vekâleti mukayyideliği üzere bedel-i sulha bizden me'zun olmak vechi üzerine vekil idüb sulha izin vermişdik ol dahi mezbûran Abdullah ve Ali ile vekil-i mutlak olmak üzere da'va-yı merkümeden bir siyah kısrak tay ve bir kelâmullah ve bir kara kılıç üzerine sulh olup bizden izinsiz da'vâ-yı merkümeden mezbûran Abdullah ve Ali'nin zimmetlerini ibrâ itmeklerin dahi bu vech üzere sulh-i mezbûru kabul itmeyup zikrolunan bedel-i sulhu redd-i murad ideriz suâl olunup müceb-i şer'iyyesi icrâ olunmak matlûbumuzdur didiklerini gıbbe's-suâl mezbûr Ahmed Beşe cevabında Fî'l hakika mezbûratan Satı ve Hüma yine mezbûran Abdullah ve Ali ile da'vâ-yı merkümeden sulh ve ibrâya vekâlet-i mutlaka ile vekil ittiklerine binâen vech-i muharrer üzere sulh olup ibrâ-ı zimmet itdik didikte gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr Ahmed Beşeden sıdk-ı mukâlîni mübeyyin beyyine taleb olundukta 'udûl-u müslimînden El Hac Halil bin El Hac İsmâil ve El Hac Ca'fer İbni El Hac Hüseyin ve El Hac Mehmed bin El Hac Mustafa ve El Hac Abdullah bin Mehmed ve Mehmed bin Abdulkadir nâm kimesneler li ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olup eserü'l-istişhad Fî'l- vâki' mezbûretân Satı ve Hüma da'vâ-yı merkümeden mezbûran Abdullah ve Ali ile sulh ve ibrâya mezbûr Ahmed Beşeyi bizim huzûrumuzda taraflarından vekâlet-i mutlaka ile vekil-i nasb ve mukayyid ittiler biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye

eylediklerini ba'de riayet şeraiti'l-kabûl ve şehâdetleri makbul olmağın mezbûratan Satı ve Hüma bi vech mu'ârazadan men' bir le mâ vaka'a ketb şedd.

Fî 15 Cemaziye'l-ahir sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

Müftüzâde Osman Efendi, Çavuş-u Serdar El Hac Mehmed, Ahmed Çelebi bin Hamza Çelebi, El Hac İmam Hüseyin bin El Hac Ahmed, Osman bin Mehmed

Sayfa 6/ Belge 18

Belgenin Özeti

Maktûl Hüseyin'in kızları Satı ve Hüma'nın katil Abdullah ve Hasan hakkında sulh konusunda bir siyah kısrak tay ve bir kelâmullah ve bir kara kılıç üzerine yapılan sulhu kabul etmeleri hakkında hucdet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Bey(-üstte-ibn-i eyyub) Mahallesinde sâkin iken mecruhan maktûl olan El Hac Hüseyin bin ibrâhimin verâseti zevce-i metrûkesi Satı binti Mustafa ile li ebeveyn kızkarındaşı Hüma'ya ve liebeveyn Ömer El Hac Halil bin El Hac şahine münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık olduktan sonra mezbûratan Satı ve huma ve mezbûr El Hac Halil tarafından zikr-i âtî sulh ve ibrâya vekîl olup Seydi Ahmed bin Halil ve Ahmed bin El Hac Halil ve El Hac Abdullah bin El Hac Mehmed ve El Hac Mehmed bin Hasan şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan Ahmed Beşeler Ali nâm râcil mahfil-i kazada işbu sahibü'l-kitâb Abdullah bin Abdullah ve Ali bin Hasan nâm kimesneler taraflarından tasdîk-i vekîl olup Şeyh Mehmed bin Şehâde ve Durak bin Abdulkadir nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâlet-i sâbite olan Hızır bin Mustafa nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilân-ı mezbûran Abdullah ve Ali târihi kitâbdan dört sene mukaddem maktûl mezbûr El Hac Hüseyin'i bigayr-i hakk âlet-i cârihe ile katl itmeleriyle müvekkillerim mezbûratan Satı ve Hüma ve El Hac Halil bi'l-verase mezbûran Abdullah ve Ali den maktûl mezbûrun dem ve deynine da'vâya kasdı itdiklerini beynlerine müslimûn-ı müslihûn tavassut idüb mezbûretan Satı ve Hüma ve mezbûr El Hac Halil da'va-yı merkumeden mezbûran Abdullah ve Ali ile bir re's siyah kısrak tay ile bir Kelâmullah ve bir kara kılıç üzerine sulh eylediklerine ânlar dahi sulh-u mezbûru kabul ve bedel-i sulh olan zikr olunan siyah kısrak tay ve Kelâmullah ve kılıcı yerlerinden ahz ve kabz idüb maktûl mezbûrun dem ve deyni da'vasından mezbûran Abdullah ve Ali'nin zimmelerine ibrâ ve iskat ittiler min ba'd

mezbûran Abdullah ve Ali ile da'va nizâ'ları ve alaka ve medhalleri yokdur didikte gıbbe't- tasdik mâ vaka' ketb şedd.

Fî 13 Cemaziye'l-ahir sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

Müftüzâde Osman Efendi, Serdar Hacı Mehmed Çavuş, Ahmed Efendi bin Hamza Çelebi, El Hac İmam bin El Hac Ahmed.

Sayfa 7/ Belge 19

Belgenin Özeti

Şehreküstü Mahallesi sâkinlerinden Mehmed oğlu Abdülatif Ağa'nın Osman Ağa'ya iki bin tiğeklik bağını yüz kuruşa satması hakkında hucet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Şehreküstü Mahallesi sükkânından Mehmet oğlu Abdülatif Ağa meclis-i şer'i hatır lâzımı't-tevkirde işbu rafiü'l kitâb Hamza Ağa ibni İsmâil tarafından tasdike vekil olup Ahmed Ağalar İsmâil ve Mustafa bin Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan El Hac Ali Ağalar, Osman Ağa muvâcehesinde tav'an ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb Mahalle-i mezbûre kurbunda vâki iki tarafı yine müşteri-i mezbûr Hamza Ağa mülkü ve iki tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd iki bin teğek mülküm olan bağımı mezbûr Hamza Ağaya yüz guruşa bey'i bat-ı sahîh-i şer'i ile bey' ve teslim ol dahi iştirâ ve kabul ve teslim eyledikten sonra semeni olan meblâğ-ı mezbûr yüz guruşa merkum Hamza Ağa yedinden bi't-tamam ahz ve kabz ittim ba'de'l-yevm zikrolunan bağ-ı mezbûr Hamza Ağanın mülkü müşterâsına keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikte gıbbe't-tasdik mâ vaka' ketb şedd.

Fî 14 Cemâziye'l-âhir sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

El Hac Mustafa bin Hasan Bey, El Hac İmam Hüseyin bin El Hac Ahmed, Hamamcı Şa'ban Çelebi

Sayfa 7/ Belge 20

Belgenin Özeti

Tarlay-ı cedîd Mahallesi sâkinlerinden iken vefat eden Ömer'in oğullarının akıl balığ olmaları sonrasında Söğütlü değirmeninde olan ondört sehimi irsen

kendilerinin olub, Hamza Ağaya iki yüz doksan beş esedi guruşa satılması hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Tarla-yı Cedîd Mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan El Hac Ömer bin Halil Çavuşun sülbi kebîr oğulları Ali ve Yasin ve cüssesinin bulûğa tahammül olup bulûğunu muterif olan Mehmet nâm kimesneler mahfil-i kazada yine Medîne-i mezbûre mahallâtından Şhreküstü mahalesi sükkânından işbu rafîü'l-kitâb Hamza Ağa ibni İsmâil tarafından vekîl olup El Hac Mustafa Ağa ibni Mehmet Ağa ve Ahmed Ağa ibni İsmail nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan El Hac Ali bin Osman Ağa mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb Medîne-i mezbûreye tâbi Sazgın nâm karyede tahrîr ve tavsiften âri Söğütlü değirmeni demekle ma'ruf bir bâb ve bir göz değirmenin otuz iki sehinden den dört sehmi karye-i mezbûrede vâki' Câmi-i şerîf vakfı ve on dört sehmi Süleyman nâm kimesne mülkü ve ondört sehmi dahi bizim meşa' ve müşterek mülk-i mûrisimiz olmakla hala zikrolunan değirmenden mülkümüz olan on dört sehmi müvekkil-i mezbûr Hamza Ağaya iki yüz doksan beş esedi guruşa bey' bat-ı sahîh-i şer'i ile bey' ve teslim idüb ol dahi iştirâ ve kabul ve teslim eyledikten sonra semeni olan meblâğ-ı merkum iki yüz doksan beş guruşun yüz elli guruşu yedinden ahz ve kabz idüb yüz kırık guruş mukabelesinde muvekkil-i merkum Hamza Ağanın Kilisecik nâm karyede vâki kadı değirmeni demekle ma'rûf bir göz değirmenden mülkü olan yüz kırık guruş kıymetli rub' hisse-i şâyîâsını ahz ve kabul eylediği ba'del yevm sâlifü'z-zikr Söğütlü değirmende olan on dört sehmi hisse-i şâyîâsı muvekkil-i merkum Hamza Ağanın mülk-ü müşterâsıdır hasbi mâ yeşa ve yehtâr mutasarrıf olsun didiklerinde gıbbe't-tasdîk mâ vaka' ketb şedd.

Fî 14 cemaziye'l-ahir sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

El Hac Mustafa, El Hac İmam Hüseyin bin El Hac Ahmed, Hamamcı Şa'ban Çelebi, Hasan Beyzade

Sayfa 7/ Belge 21

Belgenin Özeti

Mir Ali Çelebi'nin tasarruf ettiği mukataanın 35 kuruş mukabilinde Dilaver bey'e ferağ etmesi hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Hayîk-ı Müslüman Mahallesi sükkânından Mir Ali Çelebiler El Hac Hüseyin -mahfil-i kazada-(çizik) tarafından vekîl olup Ahmed Ağa ibn İsmâil ve Mustafa bin Abdullah, şehâdetleriyle vekâlet-i sâbite olan El Hac Mustafa bin Hasan beğ mahfil-i kazada işbu rafiü'l-kitâb Dilâver bey ibni Abdullah nâm kimesne tarafından tasdike mezbûran Ahmed Ağa ve Mustafa şehâdetleriyle şer'an vekâlet-i sâbite olan El Hac Ali Ağalar Osman Ağa nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-vekale ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb Medîne-i mezbûreye tâbi dimos mukâta'ası kurâ ve mevrâ'ından asıl defterde on beş guruş üç rub' ' on yedi akce malı olan kara değirmen ve haric ez defter olup defter-i icmâlîde bin yüz akce yazısı olan sebük nâm mevrâlar bundan akdem ber-vech te'biden mâlikâne-i mutasarrıf olmak üzere müvekkilim mezbûr Mir Ali Çelebi ba'del müzayede otuz guruş mu'accele ile deruhde ve iltizâm idüb fermân-ı Âlişânla fûruhtuna ma'mûr olan Şukrû Hüseyin Efendi zabtı için yedine hatt-ı hatemler hâvî temessük virmiş idi hala müvekkili mezbûr mir Ali Çelebi dahi karye-i mezbûre ile zikr olunan mevrâları hüsn-ü rızâsıyla mezbûr Dilâver beye beş guruş ezdiyâd ile otuz beş guruşa fâriğ olup meblâğ-ı merkum otuz beş guruşa mezbûr Dilâver beyin yedinden ahz ve kabz itdi ba'del yevm mezbûr Dilaver bey karye-i mezbûre ile mevrâ'-ı mezbûrelere mutasarrıf olsun didikte gibbe't-tasdîk mâ vaka' ketb olundu

Fî 14 Cemâziye'l-âhir sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

Baharzâde El Hac Osman Efendi, El Hac İmam Hüseyin bin El Hac Ahmed, Ahmed bin Mustafa

Sayfa 8/ Belge 22

Belgenin Özeti

Şarkili karyesinden Hızır oğlu Mehmed'in, Mehmed oğlu Osman ile gayr-i meşru ilişkisi olan kız kardeşini sekiz sene önce öldürmesi, bu mesele sebebiyle Zülfikar köyü'nden Mehmed oğlu Osman'ın hanesini basıp hayvanlarını öldürmesi ve iki tarafın dâvalarından vaz geçmesi hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Kasaba-i kilis'e tâbi şark ili nâm karye sükkânından Mehmed bin Hızır nâm kimesne mahfil-i kazada Medîne-i Ayıntab'a tâbi zülfikar nâm karye sükkânından işbu rafiü'l-kitâb Osman bin Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm

idüb târihi kitâbdan sekiz sene mukaddem mezbûr Osman kendüye nâmahrem olan kızkarındaşım Aişe ile mu'aşeret-i ... siyle mezbûre Aişeyi katl itmişdim ba'de mezbûr Osman husûsu mezbûr için karındaşını gâib-i ani'l meclis Ali ile menzirim basup bigayrı hakk iki re's inek ve bir re's bakar ve altı keçi ve dört keyl buğday ve bir tencere ve üç sahan ve bir tas altı batman iblik ve üç mebrum gömlek ve iki kilim ve iki hışye ve dört çuval ve bir harman buğdayımı nehb ve garet itdiniz deyû iddi'â idüb ben dahi mezbûre Aişe'nin dem ve deyni iddi'âsını mübâşeret itdiğimden beynimizde münazi'ât-ı kesîre cereyan itmiş idi El hâlet-i hâzihi mezbûr Osman zikr olunan eşyası da'vasından fâriğ olup benim ve karındaşım mezbûr Ali'nin da'vayı merkûmeden zimmetimizi ibrâ' itmekle biz dahi maktûle-i mezbûre Aişe'nin dem ve deynine müteallık da'vadan mezbûr Osmanın zimmetini ibrâ' ve iskât itdik min ba'd bizim mezbûr Osman ile ve mezbûr Osmanın bizim ile vechen mine'l vücûh da'va ve niza'ımız ve alaka ve medhalimiz kalmadı didikte gibbe't- tasdik-i şer'i mâ vaka' ketb şedd.

Fî 9 Cemâziye'l-âhir 1108

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Efendi bin Hamza Efendi, Abdulkadir Çelebi bin Abdulcelil, Murtaza dede biraderisi, MollaMehmed bin Ahmed Efendi.

Sayfa 8/ Belge 23

Belgenin Özeti

Osman Beşe Mehmed'in Şarkili köyü sâkinlerinden Hızır oğlu Mehmed'in kendine namahrem olan Kız kardeşi ile ilişkisi sebebiyle kız kardeşini öldürmesi ve bunun sebebini Mehmed'in gayr-i meşru ilişkisine dayandırması neticesinde Hızır oğlu Mehmed'in ve Kardeşi Ali'nin beraberce evini basması, kız kardeşini ve validesini ahz etmesi, ev mallarına zarar vermesi neticesi bu konuda delil getirememesi sonucunda karşılıklı anlaşmaları hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'a tâbi zulfikâr nâm karye sükkânından Osman Beşe Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazada Kilis kazasına tâbi Şarkili nâm karye sükkânından Mehmed bin Hızır nâm kimesne mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mehmed târih-i kitâbdan sekiz sene mukaddem kendi kızkarındaşı Aişe nâm hâtonu katl idüb bana kızkarındaşım mezbûre Aişeyi senin üzerine katl itdim deyû gâib-i ani'l-meclis karındaşı Ali ile karye-i mezbûrede menzirim basup kendüye nâmahrem

olan kızkarındaşımı ahz idüb ve iki re's inek ve bir re's bakar ve altı keçi ve dört kile buğday ve bir tencere ve üç sahan ve bir tas ve altı batman iplik ve üç mebrun gömlek ve iki kilim ve iki hışye ve dört çuval ve bir harman buğdayım nehb ve garet itdikten sonra yine kâni olmayup bir defa dahi hevâsına tâbi kimesneler ile gelub vâlidem ve âher kızkarındaşımı ahz ve habs itmekle kırk gurusumu dahi ahz idüb tahlis itmişdim Suâl olunup ihkâk-ı hakk olunmak matlûbumdur didikte gıbbe's-suâl ve akibü'l-inkâr müddeî mezbûr Osmandan müdde'âsını mübeyyin beyyine talep olundukta istimhal-i şer'iyye ile imhal olunduktan sonra ityân-ı beyyineden âciz ve kâsır olup mezbûr Osman Meclisi âherde takrîr-i kelâm idüb husûs-u mezbûrda merkum Mehmedin sun'u olmayup ben mezbûr Mehmed'den hat'ı da'va ve mu'âraza itmekle da'vayı merkumeden rucû' itdim min ba'd mezbûr Mehmed ve karındaşı gâib mezbûr Ali ile husûs-u mezbûra müteallık veche'n-mine'l-vücûh sebeben mine'l-esbâb da'va ve niza'im alaka ve medhalım yokdur. Zimmetlerini ibrâ-yı 'âmm katiu'n-niza'la ibrâ' ve iskat itdim didikte gıbbe't-tasdîk mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Şuhûdü'l-hâl: Essâbıkun

Fî 9 Cemâziye'l-âhir sene 1108

Sayfa 8/ Belge 24

Belgenin Özeti

Kozanlı Mahallesi ahalisinden vefat eden Mikdad veledi Ağya'nın terekesi,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab Kozanlı Mahalleside sâkin iken bundan akdem murd olan Mikdad veled-i ağya nâm zımminin verâseti sulbi kebîr oğulları Nersiz ve Arakil'e münhasıra oldahi zâhir ve mübeyyin olduktan sonra muhallefâtı tahrîr olunduğu zimmetidir ki zikrolundu.

Fî'l yevmi'r-rabi' 'aşer min Cemâziye'l-ahir semâne ve miete ve elf

1 Sağır tencere 1 guruş	1 Sahan 5 guruş	3 yorgan 3 guruş	1 Bakraç 5 guruş	1 Tas 5 guruş
2 döşek 1 guruş	1 köhne balta 5 guruş	3 köhne kilim 15 guruş	1 köhne çuval 1 rub'	2 köhne sanduk 2 sülüs

1 sepet 5 guruş	1 minder 9 rub'	10 eznik fincan 1 sülüs	Köhne fistan ve gömlek 1 guruş	Menzil ve der Mahalle-i mezbûre 60 guruş
Cem' yekûn 71 guruş				
Minhâ'l-ihrâcat				
Resm-i âdi 1 guruş 3 rub'	Kâtibiye, ihzarîye, mîrîye 2 sülüs			
Sahhü'n-nas li't-taksîm				
685 guruş				
Hisse-i ibnü'l Nersiz 34 guruş 1 rub'	Hisse-i ibnü'l mezbûr Arâkil 34 guruş 1 rub'			

Sayfa 9/ Belge 25

Belgenin Özeti

Bostancı Mahallesinden vefat eden Süleyman oğlu Mehmed Beşe'nin kızı Teslime'nin babasından irsen kendine intikal eden mallarını Mehmed Beşe'nin zevcesi Fâtıma'dan talep etmesi ve Fâtıma'nın Mehmed Beşe'nin sağlığında malları Fâtıma'ya bıraktığına dair şâhidleri neticesi ev ve içindeki malların Fâtıma'ya teslim edilmesi hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Hızır Çavuş Bostancı nâm Mahallede sâkin iken bundan akdem fevt olan Mehmed Beşe ibni Süleyman'ın verâseti zevce-i metrûkesi Fâtıma binti Ahmed ile sülbiye sağıre kızı Teslime'ye ve liebeveyn karındaşı El Hac Ebüd derdaya munhasıra olduğu şer'an zâhir ve müstehak olduktan sora sağıre mezbûre Teslime'nin hüccet-i şer'iyye ile nazırı ve liecli'l-musliha kibel-i şer'den mansub vasîsi olan Ali ibn-i El Hac ebud derda nâm kimesne mahfil-i kazada işbu rafîü'l-kitâb zevce-i mezbûre Fâtıma tarafından husumet ve redd-i cevaba vekîl olup nehc-i şer'i üzerine vekâleti sâbite olan Mustafa ibni El Hac Ömer nâm kimesne mahzarında bi-l vesaye üzerine da'va ve takriri-i kelâm idüb mezbûre Fâtıma

Müteveffâ-yı merkumun vâki lede'l ahâli ve'l cirân ma'lumetü'l-hudud menzili ile dâhilinde mevcut olan esas-ı beyti ma'lumesinde vâziü'l-yed olub sağire-i mezbûreye isâbet iden hisse-i irsiyyesini teslimine imtina' itmekle taleb iderim suâl olunup alıvirilmek matlûbumdur. Didikte gıbbe's-suâl vekîl-i merkum cevaplarına muvekkile-i mezbûre Fâtıma menzil-i mezbûr ile dâhilinde olan esas-ı beyti ma'lûmeye vâzi'atü'l-yed olduğunu ikrâr ve lâkin zevc-i müteveffâ-yı merkum Mehmed Beşe hal-i huyûtunda sefer-i hümâyûn me'mur olup ganimet mahallinde taht-ı tasarrufunda olan menzil-i mezkûr ile dâhilinde mevcut olan esas-ı beyti ma'lumesine bilcümle müvekkilim mezbûre Fâtımayâ hîbe ve temlik ve teslim ol dahi ittihab ve kabz ve kabul idüb zabt ve tasarrufunda iken mezbûr Mehmed Beşe fevt oldukta Müteveffâ-yı merkumun karındaşı mezbûr Ebudderda ve bin yüz bir senesinde hakim-i şer'i şerîf olan Mevlâna Hasan Efendi huzûruna menzil-i mezbûr ile zikrolunan esas-ı beyt-i ma'lumesinden bi'l-verâse hisse-i şer'iyyesine taleb ve da'va idüb mu'âraza eylediğim müvekkilim mezbûre dahi hîbe ve merkumeyi Şuhûd-u 'udülle isbat idüb hakim hakim-i müşarü'n-ileyh yedine hücceti şer'iyye virmişdir deyû Mevlâna Mûmâ ileyh ile imzasıyla mûmzâ ve hatemiyle mahtum Târih-i mezkûr ile müverrih-i hüccet-i şer'iyye ibrâz idüb bi'l muvâcehe feth ve kırâ'at olunup vasî-i merkum istintâk olundukda mazmûn hüccet-i merkûmeyi inkâr edeceği müvekkil-i mazmûn hüccet-i merkumeyi mübeyyin beyyine taleb olundukda zeyline isimleri muharrer olan sikât-ı müslimînden El Hac Osman Efendi ibni El Hac Ali ve Abdulğani Efendi ibni Mehmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup eserü'l-istişhad Fî-l vâki' müteveffây-ı mezbûr Mehmed Beşenin karındaşı mezbûr El Hac Ebudderda târih-i mezbûrda Mevlâna Mûmâ ileyh huzûrunda mezbûre Fâtıma ile bi'l verase müdafaa-i şer'iyye olup menzil-i mezbûr ile esas-ı beyt-i ma'lûmeye mu'âraza eyledikde Müteveffâ-yı merkum hal-i sathında menzil-i mezbûr ile dahilinde anulan esâs-ı beyt-i ma'lûmeyi bi'l-cümle mezbûre Fâtıma'ya hîbe temlik ve teslim ve mezbûre Fâtıma dahi ittihâb ve kabz ve kabul eylediğini şuhûd-u 'udulla isbattan sonra Mevlâna Mûmâ ileyh dahi mezbûr El Hac Ebudderdayı mu'ârazadan men' idüb yedine hücceti şer'iyye virdi deyû herbiri mazmûn hüccet-i merkuma edây-ı şehâdeti şer'iyye eylediklerini ba'de'r-riayet şerati-l kabul şehâdetleri makbul olmağın vasî-i mezbûr Ali mu'ârazadan men' birle mâ vaka'a ketb şedd

Şuhûdü'l-hâl:

El Hac İmam Hasan bin El Hac Ahmed, El Hac Mustafa-Hasan Beyzade, El Hac Ali bin Osman Ağa, Ahmed Ağa bin İsmail bey, Ali Bey bin El Hac Ömer, Mehmed bin El Hac Ömer, Abdulkadir bin Mehmed

Sayfa 9/ Belge 26

Belgenin Özeti

Tohtemur karyesi sâkinlerinden kayb olan İsmail oğlu Mehmed'in zevcesi olan Uğurlu kızı Döndü'nün Ahmed oğlu Cuma üzerine açtığı dâvada kocasından kalan 300 teğelik bağa Cuma'nın el koyduğu iddi'âsıyla tarafına teslimi husûsunda talebde bulunması ve mahkemenin şahidleri dinlenmesi sonucu Döndü'yü mu'ârazadan men etmesi hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da tâbi Tohtemur nâm karye sükkânından olup gaybet-i münkat'ı ile gâib olan Es Seyyid Mehmed ibn Es Seyyid İsmâil'in zevcesi olup gayb-ı mezbûrun emlâkı ve akârını hıfza kibel-i şer'den mansûbe kayyım-ı vası olan Döndü binti Uğurlu nâm hâtun mahfil-i kazada işbu rafiü'l-kitâb El Hac Cuma bin Ahmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb zevcim gayb-ı mezbûrun karye-i mezbûrede vâki bir tarafı Seyyid Hüseyin ve bir tarafı Abdulkadir nâm kimeslere bağları ve bir tarafı cebel ve bir tarafı nehr-i sacur ile mahdûd altı yüz teğek mülk bağının üçyüz teğekini merkum El Hac cum'a zabt itmekle suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbdur didikde gıbbe's-suâl merkum El Hac Cum'a cevabında fi'l-vâki mahdûd-u mezkûrun arsası gayb-ı mezbûr Es Seyyid Mehmedin taht-ı tasarrufunda olup kendi bunda mevcut iki karye-i mezbûre sükkânından Mehmed ve Ali ibni Osman nâm kimesneler ile arsa-i merkume bağ-ı gars itmek şartıyla akd-ı şirket müsakat idüb anlar dahi arsa-i merkumeye altıyüz teğek bağ-ı gars idüb bağde'l-idrak târihi kitâbdan yedi sene mukaddem gayb-ı merkum ile mezbûran Mehmed ve Ali mahdûd-u mezkûru bi't-terazi beynlerinde münazaat-ı taksîm ve her bir hisselerin kabz ve kabulunden sonra mezbûran Mehmed ve Ali dahi mahdûd-u mezkûrdan üç yüz teğek hisselerini dimlekli türkmeninden Ali kara nâm kimesneye on beş guruş bey' ve teslim idüb merkum Ali kara dahi üç sene mutaddem yirmi iki guruşa bana bey' ve teslim ve kabz-ı semen itmiştir. zikr olunan bağ mülkü müşerâmıdır deyû def'ile mukabele ideceği gıbbe'l- istintâk vel inkâr merkum El Hac Cum'a def-i mezkûrunu mubeyyin beynine taleb olundukda 'udûl-u

müslimînden El Hac Mehmed bin duman ve Hasan bin Ömer nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'i hâzıran olup eserü'l-istişhad fi'l-vâki mukaddema mahdûd-u mezkûrun arsası gayb-ı mezbûr essSeyyid Mehmed'in tahtı tasarrufunda olup mezbûran Mehmed ve Ali ile minval-i muharrer üzerine akd-i şirket-müsakat idüb anlardahi altıyüz teğek gars idüb ba'del idrak târih-i mezkûrda bizim huzûrumuzda gayb-ı merkum Es Seyyid Mehmed ile mezbûran Mehmed ve Ali bi't-terazi beynlerine münazaat-ı taksîm ve her biri hisseleri kabz ve kabulden sonra mezbûran Mehmed ve Ali dahi

Sayfa 10/ Belge 26 (Belgenin Devamı)

Mahdûd mezkûrdan üçyüz teğek hisselerini dimlekli türkmeninden Ali Ağa nâm kimesneye on beş guruşa bey' idüb ol dahi üç sene mukaddem yirmi iki guruşa mezbûr El Hac Cuma'ya bey' ve teslim eyledi mezbûr husûsa bu vech üzerine şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyû her biri edây-ı şehâdet-i şer'iyye eylediklerine ba'derriayet şerâiti'l-kabul-u şehâdetleri makbûl olmağla vasî-i merkume mu'ârazadan men' birle mâ vaka'a ketb şedd.

Fî 11 cemaziye'l-ahir sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

Molla Mehmed bin Hüseyin, El Hac Mehmet bin Mustafa, Berber Hızır bin Mustafa, Molla Mehmed bin Ahmed, El Hac Mehmed bin Ömer

Sayfa 10/ Belge 27

Belgenin Özeti

Kürkciyan Mahallesi sâkinlerinden Ali Bey oğlu Halil Ağa'nın Ebû Bekir'e yedi bin yüz yetmiş beş teğeklik bağı yüz guruşa satması hakkında hucet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da kürkciyan Mahallesi sükkânından Halil Ağa ibni Ali Bey mahfil-i kazada işbu rafiü'l-kitâb Ebû Bekir ibni El Hac Hasan nâm kimesne muvâcehesinde tav'an ikrâr ve takrir-i kelâm idüb Medîne-i mezbûreye tabi İbrâhimli nâm karyede vâki' bir tarafı El Hac Mehmed mülkü ve bir tarafı cebel ve bir tarafı vadi ve bir tarafı Arıllı Mustafa mülki ile mahdûd altı yüz teğek ve yine karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Seyyid Ali mulki ve iki tarafı cebel ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd beş yüz teğek ve yine karye-i mezbûrede vâki bir tarafı El Hac Halil mülkü ve bir tarafı cebel ve bir tarafı vadi ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile

mahdûd bin yüz teğek -ve yine (çizik)-dahi Bendeli nâm karyede bir tarafı kör Ömer mülkü ve iki tarafı cebel ve bir tarafı vadi ile mahdûd beş yüz teğek ve yine karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı İçmişoğlu mülki ve bir tarafı yine benim mülküm ve bir tarafı cebel ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd dokuz yüz teğek.

Ve yine karye-i mezbûrede vâki bir tarafı ma'sere yeri ve bir tarafı cebel ve bir tarafı yine benim mülküm ve bir tarafı tarîki 'âmm ile mahdûd üç yüz teğek.

Ve yine karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Seyyid Ramazan mulki ve bir tarafı arz-ı haliye ve iki tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd üç yüz teğek ve yine karye-i mezbûrede vâki ve bir tarafı Hasan ve bir tarafı Hüseyin ve bir tarafı ve bir tarafı mehmet bey ve bir tarafı kemal oğlu mülkleri ile mahdûd sekiz yüz teğek.

Ve yine karye-i mazburede vâki bir tarafı Hasan ve bir tarafı Ali mülkleri ve bir tarafı yine benim mülküm ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd beşyüz teğek

Ve yine karye-i mezbûrede vâki bir tarafı Ebudderda ve bir tarafı Hüseyin mülkleri ve bir tarafı cebel ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd beş yüz teğek.

Ve yine karye-i mezbûrede vâki bir tarafı Abdalbaki ve bir tarafı Seyyid Ali mülkleri ve bir tarafı cebel ve bir tarafı tarîki-i 'âmm ile mahdûd yedi yüz teğek.

Ve karye-i bozlıda vâki bir tarafı bâli ve bir tarafı Sevindik Mülkleri ve bir tarafı arz-ı haliye İle mahdûd sekiz yüz teğek ve acurlük deresi nâm mevzîde vâki bir tarafı El Hac Mehmed mülkü ve üç tarafı cebel ile mahdûd altı yüz teğek.

Ve yine mevzi-i mezbûrda vâki bir tarafı Allahvirdi mülki ve bir tarafı yine benim mülküm ve iki tarafı cebel ile mahdûd dört yüz teğek.

Ve yine mevzî-i mezbûrda vâki lede'l-hali ma'lumu'l-hudud dört yüz teğek

Ve karye-i Telefâr da vâki ma'lumlu hudud altı yüz teğek.

Ve yine karye-i mezbûrede lede'l-ahâli ma'lumul hudud yedi yüz teğek.

Ve nizib kazasına tâbi hamse nâm karyede vâki' ma'lumul hudud beş yüz teğek.

Ve yine karye-i mezbûrede vâki ledel ahâli ma'lumu'l-hudud beş yüz teğek

Ve yine kazay-ı mezbûra tâbi kerâb nâm karye vâki ledel ahâli ma'lumul hudud beş yüz teğek.

Ve yine karye-i merkumede vâki lede'-ahâli ma'lumu'l-hudud beş yüz teğek

Ve yine kazay-ı mezbûra tâbi Çınar nâm karyede vâki lede'l-ahâli Ma'lumu'l-hudud altı yüz elli teğek.

Ve karye-i tohtemur da bir tarafı El Hac Mehmed ve bir tarafı Ahmed mülkleri ve iki tarafı cebel ile mahdûd bin teğek.

Ve yine karye-i mezbûrede vâki bir tarafı Seyyid Mustafa ve bir tarafı Osman Ağa mülkleri ve bir tarafı vadi ve bir sol tarafı cebel ile mahdûd dört yüz teğek Cem'an on dört bin üç yüz elli teğek harabe maşrik yirmi beş kıta bağların her birinden nısf-ı şâyi'leri yedi bin yüz yetmiş beş teğekdir. Zikrolunan yedi bin yüz yetmiş beş teğegin bazı mülk-i mûrisim ve bazı mülk-ü müşterâm olmağla hala mezbûr Ebû Bekire zikrolunan yedi bin yüz yetmiş beş teğeklik safka-i vahide ile yüz guruşa bey' bat-ı sahîh-i şer'i ile bey' ve teslim oldahi iştirâ ve kabul ve teslim eyledikten sonra semeni olan meblâğı mezkûr yüz esedi guruş mezbûr Ebû Bekir yedinden bitemam vel kemal ahz ve kabz eyledim ba'del yevm salifü'z-zikr on dört bin üç yüz elli teğek bağın nısf-ı şayi'i olan yedi bin yüz yetmiş beş teğek bağ-ı mezbûr Ebû Bekirin mülk-ü müşterâsıdır keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîk-i şer'i mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi's-sâlis 'aşer min cemazıye'l-ahir sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

Durmuş Ağa bin Ali Bey, Ahmed Çelebi bin Hamza Çelebi, Abdulaziz bin Nebi, El Hac Receb bin Rüstem, İsa bin Musa, Mehmed bin Hamis, Kara Ahmed bin Ali, El Hac Hüseyin bin El Hac Hasan, Yusuf bin Ebu Bekir, Bayram bin Mahmud, Mehmed bin Ahmed Bey, Yusuf bin Abdullah, Abdullatif bin Mustafa, Abdullah Beşe biraderisi

Sayfa11/ Belge 28

Belgenin Özeti

Seyyid Ali Çelebi'nin Mehmed oğlu Hasan'ı korkutarak tarla üzerindeki tasarruf hakkını zorla 35 kuruşa satın alması ve bu konuda delil getirmekten âciz olması sebebiyle Hasan'ın muarazadan men'i hususunda ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Cabi Mahallesinde sâkin Es Seyyid Hasan bin Seyyid Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazada ibn-i kör Mahallesinde sâkin iken bundan akdem Es Seyyid Ali Çelebi bin Es Seyyid Mehmedin sülbi kebîr oğlu ve eytâm-ı siğârının kıbel-i şer'den mensub vasîleri olan işbu rafiü'l-kitâb Mustafa Çelebi mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb medîne-i mezbûreye tâbi' Nefah karyede vâki bir tarafı El Hac Mehmed mülkü ve bir tarafı ark ve iki tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd on iki keyl bezr-i isti'âb ider bir kıt'a evvelâ evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere vakf-ı ecdâdım olup tasarrafunda iken bin seksen dokuz senesi târihinde müteveffâyı

mezbûr Seyyid Ali Çelebi Medîne-i mezbûrede kaim Makam-ı nakîbü'l-eşrâf olmağla mahdûd mezkûru bana bey' it deyû cevru eziyet ve başımdan alâmetim olup tahvif itmesiyle ben dahi kerhen mahdûd-u mezkûru müteveffâ-yı mezbûr Es Seyyid Ali Çelebiye otuz beş gurus bey' ve teslim semeninden ancak yirmi beş gurus ahz itmişdim hala mahdûd-u mezkûra vasî-i mezbûr vâzî'ü'l-yed olmağla kerh-i mezbûre mezbûre binâen taleb iderim. Suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur didikte gibbe's-suâl vasî-i mezbûr cevabında Mahdûd-u mezkûr arazi-i ırsiyyeden olup mezbûr Es Seyyid Hasanın tasarrufunda iken ma'rifet-i sahib-i arz ile târih-i mezkûrda hüsn-ü rızasıyle babam müteveffâ-yı mezbûr Es Seyyid Ali Çelebiye otuz beş gurus ferâgat-ı meblâğ fezâî olan otuz beş gurus yedinden ahz ve kabzından sonra Târihi mezkûrda Medîne-i mezbûrede hakimü's-şer' olan Mevlâna Mehmed Efendi huzûrundan tav'an ikrâr ve yedine hüccet-i şer'iyye virmişdir deyû târih-i mezkûrda müverrih Mevlâna-yı Mûmâ ileyh imzasıyla mûmzâ ve hatemiyle mahtum hüccet-i şer'iyye ibrâz idüb bi'l-muvâcehe feth ve kırâ'at olunup mezbûr Seyyid Hasan'dan istintâk olundukta cevabında mazmûn hüccet-i merkume ikrâr ve lâkin hüsn-ü rızam ile feregât itdim kerhle itdim deyû kerh-i iddi'â itmekle mezbûr Seyyid Hasan'dan ikrah mu'tebere beyyine taleb olundukda istimhal-i mûmhalü's şer'île imhal olunup ityân-ı beyyineden 'âciz ve kâsır mezbûr Seyyid Hasan evvela mahdûd-u mezkûra vukufiyet iddi'â idüb saniyen arazi-i ırsiyyeden olmak üzere ma'rifet-i sahib-i arz ile mezbûr Seyyid Ali Çelebi'ye ferâgat idüb huzûr-u şer'den (ferâgat-çizik) hüccet-i şer'iyye virdüm deyû ikrâr ve itiraf idüb da'vasında tenâkuz olduğundan mâ'adâ mezbûr Seyyid Ahmed Çelebi'nin huyûtunda şer'i şerîf kaim iken on sekiz sene da'vây-ı sûretde olmayup terk-i da'va ve sükût itmeğın mezbûr Seyyid Hasan bivech-i mu'ârazadan men' birle mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî 11 cemaziye'l-âhir sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

El Hac Hasan bin Kıymetlüzâde, El Hac Ali bin Osman Efendi, El Hac arap Nazarabaşı, El Hac Ramazan... zâde, El Hac İmam Hüseyin bin El Hac Ahmed, Es Seyyid Ali Çelebi bin Es Seyyid Hüseyin, Es Seyyid Ahmed bin Es Seyyid Hamza, Osman bin Mehmed

Sayfa 11 / Belge 29**Belgenin Özeti**

Tilbeşar karyesinden Murad oğlu Halil'in, yedi sene evvel Arap Beşe oğlu Abdullah'ın ikiyüz kuruş kıymetli yağız atını gasb etmesi ve Abdullah'ın ise Halil'in muayyen bir ücretle yapmış olduğu hizmetler karşılığı borcu olduğu için aldığı ve daha sonra aralarında sulh olub atın geri verildiği hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Menbic nahiyesinde Tilbeşer nâm karye sükkânında Halil bin Murad nâm şab kimesne mahfil-i kazada işbu râfiü'l-kitâb Abdullah bin arab Beşe nâm kimesne mahzarında üzerine takrir-i da'va idüb târih-i kitâbdan yedi sene mukaddem babam mezbûr Murad huyûtta iken mezbûr Abdullah otuz nefer refikleri ile gelup iki yüz guruş kıymetli bir yağız toru kısrağımızı gasb itmişdi. Babam mezbûr Murad zafer bulmayup bila taleb fevt olmağla hala bi'l-verase taleb iderim. Suâl olunup alivirilmek matlûbumdur. Didikte gibbe's-suâl mezbûr Abdullah cevabında mezbûrun babası Murad nâm kimesneye ücret-i muayyenesiyle hizmet itmişdim zimmetinde otuzbeş guruş ücretim olup edâdan imtina' itmekle zikr olunan kısrağı fuzûlen ahz itmişidim. Lâkin ba'dehû mezbûrun babası Murad Cağdıgın nâm karyede gelup mezbûr kısrağı benden taleb eyledikde beynimize muslihûn tavassut idüb bizi bir re's inek üzerine sulh eylediklerinde oldahi sulh-u mezkûru kabul ve bedeli sulh olan bir re's ineği yedimden alup kabz idüb zikr olunan kısrağ da'vasından zimmetimi ibrâ ve iskat eyledi deyû def' ile mukabele idileceği gibbe'l-istintâk ve'l-inkâr merkum Abdullah def'i mezkûrunu mübeyyin beyyine taleb olundukda udu-l müslimînden Osman bin İsmâil ve İbrâhim bin İsmâil nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olup eserü'l-iştîşhad Fî'l-vâki müddeî mezbûrun babası Murad nâm kimesne mezbûr Abdullah mevsûf-u mezkûr kısrağı taleb ve da'va sadedinde olunca,

Sayfa 12/ Belge 29 (Belgenin Devamı)

Muslihûn tavassut idüb bir re's inek üzerine sulh eylediklerinde ol dahi sulh-u mezkûru kabul ve bedel-i sulh olan ineği bizim huzûrumuzda merkum Abdullah yedinden ahz ve kabz idüb zikrolunan kısrağ da'vasından mezbûr Abdullahın zimmetini ibrâ ve iskat itdi. Biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyû her biri edây-ı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye

şehâdetleri makbûle olmağın merkur Halil mu'ârazadan men' birle mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi'l-hâmis 'aşer min cemaziye'l-âhir sene semâne ve miete ve elf Şuhûdü'l-hâl:

Kamalakzâde El Hac Abdullah, İsmâil bin Ali, Halil bin El Hac Hüseyin, İsmâil bin Veli, kemaleddin bin Abdullah

Sayfa 12/ Belge 30

Belgenin Özeti

Ahmed oğlu Mehmed Beşe'nin İbn-i kör Mahallesi sâkinlerinden yeniçeri Mustafa Beşe'ye kale altında bıçak çekmesi ve küfretmesi hakkında kayıt,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da İbn-i kör Mahallesinde sâkin dergâh-ı âli yeniçerilerinden Mustafa Beşe ibni Mustafa nâm râcil mahfil-i kazada Mehmet Beşe ibn-i Ahmed nâm râcil mahfil-i kazada Mehmet Beşe ibni Ahmed nâm râcil mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mehmed Beşe târih-i kitâb günü taht-ı kal'a da bıçak çekup beni katl kasdıyla üzerime hücum ve cima' lafzıyla ağzıma ve avretime şetm itmekle suâl olunup müceb-i şer'iyyesi icrâ olunmak matlûbumdur, didikde gibbe's-suâl ve'l-inkâr müddei mezbûr Mustafa Beşeden müdde'âsını mübeyyin beyyine talep olundukda 'udûl-u müslimînden El Hac Abdurrahman Beşeler, Halil ve Mehmed Beşeler El Hac Mustafa nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup eserü'l-istişhad fî'l vâki' mezbûr Mehmet Beşe târihi kitâb günü taht-ı kal'ada bizim huzûrumuzda müddeî merkur Mustafa Beşeye bıçak çekup üzerine hücum ve cima' lafzıyla ağzına ve avretine şetm itdiler. Biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eyledikleriklerinde ba'de'r-riâyet şeraiti'l-kabul şehâdetleri makbul olmak mucebiyle ba'de'l-hükm mezbûr Mehmed Beşe ziyâ-ı lütf-ü müslim mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi's-sadis min cemaziye'l-ahir sene semâne ve miete ve elf Şuhûdü'l-hâl:

Abdullah Beşe bin Hüseyin, Mustafa Beşe bin Hacı Cum'a, Yusuf Beşe bin Süleyman, Mehmed Beşe bin Ali, Safer Beşe Ömer Çelebi, Nazarbaşı El Hac Arab, Mustafa bin Osman, Ali Şükri bin El Hac Ömer, Cum'a Beşe İsrâfil ve gayrühüm.

Sayfa 12/ Belge 31**Belgenin Özeti**

Akyol Mahallesi sâkinlerinden iken vefat eden Ahmed oğlu Mehmed'den varislerine kalan Akyol Mahallesindeki evlerinin yetmişsekiz kuruşa Mehmed'e satılması hakkında hucet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Akyol Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Mustafa bin Ahmedin verâset-i zevce-i metrûkesi Fâtıma binti Musa ile sulbi kebîr oğlu Ahmed ve sinn-i cüssenin bulûğa tahammül olup bulûğunu mu'terif olan Mustafaya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkik olduktan sonra mezbûrun Ahmed ve Mustafa ve Fâtıma mahfil-i kazada işbu râfiü'l-kitâb Mehmed bin Ahmed nâm kimesne mahzarında her biri tav'an ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb Mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı tar'ik-i 'âmm ve bir tarafı El Hac Ebudderda ve bir tarafı Hasan ve bir tarafı El Hac Mehmed mülkleri ile mahdûd bir tahtânî beyt ve bir fevkânî beyt ve bir hazine ve havlu-yu mu'ayinesi müstemil mülk-i mûrisimiz olan menzilimiz mezbur Mehmed'e yetmiş sekiz gurus bey' bât-ı sahîh-i şer'iyye ile bey' ve teslim oldahi iştirâ ve kabul ve teslim eyledikten sonra semeni olan meblâğ-ı mezbûru merkum Mehmed yedinden her birimiz hissemizi ahz ve kabz itdik ba'de'l-yevm mahdûd-u mezkûr menzil-i mezbûr Mehmed'in mülk-ü müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olunsun didiklerinde gıbbe't-tasdîk-i şer'i mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu

Fî'l yevmi's-sabi' a'ser min şehr-i cemaziye'l-âhir sene semâne ve miete ve elf Şuhûdü'l-hâl:

Ebu Bekir bin El Hac Mehmed, Mehmed bin İskender, Berber Hızır bin Mustafa, Mustafa bin Hızır, Kal'alı Yahya bin Ali, Mehmed biraderisi, Hasan bin Ahmed

Sayfa 13/ Belge 32**Belgenin Özeti**

Ayıntab kalesi sâkinlerinden iken gayb olan Ali oğlu Bektaş'ın eşyasını zabt için tayin edilen Mustafa oğlu Fâtıma'nın hıyaneti neticesi azl edilib yerine Bektaş'ın kardeşi Mehmed'in kayyim tayin edilmesi hakkında hucet,

Belgenin Transkripsiyonu

Fî'l-asl Medîne-i Ayıntab kal'âsı sükkânından iken bundan akdem gaybet-i münkat'ı ile gâib olan Bektaş bin Ali'nin eşyasını zabd ve hıfz bundan akdem kayyim-i vasî

nasb ve tâ'yin olunan Fâtıma binti Mustafa nâm hâtunun hıyâneti zâhir olmağla 'azl olunup yerine gâib-i mezbûrun karındaşı ve işbu râfiü'l-kitâb Mehmed nâm kimesne her vechile mustehâk ve mustakîm olmağla gâib-i mezbûr beктаşın eşyasını zabt ve hıfza kibel-i şer'den mezbûr Mehmed kayyim-i vasî nasb ve tâ'yin olundukda ol dahi kabul ve merâsimini edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi's-sâbi' 'aşer min şehr-i cemaziye'l-âhir sene semâne ve miete ve elf Şuhûdü'l-hâl:

Ömer bin Ali, El Hac Ali bin Osman Ağa, Osman bin Mehmed

Sayfa 13/ Belge 33

Belgenin Özeti

Amo Mahallesinde Cafer kızı Emine'nin Kocası Ebu Bekir oğlu Abdullah'dan nafaka ve mihrinden ferâgat ederek boşanması hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Amo Mahallesinde sâkin Elife binti Ca'fer nâm hâtun mahfil-i kazada zevci muhâlîği işbu râfiü'l-kitâb Abdullah bin El Hac Ebu Bekir mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'biri 'ani'l-meram idüb zevcim mezbûr Abdullah ile beynimizde şikak vâki olup muhâla'a Murad eylediğimiz de zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-u 'aleyh olan on beş guruş mihr-i mu'accelim ve nafaka-i iddet-i ma'lumem ve meünet-i süknâmdan fârîğa olmak olmak(tekrar) üzere hal oldum ve zevciyete müteallık da'vadan zimmetini ibrâ ve iskat itdim, didikte zevc-i merkum Abdullah dahi hal'-ı mezbûru kabul ve birbirinin kelimâtı vecâhen tasdik itmeleriyle müceble ba'del hükm mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi't-tasi' 'aşer min Cemâziye'l-âhir sene semâne ve miete elf Şuhûdü'l-hâl:

El Hac Ali bin Osman Ağa, El Hac Hüseyin bin Ca'fer, Seyyid Mehmed bin Mehmed Beşe Osman bin Mehmed, Ali bin Abdullah

Sayfa 13/ Belge 34

Belgenin Özeti

Kanalıcı Mahallesinde sâkin iken vefat eden Mustafa oğlu Hüseyin'in oğullarına Mehmed oğlu Ali'nin değimenini kasr-ı yed etmesine tenbîh hakkındaki ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Kanalcı Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden El Hac Hüseyin ibni El Hac Mustafa'nın sulbi kebîr oğlu Mehmed tarafından zikr-i âti da'vaya vekîl-i müseccel ve sağîr oğulları diğer Mehmed ve Mustafa ve sağîre kızı (Mustafa-çizik) Raziyenin li ecli'l-musliha vasîleri olan işbu rafîü'l-kitâb Ahmed Efendi bin Hamza Efendi mahfil-i kazada Ali Bey bin Mehmed mahzarında vekâlet ve vesâyet üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr El Hac Hüseyin fevt oldukda duyûn-u müteferrikayı sâbit ve zâhir (oldukdan-çizik) mezbûr Ali Bey dahi yüz yirmi guruş hakkım var deyû ba'del isbat müteveffâ-yı mezbûrun muhalledfâtı duyûnuna vefa itmemekle taksîm-i guremâ olunup evvel-i hînde muvekkilim mezbûr Mehmed ile sığar-ı mezbûrun diğer Mehmed ve Mustafa ve Raziye'nin vasîleri olan Aişe nâm hâtuna müteveffay-ı mezbûrun karye-i Kürd Osman'da vâki tahdid-i tavsifden müsekkâfına bir bâb bir göz değirmenden mülkü olan iki yüz guruş kıymetli nısf hissesine yedinde mukaddem mezbûr Ali Beyin gabn-ı fâhişiyle altmış guruşa bey' ve teslim semeni müteveffâ-yı Mezbûr zimmetinde sâbit ve zâhir olan yirmi guruşu hakkına guremâdan isâbet iden altmış guruşa bey' ve teslim takas itmekle suâl olunup icrây-ı şer' olunmak matlûbumdur. Didikte gıbbe's-suâl mezbûr Ali Beyin cevabında fi'l hakika zikrolunan değirmenin nısf-ı şâyi'ine mezbûre Aişe minvâl-i muharrer üzere kendiye altmış guruşa bey' ve teslim tahtına mezbûrun zimmetinde sâbit ve zâhir olan yüz yirmi guruş vakfın min ciheti'l-guremâ hissesine isâbet iden altmış guruşa takas eylediğini ikrâr ve lâkin zikrolunan değirmenin nısfının kıymet-i âdilesi iki yüz guruş olup gabn-ı fâhiş olduğunu inkâr edecek mezbûr Ahmed Efendiden müdde'âsını mübeyyin beyyine talep olundukta 'udûl-ü cânibden Es Seyyid Ömer Çelebi bin Es Seyyid Mehmed ve El Hac Mustafa ibni Mehmed ve Mehmed bin Yunus nâm kimesneler meclis-i şer'a hâzırûn olup eserü'l-istişhad fi'l-vâki' zikr olunan değirmenin hîn-i baîde nısf-ı şâyi'inin kıymet-i âdilesi iki yüz guruşdur bey'-i mezkûrda gabn-ı fâhiş vardır biz bu husûsa ber vech üzere şahidlerimiz şehâdet dahi ideriz deyû her(biri) edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de riayet-i şeraiti'l-kabul şehâdetleri makbûle olduktan sonra zikr olunan değirmenin mezbûr Ali Beyin kasr-ı yed ve istirdâdına tenbîh-i bir le mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu

Fî'l yevmi't-tasi' 'aşer min Cemâziye'l-Ahir sene 108

Şuhûdü'l-hâl: Hasan bin Mehmed, Osman Beşe Ali Kaya, El Hac Derviş bin Mehmed, El Hac Şa'ban, Boyacı

Sayfa 14/ Belge 35**Belgenin Özeti**

Seng-i hoşkadim Mahallesinde sâkinlerinden iken vefat eden Mehmed oğlu Mehmed'in çocuklarına kalan mallardan yüz kuruş kıymetinde üç kazanı El Hac Hüseyin'in zabt etmesi ve teslimi talebi ile ilgili dâva ve şahidlerin dinlenmesi neticesi Mehmed ve Seydi'nin mu'ârazadan men'i hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Seng-i hoşkadim Mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan El Hac Mehmed bin Mehmed'in verâseti zevce-i metrûkesi Elife binti Mehmed ile sulbi kebîr oğlu Mehmed'e ve sağîr oğlu diğêr Mehmed'e ve kebîr kızı Esma'ya ve sağîr kızı Fâtîma'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkik olduktan sonra mezbûr Mehmed asaleten sağîrân-ı mezbûranın kıbel-i şer'den mensub vasîleri olan Seyyid Seydi bin El Hac Halil nâm kimesne vesayeten mahfil-i kazada işbu râfiü'l- kitâb El Hac Hüseyin bin Cafer nâm kimesne mahzarında her biri asalet-i vesâyet üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb müteveffây-ı mezbûr El Hac Mehmedin muhallefâtından olup âlâ ve evsât ve ednâ tâbir olunan yüz guruş kıymetli üç kıt'a ma'sara kazganının mezbûr El Hac Hüseyin iki kıtasın fuzûlen zabt itmekle bihasbi'l-ferâiz hakk-ı irsiyyemizi taleb ideriz suâl olunub alıvirilmek matlûbumuzdur. Didiklerinde gıbbe's-suâl mezbûr El Hac Hüseyin cevabında Fi'l hakîka üç kıt'a kazgan müteveffâ-yı mezbûr El Hac Mehmed Beşe muhallefâtından olduğunu ikrâr ve lâkin mukaddemâ bin doksân dörd senesi ve zilkadesi evâilinde müteveffâ-yı mezbûr El Hac Mehmed in muhallefâtı marifet-i şer'le tahrîr ve taksîm Mahallinde mezbûre Züleyha sağîreye kâsır olmağla kıbel-i şer'den mensub vasi olan El Hac (Mehmed-çizik) Mustafa sağîr-i mezbûrenin vâlidesi olup babası müteveffâ-yı merkum El Hac Mehmed zimmetine mutekarrer ve ma' kud-u 'aleyh olan yüz guruş mihr-i müeccelini târih-i mezkûrda nâib-i şer'i şerîf olan Mevlâna Hıdayetullah Efendi huzûrunda verese muvâcehesinde müteveffâyı merkum El Hac Mehmedin muhallefâtından taleb ve da'va ve Şuhûd-u 'udûl ile müdde'âsını isbat ve hucet-i şer'iyye idüb müteveffâ-yı merkumun terekesinden meblâğ-ı merkumun edasına ba'de tenbîh zikr olunan üç kıt'a kazgan beyne'l-muslimîn müzâyede olunup rağbât-ı nas munkat'ı olduktan sonra yüz guruşa karar itmekle zikrolunan üç kıta kazgan müteveffâ-yı mezbûrun (terekesinden-çizik)veresesi vasî-i merkum El Hac Mustafaya sağîre-i mezbûr Züleyha'nın vâlidesinin yüz guruş mihrî müsbeti mukabelesi def' ve teslim idüb ol dahi ba'del kabz ve'l- kabul mezbûre Züleyha

hadd-i buluga erişup tasarrufa kadire oldukta (vasi-i merkum bana elli-çizik) zikr olunan kazganın iki kıtasını bana elli guruşa bey' ve teslim ve kabz-ı semen itmişdir deyû def' ile mukabele ideceği gıbbe'l- istintâk vel inkâr mezbûr El Hac Hüseyin'den def-i mezkûrunu mubeyyin beyyine taleb olundukta 'udûl-u muslûminden El Hac(Hüseyin'den-çizik) Hüseyin bin Osman ve Mehmed bin El Hac Süleyman nâm kimesneler li ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzıran olup eser-ül istishad fi'l-vâki târih-i mezkûrda müteveffâ-yı merkum El Hac muhallefâtı ma'rifet-i şer'le taksîm ve tevzi' mahallinde mezbûre Züleyhanın vâlidesi müteveffâ-yı mezbûre Aişe'nin Müteveffâ-yı merkum zimmetinde mütekarrir ve ma' kud-u 'aleyh olan yüz guruş mihr-i müeccelini vesâyet-i sâbite Mûmâ ileyh huzûrunda vereseden taleb ve da'va ve Şuhûd-u 'udûl ile isbat idüb meblâğ-imezbûru tereke-i müteveffay-ı merkumdan edâya ba'det tenbîh müteveffâ-yı merkumun muhallefâtından zikr olunan üç kıta kazganı beyne'l-müslimîn müzâyede olunup olunup(tekrrar) rağbât-ı nâs munkatı' olunduktan sonra yüz guruşda karar eyledikte verese-i mezbûre zikr olunan üç kıta kazganı bizim huzûrumuzda vasî-i mezbûr El Hac Mustafaya mezbûre Züleyhanın vâlidesine yüz guruş mihr-i mueccel-i mukabelesi teslim itdi biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyû her biri edây-ı şehâdet-i şer'iyye itdiklerinde ba'de'r-riyaet şerait-ül kabûlü şehâdetleri makbûle olduğumuz mezbûran Mehmed ve Seydi mu'ârazadan men bir le mâ vaka'

Fî'l yevmi't-tasi'aşer min Cemâziye'l-âhir 1108

Şuhûdü'l-hâl:

Hüseyin bin Ali, Mehmed bin Ali, El Hac Ali bin Osman Ağa, Mustafa bin Ebu Bekir, Ömer bin Ali

Sayfa 14/ Belge 36

Belgenin Özeti

Boyacı Mahallesi sâkinlerinden iken vefat eden Salihüddin oğlu Hüseyin'in kızına vasi olan İbn-i Ömer Ali'nin hıyanetinin ortaya çıkması neticesinde azl olunub yerine ceddinden Mansur oğlu El Hac Hüseyin'in vasi tayin edilmesi hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Boyacı Mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Hüseyin bin Sâlihüddin'in sulbiye sağıre kızını Bağdâd tesviye-i umûruna kıbel-i şer'den mensub vasîsi olan İbn-i Ömer Ali nâm kimesnenin vesâyet-i umûruna kusuru olduğundan ma'dâ hıyâneti

dahi zâhir olmağın mezbûr Ali vesâyet-i merkumeden azl olunup yerine sağıre-i mezbûrenin cediti işbu rafiü'l-kitâb El Hac Hüseyin bin Mansur nâm kimesne vesâyet-i uhdesinden gelmeye kadir olmağın hakim muvakkı sadr-ı kitâb mezbûr El Hac Hamid sağıre-i mezbûre üzerine savb-ı şer-i enverden hakk-ı vasî nasb ve tayin eyledikde ol dahi vesâyet-i merkumeyi kabul ve hizmet-i lâzımesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ vaka' ketb olundu

Fî'l yevmi'l 'ısrîn min Cemâziye'l-âhir sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

El Hac Abdulkadir Bin İsmail Beşe, Osman bin Mehmed, Ali bin Abdullah

Sayfa 15/ Belge 37

Belgenin Özeti

Ömer oğlu Ali ve Mehmed'in Sazgın köyünde bulunan değirmenin ondört sehminin Şhreküstü Mahallesinden İsmail Ağa oğlu Hamza Ağa'ya ikiyüz dokzan beş kuruşa satışı ve satışından kalan yüz kırk kuruşluk borcun Hamza Ağa'nın Kilisecik'te bulunan değirmenin dörtte bir hissesi takası ile ödenmesine dair huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Şhreküstü Mahallesinde sâkin Hamza Ağa ibni El Hac İsmâil tarafından zikr-i âtî bey'i ikrâra vekîl olup El Hac Ali bin Osman Ağa ve Ahmed Ağa ibni İsmail şehâdetleriyle şer'an vekâlet-i sâbite olan El Hac Mustafa ibni Mehmet Ağa mahfil-i kazada işbu râfiü'l-kitâb Ali ve Mehmed ibni El Hac Ömer nâm kimesneler mahzarlarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrir-i kelâm idüb mezbûran Ali ve Mehmed bundan akdem karye-i Sazgın'da vâki bir bâb bir göz değirmenin otuz iki sehinden ondört sehim mülkü mevrusları olan hisse-i şâyiâlarını müvekkil-i Mûmâ ileyh Hamza Ağaya ikiyüz doksan beş guruş bana bey' ve teslim ol dahi ba'de'l-kabul ve teslim semen-i mezkûr iki yüz doksan beş guruşun yüz elli beş guruşunu yedinden ahz ve kabz yüz kırk guruş muvekkil-i Mûmâ ileyh zimmetinde bâkî kalmışdır hala müvekkil-i Mûmâ ileyh Hamza Ağa dahi karye-i Kilisecik'de va'ki tahdid ve tavsifden müstağni bir bâb değirmenden mülk-ü müşterâsı olan rub'u hisse-i şâyiâsını mezbûran Ali ve Mehmed'e bervech iştirâk yüz kırk guruş bana bey' ve teslim anlar dahi iştirâ ve kabul ve teslim eylediklerinden sonra semeni olan meblâğ-ı mezbûr yüz kırk guruş mezbûran Ali ve Mehmed'in sâlifü'z-zikr iki yüz doksan beş guruş değirmen semeninden zimmetinde bâkî kalan yüz kırk guruşa takas idüb anlar

dahi takas ve kabul itdiler ba'del yevm zikr olunan karye-i kilisecikde vâki bir bâb değirmenin rub'u hisse-i şâyi'ası mezbûran Ali ve Mehmed'in mülk-i müşterâlarıdır keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsunlar didiklerinde mezbûran Ali ve Mehmed dahi vekîl-i merkum El Hac Mustafayı kelimât-ı meşrûhasında tasdîk ve tahkik itmeğin mâ vaka' ketb şedd

Fî 17 Cemâziye'l-âhir sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

Osman Efendi Baharzâde, Şa'ban Çelebi Hamami, El Hac Ali bin Osman Ağa, Ahmed Ağa bin İsmâil Ağa, Osman bin Mehmed Beşe

Sayfa 15/ Belge 38

Belgenin Özeti

Akyol Mahallesi sâkinlerinden iken vefat eden İsmail oğlu Mehmed'in kızı Hatice'nin vasisi olan Amcası Müslim'in vefatı neticesinde Hatice'nin Annesi Saadet'in vasi olarak tayini hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Akyol Mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Mehmed bin İsmâil'in sulbiye sağîre kızı Hadîcenin emmisi ve kıbel-i şer'-i enverden mensube vasîsi olan Müslim fevt olup sağîre-i mezbûrenin babası Müteveffâ-yı merkum Mehmed'den kendüye irsen intikal iden malını zabt ve rabt vesâir tesviye-i umûruna bir vasî lâzım ve muhim olup sağîre-i mezbûrenin vâlidesi işbu râfiü'l-kitâb Saadet binti Mehmed nâm hâtuna vesâyet-i uhdesinden gelmeğe kâdire olmağın kıbel-i şer'-i enverden mezbûre saadet sağîre-i mezbûre üzerine vasî' nasb ve ta'yin olundukta oldahi (iştirâ ve kabul) çizik) vesayet-i merkumeyi kabul ve hizmet-i lâzimesini edâ-yı ta'ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ vak 'a ketb şedd.

Fî 20 kemâ Cemâziye'l-âhir 1108

Şuhûdü'l-hâl: Molla Danyal bin Ramazan, Mehmed Bin Sofi, Osman bin Mehmed

Sayfa 15/ Belge 39

Belgenin Özeti

Mustafa oğlu Hüseyin'in çocuklarının vasisi Ahmed Efendiler Hamza Çelebi adlı şahsın Ali Beyler hakkında dâvacı olması ve Hüseyin'in Ali Beylere borcu olan 120 kuruşun altmış kuruşunun çocukların annesi olan Aişe hatundan talep etmesi üzerine Aişe hatunun hissesine düşen 60 kuruş borca kifayet etmemesi ve Aişe

hatun'un Göynes karyesinde bulunan değirmenin nısf hissesini yedibuçuk sene evvel altmış kuruşa gabn-ı fâhişle satın aldığı iddiasıyla bu değirmenin hissesini ve yedibuçuk senedir elde edilen gelirini talep etmesi ve mahkemenin Ali Beyler lehinde kararı hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Kanalıcı Mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan El Hac Hüseyin bin El Hac Mustafanın sulbi kebîr oğlu Mehmed zıkr-i âti da'vaya vekîl-i müsecceli ve sağır oğulları diğêr Mehmed ve Mustafa ve sağîre kızı Raziyenin liecli'l-musliha savb-ı şer'i enverden mansub vasîsi olan Ahmed Efendiler Hamza Çelebi nâm kimesne mahfil-i kazada işbu râfiü'l-kitâb Ali Beyler Mehmed nâm kimesne mahzarında vekâlet ve vesâyet üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb muvekkil-i mezbûr Mehmed ile sıgâr-ı merkurdan diğêr Mehmed ve Mustafa ve raziyenin babaları El Hac Hüseyin fevt oldukta duyûn-u mütferrikası sâbit ve zâhir olup mezbûr Ali Bey dahi müteveffayı merkur zimmetinde deyn-i şer'iyyeden yüz yirmi guruş hakkı olmağla sıgâr-ı mezbûrunun vâlideleri ve kibel-i şer'den mensube vasîleri olan Aişe nâm hâtun ile murafaa'-i şer' olup muhallefâtından talep ve da'va Şuhûd-u 'udülle isbattan sonra müteveffây-ı mezbûrun muhallefâtı duyûnuna vefâ itmeyûp taksîm-i guremâ olundukda mezbûr Ali Bey'in yuz yirmi guruşuna guremâdan altmış guruş isâbet idüb vasî-i mezbûre Aişe müteveffayı mezbûrun karye-i Göynes turabında vâki bir bâb ve bir göz değirmenden mülkü olan iki yüz kıymetli nısf hissesini mezbûr Ali Bey târih-i kitâbdan yedi buçuk sene mukaddem gabn-ı fâhiş ile altmış guruşa bey've teslim semenini mezbûr Ali Bey'e guremâdan isâbet iden altmış guruşuna takas hala zıkr olunan değirmenin hîn-i ba'îdde kıymet-i 'âdilesi bin iki yüz guruş olup gabn-ı fâhiş olduğunu hâkim-i mevk' küttâb huzûrlarında mezbûr Ali Bey'in muvâcehesinde Şuhûd-u 'udulla isbat ve hüccet-i şer'iyye idüb zıkr olunan değirmenden mezbûr Ali Beyin kasr-ı yedine tenbîh olunmağla (matlûbumdur-çizik) hala zıkr olunan değirmenin yedi buçuk senede hâsıl olan gallesini mezbûr Ali Beyden talep iderim suâl olunup alıvirilmek matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Ali Bey'in cevabında fi'l hakika-i hal, minval-i muharrer üzere olduğunu ikrâr ve lâkin vasî-i mezbûre Aişe zikrolunan değirmenin nısfını bana mülkiyet üzerine bey ve teslim idüb bu ana gelince mülk-ü müşterâm olmak üzere zabt ve tasarruf aldım deyû def'le mukabele (idecek-çizik) idüb fi'l vâki vasî-i mezbûre Aişe'nin bey'-i mülkiyet üzere olup mezbûr Ali Bey'in dahi tebadilü'l-mülük mutasarrıf olmağla

şer'an Ali Bey'in gallesinin zamanı lâzım gelmeyup mudde-i mezbûr Ahmed Efendi bi vech-i mu'arazadan men' bir le mâ vaka' ketb olundu.

Fî'l yevmi't-tasi' 'aşer min Cemâziye'l-âhir 1108

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Çelebi bin El Hac İbrâhim, Mustafa bey bin Sinan, Molla Hüseyin Kazgancızâde, Seyyid Osman Çelebi bin durmuş, Abdurrahman Çelebi bin Abdullah Efendi

Sayfa 16/ Belge 40

Belgenin Özeti

Tarla-yı cedîd Mahallesi sâkinlerinden iken vefat eden Halil oğlu El Hac Ömer'in muhallefâtından eşi Şehbaz'ın hissesine düşen hissesinin Ali tarafından kassâm defterine noksan yazdırılması ve mahkemenin Ali lehinde karar vermesi hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Tarla-yı Cedîd Mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan El Hac Ömer ibni Halil Çavuşun verâseti sulbi kebîr oğulları Ali ve Mehmed ve sulbi kebîre kızı Kerime ve Emine'ye bahs olup ba'de mezbûre Emine dahi fevt olup, verâseti validesi Şehbaz binti Abdullah ile ve lieb erkarındaşları mezbûran Ali ve Mehmed ve kızkarındaşı mezbûre Kerime'ye ve li ümm er karındaşı Mehmed Aliye münhasıra olup mezbûr Mehmed Ali dahi fevt olup verâseti vâvalidesi mezbûre Şehbaz ile Baba Ömer münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkik olduktan sonra mezbûre şehbaz selefinden zikr-i ati dav'a ya vekîl-i müseccel olan Ali bin .... nâm kimesne mahfil-i kazada mezbûr Ali mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Ali evvelâ babası müteveffâ-yı merkur El Hac Ömer'in muhallefâtına vâzî'ü'l-yed olup müvekkile-i mezbûre Şehbaz'ın sadriye kızı müteveffâ-yı merkume Emine'ye babası müteveffâ-yı El Hac Ömer'den isâbet iden hissesinden mezbûre şehbaz isâbet iden hissesine saniyen li üm karındaşı Mehmet Ali'den isâbet iden hisse-i irsiyyesini mezbûre Şehbaz'a defter-i kassâmdan noksan virmekle suâl olunup alıvirmek matlûbundur didikte gıbbe's-suâl mezbûr Ali cevabında fi'l-vâki' babası mütevefayı merkur El Hac Ömer'in muhalefatına vazî'ü'l-yed olduğunu ikrâr ve lâkin babam müteveffâ-yı merkur El Hac Ömer'in muhallefâtı ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese taksîm ve tevzi' olunup mezbûre Şehbaz Sadriye kızı mezbûre emineden ve Merkur Mehmed Ali'den kendüye isâbet

iden hisse-i irsiyyesine defter-i kassâm mücebince bi't-temam ahz ve kabz ittikten sonra tarafından Es Seyyid bayram ibni Es Seyyid Mehmed nâm kimesneye ikrâra vekîl idüb ol dahi bin yüz üç senesinde nâibü'ş-şer'-i şerîf olan Mevlânâ El Hac Receb Efendi huzûrunda müvekkilem mezbûre şehbaz sadriye kızı müteveffat-ı mezbûre Emine'den ve sadrî oğlu merkurum Mehmed Ali'den kendüye isâbet iden hîbe-i şer'iyyesin defter-i kassâm mücebince tamamen ahz ve kabz idüb hisse-i irsiyye da'vasından mezbûr Ali'nin zimmetine ibrây-ı 'âmm kat'-ı niza'la ibrâ ve iskat itdi deyû ikrâr ve yedime hüccet-i şer'iyye dahi virmişdir deyû Mevlânâ-yı Mûma ileyh imzasıyla mûmzâ ve hatemiyle mahtum ve târih-i mezkûr ile müverrih-i hüccet-i şer'iyye ibrâz idüb bi'l-muvâcehe feth ve kırâ'at olunup vekîl-i mezbûr Ali istintâk olundukta mazmûn hüccet-i merkurumeyi ikrâr itmeğin ikrârı mücebince vekîl-i mezbûr Ali bîvech-i mu'arazadan men'i birle mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi'l- 'ısrîn Cemâziye'l-âhir sene 108

Şuhûdü'l-hâl:

Osman Efendi bahazâde, Seyyid Hüseyin Çelebi zabıt-ievvel, fethzâde El Hac Mehmed Ağa, Yusuf Beşe bin Mehmed Beşe, Osman bin Mehmed Beşe

Sayfa 16/ Belge 41

Belgenin Özeti

Tarla-i atık Mahallesinden Mehmed Ağa oğlu Davud Bey Temeşvar kalesi muhafazasından kaçan Ahmed'in mahlûlünden dolayı 1107 senesi tarili berâtla kendine tevcîh olunan Karakıl mezrası tumarının Mahsûlâtının 1107 senesinden beri kale muhafazasında bulunması nedeniyle El Hac Ali ve El Hac Mehmed ve Yusuf ve El Hac Durak ve Mehmed ve Veli'nin mezradan sene-i merkumede vâki Mahsûlâtının talebi ve Mahsûlâtın Davut beye verilmesi hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da tarla-i atık Mahallesi sükkânından Davud Bey ibni Mehmed Ağa mahfil-i kazada Medîne-i mezbûreye tâbi karakıl mezrâsı zirâ'atçılarından El Hac Ali bin Ahmed ve El Hac Mehmed bin kubad ve Yusuf ibni El Hac durak ve Mehmed Bin hişam ve Veli bin Türkmân Mehmed ve Mehmed bin Arslan vesâirleri mahzarlarındada üzerlerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb mezrâ-ı merkurum Temeşvar kal'ası muhafazasından firar iden Ahmed mahlulünden bin yüz yedi senesine berât-ı şerîf-i âlişânla bana tevcîh olunup sene-i merkumede ben kal'a-i mezbûre muhafazasında bulunmam ile mezbûrun El Hac Ali ve El Hac Mehmed ve Yusuf ve

El Hac Durak ve Mehmed ve Veli'nin mezrâ-ı merkumeden sene-i merkumede vâki Mahsûlâtından bana aid olan hissemi taleb iderim suâl olunup alıvirilmek matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûrun El Hac Ali ve El Hac Mehmed ve Yusuf ve El Hac Durak ve Veli cevaplarında tımar-ı mezbûru sene-i merkumede kal'a-i mezbûre muhafazasından firar iden mezbûr Ahmed mahlulunden Mar'aş valisi olan Ahmed Paşa Ebu Bekir nâm kimesneye tevcîh idüb yedine tahvîl tezkiresi virmekle mezbûr Ebu Bekir tarafından tahvîl târihine düşen hissesini ahz ve kabza vekîli olan Ahmed Bey işbu hâzır-ı bi'l-meclis Abdulgaffar bin Cum'a nâm kimesneyi vekîl nasb itmekle ol dahi tımar-ı mezbûrun Mahsûlâtından on iki arpa ve yedi keyl altı sümün buğdayı merkum Abdulgaffara edâ ve teslim itdik didiklerinde mezbûr Abdulgaffar istintâk olundukda mezbûr Abdulgaffar cevabında fi'l-vâki mezrâ-ı mezbûrenin Mahsûlâtını ta'şire mezbûr Ahmed beyin beni ta'şire ve irsâl itmekle ben dahi ba'de't-ta'şir öşr-ü şer'iyyeleri ashâbı üzerlerinde kalub ba'de merkum Ahmed Bey kabz itdi ben kabz itdim deyû inkâr idecek mezbûrun El Hac Ali ve El Hac Mehmed Yusuf ve Mehmed ve Veliden mer'alarını mübeyyin beyyine taleb olundukda 'udûl-ü müslimînden Seyyid Hüseyin bin İbrâhim ve Abdullah bin El Hac Hüseyin nâm kimesneler li-eclî's-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olup eserü'l-iştîşhâd fi'l vâki sene-i merkumede mezrâ-ı merkumenin Mahsûlâtından on iki keyl arpa ve yedi keyl altı sümün buğday mezbûrun El Hac Ali ve El Hac Mehmet ve Yusuf ve Mehmet ve Veli merkum Davud Beye ait olan hissesini mezbûr Abdulgaffar'a teslim ol dahi bizim huzûrumuzda ahz ve kabz itdi biz bu husûsa bu vech üzere şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyû her biri edây-ı şehâdet şer'iyye eylediklerinde ba'de'r-riâyet şerati'l-kabul şehâdetleri makbule olmağın mezbûr Abdulgaffar makbuzu olan zikr olunan on iki keyl arpa ile yedi keyl altı sümün buğdayı müddeî mezbûr Davud beye edây-ı teslim mezbûr Abdulgaffara selm-i birle mâ vaka' ketb şed.

Fî 20 Cemâziye'l-âhir 1108

Şuhûdü'l-hâl: Ali bin Abdullah, Mehmed bin İmam, Osman bin Mehmed.

Sayfa 17/ Belge 42

Belgenin Özeti

İsbatırın mezrası sâkinlerinden Yunus oğlu Ali'nin, Dülük baba zaviyesi evkâfındaki bir tarlanın Evliya oğlu Ahmed tarafından tasarrufunun kendine

ferâğ edildiğini ve Eyyüb'ün kendine mani olmasının men edilmesi talebi ve Eyyüb'ün muarazadan men'i hususunda ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'a dahi isbatırın mevrâsı sükkânından işbu râfîü'l-kitâb El Hac Ali bin Yunus nâm kimesne mahfil-i kazada yine karye-i mezbûrede sâkin Eyyub bin Ali mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb Medîne-i mezbûre kurbunda vâki Dülük baba zaviyesi evkâfindan başkend nâm mevrâda vak'î bir tarafı Osman ve bir tarafı Mustafa nâm kimesneler mülkleri bir tarafı mezbûr Eyyub mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd üç keyl bezr-i istiâb ider bir kıt'a tarla mukaddema Ahmed bin evliya nâm kimesnenin mülk-ü mefvuzı olup târih-i kitâbdan on beş sene mukaddem mahdûd mezkûrun hakkı tasarrufunu ma'rifet-i sahib-i 'arzla bana ferâğ ve tefvîz idüb bu âna gelince mütevâliyen zabt ve tasarrufunda iken hala mezbûr Eyyub tasarrufuna mani olur. Suâl olunup men' olunmasını taleb iderim didikte gıbbe's-suâl mezbûr Eyyub cevabında fî'l-vâki mahdûd-u mezkûr mukaddema merkum Ahmed'in mülk-ü mefvuzı olup tarih-i kitâbdan on sene mukaddem boz ve hâli olup müstahikk-ı tapu olunmağla mevrâ-ı mezbûre zabiti olan Ebu Bekir Efendi bana tapuyu virub yedine tapu temessükü virmekle muazara iderim on beş sene mukaddem mezbûr Ahmed'in merkum El Hac Aliye ferâğ ve tefvizi eylediği ma'lumum değildir didikte mezbûr El Hac Ali'den sıdk-ı... mübeyyin beyyine taleb olundukda 'udûl-u muslimînden Hüseyin bin Abdulcelil ve Kasım bin Süleyman nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olup târih-i kitâbdan on sene müddeî merkum El Hac Aliye Hüsn-ü rızasıyla ve ma'rifeti sahibi arz ile ferâğ ve tefvîz idüb bu ana gelince mahdûd-u mezkûru mütevaliyen mezbûr El Hac Ali zabt ve tasarruf itdi tasarrufundadır. Biz bu husûsa bervech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyû her biri edây-ı şehâde-i şer'iyye eylediklerinde ba'derriâyet şeraiti'l-kabul şehâdetleri makbule olmağın mezbûr Eyyub bervech mu'ârazadan men birle mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi'l- ısrın min Cemâziye'l-âhir sene semâne ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmet bin sofî, Ali bin Abdullah, Mehmed Bin İmam, Ebu Bekir bin Mustafa

Sayfa 17/ Belge 43

Belgenin Özeti

Cağdığın karyesinde vaki Türkmen kızı câmi-i şerîfinin mütevellisi Veys'in ferâgat etmesi ve Mahmud'un müteveli olarak tayini hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-şerîf-i âlişânı sâmi mekân-ı sultan-ı tuğra-yı garrâ-yı cihan sitânı hâkani hükmü oldur ki,

Ayıntab kazasına tâbi Tilbeşar nahiyesinde vâki' Cağdıgın nâm karyede vâki Türkmen kızı Câmî-i şerîfnde müteveli olan Veys hüsn-ü rızasıyla işbu rafiü't-tevkî' rafiü'ş-şân hâkânî Mahmud fâriğ olup mezbûr dahi her vechle layık ve mahall ve müstahik olmağın tevcîh olunup berât-ı şerîfim virilmek canibinde inâyet taleb eylemekle vaki' ise sadaka idüb bu berât-ı hümâyunu virdim ve buyurdum ki, ba'del yevm mezbûr varub müteveli olup hizmet-i lâzimesi mer'i müeddî kıldıktan sonra yevmi nim akce vazife ile mutasarıf olup vâkıfın ruhu ve devam-ı ömr-ü devletimçün duaya müdâvemet göstere ol babda taraf-ı aharden asla bir ferd dahl ve ta'arruzu kılmaylar şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timad kılalar.

Tahrîren Fî evâhir şehri-rabiü'l-âhir sene semâne ve miete ve elf
Kayd şedd. **Fî 23 Cemâziye'l-âhir sene 1108** Be Makam-ı Edirne

Sayfa 17/ Belge 44

Belgenin Özeti

Kürtünciyan Mahallesinden Mehmed kızı Fâtıma'nın kocası Mehmed'in kendisini ve çocuklarını nafaka vermeden terk etmesi nedeniyle nafaka ve kisve-i baha talebi ve günlük yedi akçe kendisi için, üçer akçe ise kızı Emine için nafaka takdiri hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Kürtünciyan Mahallesinde sâkin iken işbu râfiü'l-kitâb Fâtıma binti Mehmed nâm hâtun mahfil-i kazada takrir-i kelam idüb zevcim Mehmed nâm kimesne beni ve sülbiye sağıre kızı Emine yi bila nafaka terk idüb gaybet itmekle savb-ı şer'den kader-i ma'ruf bana ve sağıre-i mezbûreye nafaka ve kisve-i beha farz ve takrir olunup istidâneye izin taleb iderim didikte hakim-i mevk'i kitâb tubâlehû ve hüsn-ü meâb mezbûr Mehmed gitdikde cins-i nafakadan kendüye bir nesne terk itmediğine yemin teklif idüb mezbûre Fâtıma dahi ala vefkî'l-mes'ul halifebillahi'l Aliyyü'l a'lâ eyledikten sonra yüz otuz üç akce bir gurus olmak üzere yevmi yedi akce mezbûre Fâtıma'ya ve üçer akce sağıre-i mezbûreye Emine'ye nafaka ve kisve-i bahâ farz ve takdir idüb vakt-i zaruretden istidâne ve lede'l-za'fer zevci mezbûr Mehmed üzerine rucû'a mezbûre Fâtıma'ya izin verüp mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî 23 Cemâziye'l-âhir sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

Şeyh Mehmed Efendi elvaiz, Seyyid Osman Efendi bin Durmuş, Seyyid Ahmed Çelebi

Sayfa 18/ Belge 45

Belgenin Özeti

Kızılburç karyesinde sâkin iken vefat eden İlyas oğlu Ahmed'in çocukları için Mehmed kızı Arife'nin vasi tayin edilmesi hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'a tâbi Kızıl Burç nâm karyede sâkin iken bundan akdem fevt olan Ahmed bin İlyasin sulbi sağır oğlu Halil ve sülbiye sağîre kızı Fâtıma'ya babaları müteveffâ-yı merkur Ahmed'den ırs-i şer'i ile intikal iden mallarını hıfz ve sair tesviye-i umûrlarına bir vasi-i mühim-i lâzım olup sağîran-i mezbûranın ceddeleri işbu râfiü'l-kitâb Arife binti Mehmed nâm hâtun vesâyet-i merkumeyi kabul ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd iltizâm itmeğin mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi's-sâlis ve'l-ısrîn min şehri Cemâziye'l-âhir sene semâne ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Fahru'l müderrisînü'l-kirâm El Hac Mehmed Efendi bin Debbağ Efendi. Fahrü'l-ulemâü'l 'izâm Mehmed Emin Çelebi. Osman Çelebi bin Mehmed Beşe, Ahmed bin Mustafa.

Sayfa 18/ Belge 46

Belgenin Özeti

Şhreküstü Mahallesinden Ali Oğlu Mehmed'in evinin hisse-i şayiasını Ali'ye dörtbuçuk kuruşa satması hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Şhreküstü Mahallesi sükkânından Mehmed bin Ali nâm kimesne mahfil-i kazada işbu râfiü'l-kitâb Ali bin halil mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb Mahalle-i mezbûrede vâki bir tarafı müşteri-i merkur Ali mülkü ve bir tarafı Ebu Hatun ve bir tarafı Ramazan mülki ve bir tarafı Hamza Ağa bostanı ile mahdûd müşa've müşterek olan menzilizimide olan hisse-i şâyâyı merkur Mehmede dört buçuk guruşa bana bey'i sahîh-i şer'iyye ile bey' ve teslim oldahi iştirâ ve kabz ve kabul ve teslim eyledikten sonra semeni olan dört buçuk guruşu müşteri-i merkur

Ali yedinden ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm mahdûd-u mezkûrda olna hisse-i şâyiâm mezbûr Ali'nin mülkü müşterâsıdır keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olunsun didikde gıbbe't-tasdiki'l-mu'teber mâ vaka' bi't-taleb ketb olunudu.

Fî'l yevmi's-sâlis vel 'ısrîn min Cemâziye'l-âhir sene semâne ve miete ve elf Şuhûdü'l-hâl:

El Hac İsmâil Beşe, El Hac Hüseyin Beşe, Mehmed Bin İmam, Mehmed Bin Cabbar Beşe, Mehmed bin Hasan

Sayfa 18/ Belge 47

Belgenin Özeti

Hayık-i Müslüman Mahallesinde sâkin iken vefat eden Mehmed adlı şahsın kızı Elife'nin terbiyesi altında bulunması nedeniyle İbrahim oğlu Mustafa'nın nafaka talebi ve günlük beşer akçe nafaka takdiri hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Hâyık-ı Müslüman Mahallesi sükkânından Mustafa bin El Hac İbrâhim nâm kimesne meclisi şer'i hâzıra lâzımü't-tevkîr de takrir-i kelâm (idüb-çizik) ve ta'bir-i ani'l-merâm idüb Medîne-i mezbûrede Şehreküstü Mahallesi sükkânından iken bundan akdem (gâib olan-çizik) fevt olan Mehmed nâm kimesnenin sülbiye sağîre kızı Elife hala taht-ı terbiyemde olup ihtiyacı olmağın kıbel-i şer'den karar-ı ma'ruf nafaka ve kisve-i beha farz ve takdir olunup vakti zaruretde istidâne ve lede'l-za'fer (çizik-gâib-i mezbûr) memnû'a taht-ı 'ilmü'n-nef'a rucu'a izn-i taleb iderim didikte hakim-i mevk-ı kitâb hazretleri aher râyicü'l-vakt yüz otuz iki akce bir guruş olmak üzere sağîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve beha vesâir havâic-i zarûriye müstahik yevmi Beşer akce farz ve takdir olup vakti zaruretde istidâne ve lede'l-za'fer sağîri-i mezbûrun (babası gâib-i merkum – çizik) taht-ı ilmü'n-nef'a rucû'a izin virmeğın mâ vaka' kayd.

Fî 25 min Cemâziye'l-âhir sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

El Hac Mehmed bin El Hac Hızır, El Hac Ali Bin Osman Ağa, El Hac Mustafa Bin Musa, Osman Bin Mehmed, El Hac Mehmed Bin El Hac İbrahim.

Sayfa 18/ Belge 48

Belgenin Özeti

Ebudderda'nın Sıdika'dan hisse-i irsiyesini talebi hakkında, (belge yarım kalmış)

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Kayser Mahallesiinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Sıdika bin(isim yazmamış) veraseti sülbi oğlu Ali ile vâlidesi hâtun munhasıra olup ba'de mezbûre hâtun dahi fevt olup veraseti sadr-ı kebîr oğlu Fulad'a munhasıra olup ba'de mezbûr Ali dahi fevt olup veraseti sulbi oğlu Ebudderda'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyin olduktan sonra mezbûr Ebudderda mahfil-i kazada işbu râfiü'l-kitâb merkum Sıdika mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb ceddîm mezbûr Sıdika târih-i kitâbdan yirmi sekiz sene mukaddem fevt olduktan muhallefâtına vâlidesi mezbûre hâtun vâzı'atü'l-yed olup babam mezbûr Ali hisse-i irsiyyesini on beş seneden mutecâviz taleb ve da'va itmeyüp sâkinen fevt olduktan sonra mezbûr hâtun dahi fevt olup muhallefâtına oğlu merkum Fulad vâzı'u'l-yed olmağla müteveffâ-yı merkum sıdkının muhallefâtından babam mezbûr Aliye isâbet iden hissesini hala müteveffâtı mezbûre hâtunun muhallefâtından taleb iderim suâl olunup müceb-i şer'iyye icrâ olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr fulad cevabında fil vak'i vâlidesi müteveffâtı merkume hâtunun muhallefeatına vazı'ü'l-yed olduğunu ikrâr ve lâkin vâlidem müteveffâtı mezbûre hâtuna oğlu müteveffâ-yı merkum sıdkının muhallefâtına vazı'atü'l-yed olduğu ma'lumum olmadığından ma'ada müddei mezbûr Ebudderdanın babası merkum Ali on beş seneden mütecevaz huyûtda olup babası muhallefâtına müte'allik validem mezbûre hâtun ta'arruz itmeyüp sâkinen fevt olmuşdur didikte gıbbe'l istintâk mezbûr Ebudderda babası merkum Ali'nin babası muhallefâtına müte'allik mezbûre hâtun ta'arruz itmeyüp sâkinen fevt olduğunu ikrâr ve i'tiraf

Sayfa 19 / Belge 49

Belgenin Özeti

Boyalıca ve Uncuk mezzralarının malikâne tasarruflarının Mustafa ve Ali üzerlerine verilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Derkenar: Uncuk mezra'sı vesayir Mustafa ve Ali üzerlerine

Nişân-ı Şerîf-i Alişân-ı sâmi mekân-ı Sultan-ı hâkâni hükmü oldur ki:

Binâen 'aleyh zâlik Şükri Hüseyin zîde mecdehû divan-i Hümâyûnuma memhur temessuk gönderup mısır Kahire kurası misillü hayutda oldukça te'biden malikâne mutasarrıf olmak için sâdır olan hatt-ı Hümâyûna sa'âdet makrûnum mücebince fermân-ı Alişanımla fûruhtuna memur olduğu dimos Ayıntab mukâta'ası aklamından

yedine virilen baş muhabeze defterine mukayyed murad olunacak kuradan defterde otuz guruş malı olan Boyaluca nâm karye ve haric ez defter olan mevrâ-ı uncuk meâ haracü'l gürüm dört bin akce ve cirinin iki bin akce ve liebeveyn bervech tahmin bin iki yuz akce vekîl... haric ez defter bervech tahmin bin beş yüz akce ki defter-i icmâlde malları ta'yin ve tasrih olunup beher sene dimos-ı Ayıntab mukâta'ası emini taraflarından yüz yirmi guruş furuhtu olunagelmekle ma'rifet-i şer'le üç def'a müzayede ve rağbât-ı münkâtı' olduktan sonra yüz otuz dokuz guruş mu'accele ile işbu darendegan-ı fermân-ı Hümâyûn meserretmakrun-u hâkânî Mustafa ve Ali üzerlerinde karar ve meblâğ-ı mezbûru kayd idüb zikr olunan kurâ ve mevrâ'ın beher sene fûruht olunduğu malın dimos-u Ayıntab emini olanlara edâ ve teslim itmek şartıyla tevcîh ve Berât-ı Âlişânım virilmek ricâsına i'lam itmeğin hazine-i amiremde mahfûz olan baş muhâsebe defterlerine nazar olundukta dimos-u Ayıntab mukâta'asına tâbi Boyalıca nâm karyenin senede otuz beş guruş malı olup ma'ada mevrâ'ların kaydı bulunmadığı derkenar vech-i meşrûh üzerine hüccet-i şer'iyyesi dahi hıfz olunup ve dimos eminlerinin furuht eyledikleri üzere virilegelen malların beher sene eminlere edâ ve teslim itmek şartıyla sâdır olan hatt-ı Hümâyûna sa'âdet makrûnum mücebince te'biden mâlikâne mutasarrıf olmak için berât virilmek telhis olundukda mücebince şurutuyla berât olunmak babında fermân-ı Âlişânım sâdır olmağın haklarına mezîd-i inâyet padşahanem zuhûra getirup bin yüzsekiz muharreminin yirminci gününde bu berât-ı Hümâyûnu virdim ve buyurdum ki, mezbûran Mustafa ve Ali zîde kadreha varub Mûmâ ileyh Şükri Hüseyin zîde mecdehûya teslim eyledikleri yüz otuz dokuz guruş mu'accele-i mukabelesinde iştirâka karye-i mezbûre ve mevrâ'ı merkurmeleri te'biden mâlikâne zabıt ve dimos eminlerinin furuht eyledikleri üzere virilü gelen malların beher sene eminlere edâ ve teslim ve temessuk olduktan sonra mîrî ve kalemiyeden ziyâde bir akce ve bir habbe taleb olunmayup vuzera ve mîr-i mîrân ve mirliva ve mütesellimleri ve sair ehl-i örf tâifelerinden bir sene talebiyle bila fermân dahl ve rencide itdirilmeyup mefrûzü'l-kalem-i serbestiye üzere hayatda oldukca işbu berât-ı Âlişânım mücebince zabıt ve tasaruf ve vak'i olan Mahsûlât ve rûsumatın sehb-i şer've'l-kânun mîr-i mîrân ahz ve kabz idüb şeyn ve abadan eyledikçe zabıt ve tasarrufuna aherden ta'arruz ve ta'di ve tebdîl ve tahviline şuru' ve tasaddi eylemeye ve itdirmeyeler şöyle bileler ve alâmet-i şerîfe i'timad kılalar kayd şedd.

Sayfa 19/ Belge 50**Belgenin Özeti**

Rakka muhafızı Yusuf Paşa'ya yazılan 1108 senesi zilhiccesinden bir sene sonrasına değin kassab Ağalığının Abdullah Ağa, Ali Beşe ve Hasan Beşeye verilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Vech-i tahrîr-i huruf budur ki;

Saadetlu ve devletlû rakka muhafızı Yusuf Paşa Efendimiz hazretlerine bervech-i zamîme olan Ayıntab sancağının nefsi Ayıntab'da vâki' kassab Ağalığı işbu bin yüz sekiz senesinde mâh-ı Zilhiccenin ibtidâsından gelecek zilhiccenin ibtidâsına varınca bir sene tamamına değin dokuz yüz elli esedi guruş serdar Abdullah Ağa ya ve Ali Beşe'ye ve El Hac Hasan Beşeye deruhte ve iltizâm idüb zikr olan kassab Ağalığını aid ve raci' olur cüz'î ve küll sene-i sâbık üzere her ne ki hâsıl olur ise varub ahz ve kabz idüb asla tarafımızdan ve taraf-ı âherden bir kimesne müdâhele eylemeye min gurre-i sene 1108

İbrahim kâim Makam-ı Ayıntab hâlen

Sayfa 20/ Belge 51**Belgenin Özeti**

Hüseyin Ağa üzerine kayd-ı hayat şartıyla verilen malikâne tasarrufu hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Derkenar: Hüseyin Ağa üzerine karataş mezra'ları malikâne ile

Nişân-ı Şerîf-i Alişân-ı sâmi mekân-ı Sultan-ı hâkâni hükmü oldur ki,

Binâen 'ala zâlik Ayıntab dimos mukâta'asının kurâ ve mezârı'ının fûruhtuna memur olan Şükrü Hüseyin zîde mecdehû memhur temessuk gönderüp Mısır Kahire misillü te'biden mâlikâne mutasarrıf olmak üzere sâdır olan hatt-ı Hümâyûna ve fermân-ı Âlişânım mücebince mâlikâne tasarruf olmak üzere furuhtuna memur olduğu kurâ ve mezârı'ın yedinde olan baş muhâsebe defteri mücebince mukâta'a-ı mezbûr aklamından Tilbeşarı nahiyesinde asıl defterde on bin akce yazup ve yine de yüz guruşa furuht olan Harar nâm karye ve seksen guruş asıl malı ve yüz guruş fûruht olan Kılağuz nâm karye ve beşyüz akce yazulu olan tohtamur nâm mevrâ' ve burç nahiyesinde defterde yüz altmış beş guruş yazulu ve ikiyüz guruş fûruht olan mevrâ-ı Hernik ve Tûl-i isa ve Köşkerli ve Çukur ve Eğrice ve Akrepli ve Kırkpınar ve Tuşkendi ve İkizce ve Beşeşme ve İğde ve Selmanlu ki Karataş mevrâ'ları dimekle

meşhur olan mezrâ'ları ma'rifet-i şer'le üç def'a müzayede ve rağbât-ı munkatî' olduktan sonra işbu rafiü't-tevki' rafiü'ş-şân-ı Hâkanî kudvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hüseyin zîde kadrehû üzerinde üçyüz on guruş mu'accele ile karar ve meblâğ-ı mezbûru kabz idüb mâl-ı fûruhtuna beher sene dimos-u Ayıntab mukâta'ası emini olanlara edâ ve teslim itmek şartıyla tevcîh ve berât-ı şerîfim virilmek (babında-çizik)recasına i'lam itmeğin hazine-i âmirede mahfûz olan baş muhâsebe defterlerine nazar olundukta dimos-u Ayıntab mukâta'asına tâbi Tilbeşarı nahiyesinde Harar nâm karyesinde on bin akce ve ükkâm-ı nâm-ı diğêr klavuz nâm karyesinde seksen guruş ve Karataş nâm karyesine de yüz altmış iki guruş mallarıyla mukayyed olup beşyüz akce yazulu olan mezrâ'ın kaydı bulunmadığı derkenâr-ı bervech-i meşrûh üzere sehb-i şer'iyyesi dahi mahz olunup dimos eminlerinin fûruht eyledikleri üzere virülü gelen malların beher sene eminlere edâ ve teslim itmek şartıyla sâdır olan Hatt-ı Hümâyûn şevketmakrunum mûcebince te'biden mâlikâne mutasarrıf olmak için Berât-ı Halilü'l-kudüm virilmek telhis olundukda mûcebince şurûtuyla berât olunmak babında Fermân-ı Âlişânım Sâdır olmağın hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüp bin yüz sekiz senesinin yirminci gününde bu berât-ı Hümâyûnu virdim ve buyurdum ki mezbûr Hüseyin zîde kadrehû varub Mûmâ ileyh Şükrü Hüseyin zîde mecdehûya teslim eylediği üçyüz on guruş muacele mukabelesinde zikr olunan kurâ ve mezrâ'nın te'biden mâlikâne zabt ve dimos eminlerinin fûruht eyledikleri üzere virilügelen malı beher sene eminlerine edâ ve teslim ve temessük olduktan olduktan sonra mîrî ve kalemiye içün virdiklerinden er ziyân bir akce ve bir habbe mutalebe olunmayup vüzerâ ve mîr-i mîrân ve mir-liva ve mütesellimler vesair ehl-i örf tarafından bila fermân bir nesne talebiyle dahl ittirilmeyüp mefrûzü'l-kalem ve meftû'ü'l-kadim min külli'l-vücûh-u serbestiyet üzere zabt ve tasarruf ve vak'i olan Mahsûlât ve rûsumatın sehb-i şer' ve'l-kanun-u mîrî içün ahz ve kabz idüb mâlikâne ve te'biden işbu berât-ı âlişânım mûcebince âherden zabt ve tasarrufuna bir ferd ta'arruz ve taa'ddi ve tebdîl ve tahvîline şüru' ve tasaddî eylemeye şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

kayd şedd.

Fî 2 min muharremü'l-haram Sene 1108

Sayfa 21/ Belge 52

(yanlış çekilmiş olması nedeniyle belge 53'ün devamına eklenmiştir.)

Sayfa 22/ Belge 53**Belgenin Özeti**

1108 senesine mahsuben Ayıntab ve Tilbeşar'dan talep olunan avâriz ve bedel-i nüzul vergilerinin toplanmasına memur edilen Hüseyin Ağa yedine verilen defter ve tahrîr kaydı,

Belgenin Transkripsiyonu

İşbu binyüz sekiz senesine mahsub olmak üzere kaza-i Ayıntab ve Tilbeşariden bermûceb emr-i defter-i matlûb olan dörtyüz seksen yedi buçuk ve rub' Hane 'avâriz ve bedel-i nuzulü cümle ahâli-i vilâyet ittisak ve ma'rifetleriyle salyane ve tevzi'e mübâşeret olundukda gürihthe ve nâ mevcudu olmağla tefhis olunup cem'an üç yüz otuz iki kabil-i tahsil hâneleri zâhir olup beş bin guruş mal-ı avâriz ve bedel-i nuzul ve iki yüz on guruş dahi vilâyet-i umûruna istidâne olunan ve yüz iki guruş dahi menzil akcesi ki min ciheti'l-mecmu' beş bin üç yüz on iki guruşa bâliğ olmağın zikr olunan üç yüz otuz iki Hâneye salyane ve tevzi' eylediklerinde her bir hâneye on onaltı guruş isâbet idüb cem'a memur olan Devecizâde Hüseyin Ağa yedine virilen defterdir ki zikrolunur.

Hurrire, Fî (yevm-çizik) gurre-i muharremü'l-haram sene semâne ve miete ve elf
Hâ nehâ-yı nefsi-şehr

Mahalle-i Boyacı	Mahalle-i Bey	Mahalle-i Seng-i nakkaş	Mahalle-i Karasakal	Mahalle-i İbn-i kör
2 Hâne	3 Hâne	2 Hâne	1 Hâne	2 Hâne

Mahalle-i ehl-i cefa	Mahalle-i Cevizlice	Mahalle-i Kürkciyan	Mahalle-i kürtünciyan	Mahalle-i Şhreküstü
3 Hâne	3 Hâne	8 Hâne	7 Hâne	18,5 Hâne

Mahalle-i Çukur	Mahalle-i Tışlaki	Mahalle-i şarkiyan	Mahalle-i Kızılca mescid	Mahalle-i Alineccar
8 Hâne	3 Hâne	3 Hâne	5 Hâne	10 Hâne

Mahalle-i ibn-i eyyub	Mahalle-i Hayık-ı Müslüman	Mahalle-i Bostancı	Mahalle-i amo	Mahalle-i Kanalıcı
16 Hâne	8 Hâne	4 Hâne	16 Hâne	3 Hâne

Mahalle-i Seng-i hoşkadim	Mahalle-i Yahni	Mahalle-i Câbi	Mahalle-i Akyol	Mahalle-i Hayik-i zimmiyan
3,5 Hâne	6 Hâne	4 Hâne	5 Hâne	1,5 Hâne

Mahalle-i Tarlay-ı atık	Mahalle-i Kayser	Mahalle-i Tarla-yı Cedîd	Mahalle-i Tevbe	Mahalle-i Eblehan
9 Hâne	3 Hâne	4 Hâne	6 Hâne	20 Hâne

Mahalle-i Kastel	Mahalle-i Seng-i tavil	Mahalle-i Kayacık	Mahalle-i Nefs-i kozanlı ma' civârı	Mahalle-i zencirli
1,5 Hâne	2,5 Hâne	3 Hâne	2,5 Hâne	2,5 Hâne

Mahalle-i Bostancı	Mahalle-i Molla Ahmed	Mahalle-i Tarla-yı Cedîd	Mahalle-i Bey
1,5 Hâne	1 Hâne	0,5 Hâne	Hâne 1 rub'

Mahalle-i Şehreküstü	Mahalle-i Hayık baba	Mahalle-i Kayacık	Mahalle-i kozanlı
1 Hâne	0,5 Hâne	0,5 Hâne	1,5 Hâne

Yekûn 188, 1 rub' yüzseksenekiz, bir rub'dur

Nahiye-i Burç

Karye-i zenge	Karye-i zevgir	Karye-i akpınar	Karye-i Güvecci	Karye-i levhan
0,5 Hâne	Hâne 1 rub'	1 Hâne	Hâne 3 rub'	1 Hâne

Karye-i Narlıca	Karye-i Garicek	Karye-i Hacırap kiliseciği	Karye-i ağcakend	Karye-i Kâfir öyüğü
0,5 Hâne	0,5 Hâne	0,5 Hâne	0,5 Hâne	0,5 Hâne

Karye-i Oruç gazi	Karye-i Kızılca kend	Karye-i Küfr-i cebel	Karye-i cedîd	Karye-i Kefer bostan
0,5 Hâne	Hâne 3 rub'	0,5 Hâne	1 Hâne	0,5 Hâne

Karye-i Güllüce	Karye-i Tıhnatan	Karye-i Gülsün	Karye-i mevdud	Karye-i Zülfıkar
1 Hâne	1 Hâne	2 Hâne	Hâne 1 rub'	0,5 Hâne

Karye-i Kara diken	Karye-i Arablar	Karye-i Çortil	Karye-i öyümsöğüt	Karye-i karaöyüğü
1 Hâne	1 Hâne	0,5 Hâne	1 Hâne	0,5 Hâne

Sayfa 23/ Belge 53 (Belgenin Devamı)

Karye-i İbrahimi	Karye-i Üç kilise	Karye-i Sayılıca	Karye-i Kantara	Karye-i Göksüncük
0,5 Hâne	0,5 Hâne	0,5 Hâne	Hâne 1 rub'	1 Hâne

Karye-i Şöhme	Karye-i karacaviran	Karye-i Cegde	Karye-i Cuba	Karye-i İncesu
Hâne 3 rub'	Hâne 1 rub'	0,5 Hâne	0,5 Hâne	0,5 Hâne

Karye-i Hezigi	Karye-i mertmenge	Karye-i ?bey kiliseciği	Karye-i kızıllhisar	Karye-i Simavin
0,5 Hâne	1 Hâne	0,5 Hâne	1,5 Hâne	1 Hâne

Karye-i Yaylacık	Karye-i Mezrâ-ı dülük	Karye-i Vehne	Karye-i batalöyüğü	Karye-i Arıl
Hâne 1 rub'	1 Hâne	0,5 Hâne	1,5 Hâne	5 Hâne

Karye-i Arabgin	Karye-i kayapınar	Karye-i Rum-i evlek	Karye-i çağırğan	Karye-i Atabeg
0,5 Hâne	0,5 Hâne	1Hâne	0,5 Hâne	0,5 Hâne

Karye-i Edebeni	Karye-i Burç	Karye-i mirhman	Karye-i Göheniz	Karye-i Sevindi
Hâne 1 rub'	3,5 Hâne	Hâne 1 rub'	0,5 Hâne	0,5 Hâne

Karye-i Şeker	Karye-i karakaya	Karye-i Sebke	Karye-i Çubakir	Karye-i Etne
Hâne 1 rub'	0,5 Hâne	0,5 Hâne	1 Hâne	0,5 Hâne

Karye-i İki ahur	Karye-i Şahmelek	Karye-i Gercigin	Karye-i Telhanuz	Karye-i Çakal
Hâne 1 rub'	Hâne 1 rub'	1,5 Hâne	1 Hâne	0,5 Hâne

Mezrâ-ı Çavlı	Karye-i Akcaburç	Karye-i Güllü	Karye-i orul	Karye-i Gücek
1 Hâne	Hâne 1 rub'	2 Hâne	7 Hâne	3 Hâne

Karye-i Bedirkend	Karye-i beglerbeği	Karye-i Rumtil	Karye-i hıyam	Karye-i Damlaiçi
1,5 Hâne	2 Hâne	0,5 Hâne	18 Hâne	0,5 Hâne

Karye-i Tohtimur	Karye-i belankendi	Karye-i Pavirge	Karye-i kürd	Karye-i Kumsal
0,5 Hâne	0,5 Hâne	0,5 Hâne	18 Hâne	0,5 Hâne

Karye-i Sarı Boğasak	Karye-i nalımöyüğü	Karye-i Göğersin	Karye-i Karakol	Karye-i Güllüce
0,5 Hâne	Hâne 1 rub'	Hâne 1 rub'	Hâne 1 rub'	Hâne 1 rub'

Yekûn-u câmi' 107 Hânedir. Yüzyedi

Nahiye-i Tilbeşar

Karye-i Rum-i evlek	Karye-i Bostancı	Karye-i Geneyik	Karye-i Şifidin	Karye-i Sebke
1,5 Hâne	0,5 Hâne	1 Hâne	0,5 Hâne	Hâne 1 rub'

Karye-i Güdevir	Karye-i Pehlivançukuru	Karye-i Arkın	Karye-i Zeranbi	Karye-i Matrani
Hâne 1 rub'	0,5Hâne	1,5 Hâne	1 Hâne	Hâne 1 rub'

Karye-i karacaviran	Karye-i Çapalı	Karye-i Körkün	Karye-i Ulu ma'sara	Karye-i babilge
Hâne 1 rub'	0,5 Hâne	1,5 Hâne	1 Hâne	0,5 Hâne

Karye-i Telharib	Karye-i ağcaburc	Karye-i Kınab	Karye-i Kara çomak	Karye-i Beredin
Hâne 1 rub'	0,5 Hâne	Hâne 3 rub'	0,5 Hâne	0,5 Hâne

Karye-i Hülümen	Karye-i Zanbur	Karye-i Pancar	Karye-i Ağaçlıca	Karye-i Alaca
Hâne 1 rub'	0,5 Hâne	0,5 Hâne	Hâne 1 rub'	Hâne 1 rub'

Karye-i Mezmez	Karye-i Kilisecik	Karye-i Kantavir	Karye-i mazmahor	Karye-i Nafah
0,5 Hâne	0,5 Hâne	Hâne 1 rub'	0,5 Hâne	1 Hâne

Karye-i Sarık	Karye-i Erkevin	Karye-i Küçük ma'sere	Karye-i Dehebiyye	Karye-i Sarumiyye
1 Hâne	Hâne 1 rub'	0,5 Hâne	0,5 Hâne	0,5 Hâne

Karye-i Sarumiyye	Karye-i nurvane	Karye-i Kemnun
0,5 Hâne	2 Hâne	0,5 Hâne

Karye-i kameriye	Karye-i Harbete	Karye-i Elmalı	Karye-i Temur	Karye-i telil	Karye-i Uruş
Hâne	Hâne	Hâne	Hâne	Hâne	Hâne
0,5	Rub' 1	0,5	2	Rub' 1	1

Karye-i Klavuz	Karye-i Süleymâniye	Karye-i Mezrâ-ı ?	Karye-i Tilbeşarı	Karye-i beşdili	Karye-i Hangirman
Hâne	Hâne	Hâne	Hâne	Hâne	Hâne
Rub' 3	1	0,5	1	0,5	0,5

Karye-i Erbüken	Karye-i Harar	Karye-i Dokurcum	Karye-i Segersun	Karye-i Sevindi	Karye-i Tunb
Hâne	Hâne	Hâne	Hâne	Hâne	Hâne
Rub' 1	0,5	Rub' 1	Rub' 1	1	0,5

Karye-i Hamîrî	Karye-i Telhalid	Karye-i Arabgazi	Karye-i Kürd	Karye-i Eşref
Hâne	Hâne	Hâne	Hâne	Hâne
Rub' 1	0,5	Rub' 1	Rub' 1	Rub' 1

35,5 – 1 rub'

Cem' yekûn 332Yekûn

35 buçuk bir rub'dur.

Üçyüz otuz iki hânedir

Ahalisi perâkende olup bî hâsıl olan nahiye-i Burç

Karye-i Feng	Karye-i Kayakendi	Karye-i Boyalıca	Karye-i Karacaburç	Karye-i Börti	Karye-i Arbete
Hâne	Hâne	Hâne	Hâne	Hâne	Hâne
0,5	Rub' 1	0,5	0,5	Rub' 1	Rub' 1

Cem'an, Hâne 2

Nahiye-i Tilbeşarı

Karye-i dökmetaş	Karye-i Yona	Karye-i Kör Osman	Karye-i burhani	Karye-i Arpiştıl
Hâne	Hâne	Hâne	Hâne	Hâne
0,5	Rub' 1	Rub' 1	Rub' 1	Rub' 1

Karye-i Zağıye me'a kurtulmuş	Karye-i Kantara	Karye-i Tohni	Karye-i BAğavir	Karye-i Barna
Hâne	Hâne	Hâne	Hâne	Hâne
Rub' 1	Rub' 1	0,5	Rub' 1	Rub' 1

Karye-i Kozluca	Karye-i Yüreğir	Karye-i Höyücek
Hâne	Hâne	Hâne
Rub' 1	Rub' 1	Rub' 1

Yekûn Hâne 3, rub' 3

Cem' yekûn Hâne 5, rub' 3

Sayfa 24/ Belge 54**Belgenin Özeti**

Bostancı Mahallesi ahalisinden Halil oğlu Abdullah ile Arotin veled-i Çovir'in borçları konusunda sulh eyledikleri hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Bostancı Mahallesi sükkânından El Hac Abdullah bin El Hac Halil nâm kimesne mahfil-i kazada Arotin veledi Çoyir nâm zimmi muveccehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb tarla-ı atîk Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden El Hac Mehmed ibni Abdurrahman'ın bin eytam-ı sığârı üzerlerine kibel-i şer' den mensub vasileri olup mesfûr Arotinin müteveffâyı mezbûr El Hac Mehmed zimmetinde altı guruş hakkı olup vesâyetim hasebiyle benden talep ve da'va idüb ben dahi mesfûr Arotin'e kendi malımdan beş guruş kıymetli bir kavara kılıç ile beş guruş kıymetli bir musfahı şerîf ve Yasin vaz' ve teslim itmişdim zikr olunan kılıç ile Mushâf-ı şerîf mesfûr Arotin yedinde helak olub (silik) zikr olunan kılıç ve Mushaf-ı şerîf mesfûr Arotin'den talep ve da'va idüb ol dahi mezbûr El Hac Mehmed zimmetinde olan beş guruş hakkını talep ve da'va eyledikde beynimize müslimun-ı muslihûn tavassut idüb da'vay-ı merkumdan beni üç buçuk guruş üzerine sulh ittiklerinde ben dahi sulh-u mezbûru kabul ve bedel-i sulh olan meblâğ-ı mezbûru mesfûr Arotin (silik) zikrolunan kılıç ve Mushaf-ı şerîf da'vasından yine mesfûr arotinin (silik) mesfûr Arotin dahi müteveffâ-yı merkum El Hac Mehmed zimmetinde (silik) zimmetini ibrâ ve iskat itdi didikde (silik) dahi (silik) kelimat-ı meşrûhasından tasdîk ve tahkik (silik) talep ketb olundu.

Fî'l yevmi'l- hamis 'aşer min şehri saferül hayr li-sene semâne ve miete ve elf Şuhûdü'l-hâl :(tahrip olduğundan okunamadı) Mehmed

Sayfa 24/ Belge 55**Belgenin Özeti**

Cevizlice Mahallesinden Ali oğlu Ahmed'in Mehmed Efendi Mescid-i şerîfinin evkâfından olan arsadaki hissesinin El Hac Hasan'a yirmi kuruşa satışı hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Cevizlice karye dimekle ma'ruf Mahallede sâkin Ahmed bin El Hac Ali nâm kimesne mahfil-i kazada karındaşı işbu râfiü'l-kitâb El Hac Hasan nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâmı diye kurb-ı mezbûrda vâki bir tarafı

İsmâil nâm kimesne mülkü ve bir tarafı Ali Şükrü nâm kimesne ve bir tarafı Ömer nâm kimesne ve bir tarafı halime nâm hâtun mülkleriyle mahdûd mezkûr arsası Cevizlice Mahallesi vâki Mehmed Efendi mescid-i şerîfinin vakfı olup beher sene canib-i vakfa... gurus maktua hükm virmek üzere sülüs hissesi sittîn ve sülüsân hissesi mezbûr El Hac Hasan'ın meşa' ve müşterâsı mülkümüz olup hala ben mahdûd-u mezkûrun sülüs hissesi mezbûr El Hac Hasan yirmi gurusâ bey' bât-ı sahîh-i şer'iyye ile bey' ve teslim oldahi iştirâ ve kabul ve teslim eyledikten sonra semeni olan meblâğ-ı mezbûr yirmi gurus yedinden ahz ve kabz itdim ba'del yevm mahdûd-u mezkûrdan sülüs hisem mezbûr El Hac Hasan'ın mülk-ü müşterasıdır. Keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîk-i ş-şer'i mâ vak ' bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi'l-hamisi 'aşer min saferü'l-hayr sene semâne ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El Hac Hüseyin Osman, El Hac Mehmed (fırıncı) , Osman Çelebi bin Mehmed Beşe

Sayfa 24/ Belge 56

Belgenin Özeti

Şhreküstü Mahallesi sâkinlerinden iken Kenan oğlu Mehmed'in eşi Ali Kızı Fâtıma'nın kırk kuruş mihrini talep etmesi ve mahkemenin Mehmed'in terekesinden kırk kuruşun verilmesi kararı hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Şhreküstü Mahallesi sâkin iken bundan akdem vefât iden Mehmed bin kenanın zevce-i metrûkesi işbu râfiü'l-kitâb Fâtıma binti Ali nâm hâtun mahfil-i kazada Elife ve Ümmühani'nin liecli'l-müsliha kibel-i şerden mensub vasîleri olan El Hac Mustafa bin Musa nâm kimesne mahzarında üzerine da'va ve takriri kelim idüb zevcim müteveffa-yı merkumun zimmetinde mütekarrir ve ma' kud-u 'aleyh olan kırk gurus mihr-i mueccelimi tereke-i vafiyesinden talep iderim suâl olunup alıvirilmek matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl vasî-i merkum cevabında Fî'l-vâki mezbûre Fâtıma zevci müteveffa-yı-ı merkum zimmetinde olan kırk gurus mihr-i müeccelini tarih-i kitabdan altı sene mukaddem zevci müteveffa-yı merkum (zimmetinde olan kırk gurus mihr-i çizik) Mehmed'e hîbe-i sahîha-i şer'iyye ile hîbe itmişdir. didikde gıbbe'l- istintâk mezbûre Fâtıma cevabında fî'l vâki târih-i mezkûrda merkum müteveffa-yı merkum Mehmed mihr-i müeccelini bana hîbe eyle deyû beni darb ve kerh itmekle ben dahi nefsimi tahlis için kerhan hîbe

itmişdim rücû' itdim didikde gıbbe'l- inkâr mezbûre Fâtıma'dan sıdk-ı makâlini mübeyyin beyyine taleb olundukda 'udûl-u müslimînden Es Seyyid Mustafa bin Osman nâm kimesne ile nisâ tâifesinden Aişe binti Hasan ve Hadîce binti Ali nâm hatunlar li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olup eserü'l-iştihad fil'-vâki Müteveffâ-yı merkum Mehmed târih-i mezkûrda mezbûre Fâtımanın mihr-i mueccelini bana hıbe it deyû darb ve kerh idüb ol dahi nefsinı tahlis için kerhen hıbe itdi biz bu husasa bervech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'del ta'dil ve tezkiye şehâdetleri makbul olup zevcin zevce üzerine kerhen mu'teber olmağın mezbûre Fâtımanın kırk guruş mihr-i müeccelini tereke-i müteveffây-ı mezbûrdan edâya vasî-i mezbûr tenbîh bir le mâ vak ' ketb olundu

Fî'l yevmi's-sabi' 'aşer nim saferü'l hayr sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

El Hac Mehmed Bin, Abdullah Bin Abdal, Hamza bin

Sayfa 25/ Belge 57

Belgenin Özeti

Orul keryesinden Mehmed oğlu Ahmed'in irsen kendine intikal eden yüz dip incir Ağacındaki üç rub' hissesini ikibuçuk kuruşa satması hakkında hucet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'a tâbi Orul nâm karye sükkânından olup sinn-i rahnesinin bülüğa tahmil ve bulûğunu mukırr olan Ahmed bin Mehmed nâm şân mahfil-i kazada işbu râfiü'l-kitâb Abdurrahman Abdullah tarafından sulh-u âtiü'l-beyânı ikrâra vekîl olup nehc-i şer' üzere vekâlet-i sâbite olan Mustafa bin Hasan nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûrda vâki bir tarafı İbrahim Ağa mülki ve bir tarafı Molla Ali mülki ve bir tarafı mescid-i şerîf vakfı ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd yüz dip kaimü'l-usul incir eşcâr bundan akdem fevt olan vâlidem Askalandan ırs-i şer' ile babam merkum Mehmed ile bana intikal idüb hal-i saferimde babam merkum Mehmed zikr olunan eşcâr mezbûr Abdurrahman'a altı guruş bi't-tabî' itmekle halen bana isâbet iden üç rub' ' hissemi mezbûr Abdurrahmandan (silik) eylediğimde muslimûn muslihûn tavassut idüb da'va-yı merkumeden beni iki buçuk guruş üzerine sulh eylediklerinden ben dahi sulh-u mezbûru kabul ve bedel-i sulh olan iki buçuk guruşu mezbûr Abdurrahman (silik) ahz ve kabz idüb mahdûdu mezkûrun üç rub' hissesi ile sulhu mezkûra (silik) Ali da'valarından mezbûr

Abdurrahman'ın zimmetini ibrâ ve iskat idüb (silik) kabul itdim mahdûd-u mezkûr müvekkil-i merkum Abdurrahman'ın (silik) yokdur didikde gıbe't-tasdîk-i şer'i mâ vaka'

Fî ?(silik) Sene 108

Şuhûdü'l-hâl:

Molla Mehmed bin Osman, Molla Hüseyin-el İmam, Molla Mehmed bin (silik), (silik) (silik) bin Hasan, Ali bin Hacı bekir, Murad na'lbant, Kürd Veli.

Sayfa 25/ Belge 58

Belgenin Özeti

Şehreküstü Mahallesinden Allahverdi'nin, Esmâ'nın kendine vermesi gereken hissesini kerhen ibra etmesi iddi'âsı ve ibrasından vazgeçmesi üzerine açtığı dâvada mahkemenin zevcenin zevc üzerinde kerhini mu'teber görmemesi hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Şehreküstü Mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan (silik) Allahverdi veraseti vâlidesi esma binti Ahmed nâm hâtun ile liebeveyn a'mu (silik)ve mezbûre esmanın (silik) nâm kimesne (silik) olduğu şer'an zâhir ve mütehakkik olduktan sonra merkum Allahverdi Mahfil-i kazada İşbu râfiatü'l-kitâb mezbûre Esmâ mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb mezbûre Esmâ murisim Müteveffâ-yı merkum Abdullah'ın Mahalle-i mezbûrede va'ki menzil ve tecemmülât Hânesine vazı'atü'l-yed olmağla muhallefâtı merkumdan bi hasebü'l-edâ isâbet iden sülüsân hissemi bana teslimden imtina' itmekle taleb iderim suâl olunup alıvirilmek matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûre esma cevabında, fi'l-vâki oğlum müteveffâ-yı merkum Abdullah'ın menzil ve tecemmülât hânesinden zevcim mezbûr Allahverdi'ye hüsn-ü rızasıyla zikrolunan sülüsân hisse-i irsiyesi için teharic-i şer'iyye üzere bir don kazganı ve bir tencere ref' ve teslim idüb ol dahi ahz ve kabul idüb müteveffâ-yı merkumun menzil ve tecemmülât hânesinden kendüye isâbet iden sülüsân hisse-i irsiyesine müteaallık amme-i da'âviden zimmetimi ibrâ ve iskat itmişdir deyû def'le mukabele idecek gibbel istintâk müdde-i merkum âllahverdi cevabında zikr olunan kazgan ve tencereyi ahz ve kabz idüb zimmetini ibrâ eyledim deyû ikrâr ve lâkin evvel-i hinde mezbûre esma bana kerh itmekle ben dahi kerhle ibrâ itmişdim rücû' itdim. didikde merkum Allahverdi'nin ikrârı üzere Şer'an zevcenin zevcine kerhi mu'teber olmayup da'vası lağv-ı mahz olmağın

merkum Allahverdi'ye bivech-i mu'ârazadan men'i birle mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî 16 sefer sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

Molla Mikdad el İmam, Mehmed bin Ahmed, Osman bin Mehmed, El Hac İsmâil bin el İmam

Sayfa 25/ Belge 59

Belgenin Özeti

Kanalıcı Mahallesinden Abdullah oğlu Abdurrahman ile Hamza arasındaki oniki kuruluş alacak konusunda sulh olunması hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab mahallâtından Kanalıcı Mahallesinin Hâne-i 'avârızına meşrûta olan vakf-ı nukûd da halen mütev'eli olan Abdurrahman bin Abdullah nâm kimesne mahfil-i kazada işbu râfiü'l-kitâb Hamza bin İbrâhim nâm kimesne mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb nukûd-u merkumeden mezbûr Hamza zimmetinde on iki kuruluş olup mezbûr Hamza'dan taleb ve da'va eylediğimde ol dahi meblâğı mezbûru ikrâr ve lâkin vakf-ı mezbûre mukaddema mütevellî olanlar benden meblâğı mezbûrun ribhi namıyla bilâ devr-i şer'iyye on altı senede beher sene bigayr-ı hakk ikişer kuruluşum ahz ve kabz itdi deyû da'va idüb müdde'âsını isbat sadedinde iken husûs-u mezbûrda sulh-u canib-i vakfa evla ve enfa' olduğuna binâen beynimize muslimûn-ı muslihûn tavassut idüb ben-i meblâğ-ı mezbûr on kuruluş da'vasından fâriğ olup mezbûr Hamza dahi zikrolunan on altı senede virdiği beher sene ikişer kuruluş da'vasından fâriğ olmak üzere bizi sulh eylediklerinde biz dahi sulh-u mezbûru kabul idüb da'vayı merkumeden her birimiz âherin zimmetini ibrâ ve iskat itdiğimiz ba'de birbirimiz husûs-u mezbûra müteallık da'va ve nıza'ın ve alaka ve medhalim kalmadı didikde mezbûr Hamza dahi mütevellî-i merkum Abdurrahmanı akvâl-ı meşrûhiyede tasdîk ve tahkik itmeğin mâ vaka' ketb şedd.

Fî 17 sefer sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

Osman Efendi bin müftizâde, Mansur Efendi bin Ali, Osman bin Mehmed

Sayfa 26/ Belge 60**Belgenin Özeti**

Kızılca mescid Mahallesi sâkinlerinden Halil kızı Fâtıma'nın kendini terk eden zevci Ali oğlu Molla Mehmed'den nafaka ve kisve bahası talebi ve mahkemenin günlük beş akçe takdiri hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Kızılca mescid Mahallesinde sâkine işbu râfi'at-ül kitâb Fâtıma Binti Halil nâm hâtun mahfil-i kazada takrîr-i kelâm idüb zevcim Molla Mehmed bin Ali nâm kimesne beni bila nafaka terk idüb âher diyara gitmekle savb-ı şer'den kader-i ma'ruf nafaka ve kisve-i biha farz ve takdir olup istidâneye izin taleb iderim didikde zevc-i mezbûr Molla Mehmed âher diyara gittikde cins-i nafakadan kendüye bir nesne terk ittiğine mezbûra Fâtıma'ya yemin teklif olunup oldahi ala vifku'l-mes'ul hulf-billahil Aliyyü'l-azîm didikden sonra hâkim-i mevki' kitab tûbâ lehû ve Hüsn-ü meâb Hazretleri yüz otuz üç akce bir guruş olmak üzere mezbûre Fâtıma'ya yevmi Beşer akce nafaka ve kisve-i baha farz ve takdir idüb vakt-i (silik) veledi lezfer zevci mezbûr Molla Mehmed üzerine rücû'a mezbûre Fâtıma'ya izin (silik) mâ vaka'ketb şedd.

Fî (silik) safer sene 1108

Şuhûd-ul Hal: (Silik), Ebu Bekir bin Mustafa, Mehmed bin Ali, Mehmed bin Musli

Sayfa 26/ Belge 61**Belgenin Özeti**

Boyacı Mahallesinde sâkin iken vefat eden Sinan'ın oğlu Cafer'in, Es Seyyid Ebu Bekir'den hisse talebi hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Boyacı Mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Sinan (silik) sülb-i sağîr oğlu Ca'fer'in vâlidesi ve kıbel-i şer'den mensube vasîsi olan Fâtıma Binti Abdullah (silik) zikr-i ati da'vaya vekîl olup nehc-i şer' üzere vekâlet-i sâbite olan Molla Ali bin (silik) nâm kimesne mahfil-i kazada sağîr-i merkum ca'ferin Bundan akdem vasîsi olup (silik) olan Es Seyyid Ebu Bekir (çizik) nasır'ın sulb-i kebîr oğlu Es Seyyid Ahmed nâm kimesne mahzarında bi'l-ve kale (silik) takrîr-i kelâm idüb mezbûr Es Seyyid Ahmed'in babası Müteveffâ-yı merkum Es Seyyid Ebu Bekir bin seksen altı senesi şevvalü'l-mükerreminin evâilinden bin seksen sekiz şevvalına gelince sağîr-i merkum Ca'fer'in hüccet-i şer'iyye ile vasîsi

olup sağîr-i merkumun evlâdiyet-i meşrûtiyet üzere vakf-ı (silik) oğlu evkâfının gallesinden iki senede sülüs hissesini sağîr-i merkuma vesayeten makbul idüb zimmetinde iken fevt olmağla zikr olunan iki senede Müteveffâ-yı merkum Es Seyyid Ebu Bekir'in zabt eylediği sülüs hisse-i terekesine vazı'ü'l-yed olmağla taleb iderim suâl olunup alıvirilmek matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûr Es Seyyid Ahmed cevabında fî-l vâki'babam müteveffâ-yı merkum Es Seyyid Ebu Bekir târih-i mezkûrda hüccet-i şer'iyye ile sağîr-i merkum Ca'fer'in vasîsi olup fevtinden sonra sağîr-i merkumun vasî nasb olduğumda sağîr-i merkumun hissesini bundan akdem fevt olan El Hac Hüseyin nâm kimesne mukaddema âher diyara temekkün olup geldikde evkâf-ı merkumeye (silik) şerîf vakfiye ma'mul-i biha mücebince bana intikalın sağîr-i merkum ca'fer'den derece-i evveliyede iken vasi-i mezbûr Es Seyyid Ebu Bekir evkâf-ı merkume gallesini fuzûlen zabt itmişdir deyû babam Müteveffâ-yı merkumun evkâf-ı merkume gallesinden ikisinden zabt eylediği sülüs hisse huzûr-u şer'iyyede benden taleb ve da'va ve... idüb vakfiye-i ma'mul-i biha mücebince .... derece-i evvelide... 'udûl ile isbat ve babam Müteveffâ-yı merkumun evkâf-ı merkume gallesinden iki senede zabt eylediğim sülüs hisse yüz altmış guruş olmağla meblâğ-ı mezbûr yüz altmış guruş hükm-ü şer'le muhallefâtından Müteveffâ-yı merkum El Hac Hüseyin'e edâ ve teslim eyledim. Babam müteveffa-ı merkum zimmetinden evkâf-ı merkume gallesinden- bir akce ve bir habbe kalmışdır deyû def'le mukabele ideceği gibbe'l- istintâk ve akübü'l-inkâr mezbûr Es Seyyid Ahmed'den def'i mezkûrunu mübeyyin beyne taleb olundukda 'udûl-u müslimînden Es Seyyid Mustafa bin Es Seyyid Nasır ve Cuma bin Abdullah ve İbrâhim ve Mehmed ve El Hac Hüseyin bin Ebu Bekir nâm kimesneler liecli-ş şehâde meclis-i şer'a hâzıran olup eser-ül istişhad fî-l vâki' vasî-i merkum Es Seyyid Ebu Bekir 'in fevtinden sonra sağîr-i merkumun ammisi Müteveffâ-yı merkum El Hac Hüseyin âher diyardan gelüp ben sağîr-i merkumdan bir derece mukaddem vakfiye ma'mul-i biha mücebince derece-i evveliyede olup nevbet-i tasarruf bana intikal eyledi deyû vakfiye ma'mul-i biha mücebince... derece-i evveliyede olduğuna Şuhûd-u 'udûl ile isbat ve merkum Seyyid Ahmed müteveffa-yı merkumun terekesine vâziü'l-yed olmağla ikisine de zabt eylediği evkâf-ı merkume gallesinden yüz altmış guruş hükm-ü şer'le tereke-i merkumeden bizim huzûrumuzda Müteveffâ-yı merkum El Hac Hüseyin'e edâ ve teslim eyledi biz bu husûsa ber vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyû her biri edây-ı şer'iyye eylediklerinde ba'de'rriayet şeraiti'l-kabul-ü

şehâdetleri makbul olmağın vekîl-i merkur Molla Boyacı mu'ârazadan men' bir le mâ vaka'bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l- yevmi's-sani 'aşer min şehr-i saferi-l hayr sene semâne ve miete ve elf Şuhûdü'l-hâl:

El Hac Arab Bazarbaşı, Osman bin Mehmed Beşe, Küçük Mehmed Bin İmam Es Seyyid Ahmed Çavuş Nakîb, Es Seyyid Mehmed bin Ebu Bekir

Sayfa 27/ Belge 62

Belgenin Özeti

Şhreküstü Mahallesinden Abdülbaki kızı Hafize Hatun'un ecdâdının hayratından olan Kara Yusuf çeşmesi suyunu sarf hakları olanların kullanmasına izin vermesi hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Derkenar: Ceryan itdikde kadimü'l-eyyamdan bir mikdarı

Medîne-i Ayıntab'da Şhreküstü Mahallesinde sâkine Hafize hatun binti Abdalbâki Çelebi tarafından husûs-u âtiü'l-beyâna vekîl olup Musa bin Hasan ve Osman Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâlet-i sâbite olan İbrâhim bin Ahmed nâm kimesne mahfil-i kazada (Kürkciyan-çizik)kürtünciyan Mahallesi ahâlisinden ashab-ı haze'l- kitâb Mehmed bin Ali, El Hac Mustafa bin Ali, Abdullah bin Ali, Molla Ali bin İbrahim ve Molla Mehmed Bin Hüseyin ve Mehmed Ali bin Bayram ve Hasan Bin El Hac ve El Hac Hüseyin Bin Ebu Bekir ve Abdulkadir ve Ebu'd-derda bin İbni Bektaş nâm kimesneler mahzarlarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkile-i mezbûrenin ecdâd-ı hayratından olup Yahni Mahallesinde vâki karaYusuf çeşmesinin suyunu çeşme-i merkume havzından karînede vak'î eski hamam dimekle ma'ruf hamama bir mikdar Yahni Mahallesinde vak'î Kırkayak çeşmesine câri olup zikrolunan KaraYusuf ve Kırkayak çeşmelerinin, çizik- feyizli Mahalle-i merkumenin kuyularına câri olup kuyuların feyzinden müvekkile-i merkumenin Cevizlice karinede vâki' bostanına ve andan sair bostana câri olmağla salif-üz-zikr Kara Yusuf çeşmesi suyundan bu cümlemin kadimden Hakk-ı sarfları olduğu müte'ayyin ve mütehakkik olup hala çeşme-i merkumenin suyuna bir mikdar killet Arız olmağla beynlerinde nizâ'a... Olduğuna Binâen el kadimü yetrük 'âlâ kademe mihvân üzere çeşme-i merkume suyundan hakk-ı sarf olanlara minvâl-i meşrûh-u ahrâra muvekkile-i mezbûre izin virup savb-ı şer'den liecli'l istihkâm hüccet-i şer'iyeye olunmağın murad ider didikde ahâli-i mezbûrunun

dahi vekîl-i mezbûr kelimât-ı meşrûhasından tasdîk itmeği mâ vaka'bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi's-sâmin 'aşer min saferü'l hayr sene semâne ve miete ve elf Şuhûdü'l-hâl:

Fahredden bin Hüseyin, El Hac Hasan bin Ebi Bekir ,(silik)

Sayfa 27/ Belge 63

Belgenin Özeti

Merat veledi Karabed'in Cabi Mahallesinden vefat eden Ahmed oğlu El Hac Ahmed'in murislerinden yüz sekzen kuruluş talebi, murislerin borcu verdikleri hakkında şahidlerin dinlenmesi neticesi mahkemenin borcun verildiğine karar vermesine dair ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne'i Ayıntab'da Câbi Mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan El Hac Ahmed bin Ahmed'in verâset-i li ebeveyn er karındaşı Mehmed ve kızkarındaşı Halimeye münhasıra olduğu, şer'an zâhir ve mütehakkık Oldukdan sonra Mezbûr Mehmed mahfil-i kazada işbu hamili's-sefer Merat veledi Karabed Nâm zimmi tarafından zikr-i âti da'vaya husumet ve redd-i cavaba vekîl-i müseccel olan Seyyid Hasan Çelebi ibni Seyyid Mehmed mazharında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb müvekkile-i mesfûr Merat Müteveffâ-yı merkum El Hac Ahmed zimmetinde yüz seksen gurus hakkım var deyû bila isbat Müteveffâ-yı merkumun muhallefâtından yüz seksen gurus ahz ve kabz itmekle suâl olunup müceb-i şer'île icrâ olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl vekîli merkum Seyyid Hasan Çelebi cevabında fi'l hakika müvekkil-i merkum Merat'ın müteveffây-ı mezbûr El Hac Ahmed zimmetinde deyn-i şer'iyeden iki yüz gurus hakkı olup kable'l istifa fevt oldukda mesfûr Merat tereke-i vâkiyesinden taleb ve da'va idüb mezbûran Mehmed ve halime dahi mezbûr Merat'ın Müteveffâ-yı merkum zimmetinde olמידâr hakkı olduğunu tav'an ikrâr idüb ikrârları mücebince tereke-i vâkiyesinden mezbûr Merat yüz seksen gurus edâ ve teslim itmişlerdir deyû def'le mukabele ideceği gıbbe'l istintâk ve-l inkâr verese-i... tebeyyün 'udûl-ü müslimînden El Hac Osman bin İbrâhim ve Ömer bin Mehmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer' e hâzıran olup eseri'l-istişhad fi'l-vâki müvekkile-i mesfûr Merat'ın müteveffâyı merkum El Hac Ahmed zimmetinde deyn-i şer'iyeden ikiyüz gurus hakkım var deyû mezbûran Mehmed ve halimeden da'va ve terekesinden taleb eyledikde

mezbûran Mehmed ve halime dahi bizim huzûrumuzda merkum Merat'ın müteveffâ-yı mezbûr El Hac Ahmed zimmetinde olmikdâr hakkı vardır deyû ikrâr ve müteveffâ-yı merkumun muhallelâtından mesfûr Merat ikrârları mücebince yüz seksen guruş edâ ve teslim itdiler biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyû her biri edây-ı şehâdeti şer'iyye eylediklerinde ba'det ta'dil ve't-tezkiye şehâdetleri makbule olmağın mezbûr Mehmed bivech mu'ârazadan men'bir le mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu

Fî'l yevmi-l hâdi ve'l i'srîn min saferü'l-hayr sene semâne ve miete ve elf Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Beşe ibn Hacı kaya, Osman Çelebi bin Mehmed Beşe, Ebu Bekir Bin Mustafa, Abdulkadir Bin Mehmed, Mehmed bin Ali

Sayfa 28/ Belge 64

Belgenin Özeti

Belan karyesi sâkinlerinden Osman oğlu Osman'ın bin üçyüz tiğeklik bağını yüz esedi kuruş karşılığında Zülfikar oğlu El Hac Ramazan'a satması hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Kaza-i Ayıntab'a tâbi' Belan nâm karye sükkânından Osman bin Osman nâm kimesne mahfil-i kazada işbu rafû'l-kitâb El Hac Ramazan bin zulfikar nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrir-i kelâm idüb karye-i... vâki' bir tarafı Ebu Bekir mülki ve bir tarafı Deli Mehmed mülkü ve bir tarafı diger Mehmed mülkü ve bir tarafı... ile mahdûd bir kıt'a bin üç yüz teğek mülk bağımız merkum El Hac Ramazana yüz esedi guruşa bey' bât-ı sahîh-i şer'iyye ile bey' ve teslim idüb oldahi iştirâ ve kabul ve teslim eylediğinde sonra semeni olan meblâğ-ı merkum yüz esedi guruşu yedinden bi't-tamam ve'l-kemal ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm mahdûd-u mezkûr bağ müşteri-i merkum El Hac Ramazanın mülkü müşterâsıdır hasbi mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't tasdik'i şer'i mâ vaka'bi't taleb ketb olundu

Fî'l yevmi'l- hâdi ve'l 'i'srîn min saferü'l-hayr sene semâne ve mieteve elf Şuhûdu-l hâl:

El Hac Ömer	El Hac Mustafa bin	Molla Abdurrahman	Osman bin
Hamamcı	Zülfikar	Vâ'iz	Mehmed Beşe

Sayfa 28/ Belge 65**Belgenin Özeti**

Hayik-i Müslüman Mahallesinde sâkin iken vefat eden Abdullah oğlu Mustafa'nın çocuklarına intikal eden malların korunması için anneleri Yusuf kızı Meryem'in vasi tayin edilmesi hakkına hucdet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Hayık-ı Müslüman Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Mustafa bin Abdullah'ın sulbi sağîr oğulları İbrâhim ve Hızır ve sülbiye sağîre kızları Gevher ve Hadîce ve Fâtıma'ya babaları Müteveffâ-yı merkumdan intikal iden mallarını hıfza siğâr-ı mezbûrunun vâlideleri Meryem binti Yusuf vasi şedd.

Fî'l yevmi'l- hadi vel 'ısrîn min saferü'l hayr sene semâne ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Maksud şeyh	Ebu Bekir bin	Osman Ali ibni	El Hac
Ali bin Etmekçi	Mustafa	Mehmed Beşe	Hasan

Sayfa 28/ Belge 66**Belgenin Özeti**

Cevizlice kurbundan Ali kızı Aişe'nin Ali oğlu Osman'a yirmibir kuruşa evini satması ve bu satıştan kalan yedi kuruş alacağıının talebi ve şahidlerin yirmisekiz kuruşun tamamen Aişe'ye verildiği hakkında şehâdetleri neticesinde borcun tamamen verildiğine dair ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medine'i Ayıntab'da Cevizlice kurbu dimekle ma'ruf Mahallede sâkin Aişe binti Ali nâm hâtun mahfil-i kazada işbu râfiü'l-kitâb El Hac Osman bin Ali nâm kimesne mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb Medîne-i mezbûrede ki Kozanlı kurbu nâm Mahallede vâki bir tarafı Hasan nâm kimesne mülkü ve bir tarafı İskender nâm kimesne mülkü ve bir tarafı mezbûr El Hac Osman mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd mülk-i menzili bundan akdem mezbûr El Hac Osman yirmi sekiz guruş bi't-tabî' ve teslim idüb ol dahi iştirâ ve kabul ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblâğ-ı mezbûrdan yirmi bir guruşunu bana edâ ve teslim eyledikten sonra zimmetinde yedi guruş hakkım bâkî kalmışidi. Hala meblâğ-ı bâkî yedi guruşu talep iderim suâl olunup alıvirilmek matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûr El Hac Osman cavabında fi'l-hakîka mahdûd-u mezkûru mezbûre Aişe'den yirmi sekiz

guruş iştirâ ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblâğ'ı mezbûru kendüye tamamen edâ ve teslim eyledim didikde gıbbe'l- istintâk vel inkâr mecbur El Hac Osmandan müdde'âsını mübeyyin beyyine talep olundukda 'udûl-i müslimînden El Hac İbrâhim bin Ali ve Ali bin zarif nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzıran olup eser'ü-l istişhad fi'l-vâki mezbûr El Hac Osman mahdûd-u mezkûrun yirmi sekiz guruş semeni bizim huzûrumuzda mezbûre Aişe'ye tamamen edâ ve teslim eyledi biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyû her biri edây-ı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de'r-riâyet şeraiti'l-kabul-u şehâdetleri makbule olmağı mezbûre Aişe mu'arazadan men' bir le mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi'l 'işrîn min saferü'l-hayr sene semâne ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El Hac Mustafa bin Musa, Osman Çelebi bin Mehmed Beşe, Mehmed bin Musli, Abdulkadir bin Mehmed ve gayrühum

Sayfa 28 / Belge 67

Belgenin Özeti

Hayik-i Müslüman Mahallesinde sâkin iken vefat eden Mürted Abdullah oğlu Mustafa'nın terekesine hakkı olan zevce-i metrukü Meryem'in Mustafa ile kardeşi Vanis'in etmekçilik sanatından iştirâkleri ve zimmetleri kalmadığına dair hucet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da hayık-ı Müslüman Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Mustafa bin Abdullah nâm mürtedinin verâseti zevce-i metrûkesi Meryem binti Yusuf ile sülbi sağır oğulları İbrâhim ve Hızır ve sülbiye sağire kızları Gevher ve Hadîce ve Fâtıma'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müstahık oldukdan sonra mezbûre Meryem kendi tarafından asaleten ve sığâr'ı merkumunun kıbel'i şer'i enverden mensube vasîsi olmağla vesâyeten mahfil-i kazada Müteveffâ-yı merkum Mustafa'nın karındaşı Vanis nâm zimmi muvâcehesinde tav'an ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem mesfûr vânis mûrisimiz Müteveffâ-yı merkum Mustafa'nın huyûtunda etmekçilik sanatında müşterek olup beynlerinde vâki' olan ahz ve a'tây-ı kable'l- muhâsebe fevt olmağla hâlâ mesfûr vanis ile muhâsebe-i Mezkûrun zimmetinde mâl-ı şirketden alaka-i medhalimiz kalmadı târih-i kitâbdan sonra şirket-i merkumeye müteallik da'vadan her birimiz âherin zimmetini ibrâ ve iskat itdik didikde gıbbe't-tasdîk mâ vaka'ketb şedd.

Fî 21 safer sene 108

Şuhûdü'l-hâl:

Maksud Şeyh Etmekçi, El Hac Ali bin Hasan, Seyyid Mehmed, Abdussamed, Ebu Bekir bin Mustafa, Osman Beşe Muhzır

Sayfa 29/ Belge 68

Belgenin Özeti

Şehreküstü Mahallesinden Abdülbaki kızı Hafize Hatun'un ecdâdının hayratından olan Kara Yusuf çeşmesi suyunu sarf hakları olanların kullanmasına izin vermesi hakkında hucet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Şehreküstü Mahallesinde sâkine Hafize hâtun ibnite Abdülbaki Çelebi tarafından husûs-u âtiü-l beyâna vekîl olup Musa bin Hasan ve Osman bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vakâlet-i sâbite olan İbrâhim bin Ahmed nâm kimesne mahfil-i kazada Yahni Mahallesi sükkânından ashab-ı fahru'l- kitâb Molla Ali bin İbrahim ve Molla Mehmed bin Hüseyin ve Mehmed bin Ali ve El Hac Mustafa bin Ali ve Abdullah bin Ali ve Mehmed Ali bin bayram va Hasan bin El Hac Hüseyin ve El Hac Hüseyin bin Ebu Bekir nâm kimesneler ile kürkiyan Mahallesi ahâlisinden (silik) bektaş ve El Hac Ebudderda bin El Hac Kavli ve El Hac Ali (silik) vesâirlerin muvâcehelerinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkile-i merkumenin ecdâd- hayratından olup zikrolunan Yahni Mahallesinde vâki karaYusuf çeşmesinin suyunu çeşme-i merkume havzından ceryan itdikde el eyyamdan bir mikdarı kurbunda vâki yeni hamam dimekle ma'ruf hamama (silik) yine Yahni Mahallesinde vâki kırkayak çeşmesine câri olup zikrolunan Kara Yusuf ve Kırkayak çeşmelerinin feyizleri (silik) zikr Yahni ve Kürkiyan Mahallelerinde vâki kuyularımıza câri olup ve kuyular (Silik) merkum Hafize hâtunun Cevizlice kurbunda vâki (silik) câri olmağla sâlifü'z-zikr karaYusuf çeşmesi suyundan bu cümlelerin hakk-ı şurbu olduğu (silik) hala çeşme-i merkumenin... bir mikdar killet ârız olmakla beynlerinde niza'a müeddî olduğuna binâen el kadîmü yetrük 'alâ kademe mihvan üzere çeşme-i merkume suyundan hakk-ı şurbu olanlara minval-i meşrûh üzere icrâya müvekkile-i mezbûre izin virup savb-ı şer'den liecli'l-istihkâm mûceb-i şer'iyye olunmasını Murad ider didikde ahâli-i mezbûrun dahi vekîl-i mezburini kelimât-ı meşrûhasında tasdîk ve tahkik itmeğin mâ vaka' kayd şedd.

Fî 20 safer sene 108

Şuhûdü'l-hâl:

Hasan bin Alaaddin, El Hac Hüseyin bin Ebû Bekir, El Hac Zeynelâbidin bin Eyyûb
, (silik)

Sayfa 29/ Belge 69

Belgenin Özeti

Kürkcuyan Mahallesiinde sâkin iken vefat eden Mahmud kızı Fâtıma'nın verasetine hakkı olanlardan Es Seyyid Bayram ve diğer mirasçuların irsen kendilerine intikal eden haklarını aldıkları ve Mahmud kızı Fâtıma'nın zevc-i metrukünden alacakları kalmadığına dair huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayntab'da kürkcuyan Mahallesiinde sâkin ilen bundan akdem fevt olan Fâtıma binti Es Seyyid Mahmudun verâseti zevc-i metrûku Ramazan bin Hüseyin ile liebeveyn erkarındaşı Es Seyyid bayram ve kızkarındaşı Aişe'ye ve li ümm erkarındaşı Ömer'e münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkik oldukdan sonra mezbûr Ömer kendi asaleten ve mezbûre Aişe tarafından vekîl olup Mehmed Ali bin Mehmed ve Mehmed bin El Hac Osman nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâlet-i sâbite olmağla vekâleten ve merkurum Es Seyyid bayram kendi asâleten meclis-i şer'e hatır-ı lâzım'ü-t tevkirde işbu râfiül kitâb müteveffiye-i merkumenin zevc-i merkurum Ramazan mahzarında her biri asâleten ve vekâleten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mûrisimiz müteveffiye-i merkume Fâtıma'nın merkurum Ramazan zimmetinde mütekarrer ve ma' kud-u 'aleyh olan (tahrip) elli guruş mihr-i müeccel ve Mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-ahâli ve'l-cîran ma'lumul hudud menzil ve sair kadar vade ve terakki... de ma'lum tecemmülât hânesinden her birimiz bihasebü'l-feraiz isâbet iden hisse-i irsiyelerimizi merkurum Ramazan vâziü'l-yed olmağla yedinden bi't-tamam ve'l-kemal ahz ve kabz eyledik min ba'd mûrisimiz müteveffiye-i merkume Fâtımanın muhallefâtından elli guruş mihr-i müeccel ve menzil-i mezkûr tecemmülât hânesinden her birimize isâbet iden hisse-i irsiyelerimize müteallik merkurum Ramazan ile alaka ve medhalim kalmadı her birimiz merkurum Ramazan'ın zimmetini ibrâ ve iskat eyledik didiklerinde gibbe't-tasdîk-işşer'i mâ vaka' mâ suâl vâki bi't-taleb ketb olundu

Fî'l yevmi's-sâlis ve'l-'ısrîn min saferü'l-hayr sene semâne ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl :

Es Seyyid Hasan Çelebi, Ahi Baba, Mehmed Ağa bin Ebudderda Çelebi, El Hac Mustafa bin Musa, El Hac Hasan bin El Hac Abdi, El Hac şa'ban bin El Hac Ahmed, Ebudderda bin Bektaş.

Sayfa 29/ Belge 70

Belgenin Özeti

Bostancı Mahallesinden İbrahim oğlu Hüseyin'in evini Mahmud kızı Cari'ye oniki kuruşa satması hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Bostancı Mahallesinde sâkin Hüseyin bin İbrâhim nâm kimesne mahfil-i kazada câri binti Mahmud mahzarında ikrâr Mahalle-i mezbûrede vâki bir tarafı Mehmed Ali nâm kimesne mülkü ve bir tarafı Hasan begzâde bostanı ve bir tarafı Medîne nâm hâtun mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd bir tahtâni beyt ve havluyu müşt Emil mülk menzilimi mezbûre Hüsna'ya on iki guruşa bi't-tabi' ve teslim oldahi iştirâ ve kabul ve teslim eyledikten sonra semeni olan meblâğ-ı mezbûr oniki guruşu yedinden bittemam ahz ve kabz itdim didikde gıbbe't-tasdîk mâ vaka' ketb olundu.

Fî 23 saferü'l-hayr sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

Seyyid Mustafa bin Seyyid Hasan, İbrahim bin İlyas, El Hac Arap Bazarbaşı, Molla Mustafa bin (silik)

Sayfa 30 / Belge 71

Belgenin Özeti

İbn-i Şükür Mahallesinden Yusuf kızı Zeyneb'in debbağhanede bulunan dükkândaki sülüs hissesini elli kuruş mukabili Mehmed'e satması hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da İbn-i Şükür Mahallesi sükkânın dan Zeyneb ibnite El Hac Yusuf nâm hâtun tarafından zikr-i âti bey' ikrara vekîl olup İbrâhim bin El Hac Ebû Bekir ve El Hac İbrâhim bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâlet-i sâbite olan El Hac Mustafa ibn-i El Hac Ahmed nâm kimesne mahfil-i kazada işbu râfiü'l-kitâb Mehmed bin Mehmed nâm kimesne mahzarında bi-l vekâle ikrâr ve

takrîr-i kelâm idüb müvekkile-i mezbûre Zeyneb'in debbağhânedede vâki bir tarafı (silik) Ali Câmii ve bir tarafı sarı Ali mülkleri ve bir tarafı degirmen harkı ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd mülk-i mevrûsı olan bir bâb debbağ dükkanının sülüs hisse-i (silik) Mehmed'e (silik) bey' bât-ı sahîh-i şer'iyye ile bey' ve teslim oldahi iştirâ ve kabul ve teslim eyledikten sonra semeni olan meblâğ-ı mezbûr elli guruşu müvekkile-i mezbûre Zeyneb merkum Mehmed yedinden bittamam ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm zikr olunan dikkanın sülüs hisse-i şâyiâsı mezbûr Mehmedin mülk-ü müşterâsıdır keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîk mâ vaka' ketb şedd.

Fî'l yevmi's-salis (silik) şehri (silik) şerîf sene seb'a ve miete ve elf
Şuhûdü'l-hâl:
(silik), El Hac Derviş bin Mustafa, Halife bin El Hac Ömer

Sayfa 30/ Belge 72

Belgenin Özeti

Es Seyyid Mehmed'e altmışsekiz kuruşa ev satışı hakkında hucet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da (silik) Mahallesinde sâkin (silik) bin Derviş Çelebi nâm şab mahfil-i kazada işbu râfiü'l-kitâb (silik) Şa'ban nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb (silik) El Hac Abdülgani mülkü (silik) tarafı El Hac Hüseyin Derviş mülkleri ile mahdûd bir bâb (silik) ve bir tabaka ve bir matbah ve bir (silik) ve havlu-yu müştemil mülk-ü menzilimi mezbûr (silik) bey'i bat-ı sahîhi-i şer'i ile bey' ve teslim oldahi iştirâ ve kabul ve teslim (silik) Meblağ-ı mezbûr altmış sekiz guruşu yedinden bi't-tamam ve'l-kemâl (silik) mahdûd-u mezkûr (silik) Es Seyyid Mehmed'in mülk-ü müşterâsıdır keyfe mâ yeşâ (silik) gıbbe't-tasdiki's-şer'i mâ vaka' bi't-taleb ketb şedd.

Fî 23 safer sene 108

Şuhûdü'l-hâl: (silik) Halil Çavuş, Maksud bin Ali, Es Seyyid Ahmed Çavuş, Nakîb Efendi, Es Seyyid Mustafa bin Mahli

Sayfa 30 / Belge 73

Belgenin Özeti

Şehreküstü Mahallesinden Abdurrahman kızı Esmâ'nın meyve veren ve vermeyen Ağaçları 200 kuruş mukabili Ahmed'e satması 150 kuruşu hîbe etmesi hakkında hucet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Şhreküstü Mahaltesinde sâkine Esmâ binti Abdurrahman nâm hâtun mahfil-i kazada işbu râfiul kitâb (silik) bin Mahmud mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb Medîne-i mezbûreye tâbi Cevizlice karye (silik) bir tarafı Osman nâm kimesne mülkü ve bir tarafı haleb harkı ve bir tarafı Cevizlice mescid vakfı ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd dört keyl bezr-i istiâb ider sekiz (silik) Eşcâr ve sâir Eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemil bir kıt'a müskiye mülk tarlayı mezbûr Ahmede ikiyüz guruşa bi't-tabi' ve teslim oldahi iştirâ ve kabul ve teslim eyledikten sonra semeni olan meblâğ-ı mezbûr ikiyüz guruşu mezbûr Ahmed yedinden tamamen ahz ve kabz eyledikten sonra semen-i mezkûr ikiyüz guruştan yüz elli guruşunu mezbûr Ahmed'e hîbe-i sahîh-i şer'iyye ile hîbe ve temlik ve teslim oldahi meclis-i hîbede ittihad ve kabz ve kabul idüb semen-i mezkûrdan bâkî kalan elli guruşu dahi mezbûr Ahmed'e emanet vaz' ve teslim itdim ba'de-l yevm mahdûd-u mezkûr merkum Ahmed'in mülkü müşterâsıdır keyfe mâ yeşâ ve yehtâr ve mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîk kayd şedd.

Fî 23 safer sene 108

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed Çelebi bin Seyyid Hamza, Abdurrahman bin Hacı Hüseyin, Mahmud Beşe, Halil bin Abdülgani, Hüseyin bin Mehmed

Sayfa 30 / Belge 74

Belgenin Özeti

Kürkcian Mahallesinden Yunus kızı Aişe'nin muhâlaa yoluyla zevci El Hac İbrahim'den boşanması hakkında hucet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Kürkcian Mahaltesinde sâkine Aişe ibnite El Hac Yunus nâm hâtun meclis-i şer'i hâzırda zevc-i Mûmâ ileyh olan El Hac İbrâhim bin El Hac hakdan tarafından zikr-i âti hal' ve ibrâ'y-ı tasdike vekîl-i müseccel olan işbu râfiül kitâb Mehmed bin Mustafa nâm kimesne mahzarında tav'an ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb zevcim mezbûr El Hac İbrâhim ile Hüsn-ü zındıkânemiz olmamağla zimmetinde mütekarrer ve ma' kud-u 'aleyh sekiz guruş mihr-i mu'accel ve sekiz guruş mihr-i müeccelimden fâriğâ olub nafaka-i iddet-i ma'lume ve mü'net-i süknâm kendi üzerime olmak üzere mezbûr El Hac İbrâhim ile muhâla'a-i sahîh-i şer'iyye ile muhâla'a idüb zevcine müte'allik da'vadan herbirimiz âherin zimmetini ibrâ ve iskat

ittik dedikte vekîl-i mezbûr Mehmed dahi bi'l-vekâle mukirre-i merkume Aişe'ye ikrâr-ı meşrûhasından tasdîk ve kabul itmeğin ma vak' bi't-taleb ketb olundu.

Fî yevmi'r-rabi' ve'l 'ısrîn min saferu'l-hayr sene semâne ve miete ve elf Şuhûdü'l-hâl:

Mahmut Çelebi bin Mehmet Çelebi, Molla Osman Bahadırzâde, Yusuf Çelebi ibni Yahya beğ, El Hac Mustafa bin... , Yazıcı Ali

Sayfa 31/ Belge 75

Belgenin Özeti

Seng-i tavil Mahallesinde sâkin iken vefat eden Musli oğlu Mehmed'in muhallefâtına hakkı olanların hisselerini Mehmed'e satmaları hakkında hucet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Seng-i tavil Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Mehmet bin Musli'nin verâseti zevce-i metrûkesi Cârî binti İsa ile sülbi kebîr oğlu Mehmet ve sülbiye kebîre kızları Emine ve Aişe'ye münhasır olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra zevce-i mezbûre cârî asaleten ve mezbûre Emine tarafından zikr-i âti hîbe-yi ikrâra vekîl olup receb bin Yusuf ve durmuş bin Ali şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan abdülkadir bin Ömer ve mezbûre Aişe tarafından dahi hîbeyi ikrâra vekîl olup şahidan-ı mezbûran Abdulkadir ve receb şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Ömer bin Aslan nâm kimesneler mahfil-i kazada işbu râfiü'l-kitâb merkum Mehmed muvâcehesinde her biri asaleten ve vekâleten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mûrisemiz müteveffâ-yı merkumun muhallefâtını beynimizde taksîm ve tevzi' idüb Mahalle-i mezbûrede vâki bir tarafı (silik) ve bir tarafı Alay beyi Câmii çeşmesi ve iki tarafları Câmi-i mezkûr vakfı menzilleriyle mahdut menzilden her birimize isâbet iden hisselerimiz (silik) ta'yin olunan hisselerimizi ba'del kabz merkum Mehmede hîbe-i sahîh-i şer-iye ile (silik) oldahi ittihad ve kabz ve kabul ve teslim eyledi ba'del yevm mahdûd-u mezkûr menzil (silik) ve'l-levahık ve'l-mürâfik merkum Mehmed'in (silik) mülk-ü müşterâsıdır(silik) keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olunan dediklerinde gıbbe't- tasdîk-i şer'i ma vaka' ketb şedd

Fî 23 safer sene 108

Şuhûdü'l-hâl :

Kara El Hac Mehmed, Boyacı Abdullah, Kahveci Kasım Beşe, Mehmet Hacı Hasan, Arslan bin...

Sayfa 31/ Belge 76**Belgenin Özeti**

Günlük dört akçe Nafaka ve kisve-i baha takdiri hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Aliü'n-neccâr Mahallesinde sâkin El Hac Yusuf bin Mehmed nâm kimesne meclis-i Şer'e hâzır lâzım-ı tevkirde takrîr-i kelâm ve tâbiri 'ızzü'l-merâm idüb (silik) Mehmed nâm sağîri Ehliitterbiye tekyesi Câmi-i şerîfinden kaldurup nafaka ve kisve-i silik olmağla savb'ı şer'den kader-i ma'rûf nafaka ve kisve-i biha farz ve takdir olunup vakt-i zaruriyede istidâne ve ledel-zafer min yucib 'aleyh nafaka olan kimesneden rücû'a istidâne iderim didikte hakim-i mevk'ı sadr-ı kitab müstetar tubâ lehu ve hüsn-i meâb hazretleri dahi yüz otuzikisi bir guruşa râyic-i fi'l-vakt olan akceden sağîr-i mezbûre nafaka ve kisve bihâ yevmi dört akce farz ve takdir idüb ve vakti zaruriyede istidâne ve lede'l zafer min yucib 'aleyh nafakat olan kimesneden rücû'a mezbûr El Hac Yusuf'a izin virmekle mâ hüve'l-vâki bi't-taleb ketb olundu

Fî yevmi'l- hâmis ve'l 'ısrîn min saferü'l-hayr sene semâne ve miete ve elf Şuhûdü'l-hâl:

Hacı Mehmet bin Ahmed Beşe, Seyit Ahmed bin El Hac Halil, Mustafa bin Rum Osman Çelebi bin Mehmet Beşe

Sayfa 31/ Belge 77**Belgenin Özeti**

Kayacık Mahallesinde sâkin iken vefat eden Hasan oğlu Mahmud Çavuşun muhallefâtı hakkında mirasçılarının sulh eyledikleri hakkında hucet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntabta Kayacık Mahallesinde sâkinen bundan akdem fevt olan Mahmut Çavuş bin Hasan'ın verâseti zevce-i metrûkesi Ümmühani binti Ali ile sülbi kebîr oğlu Hüseyin Çelebiye ve kebîre kızı Ümmühaniye münhasıra olup kablel kısmet kızı mezbûre Ümmühani dahi fevt olup verâseti zevci metrûku Yahya bey ibni İbrâhim ile sadrı kebîr Oğlu Mehmed ve kebîre kızı Emineye münhasıra olup mezbûr Mehmed dahi fevt olup verâseti zevce-i metrûkesi Fâtıma binti Osman Ağa ile sülbi kebîr oğlu Molla Yahya ve sağîr oğlu Mustafa ve sağire kızları Ümmühani ve Emine ve Hadîceye münhasıra olup mezbûr Hüseyin Çelebi dahi fevt olup verâseti zevce-i metrûkesi kerime binti Ali ile sülbiye kebîre kızı Fâtıma ve fahriye

münhasıra olduğu şer an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra mezbûr Molla Yahya asaleten ve karındaşı sağırı mezbûr Mustafa ve kızkarındaşları sağırat-ı mezbûrat Ümmühani ve Emine ve Hadîcenin kibel-i şer'den mansub vasîreli olan Yusuf bey ibni Yahya bey vesâyeten mahfil-i kazada mezbûran kerime ve Fâtıma ve fahriye mahzarlarından her biri asaleten ve vesâyeten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı evvel Mehmet Çavuşun muhallelâtına oğlu mütevafayı mezbûr Hüseyin Çelebi vaz'iyed idüb murisimiz müteveffâ-yı merkurum Mehmedin vâlidesi mütevat-ı merkume Ümmühani, babası müteveffâ-yı mezbûr Mahmut Çavuşun muhallelâtından kendüye isâbet iden hisse-i ırsiyesini kable'l-ahz fevt oldukta zevc'i mezbûr Yahya bey ile oğlu mûrisimiz müteveffâ-yı merkurum Mehmet dahi kable'l-ahz fevt olup hala muhallelâtı merkumeye müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin Çelebinin zevcesi mezbûre kerime ve kızları mezbûratan Fâtıma ve fahriye vâzı'atü'l-yed bulunmalarıyla mezbûrat kerime ve Fâtıma ve fahriyeden müteveffât-ı mezbûre Ümmuhaninin hissesini taleb ve da'va eylediğimizde beynimizde münazaat'ı kebîre ceryân idüb müteveffâ-yı merkurum Mahmud Çavuşun muhallelâtından ekseri zâyî' ve telef olmakla isbatında usret olduğuna Binâen sulh-u sığar-ı mezbûrunun evveli vaki olmağın

Sayfa 32/ Belge 77 (Belgenin Devamı)

(silik) beynimize müslimun ve muslihûn tavassut idüb da'vayı merkumeden biri karye-i seylanda vâki' bir bâb bir göz degirmenin nısfı üzerine sulh eylediklerinde biz dahi sulh-u mezbûru kabul ve bedel-i sulh olan nısf-ı mezkûru mahallinde ahz ve kabz itdiği min ba'd mütevaffay-ı mezbûr Mahmud Çavuşun muhallelâtından (silik) mezbûre ümmuhaniye isâbet iden hisse-i ırsiyesine müteallık mezbûrat kerime ve Fâtıma ve fahriyeden da'va ve niza'ımız ve alaka ve medhalimiz bu kadar didiklerinde gıbbe't-tasdîk-i şer'iyeye mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu

Fî'l-yevmi'l- 'ısrîn min şevvâli'l-mükerrem sene seb'a ve miete ve elf Şuhûdü'l-hâl: fahru'l-ulemâ ivaz Efendi el mezun bil ift, Osman Efendi bin (silik)zâde, Mansur Efendi bin Ali, Mehmed Efendi bin Hamza Efendi Molla Ömer bin Hasan bey, Ahmed Çelebi bin Mehmed Efendi, Es Seyyid Mehmed Çelebi bin şeyh mevlüd, Hasan Çelebi bin Mehmed Efendi

Sayfa 32 / Belge 78**Belgenin Özeti**

Seng-i tavil Mahallesinden İbrahim kızı Aişe'nin, zevci Mirza oğlu Mehmed'den muhâlaa yolu ile boşanması hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Sengi tavil Mahallesinde Aişe binti İbrâhim nâm hâtun mahfil-i kazada zevc-i muhâli'i işbu râfiü'l-kitâb Mehmed bin mirza nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mehmed ile beynimizde şikak vaki olmağla zimmetinde mütekarrer ve ma'kudu 'aleyh olan beş guruş mihri muaccel ve beş guruş mihri müeccelim üzere (silik) ve nafaka-i iddet ve meunet-i süknâm dahi kendi üzerime olmak üzere mezbûr Mehmet ile muhâla'a-i sahîha ile hal' olup zevcine müteallik da'vadan her birimiz aherin zimmetini ibrâ ve iskat itdik min ba'di birbirimiz de da'va ve nizamız ve alaka ve medhalimiz kalmadı. didikte mezbûr Mehmet dahi hâl'ı mezbûru kabul itmeğın mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi'l- hamis ve'l-ısrîn min saferü'l-hayr sene semâne ve miete ve elf Şuhûdü'l-hâl:

Mehmet bin Hasan, El Hac Musa bin Hüseyin, Molla Mehmed bin Ali, Mehmed bin Mustafa

Sayfa 32 / Belge 79**Belgenin Özeti**

Bey Mahallesinde sâkin iken vefat eden Halil kızı Fâtıma'dan intikal eden doksan teğek bağı Mustafa'nın fuzûlen zabt etmesi ve kendilerine vermesi konusunda talebi neticesi Mustafa'nın kasr-ı yed etmesi konusunda ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Bey Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Fâtıma ibnite El Hac Halilin verâseti zevci Mustafa bin Mehmed ile sadr-ı kebîr oğulları Mehmed ve Hüseyin ve sadriye kebîre kızı Ümmühaniye münhasıra olduğu şer an zâhir ve mütehakkik olduktan sonra mezbûr Mehmed kendi asaleten ve mezbûr Hüseyin tarafından zikr-i ati da'vaya vekîl olup nehc-i şer' üzere vekâleti sâbite olduktan sonra vekâleten mahfil-i kazada El Hac Mustafa bin Ali durmuş mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb Medîne-i mezbûre kazasında battal öyük kurbunda bir tarafı yine bizim mülkümüz ve bir tarafı El Hac Mustafa ve bir tarafı Ömer mülkleri ve bir tarafı tarîk-i amme ile mahdut doksan teğek bağ mûrisemiz

müteveffâtı mezbûreden ırs-i şer-i ile bize intikal itmişken mezbûr El Hac Mustafa fuzûlen zabt ider suâl olunup kasr-ı yedine tembih olunmak maklubumdur didikte gıbbe's-suâl mezbûr El Hac Mustafa cevabında fi'l-hakîka mahdûd-u mezkûr müteveffât-ı mezbûre (Ümmühaniden-çizik) Fâtıma'nın mülkü olup vefâtından sonra muhallefâtı beyne'l-verese taksîm mahallinde mahdûd-u mezkûr kızı mezbûre Ümmühaninin hisse-i irsiyesi için ikrâr olunmağla mezbûre Ümmühaniden şera'ı şer-i ile iştirâ ittim didikte gıbbe'l- istintâk mezbûr Mehmet cevabında, vâlidemiz fevt oldukça mezbûre Ümmühani müteveffât-ı mezbûrenin muhallefâtından hisse-i irsiyesi da'vasından Ali tarîk-i ittihazda şer-i bizimle bir hamam leğeni ve bir zil ve bir kebîr tebsi ve bir tas ve dört sahanın cem'an yirmi guruş kıymetli eşya üzerine üzerine (tekrar) sulh olup bedel-i sulh olan eşya-ı merkumeyi ba'de'l-kabz müteveffâtı mezbûrenin kalil ve kesîr muhallefâtından hisse-i irsiyesi da'vasından zimmetimizi ibrâ ve iskat itmiştir deyû def' ile mukabele ideceği gıbbe'l- inkâr müdde-i mezbûr Mehmedden def'i mezkûrunu mübeyyin beyyine talep olundukta 'udûl-ü müslimînden Abdurrahman bin El Hac Hüseyin ve Abdülmuttalib bin Ali nâm kimesneler liecli's-şehâde meclisi şer'e hâzıran olup eseril istişhad fi'l-vâki mezbûre Ümmühani vâlidesi müteveffâtı mezbûre Fâtımanın muhallefâtından hisse-i irsiyesi da'vasından al-i tarîki ittihazda şer'i bir hamam leğeni ve bir zil ve bir kebîr tebsi ve bir tas ve dört sahanın cem'an yirmi guruş kıymetli eşya üzerine verese-i mezbûrun ile sulh olup bedeli sulh olan eşya-ı merkumeyi bizim huzûrumuzda ahz ve kabz idüb muhallefâtı merkumeden hisse-i irsiyesi da'vasından verese-i mezbûrunun zimmetlerini ibrâ ve iskat itti biz bu husûsa şâhitleriz şehâdet dahi ideriz deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de'r-riayet şerâiti'l-kabul şehâdetleriyle makbul olunmağın mahdûd-u mezkûrun mezbûr Hacı Mustafanın kasr-ı yedine tembih birle mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi's-sadis ve'l 'ısrîn min saferü'l-hayr sene semâne ve miete ve elf Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed bin Sabri, Küçük Mehmed, Ali Çavuş, ... Abdullah

Sayfa 33/ Belge 80

Belgenin Özeti

Cevizlice Mahallesinden Hamza oğlu Mehmed'in, bir kıta tarlasını fuzûlen kabz eden Mahmud oğlu Mehmed'den taralayı kendine teslim etmesi konusunda tenbîh buyrulmasını talep etmesi ve Mahmud oğlu Mehmed dahi boz ve hali olan bu

tarlayı kendine verdiğiine dair temessük göstermesi ve şahidleri dinletmesi neticesinde mahkemenin Mahmud oğlu Mehmed'i haklı görüp Hamza oğlu Mehmed'i mu'ârazadan men etmesi hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Cevizlice Mahallesi sükkânından El Hac Mehmed bin Hamza nâm kimesne mahfil-i kazada işbu râfîü'l-kitâb Mehmed ibni El Hac Mahmud nâm kimesne mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb karye-i bayır'da vâki bir tarafı Satılmış mülkü ve bir tarafı yine mezbûr Mehmed mülkü ve bir tarafı hark ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd tahminen beş keyl bezr isti'âb ider bir kıt'a tarla mülk bağım arsası olup mezbûr Mehmed fuzûlen zabt zabt itmekle suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe'l (silik) mezbûr Mehmed cevabında mahdûd-u mezkûr sekiz seneden mütecaviz(silik) bin yüz dört senesinde karye-i mezbûreyi deruhde iden Hamza (silik) virüb yedime temessük virmekle zabt iderim(virüb yed-çizik) deyû mezbûr Hamza (silik) temessükü ibrâz itmekle gıbbe'l-istintâk ve gıbbe'l- inkâr mezbûr (silik) Beyyine taleb oludukda 'udûl-ü ricâlden Hacı Ömer bin Hacı Süleyman ve Abdullah bin (silik) şehâde meclis-i şer'e hâzıran olup eserü'l- istişhad fî'l-vâki' (silik) mütecâviz boz ve hali kalub müstahık tapu olmakla (silik) tapuyu virüb bizim huzûrumuzda yedine temessük virdi biz bu husûsa bervech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyû her biri edây-ı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'derriayet şeraiti-l' kabul şehâdetleri makbûle olmağın mezbûr El Hac (silik) mu'ârazadan men' birle mâ vaka' ketb olundu.

Fî (silik) saferü'l-hayr sene 108

Şuhûd-ul hal:

Seyyid Ömer Çelebi Ahi Baba, Tekye Şeyhi (silik) ,Hüseyin bey bin Mehmed, Molla Hüseyin Beşe

Sayfa 33/ Belge 81

Belgenin Özeti

Rumkale kazasına tabi Arabgir karyesinde sâkin iken vefat eden Mehmed oğlu Abdullah'dan ırsen kendilerine intikal eden ikiyüz tiğek bağı Ebu Bekir'in fuzûlen zabt etmesi iddi'âsı ve mahkemedinin Ebu Bekir'in kasr-ı yed eylemesi hakkındaki ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Rumkale kazasına tâbi' ârabgir nâm karyede sâkin iken bundan akdem vefât iden Abdullah bin Mehmed'in verâseti zevce-i metrûkesi (silik) ile sülbi kebîr oğulları Ahmed ve Mehmed'e sülbiye kebîre kızları Elife ve Miyase ve Aişe ve Emetullah'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr Ahmed ve kendi asaleten ve vâlidesi mezbûre Yüzükuvvetli ve kızkarındaşları mezbûrat Elife ve Miyase ve Aişe ve Emetullah taraflarından zikr-i âti (silik) olup Ebu Bekir bin İlyas ve bayezid bin Aydın nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâlet-i sâbite oldukdan sonra vekâleten mahfil-i kazada Ebû Bekir bin Veli nâm kimesne mahzarında asaleten ve vekâleten üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb (silik) vâki iki tarafı Abdussamed mülkü ve bir tarafı El Hac Cum'a ve bir tarafı Kara Mehmed mülkleri ile mahdûd ikiyüzdört teğek bir kıt'a bağ babam Müteveffâ-yı merkum El Hac Abdullah'ın mülkü olup vefâtından sonra bana ve müvekkilat-ı mezbûrâta intikal etmeğın mezbûr Ebu Bekir fuzûlen zabt itmekle taleb iderim suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Ebu Bekir cevabında zikr olunan târih-i kitâbdan üç sene mukaddem müdde-i mezbûr Ahmed'in karındaşı mezbûr Mehmed'den onbeş buçuk gurusu iştirâ itdim babaları Müteveffâ-yı merkumdan kendilere intikal itdüğü ma'lumum değildir didikde mezbûr Ahmed'den müdde'âsını mübeyyin beyyine taleb olundukda 'udûl-u ricâlden Ebu Bekir bin İlyas ve bayezid bin Aydın nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâdeh meclis-i şer'e hâzıran olup eserü'l-istişhad fi'l-vâki' zikr olunan bağ müteveffâ-yı merkum El Hac Abdullah'ın mülkü olup vefâtından sonra verese-i mezbûruna irsen intikal itdi. Biz bu husûsa bervech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz. deyû her biri edây-ı şehâdeti şer'iyye eylediklerinde ba'de'r-riayet şerâiti'l kabul şehâdetleri makbule olmağın zikr olunan bağdan mezbûr Ahmed ve müvekkilat-ı mezbûrat Yüzükuvvetli ve Elife ve Miyase ve Aişe ve Emetullah'ın hisselerinden mezbûr Ebu Bekir'in kasr-ı yedine tenbîh birle mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî 25 saferü'l-hayr sene 108

Şuhûdü'l-hâl:

Osman Efendi HacıEfendizâde, Mansur Efendi bin Ali, El Hac Şa'ban bin Karakoca, Küçük Mehmed muhızır.

Sayfa 33/ Belge 82**Belgenin Özeti**

İbn-i Eyyüb Mahallesinde sâkin iken vefat eden Mehmed'in, kızı Aişe'ye vasi tayini hakkında hucet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da İbn-i Eyyûb Mahallesinde sâkin iken fevt olan Mehmed bin Mehmedin sülbiye sağîre kızı Aişe 'ye cediti müteveffa-yı merkum Mehmed'den verese-i şer'iyye ile intikal iden hisse-i irsiyyesini zabta ceditinin karındaşı Ahmed vasî olduğudur.

Fî'l yevmi's-sabi' vel 'ısrîn min saferü'l-hayr sene semâne ve miete ve elf Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed Efendi bin Hamza Efendi, Es Seyyid Mehmed bin Ahmed, Molla Mehmed bin El Hac Ali

Sayfa 34/ Belge 83**Belgenin Özeti**

Şarkıyan Mahallesinden Abdullah oğlu Abdülaziz'in, Fayyaz oğlu Ebu Bekir'in, tarlasını fuzûlen işgal ettiğine dair iddi'âsı ve mahkemenin Abdülaziz'i muarazadan men etmesi hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Şarkıyan Mahallesinde sâkin Abdulaziz bin Abdullah nâm kimesne mahfil-i kazada işbu râfiü'l-kitâb El Hac Ebu Bekir bin Feyyaz nâm kimesne mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb karye-i kızılhisar da vâki bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı mezbûr El Hac Ebu Bekirin mülkü ve bir tarafı hark ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd altı (silik) bezr-i isti'âb iden bir kıt'a meskıye tarla karye-i mezbûrede sâkine Fâtıma binti Abdullah nâm hârunun mülkü olup târih-i kitâbdan altı ay mukaddem onbeş guruşa bi't-tabî' ve teslim ve kabz-ı semen itmişken mezbûr El Hac Ebu Bekir mezbûre Fâtımadan iştirâ eyledin deyû mahdûd-u mezkûru fuzûlen zabt eylemekle suâl olunup müceb-i şer'iyyesi icrâ olunmak matlûbumdur(silik) gibbe's-suâl mezbûr Ebu Bekir cevabında fî'l vâki mahdûdu mezkûru mezbûre Fâtıma (silik) de mezbûr Abdulazizin on beş guruşa bey' eylediğini ikrâr ve lâkin mezbûre (silik)on beş guruş ile bir kabza adedi na ma'lum (silik) ve hüccet-i şer'iyye eylediğini merkum Abdulaziz'e i'lam eylediğimde (silik) mahdûd-u mezkûru ikâle idüb mezbûrenin bana bey'ini tecviz

(silik) gıbbe-l istintâk vel inkâr merkum Ebu Bekir'den sadaka (silik) mübeyyin beyyine taleb olundukda 'udûl-u müslimînden Hacı Yasin bin Ebû Bekir ve Seyyid Şa'ban bin Ömer (silik) şehâde meclis-i şer'a hâzıran olup eserü'l-istişhâd fi'l-vâki mezbûre Fâtıma târih-i mezkûrda mahdûd-u mezkûru mukaddem mezbûr Abdulaziz bey' eyledikten sonra (silik) idüb mezbûr El Hac Ebu Bekire bey' eyledikde mezbûr El Hac Ebu Bekir dahi bey'-i mezbûru mezbûr Abdulaziz'e haber virüb mezbûr Abdulaziz bizim huzûrumuzda mahdûd-u mezkûru ikâle idüb mezbûre Fâtıma'nın merkum El Hac Ebu Bekire bey'ini tecviz ve kabul itdi biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyû her biri edây-ı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de'r-riayet şerâiti'l-kabul-ü şehâdetleri makbul olunmak mezbûr Abdulaziz mu'arazadan men' birle mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu

Fî'l yevmi's-sabi' vel 'ısrîn min şehri-i saferü'l-hayr sene 108

Şuhûdü'l-hâl:

Osman bin Mehmed, Küçük Mehmed, Ebu Bekir bin Mustafa

Sayfa 34/ Belge 84

Belgenin Özeti

Güreniz karyesini berât-ı şerîfle Deruhde ve iltizâm eden Mehmed oğlu Ömer Beyin re'âyadan alınması gereken vergi miktarları konusunda niza' vaki olması nedeniyle alınması gereken vergi miktarlarını belirtir hucet-i şer'iyye verilmesi talebi hakkında arz,

Belgenin Transkripsiyonu

Dimos-u Ayıntab mukâta'asına tâbi Güreniz nâm karyeyi mu'accesiyile berât-ı şerîfle der'uhde ve iltizâm iden Ömer Bey bin Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazada eshâb-ı haze'l- kitâb Mustafa bin Hüseyin ve Ömer bin Hasan ve Koca bin Zekeriya ve Ahmed bin Zekeriyya ve Seyyid Receb bin Seyyid Ali ve El Hac İbrâhim bin El Hac Ramazan ve Ahmed bin Cum'a ve Osman bin Hüseyin ve Seyyid Abdurrahman bin El Hac Mehmed ve Ali bin Hüseyin nâm kimesneler mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûre reâyâsının ekser hoşnişin reâyadan olup defterde mukayyed reâyadan olmamağla resm-i çift ve bennak ve mücerred ve hükm bağlardan edâ itmekde beynimizde niza' vâki olmağla el hâlet-i hâzihi beynimizde olan niza'ı ref' idüb min ba'd karye-i merkumenin bağlu rü'yeti olandan her bennake bir gurus ve her mücerredde nısf gurus ve her çifte bir buçuk gurus resm alup ve hoşnişin reâyadan nısf bennak alup ve her bin teğek bağdan bir

buçuk guruş hükm almak üzere kavlı ve alınmak ve ahd-i misak idüb mezbûrun dahi vech-i meşrûh üzere edasına râzı ve kabul etmeleriyle savb-ı şer'den yedlerine li ecli'l-istihkâm hüccet-i şer'îyye virilsun didikde mezbûrlar dahi mukırr-ı merkum Ömer beyin ikrâr-ı meşrûhasında tasdık ve kabul itmeleri mâ huvel vâki gibbe't-taleb ketb olundu

Fî 'aşer şehr-i rabiü'l-evvel sene semâne ve miete ve elf

Şuhûd-ul Hal:

Es Seyyid Ahmed Çelebi bin Es Seyyid Ramazan Efendi, Es Seyyid Hüseyin Çelebi bin Es Seyyid Hamza, Es Seyyid Mehmed Çelebi biraderisi, Mir Ali Çelebi bin El Hac Hüseyin, Gergerizâde Ali Çelebi, Osman Çelebi bin Mehmed Beşe, Ali bin Abdullah, Mehmed bin Ali

Sayfa 35/ Belge 85

Belgenin Özeti

Bey Mahallesinde sâkin iken vefat eden Halil Çelebi oğlu Mustafa'nın oğlu Hasan'a Büyük kardeşi Mehmed'in vasi tayin edilmesi hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Bey Mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Mustafa bin Halil Çelebi sağır oğlu Hasan'ın babasından intikal iden malını hıfz ve tesviye-i umûruna bir vasî lâzım ve mühim olmağla hâkim-i mevki'-i kitâb tûba lehû ve hüsn-i meâb hazretleri sağır-i mezbûrun kebîr karındaşı işbu râfiül kitâb Mehmed nâm kimesneyi sağır-i mezbûr üzerine vasî nasb ve ta'yin eyledikde oldahi vesâyet-i merkumeyi kabul ve hıdmet-i lâzımesin edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu

Fî'l yevmi't-tasi' vel işrîn min saferül hayr sene semâne ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El Hac Hüseyin bin Osman, Osman Çelebi bin Mehmed Beşe, El Hac Arab Bazarbaşı, Ebû Bekir bin Mustafa

Sayfa 35 / Belge 86

Belgenin Özeti

Güllük, Tutluca ve Nalemöyüğü mezralarının malikânelerinin müzayede usulü verilmesi husûsunda huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Memâlik-i mahrûsede vâli ve muhassıl ve ümena taht-ı iltizâmlarında olan kurâ ve mezari' mısır Kahire kurâları misilli muntazamu'l-ahval olmak için ikişer üçer senelik faizleri canib-i yedine mu'accel edâ olunup beher sene mâl-ı maktu'unu ber mûceb-i defter-i hâkâniye emtâya edâ ve teslim eyledikce te'biden mutasarrıf olmak üzere emr-i âli sâdır olmağla bermûceb emr-i âli fûruhtuna me'mur olan umde-i erbab-üt tahrîr vel kalem Şükri Hüseyin Efendi Medîne-i Ayıntab dimos mukâta'asına tâbi Tilbeşarı nahiyesinde sûret-i defterde ikibin dokuzyüz on sekiz akce malı olan zehbiye ve onbir guruş ve üç rub' ve yedi akce malı olan mevrâ-ı güllük ve hâric ez defter ber vech-i tahmin bin akce malı olan mevrâ-ı Tutluca ve mevrâ-ı nalem öyüğünü ma'rifet-i şer'ile üç def'a müzayede olup ra'bat-ı nâs münkatı' olduktan sonra mu'acceleleri işbu râfiü'l-kitâb fahr-ül müderrisini'l kirâm Mehmed Efendi ibni el merhum debbağ Efendi ve El Hac Abdullah bin Mehmed üzerlerinde on guruşda karar idüb ziyâde ile taleb ve rağbet olmamağla zikr olunan on guruş mu'acceliyi mumâ ileyh Hüseyin Efendi mumâ ileyhümâ El Hac Mehmed Efendi ve El Hac Abdullah yedlerinden ahz ve kabz idüb zikrolunan şurût ve kuyûd üzere berât itdirmek için hatt ve hatmini hâvi temessük virmeği tarafeynin kabul ve rızaları ile mâ vaka'bi't-taleb ketb olundu

Fî 'aşer zilkade-i şerîf sene seb'a ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Osman Efendi müftüzâde, Mansur Efendi bin Ali, İbrahim Efendi bin Abdullatif, El Hac İmam bin El Hac Ahmed

Sayfa 35/Belge 87

Belgenin Özeti

Arıl ve Armutluca mevralarının malikânelerinin verilmesi husûsunda berât kaydettirilmesi için huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Memâlik-i mahrûsede vâli ve muhassıl ve ümena taht-ı iltizâmlarında olan kurâ ve mezari' Mısır Kahire kurâları misilli muntazamü'l-ahvâl olmak için ikişer üçer senelik faizleri cânib-i yedine mu'accel edâ olunup beher sene mal-ı maktu'unu ber mûceb-i defter-i hâkâniye emtâya edâ ve teslim eyledikce te'biden mutasarrıf olmak babında emr-i âli sâdır olmağla bermuceb-i emr-i âli fûruhtuna me'mur olan ümdet-i erbâbü't-tahrîr ve'l-kalem Şükri Hüseyin Efendi Medîne-i Ayıntab dimos

mukâta'asına tâbi karye-i arıl ve armutluca mezrâ'sının rüsûm-u 'örfiyye ve bâd-ı hevâsı ve öşr-i Mahsûlâtı mîrî olup sûret-i defter-i hâkâniyede yetmiş bir guruş malı olmağla ma'rifet-i şer'le üç def'a müzayede olup rağbât-ı nâs-ı munkat'ı olduktan sonra mu'accelesi işbu râfiü'l-kitâb fahrü'l-müderresinü'l-kirâm El Hac Mehmed Efendi ibni el merhum debağ Efendi ve Mehmed Emin Çelebi üzerlerinde yüz guruşda karar idüb ziyâde ile taleb ve rağbeti olmamağla zikrolunan yüz guruş mu'acceleyi mûmâ ileyh Hüseyin Efendi mûmâ ileyhümâ El Hac Mehmed Efendi ve Mehmed emin Çelebi yedlerinden ahz ve kabz idüb zikr olunan şurût ve kuyûd üzere berât itdirmek için hatt ve hatmini hâvi temessük virmeği tarafeynin Kabul-ü rızaları ile mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu

Fî 'aşer zilkâde-i şerîf sene seb'a ve miete ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Osman Efendi müftüzâde, Mansur Efendi bin Ali, İbrahim Efendi bin Abdullatif, El Hac İmam bin Ahmed

Sayfa 36/ Belge 88

Belgenin Özeti

Şehreküstü Mahallesinden Abdullah kızı Hamide'nin evini El Hac Ömer'e on beş esedi kuruş mukabili satması hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Şehreküstü Mahallesinde sâkine Hamide binti Abdullah nâm hâtun tarafından zikr-i âtiü'l-bey' ikrâra vekîl olup Hamza bin Mehmed ve Mehmed Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâlet-i sâbite olan El Hac Mustafa bin Musa nâm kimesne meclis-i şer'i şerîf lâzımü't-teşrifde işbu râfiü'l-kitâb El Hac Ömer bin Ebudderda nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkile-i mezbûre Hamide'nin Mahalle-i mezbûrede vâk'i bir tarafı El Hac Ali mülkü ve bir tarafı Ebudderda mülkü ve bir tarafı Seyyid Halil ve bir tarafı yine merkum El Hac Ömer mülkü ile mahdûd menzilden kapu-yı şarka nazır bir beyt-i tahtânî ile tülen dokuz (silik) sekiz zira' havlu-yu muayyeneyi merkum El Hac Ömer'e on beş esedi guruşa bey' bât-ı sahîh-i şer'iyye ile bey' ve teslim idüb oldahi iştirâ ve kabul ve teslim eylediğinden sonra semeni olan meblağ-ı merkum onbeş esedi guruş merkum El Hac Ömer yedinden bi't-tamam vel kemal ahz ve kabz eyledi ba'de'l-yevm mahdûd-u mezkûr menzilden beyt-i tahtânî ve havlu-yu mu'ayyenesi

müşter-i merkum El Hac Mehmedin mülk-ü müşterâsıdır hasbi mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîk-i şer'i mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmi's-semani min rabiül evvel sene 108

Şuhûdü'l-hâl:

Molla Mehmed Kalender, Derviş Ali bin Mehmed, El Hac Yusuf el İmam, Hamza bin Mehmed, Mehmed bin Hüseyin, Osman bin Mehmed Beşe

Sayfa 36/ Belge 89

Belgenin Özeti

Yahni Mahallesi sâkinlerinden İbrahim oğlu Halil'in Ramazan oğlu Osman ve Mehmed oğlu Ramazan ve arkadaşlarının kardeşi Mehmed'i geceleyin şehir dışına götürüp kötü muamelede (Fî'il-i şeni')³⁵ bulunmaları ve kardeşinin o günden beri kayıp olduğuna dair şikâyet kaydı,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Yahni Mahallesi sükkânından işbu râfiül kitâb Ali bin İbrahim nâm kimesne mahfil-i kazada Osman bin Ramazan ve Ramazan bin Mehmed nâm kimesneler mahzarlarında da'va ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan altı gün mukaddem mezbûran (silik) Ramazan Gözü Küçük oğlu Ömer ve Arpacı Keyis oğlu İbrahim ve El Hac Yusuf oğlu Mehmed ile... eşkıya ile karındaşım Mehmed nâm Ümerdi şehirden çıkarup Medîne-i mezbûre kurbunda Cevizlidere nâm Mahalle getirüp her biri mezbûr Mehmed'e fiil-i şeni' idüb hâla mezbûr Mehmed gâib olmağla suâl olunup müceb-i şer'iyyesi icrâ olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûran Osman ve Ramazan cevaplarında fi'l-vâki' müddeî merkumun karındaşı merkum Mehmed'i refiklerimiz ile mahall-i mezbûra getirüp fiil-i şeni' itdiğimizi ikrar lâkin ba'de mezbûr Mehmed bizden ayrulup ne tarafa gittiği ma'lumumuz değildir didiklerinde mücebiyle ba'del hükm mâ vaka' ketb olundu.

Fî 23 saferü'l-hayr sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

Es Seyyid bayram bin Es Seyyid Mahmud, El Hac İmam bin Ahmed, haydar bin Ali, Ebudderda bin Bektaş, Hızır bin Mustafa, Es Seyyid Halil bin Es Seyyid İsmail, Es Seyyid Mehmed, Hânefi bin Hasan

³⁵ **Fî'il-i Şeni'** Irza vuku bulan tasallut hakkında kullanılan bir tabirdir. Bununla birlikte, mutlaka cima' manâsına değildir.

Sayfa 36/ Belge 90**Belgenin Özeti**

Cabi Mahallesinden Musa kızı Emetullah'ın muhâla'a yoluyla zevci Ali oğlu Abdullah'dan boşanması hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Câbi Mahallesinde sâkine bulûğunu mu'terif olan emetullah binti Musa nâm hâtun meclis-i şer'i hâtır-ı lâzımü't-tevkirde zevc-i muhâlî'ı râfiü'l-kitâb Ali bin Abdullah nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb zevcim merkum Ali ile beynimizde şikak-ı vâki' olmağla zimmetinde mütekarrer ve ma'kud-u 'aleyh olan on beş guruş mihr-i mu'accel ve on beş guruş mihr-i müeccel nafaka-i iddet ve meûnet-i süknâm dahi kendi üzerime olmak üzere mezbûr Ali ile muhala'a-i sahîha ile hal' olup zevciyete müteallik da'vadan her birimiz âherin zimmetini ibrâ ve iskat itdiği min ba'd birbirimiz ile da'va ve niza'ımız ve alaka ve madhalimiz kalmadı didikde merkum Ali dahi hal'-ı mezbûru kabul idüb mezbûre emetullahın zimmetini ibrâ ve iskat itmeğin mâ vaka' ketb şedd.

Fî 3 Rabiü'l-evvel sene 1108

Şuhûdü'l-hâl:

Üstad İbrâhim bin Ebu Bekir, Ali Çavuş bin Musa, Mehmed bin Fazlı, El Hac Hüseyin bin Osman, Ahmed bin Mehmed şeyh Bostancı, Ali bin Ömer, Hânefi bin Hüseyin, Osman bin Mehmed, Seyyid Mehmed bin Ömer

Sayfa 36/ Belge 91**Belgenin Özeti**

Kızılca mescid Mahallesinde sâkin iken gayb olan Ebu Bekir oğlu Ahmed'in mallarının korunması için El Hac Hüseyin'in kayyim tayin edilmesi hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Kızılca mescid Mahallesinde sâkin iken bundan akdem gaybet-i münkatı' ile gâib olan Ahmed bin Ebû Bekir'in emvâl ve erzakını hıfz ve tesviye-i umûruna bir kayyim-i vâsi lâzım ve mühim olup gayb-ı mezbûrun ammisî El Hac Hüseyin nâm kimesne kayyim-i vasi nasb ve ta'yin olundu.

Fî 5 rabiü'l-evvel sene 108

Şuhûdü'l-hâl:

Osman Çelebi bin Mehmed, Mehmed bin (silik) , Abdulaziz Bin (silik)

Sayfa 37/ Belge 92**Belgenin Özeti**

Şirvani Efendi'nin bina eylediği camide ikinci İmam olan Halil'in vefatı neticesinde Hasan halife'nin günlük yarım akçe ile ikinci İmam olarak tayin edilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı Şerîf-i Âlişânım oldur ki,

Ayıntab'da Şirvânî Efendi bina eylediği Câmî-i şerîfde vakt-i zuhr ve asrda İmam-ı sâni olan Halil fevt olup yeri hali ve mahlûl olmağın yerine işbu râfiü't-tevki' râfiü's-şân-ı hâkânî Hasan halife her vechile lâyıq ve muhill ve müstahık olmağın yevmi nim akce vazife ile tevcîh olunup berât-ı şerîfim virilmek ricâsına inâyet taleb eylemeğın vâki' ise sadaka idüb bu berât-ı hümâyûn virdim ve buyurdum ki, mezbûr varub zikr olunan Câmî-i şerîfde İmam-ı sâni olup hıdmet-i lâzimesine mer'i ve müeddî kıldıkdan sonra yevmi nîm akce vazife ile mutasarrıf olup vâkıfın ruhu ve devam-ı 'ömr-ü devletim için duaya müdavemet göstere olbabda taraf-ı âherden ferd dahl ve ta'arruz kılmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timad kılarlar.

Tahrîren fî evail-i şehri-rabiü'l-ahir sene tis'a ve miete ve elf

Be Makam-ı Edirne

Sayfa 38 / Belge 93**Belgenin Özeti**

Tevfeyni ve Sükkân-ı Viran mezraalarının malikâne tasarruflarının Mustafa ve Ali'ye verilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sâmi mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitân-ı hâkanî oldur ki,

Memâlik-i mahrûsede vâki' Şam ve Halep ve diyarbakir ve Mardin ve Adana ve Malatya ve Ayıntab ve Tokat caniblerinde vesâir ba'zı Mahallerde vâli ve muhassıl ve voyvodaların taht-ı iltizâmılarına dâhil mîrî mukâta'anın ekseri kurası ricâl-i devlet ve a'yan-ı vilâyetden bâzı kimesnelerin uhdesinde olup lâkin üzerlerinde mustekâr olmayup her biri bir tarikle bir senede birkaç adama der'uhde olunduğundan reâya fukarası gözedilmeyüp bir kuvvetleriçün vakt-u zamanıyla tohum ve sâir ihtiyaçları olan malın... ianet olunmamağla bi'z-zarûrî murâbahacılar... ile akce aldıklarında her senede ziyâde bulan istirbahın edâsına zirâ'at ve hirâsetleri ve bağ ve bağçe ve sâir kâr ve kesblerinin hâsılı vefâ itmedüğünden der'uhde idenler dahi zabt ideceğim

bir sene yâhud iki senedir deyû bilcümle hâsılların almak için cevri ve eziyet eylediklerinden ekseri perâkende ve perişan ve hâli ve harabe ve bakiyye kalanlar dahi kuvvet-i yevmiyeye muhtac ve ahvalleri diger gün ve mâlî... ve tenezzül bulup beyt-ül mâl-ı mü'mine gelenimdür ve zarurete bâis olduğu zâhir olmağın ba'del yevm bu makule kurâ ve maktûat mısır karyeleri misillü malın ve kalemiyelerin beher sene virildikten sonra bir tarikle âhere virilmemek üzere mâlikane ve te'biden mutasarrıf olmak şartıyla faizlerinin tahmiline göre birer mikdar akce mu'accele ile fûruht olduğu suretde bu vech ile der'uhide idenler dahi mutasarrıf olduğu karye-i Cema'ya? ve te'allül ile âhere virilmeyeceğini bilup i'marıyla takyid ve oşür tahsilinde kendüye dahi ziyâdece olsun deyû reâya fukarasının tohumuna ve sâir levâzımına ianet ve dest-i tetâvül zulme ve cevri ve udvandan siyanet itmekle ahvalleri nizam bulup şarka ibad ile Memâlik-i islâmiyede olan mîrî mukâtaat mâmur ve şen ve âbâdan olmasına bâis olup ancak inkılâb-ı zamana ve muktezâyı hale göre bu nizam mutlak cem'i hazine için olmayup ba'de zaman dahi şurût-u mezkûra muraat olunup tebdil ve ta'yin olunmak sebebiyle virdikleri mu'accele zâyî olmayacağını nas bilup rağbet itmeleriçün fimâ ba'd taraf-ı Hümâyûnum ve vekil-i mutlakam olanlar tarafından birisi bu nizâmı bozup suret-i âhere ferağ eylemek murâd eylediklerinde bu nizam-ı i'mar-ı memlekete ve ibâdullahın evla ve enfa'olunduğunu huzûr-u fâyiz alınur... Kimesne gelup binnefs Kendileri arz ve men eylemeleri için a'lemü'l-ulemâü'l mutebahhirin bi'l-fi'il Şeyhülislam ve kadıaskerlerim ve nakîbül eşrâfım edâmallah-u fezâlihüm bu husûsa mahsus nazır nasb ve ta'yin olunmalarıyla ol makule kurâ ve maktû'ât hala hazine-i amirem defterlerinde mukayyed olup valiler ve muhassıl ve voyvodalara viregeldikleri mâl-ı maktu'u her ne ise mâl-ı mîrîsin ve mikad üzere kalemiyesin ve noksan gelmemek şartıyla malın Asitane-i saadetim hazinesine virenler kâl evvel hazine-i âmireme ve Câmiü'l emvâl olanlara viregelenler kema Fî-l evvel kabza memur olanlara senesi dâhilinde beher sene üç taksitle virüb yedine ma'mul bir temessük almadıkça tahmil vardır deyû mîrî ve kalemiye için viregeldiklerinden ezdiyâd bir akce ve bir habbe taleb eylemeyup şefâ'at ve ricâ ve ta'lil ve cevri ve eziyet ve gadr ve zarar kasdıyla sahibinin rızası olmadıkça bir tarikle mutasarrıf olduğunu kurâ ve maktû'ât-ı âhere virilmeyup vüzerâ ve mîr-i mîrân ve mirliva ve mütesellimler ve sâir ehl-i örf taraflarından bilâ fermân bir nesne taleble dahl ve t'âciz itdirilmeyüb ma'ruzu'l-kalem ve maktû'ül-kadem müvekkilil vücûh-ı serbestiyet üzere huyûtuda oldukça mâlikâne ve te'biden bir berât ile zabt eylemeler için yedlerine berât-ı âlişanım i'ta

olunup ve mutasarrıflarından biri hâl-i hayûtunda mutasarrıf olduğunu karyesin bir âher kimesneye kasr-ı yed ve ferâgat eylemek murad eylediklerinde ma'rifet-i şer' ve hüsn-ü rızasıyla huccet-i şer'iyye olunduktan sonra berât üzerine fermân olunup ferâgat ve kasr-ı yedinden müceddidden berât virilüp ve sahibi bi emrillâh vefât idüb kurâsı mîrîye

Sayfa 39/ Belge 93 (Belgenin Devamı)

aid ve râci' oldukda müzayede ve rağbât-ı münkatı' oldukdan sonra sâirin virdüğü mu'acceleyle viri ise evlâd-ı zükûruna virilüp olmadığı suretde talibine tekrar fûruht ve hulûl akcesi teslim-i hazine olunmak üzere mukarenet-i 'avn-ı bâri bâri ile tamir bila (silik)şerîfine 'ibâd için hakk ve mürâ'at devlet-i aliyem ma'kul ve münâsib görüp cümle ittifakıyla bi'l-fi'il baş ve defterdarım olan iftiharü'l-ümerâi'l-kirâm ve'l-ekarim Halil dâme 'uluvvehu arz-ı ulemâ-yı kirâm ve vüzerâ-yı 'âzâmım dahi istihsân ve istisvâb ve imza itmeleriyle bu suret-i mustehsine mürur-u ezmine ile tebdîl ve tağyir olunmayup nazırın olan müşârü'n-ileyhim bu husûsun şurût ve kuyudunu bil ittisaf vikaye ve takayyüd ve İcrâ ve hıfz ve hirâset idüb fîmâ ba'd ve düsturü'l-amel olmak üzere mahalline kayd olunması babında paye-i serîr-i i'lama telhis oldukda mücebince hatt-ı Hümâyûn celaletmakrunum sâdır olmağa Binâen 'aleyh zalik şükrü Hüseyin zîde mecdehû memhur temessük gönderüp mısır Kahire kurâsı misillü huyûtta oldukça te'biden mâlikâne mutasarrıf olmak için şerefyâfte-i südur bulan hatt-ı Hümâyûn-u şevketmakrûnum mücebince dimos-u Ayıntab mukâta'asına tâbi kurâ ve mevrâ'nın fûruhta memur fermân-ı Âlişânım ile memur olduğu hasebiyle müzayede olunacak kurâdan asıl defterde otuzdört gurusu malı olan Tevfeyni karyesi ile on buçuk gurusu malı olan sükkân-ı viran mevrâ'sı ma'rifet-i şer'le müzayede ve rağbât-ı münkat'ı oldukdan sonra elli gurusu mu'accele ile işbu rafiü't-tevki'refiü's-şan hâkâni Mustafa ve Ali zîde kadrehûma üzerlerinde karar ve meblâğ-ı mezbûru kabz idüb ba'de-l yevm fûruht olunugelen malların dimos-u Ayıntab ümenalarına edâ ve teslim itmek (üzere) (çizik) şartıyla tevcîh ve berât-ı Âlişânım virilmek ricâsına i'lam itmeği hazine-i âmiremde mahfûz olan başmuhâsebe defterlerine şatr oldukda dimos-u Ayıntab mukâta'asına tâbi Tevfeyni karyesine senede otuzdört riyal gurusu malı ve sükkân-ı viran mevrâ'sının dahi senede onbuçuk riyal gurusu ve onsekiz akce olduğu derkenar ve vech-i meşrûh üzere hücceti dahi hıfz olunup mukaddema fûruht olduğu üzere virülegelen malların beher sene dimos-u Ayıntab emirlerine teslim eylemek şartıyla sâdır olan

Hatt-ı Hümâyûn şevketmakrunum şurûtuyla te'biden mutasarrıf olmak için berât-ı celilü'l-ünvanım virilmek telhis olundukda mücebince şurûtuyla berât olunmak babında fermânı Âlişânım sâdır olmağın bu berât-ı Hümâyûnum virdim. ve buyurdumki mezkûran Mustafa ve Ali zîde kadrehûma varub Mûmâ ileyh şükrü Hüseyin'e teslim eyledikleri elli guruş mu'accele mukabelesinde karye-i mezbûr ve mevrâ'at-ı mezkûreyi te'biden mâlikâne zabt idüb mukaddema fûruht olmadıkları üzere virülegelen malların beher sene dimos-u Ayıntab mukâta'ası emirlerine edâ ve teslim ve temessük aldıklarından sonra âherden bir ferd ta'aruz ve taa'dî eylemeye ve itdirmeyeler şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timat kılalar.

Tahrîren Fî'l yevmi's-sâlis 'aşer min şehri cemaziye'l-ahir sene semâne ve miete ve elf

Be Makam-ı Edirne el mahrusa

Sayfa 39/ Belge 94

Belgenin Özeti

İbn-i Kör Mahallesiinde sâkin iken vefat eden Mustafa oğlu Abdullah'ın muhallefâtının El Hac Mustafa'nın talebi üzerine sayımı hakkında kayıt

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da ibn-i kör Mahallesiinde sâkin iken bundan akdem âher diyarda fevt olan Abdullah ibn-i El Hac (Mustafa- çizik) Mehmed'in verâseti gâib-i ani'l meclis li ebeveyn karındaşı El Hac Mustafa'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müstahik olduktan sonra merkurum El Hac Mustafa'nın vekîli Es Seyyid Ahmed talebiyle tahrîr olunan muhallefâtıdır ki zikr olundu.

Fî evasıt-ı zilkade-i şerîf sene semâne ve miete ve elf

3 lengeri ... 15 guruş	4 Sağır cam lengeri 5 guruş	2 Sağır cam tas 1 sülüs	1 Bakır havan 3 sülüs	1 sağır tencere 1 guruş 1 rub'
1 kahve ibriği 5 guruş	1 müski leğen 15 guruş	1 Şam'dan 1 sülüs	4 yün dolma yasdık 1 guruş	14 hışr dolma köhne yasdık 15 guruş
7 ezniç çanak 5 guruş	7 köhne döşek 3 guruş	7 yorgan şiltesi 5 guruş	1 Kırmızı cedîd kilim 2 guruş	1 Köhne kılınç 1 guruş

7 yorgan çarşafi 3 guruş	4 çit yorgan yüzü 1 guruş	Ateş maşası 5 rub'	3 sanduk 1 guruş	Der Mahalle-i Şehreküstü menzili 75 guruş
Cem'i yekûn 100,5 Guruş				
Minhal ihracat				
Resm-i adi 3 guruş -1 sülüs		... katibiyye... 8 guruş		

Sayfa 40/ Belge 95**Belgenin Özeti**

Kanalıcı Mahallesinde bulunan Narlı mescidine İmam tayin edilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sâmi mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitân-ı hâkanî oldur ki,

Ayıntab'da Kanalıcı Mahallesinde Narlı mescid-i şerîfi demekle ma'ruf mescid-i şerîfde vazife-i mu'ayyenesiyle İmamı olan Himmet fevtinden mutasarrıf olan işbu rafiü't-tevki' rafiü's-şan hâkânî Mehmed halife bi'l-fiil berât-ı şerîfle mutasarrıf olup sene binyüzaltı cemaziye'l-ahirinin yirmiikinci günü taht-ı âli... üzere cülus-u Hümâyûna sa'âdet makrûnum vâki' olmağla dersaadetimden berât-ı şerîf-i Âlişânım virilmek babında yedinde olan berât-ı atîki mücebince üzerine bir aylık resm-i mütevellisi yedinden teslim-i hazine olunmak üzere sadaka idüb bu berât-ı Hümâyûnu virdim ve buyurdum ki mezbûr zikrolunan mescid-i şerîfde kemâkân İmam olup hizmet-i lâzimesin mer'i ve müeddî kıldıkdan sonra vazife-i muayyinesiyle mutasarrıf olup vakfın ruhu ve devam-ı ömr-ü devletimçün duaya müdavemet ve mülazemet göstere ol babda taraf-ı âherden ferd mani' ve dafi' ve müzâhim olmayup dahl ve ta'arruz kılmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timad kılalar.

Tahrîren Fî evayil-i Ramazanü'l-mübarek sene semâne ve miete vie elf

Kayd şedd, Fî 23 zi'l-ka'de sene 1108

Be Makam-ı Edirne

Sayfa 40/ Belge 96**Belgenin Özeti***Cekde Zeametinin tevcîhi hakkında berât,***Belgenin Transkripsiyonu**

Vech-i tahrîr huruf budur ki:

Ayıntab sancağında azatlu Ömer Bey berât-ı pâdişâh ile mutasarrıf olduğu cekde? Zeameti işbu binyüz sekiz senesi der'uhde ve iltizâmımızda olup hala tarafımıza aid ve raci' olan zeamet-i mezbûrun a'sar-ı şer'iyye ve rüsum-u örfiyyesin ve sayfi ve şetvi kalil ve kesir Mahsûlâtın tarafımızdan El Hac Osman Efendi ve şeyhzâdelerden Abdullatif Ağazâde Mehmed Ağaya ve Es Seyyid Aliye icara altıyü zelli gurus bervech iştirâki bir nısfı yalnız Osman Efendinin ve bir nısfı merkum Mehmed Ağa ile Es Seyyid Ali zabt ve rabt için işbu vesika ketb ve tahrîr olunup ve meblâğ-ı mezbûr icaresin altıyüzelli gurusu bi't-tamam ahz ve kabz olunup ve siz ki zeamet-i mezbûr Ağaları Mûmâ ileyhim Ağaları üzerinde Ağa bilup zeamet-i mezbûrun Mahsûlâtın edâ ve teslim idüb tarafımızdan ve taraf-ı âherden zabt ve tasarrufuna mani' olmayalar.

Tahrîren Fî't-târih-i mezbûr

El fakir Mehmed Ağa

Saadetli Ayıntab Alay beği kasım Ağa hazretleri, El Hac Süleyman Ağa, çukadar askeri... sâbıkan Osman Çelebi, zeam Ahmed Ağa Mer'aşlı , ... El Hac Ali

Sayfa 40/ Belge 97**Belgenin Özeti***Kefer bostan zeametinin Mehmed gani tarafından Mehmed Ağaya verilmesi hakkında tezkire,***Belgenin Transkripsiyonu**

Vech-i tahrîr-i tezkire budur ki işbu bin yüz sekiz senesinin Mart ibtidâsından yüz dokuz Martına varıncaya değin kefer bostan maada zeametimizin Mehmed gani amuzâdemiz Mehmed Ağaya zabt için virmişdir sizler ki zeametimiz karyeleri, ihtiyarları ve ahâlileri (ve ahâliler)(çizik) ittiha Olunur ki sene-i mezbûrede bize aid cüz ve küll her ne virilür ise bizim Mehmed Ağaya edâ ve teslim idüb mezbûrun zabt ve tasarrufuna tarafımızdan ve taraf-ı âherden bir ferd mani' olmayup müceb-i tezkire âmil olasız.

Sene 1108

El fakir Ömer Ağa Şeyhzâde

Sayfa 40/ Belge 98**Belgenin Özeti**

Ali Neccar câmi-i şerîfine Süleyman Ahmed'in İmam tayini hakkında,

Belgenin Transkripsiyonu

Derkenar: Tubika El mahtum bimenihi'l-fakir Es Seyyid Süleyman Ahmedü'l-mevla be Medine-i Mer'aş

Kudvetü'n-nüvâb ve'l-müşri'în Medîne-i Ayıntab'da naibimiz Es Seyyid Abdüsselam Efendi dâme mükerremen ba'de't-tahiyyei's-safiye bihâ oldur ki medîne-i mezbûrede vâki' Ali Neccar Câmii şerîfi İmamet-i İbrâhim Efendi ref'inden feridü'l-asr Vahidü'd-dehr izzetli Ömer Efendinin Şeyhülislam seliü'l-azizü'l-allam hazretleri işaret-i Aliyeleriyle üzerinde olduğu mahallinden derkenar olunup yedinde olan berât-ı âlişân mücebince kendüye İmamet-i merkume zabt itdirilmek babında emr-i şerîf isdar itmeleriyle sadrü'l-vusûl mücebiyle amel olunup kimesneye müdâhele itdirmeyesun vesselam.

El fakir Seyyid Osman El nakîb

Sayfa 41 / Belge 99**Belgenin Özeti**

Kala-i Birecik denmekle ma'ruf Ağcakendi karyesi malikânesinin Türkmen Mehmed'e verilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Derkenar: Ağcakend karyesi malikânesi Türkman...

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sâmi mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitân-ı hâkanî oldur ki,

Memâlik-i mahrûsede şam ve Haleb ve Diyarbekir ve Mardin ve Adana ve Malatya ve Ayıntab ve Tokat canibleriyle ve sâir ba'zı Mahallerde vali ve muhassıl ve voyvodaların taht-ı iltizâmlarına dâhil mir-i mukâta'atın ekser karar-ı ricâl-i devlet ve a'yan-ı vilâyetden bazı kimesnelerin uhdesinde olup üzerlerine üzerlerine müstekarr olmayup her biri bir tarikle bir senede birkaç adama der'uhde olduğundan re'âya fukarası gözedilmeyup ve kuvvetleriçün vakt-ü zamanıyla tohum ve sâir ihtiyaçları olan malzemelerine ianet olunmamağla bi'z-zarure murâbahacılardan... ile akce aldıklarında her senede ziyâde bulan istirbahın ziyâdesine zira'at ve hirâsetleri ve bağ ve bağçe ve sâir kâr ve kesblerinin hasılı vefa itmedüğünden der'uhde idenler dahi zabt ideceğim bir sene yahud iki senedir deyû bi'l-cümle hasılların almak için cevri eziyet eylediklerine ekseri perâkende ve

perişan ve hali harabe ve bakiye kalanlar dahi kuvvet-i yevmiyeye muhtac ve ahvalleri diger gün olmağla mal-ı mîrî ve tedenni ve tenezzül bulup beyt-i mal-ı mü'minine külli gadr ve zarurete bâis olmağla ba'de-l yevm bu makule mukâta'at ve kurâ mısır karyeleri misillü mal-ı maktuun ve kalemiyesin virdiken sonra bir tarikle âhere virilmemek üzere bervech te'bid huyûtda oldukça mâlikâne mutasarrıf olmak şartıyla âhere virilmeyeceğini bilüp i'mar ile takyid ve öşr ve mahsûlâtdan kendüye fayiz ziyâdece olsun deyû re'âya fukarasının tohumuna ve sâir levazımına i'net ve dest-i tetavül-ü zulm ve cevr-ü udvânın siyânet itmekle ahvalleri nizam bulup serfer-i i'bad ile Memâlik-i islamiyede olan mir-i mukâta'at ma'mur ve şen ve abadan olmasına bâis olunur ancak inkılab-ı zaman muktezay-ı hale göre bu nizam-ı mutlak cem'i hazine olmayup ba'd-ı zaman dahi şurût-u mezkûra mürâ'at olunup tebdil ve tağyir olunmak sebebiyle virecekleri mu'accele zay'i olmayacağıın nass-ı yakin bulup rağbet itmeleriçün fi mâ ba'd taraf-ı hümâyûn ve vekil-i mutlakam olanlar tarafından birisi bu nizamı bulup suret-i âhere ferâğ eylemek Murad eylediklerinde bu nizam i'mar-ı memlekete ve ibad ellerine ula ve enfa' olduğu huzûr-u faizü'n-nur-u pâdişâhânem gelüp bi'n-nefs gars ve men' itmeleriçün A'lemü'l-ulemâ vel mütebahhirin bi'l-fi'l şeyhü'l-islam ve kadiaskerlerim ve nakîbü'l-eşrâfım edâmallâh-ü te'âlâ fezâilühüm Bu husûsa mahsus nazır nasb ve ta'yin olunmalarıyla bu makule mukâta'at ve kurâdan hala hazine-i amirem defterlerinde mukayyed olup valiler ve muhassıl ve voyvodalar viregeldikleri mal-ı maktu'u ve kalemiyesi her ne ise mâl-ı mîrîsi ve mu'attar üzerine kalemiyesine küsr ve noksan gelmemek şartıyla malın Asitane-i sa'âdetim hazinesine virenler kâl evvel Hazine-i âmirem ve Câmi-i emval olanlara viregelenler kema fi'l- evvel kabzına memur olan senesi dahilinde üç taksit ile beher sene teslim eyleyup yedine mu'acceleye temessük aldıkça ziyâde bir akce bir habbe ile mütâla'a ve rencide olunmayup şefâ'at ve reca ve ta'lil ve cevr ve ezâ ve gadr ve zarar kasdıyla sahibinin rızası olmadıkça bir tarikle ahere virilmeyup vüzerâ ve mîr-i mîrân ve mirliva ve mütesellimler ve sâir ehl-i örf tâifesi bila fermân bir nesne talep itmeyüp cevr u eziyetleri ref' mefruzü'l-kalem ve maktu'ul kadem min külli'l-vücuha serbestiyet üzerine bervech te'bid huyûtda oldukça mâlikâne mutasarrıf olmak için yedlerine berât-ı âlişânem i'tâ olunup ve mutasarrıflarından biri hal-i huyûtda karyesin Bir âher kimesneye ferâgat eylemek murad eylediklerine ma'rifet-i şer' ve hüsn-ü rızasıyla ferâgatına hüccet-i şer'iyye olduktan sonra ferâgat ve kasr-ı yedinden müceddiden berât-ı âlişânem virülüp sahib-i bi-emrillah u te'âlâ vefât idüb karye-i mîrîye aid ve raci'oldukda sâirinin virdüğü

mu'accele mi virir ise evlâd-ı zükuruna virilüp olmadığı suretde talibine tekrar fûruht ve helalat-ı akcesi teslim-i hazine olunmak üzerine mukarenet-i avn bâri ile ta'mir bilâd ve terfiye 'ibad için hayrhah Devlet-i Aliyem ma'kul ve münasip görüp cümle ittifakıyla bi'l-fi'il baş defterdarım olan iftiharü'l-umera ve'l-ekabir Halil dame uluvvenin arz-ı 'ulemâ-i kirâm ve vüzerâ-yı a'zâmım dahi istihsân ve istisvâb ve imza itmeleriyle bu suret-i müstehsine mürur-u ezmine ile tebdil ve tağyîr olunmayup nazırı olan müşârü'n-ileyhim bu husûsun şurût ve kuyudunu bi'l-ittifak vikaye tenfiz ve İcrâ ve hıfz ve hirâset eylemeyüp fi mâ ba'd düstürü'l-amel olunmak üzere mahalline kayd olunmanın bâisü's-serîr-i i'lama telhis itmekle arz mücebince Hatt-ı Hümâyûn celâletmakrûnum sâdır olmağın Binâen 'aleyh zalik halebde kurâ müzayedesine memur olan kudvet-ül emâcid ve'l a'yân İbrâhim zîde mecdehû dersaadetime memhur temessük gönderup Mısır Kahire kurâsı misillu huyûtda oldukça te'biden mâlikâne mutasarrıf olmak için şerefyafıta-i südur bulan hatt-ı Hümayun sa'âdet makrûnum mücebince dimosan ve mukâta'at-ı haleb kurâ mezarı'ı fûruhtuna fermân-ı Âlişânım ile memur olduğu hasebiyle yedine virilen başmuhâsebe defteri mücebince müzâyede olunacak maktû'âtım haleb muhassıllığı aklamından birecik sancağında

Sayfa 42/ Belge 99(Belgenin Devamı)

atık nahiyesinde vâki'senede yüz yirmi sekiz gurusu malı olan maktu' tımar kal'a-i birecik dimekle ma'ruf ağcakendi ve mevrâ' nâm karye ma'rifet-i şer'le üç def'a müzâyede ve rağbât-ı münkatı'oldukdan sonra işbu rafiü't-tevki'refiü's-şan hâkânî kudvetü'l-emasil ve'l akrân türkmen Mehmed zîde kadrehû üzerine yüzyirmibeş gurusu mu'accele ile karar ve meblâğ-ı mezbûru bi't-tamam ahz ve kabz idüb sene be sene mal-ı mîrîsin haleb muhassıllarına edâ ve teslim eylemek şartıyla tevcîh ve mâlikâne berâtı virilmek ricâsına ilam eylemeğın hazine-i âmiremde mahfûz olan başmuhâsebe defterlerine nazar olundukda mukâta'a-ı merdan kal'a-i birecik senede yüz yirmi sekiz gurusu malı ile haleb muhassıllığı aklamından olduğu derkenar ve vech-i meşrûh üzerine hüccet-i şer'iyeyi dahi hıfz olunup halep hazinesi defterleri mücebince malı beher sene muhassıllarına edâ ve teslim eylemek üzerine sâdır olan hatt-ı Hümâyûnum şurûtu ile te'biden mâlikâne mutasarrıf olmak için berât-ı Âlişânım virilmek babında telhis olundukda mücebince şurûtuyla berât-ı şerîfim virilmek fermânım olmakla hakkında mezîd-i inâyet pâdişâhânem vücuda getürüp bu berât-ı Hümâyûnu izzetmakrunu virdim ve buyurdum ki türkmen Mehmed zîde

kadrehû mu'accesesi için müma ileyh İbrâhim zîde mecdehûya teslim eyledüğü yüz yirmi sekiz guruş mukabelesine mukâta'at-ı mezbûrun haleb hazinesi defterleri mûcebince malın beher sene muhassıllara edâ ve teslim ve temessuk olduktan sonra mîrî ve kalemiye için virdikden az ziyâde bir akce ve bir habbe mutalebe ve rencide olunmayup vüzerâ ve mirmiran ve mütesellimler ve sâir ehl-i örf tâifesi bila fermân bir nesne taleb olunmayup mefrûzü'l-kalem ve meftû'ü'l-kadem min külli'l-vücûh se-bestiyet üzerine ber vech te'bid-i huyûtda oldukça işbu Berât-ı Âlişânem mûcebince mâlikâne zabt ve rabt ve vâki' olan Mahsûlât ve resumatın mûcebi şer' ve'l kanun mîriçün ahz ve kabz ve şen ve abadan eyledikçe âherden bir ferd ta'arruz ve taa'di ve tebdîl ve tahvîline şüru' ve tasaddî eylemeyeler şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timad kılalar. (silik)

Fî'l yevmi'l-ısrîn min şa'banü'l-muazzam sene seb'a ve miete ve elf
Şühûdu'l-hâl: defter-i muhâsebe-i evvel

Sayfa 42/ Belge 100

Mukâta'a

Tımar-ı merdan kal'a-i birecik der nahiye-i atık

Karye

Ağcakend ve mezrâ'ı... 128 kuruş

Zikrolunan tımar-ı merdan mukâta'ası ve karye-i mezkûrda türkmen Mehmed nâm kimesnenin sene 1107 cemaziye'l ahirinin yirmi sekizinci gününde fûruht olduğu mukayyed ve mestur olmağla kaydı mahallinde suret virildi.

Tahrîren fî 25 şevval sene 1108

Ba hatem ibrâhim Ağa

El fakir İbrahim mukâta'a-i Haleb

Sayfa 42 / Belge 101

Belgenin Özeti

Maraş bedelcisi ve Ayıntab alaybeğisi olan Kasım Ağanın, Ağçekend malikânesinin tasarrufunu alan Mehmed'in Mahsulâtuna müdâhelesinin men edilmesi hakkında,

Belgenin Transkripsiyonu

Kudvetü'n-nevvab vel müşriin Ayıntab naibi Mevlâna zîde ilmehu tezkire varicâk ma'lum ola ki başmuhasebede mestur mukâta'a tımar-ı merdan kal'a-i birecik der

nahiye-i atîk karye-i ağcakend mezrâ'sıyla senede yüz yirmi sekiz guruş tam ile türkmen Mehmed nâm kimesnenin bundan akdem şerefyafta-i südur bulan hatt-ı Hümâyûn-u şevketmakrunu mücebince bervech te'bid mâlikânesi olmağla bin yüz sekiz senesinin malını mikdar-ı kadime üzerine haleb hazinesine edâ idüb zabt ve rabtında iken Mer'aş bedelcisi olup Ayıntab Alay beğisi kasım Ağa mukâta'a-ı merkume Mahsûlâtına müdâhele ve mâlikânesi ile münazaa eylediği istima' olunmağın baş muhâsebe defterinden hala suret-i defteri ihrac olunup ve mezbur Kasım'ı mukâta'a-i mezkûre Mahsûlâtına müdâhele ve münazaadan şer'le men' ve def' itdirilmek babında tezkire terk'im olunup feristade-i izz-i huzûrları kılındı inşa-Allah-ü te'âlâ manzuru nazar-ı muaddelet ünvanları oldukda mukâta'a-i mezbûre tımar-ı merdan kal'a-i bireciği karye-i ağcakend mezrâ'sıyla şer'an südur bulan hatt-ı Hümâyûnu-u şevketmakrun mücebince mezbûrun berât-ı şerîf-i Âlişânıyla mâlikânesi olmağla Mahsûlât ve rüsumatın ma'rifet-i şer'le ahz ve kabz itdürüb tımar-ı sipahi deyû mezbûr kasım Ağayı ve âherden hilaf-ı şer'i mutahher ve mugayir-i kanun ve defter bir ferdi müdâhele ve münazaadan men' ve def' idüb Mahsûlât-ı mîrî tahsiline müsaade-i şer'iyede mübaade buyurmamaları mamuldür.

Tahrîren fî 25 şevval sene 1108

El fakir Ali

Muhassıl-ı haleb

Sayfa 43/ Belge 102

Belgenin Özeti

Tütün zirâ'atçılarından alınacak vergi miktarları hakkında defter kaydı,

Belgenin Transkripsiyonu

Oldur ki Memâlik-i mahrûsede zer' olunan duhan gümrüğü zer' idicileri ve gümrük ticareti yollarında bulundukda defter olunup mîrî için ahz olundukdan sonra yenice ve vardar yenicesi ta'bir olunan duhanın bir vakiyyesinden altmış akce ve Karaca Ali a'lasının her vakiyyesinden kırkar akce ve kaya duhanın her vakiyyesinden yirmişer akce gümrük alınıp ashabına teslim olunmak babında emr-i âli sâdır olup Mar'aş ve malatya ve Ayıntab sancaklarının gümrük tahsili devecizâde Hüseyin Ağaya sipariş olunmağla Ayıntab sancağında bey' ve şera' olunan yalnız kaya duhan olup yenice ve sâir duhan olunmağla müma ileyh Hüseyin Ağa ber müceb emr-i âli ma'rifet-i şer'le ticareti (silik) evsât ve ednâ i'tibarıyla gümrüklerin cem' ve tahsil itdiği defterdir ki zikr olunur

Fî sulh-ı zi'l-ka'de sene 1108

Hallac Ramazan göygüsü İbrâhim	Mıhçı Ramazan	Aliye oğlu Mehmed	Hallac Ramazan
108 vakiyye	50 vakiyye	102 vakiyye	376 vakiyye
36 guruş	17 guruş	34 guruş	125 guruş 2 sülüs
Evsât	Evsât	evsât	Evsât

Bektaş	Hacı himmet	Hüseyin Beşe	Bekmez hanında misafir
150 vakiyye	102 Vakiyye	197,5 Vakiyye	120 vakiyye
50 guruş	35,5 guruş	48,5 guruş 1 sülüs	Sekizi evsât yüzükisi ednâ
Evsât	Evsât		23 guruş

Kör İmam	Hacı Hasan	Hacı Ahmed	Yüzükçü hanında misafir
86 vakiyye	124 vakiyye	105 vakiyye	540 vakiyye
Yetmiş ednâ onaltısı evsât	20 guruş	Elliyedisi evsât kırksekizi ednâ	90 guruş
	Ednâ		ednâ

Hacı cum'a	Hacı Mustafa	Ferhad karındaşı Mehmed	Ferhad
72 vakiyye	141 vakiyye	200 vakiyye	191 vakiyye
24 guruş	33 guruş	30 guruş	63 guruş
Evsât		Yüzaltmış ednâ kırkı evsât	evsât

Hacı Ali	Çarşudan hasıl olan
160 vakiyye	34 vakiyye
30 guruş	11 guruş, 1 sülüs
Yüzotuzdokuzu ednâ, bakiyesi evsât	evsât
Cem' 725 guruş, 1 sülüs	

Sayfa 43/ Belge 103**Belgenin Özeti**

Duhan gümrüğünden alınacak verginin tahsil sureti hakkında,

Belgenin Transkripsiyonu

Sancağ-ı mezkûrda bilâd-ı mezkûr olan defter mücebince tahsil olunan gümrükden ber müceb-i emr-i âli her bin ekçede yüz yirmi akce bir guruşa olmak üzere yüz akcesi ifrâz olunup yetmiş ekçesi mübaşire yirmi akcesi kadiya on akcesi havamiye fûruht-ı maişet bakıyyesi olunmağın vech-i meşrûh üzere mübaşiri böyle tahsil olunur.

Sahhü'n-nâs hisse-i...

652,5 Guruş, 1 sülüs

Sayfa 43/ Belge 104**Belgenin Özeti**

Haleb'de vaki Haremeyn-i şerîfeyn evkâfından olan Ayıntab ve nahiyelerindeki arazilerin tasarrufunun Es Seyyid Hüseyin Çelebiye verilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Vech-i tahrîr-i huruf budur ki

mahmiye-i halebde vâki' haremeyni'ş-şerîfeyn-i şerîfihümüllah-u te'âlâ fi'-dareyn evkâf-ı muzâfa'âtından olup nefsi-i Medîne-i Ayıntab'da ve nevâhisinde olan tab' ve bostanı ve kat' arazi ve ahkar ve nefsi-i mezbûrede olan mukfatı ve dükkakin ve acur buyut ve ahkar ve tevahin ve kurum acuru işbu darende-i temessuk fahrü'l-eşrâf-ül kirâm Es Seyyid Hüseyin Çelebi gelüp mezkûr aklamı taleb ve rağib olduğu eelden kendüye târih-i varakadan bir sene tamamına dek ikiyüz seksan guruş avail ile virilmiştir ki mezkûr varub âline cânib-i vakıfdan virilen suret-i defter mücebince mezbûr aklamı mu'tâd kadîm üzere zabt ve tasarruf eyleyup ve meblâğ-ı icaresi Mûmâ ileyhin yedinden ber vech-i nişin vech-i vakfa bi't-tamam ve'l-kemal ahz ve kabz olundu yedine işbu temessuk ve cem' olundu âherden bir kimesne müdâhele eylemeye.

Tahrîren fi arz-ı şehr-i şevvalü'l mükerrerem sene semâne ve miete ve elf

El fakir Veli

Mütevelli-i haremeyn

Sayfa 44/ Belge 105**Belgenin Özeti**

İki kapılı han yakınlarında Tekye medresesinin talebelere yemek verilmesi karşılığında Hacı Abdullah Efendi oğlu El Hac Osman'a verilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Kudvetü'l-ulemâi'l-muhakkikin Mevlâna El Hac Osman bin Hacı Abdullah Efendi zîde fazlehû arz-ı hal sunub medîne-i Ayıntab'da iki kapulu han kurbunda tekye dimekle ma'ruf medresenin bir akce vakfi olmayup ve bir muayyen müderrisi olmamağla medrese-i mezbûre harabeye müşerref olmağla kendi malıyla ta'mir ve sâkin olan talebeye it'am-ı ta'am itmek şartıyla medrese-i mezbûre haric-i i'tibariyle kendüye virilmek babında inâyet ricâ itmeği faziletlu şeyhulislam Mevlâna Es Seyyid Feyzullah Efendi hazretlerinin işaretleri mûcebince haric-i i'tibariyle tevcîh olunsun.

13 şevval semâne ve elf

Sayfa 44/ Belge 106**Belgenin Özeti**

Bostancı medresesine Osman Efendinin müderris olarak atanma talebi ve kabulü hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Derkenar: ... an el abd el fakir Es Seyyid Süleyman ve te'âlâ Abdullah el memur ba istimai'l- umûr-i şer'iyyei askeriye be Makam-ı Ayıntab

Medîne-i Ayıntab'da müteveffâ akçazâde Câmii şerîfi hariminde vâki' Bostancı medresesi kadimi mecmi' ezkiyâ-i talebeden olup vezaifi olmaduğundan nâşi tedrisine rağbet olunmamağla mürur-u eyyamla ekser hücratı harabe müşerref olup talebeden hâli kalmağla eshab-ı hayratdan kudvetü'l-ülemai'l muhakkikin Mevlâna Osman Efendi zîde fazlühû ehl-i i'lm ve sahib-i fazilet ve ulûm-u akliye ve nakliyyede mahir-i vechle tedrise istidad-ı küllisi olup medrese-i merkumeyi etib malından hasbi ihya ve ta'mire rağib olmağla ihya ve ta'mir şartıyla medrese-i merkumenin tedrisi haric elli itibariyle merkuma tevcîh olunmak ricâsına Ayıntab kazası naibi Mevlâna İsmâil Efendi arz itmekle arzı mûcebince haric-i i'tibariyle mezbûra tevcîh olunmak üzere faziletlü Şeyhülislam Es Seyyid feyzullah Efendi hazretleri işaret itmeleriyle işaretleri mûcebince bevhibe olunmuştur.

Gurre-i şevval semâne ve miete ve elf

Sayfa 44/ Belge 107**Belgenin Özeti**

Ayıntab müftüsü Gavz Efendinin dimos-ı Ayıntab mukâta'asında yevmi yirmi akçe vazife ile görevlendirilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Derkenar: Haleb'li müftü Gavz Efendi'nin vazifeye berâtıdır.

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sâmi mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitân-ı hâkanî oldur ki,

Ayıntab müftüsü olan işbu râfiü't-tevki' râfiü's-şân hâkânî şeyh Gavz zîde ilmühû divan-ı Hümâyûnuma arz-ı hal idüb çemişgezek mukâta'ası malından almak üzere yevmi onüç akce vazifeye mutasarrıf olan Mehmed Osman istanbul sipahi ve yine Hama ihtisabı malından almak üzere yevmi onbir akceye mutasarrıf olan Ahmed dede nâm kimesne mahlulelerinden dimos-u Ayıntab mukâta'ası malından almak üzere kendüye tevcîh olunup berât-ı Âlişânım virilmek babında inâyet ricâ itmeğin hakkında mezîd-i inâyet-i padişahânem vücuda götürüb kendüye arz-ı hal ve bin yüz sekiz şevvalinin on üçüncü günü günü(tekerrar) târihiyle müverrihi virilen ru'ûs-ı Hümâyûnum mücebince zikrolunan Mahallerden dimos-u Ayıntab mukâta'asından pare üçer akce olmak üzere yirmi akcesin tevcîh idüb bu berât-ı Hümâyûn sa'âdet makrûnu virdüm ve buyurdum ki mezbûr şeyh Gavz zîde ilmüha varub vech-i meşrûh üzere ta'yin olunan yevmi yirmi akce vazifesin dimos-u Ayıntab mukâta'ası malından emin olanlar yedinden pare üçer akceye olmak üzere alub müşerref olub devâm-ı ömr-ü devletim ed'iyesine müdavemet üzere ola şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timad kılalar.

Tahriren fi'l yevmi'r-râbi' 'aşer şevvalü'l-mükerrem sene semâne ve miete ve elf

Sayfa 44/ Belge 108**Belgenin Özeti**

Şeyh Mehmed Müftüzâde'nin dimos-ı Ayıntab mukâta'asından kendine vazife verilmesi talebi ve yevmi sekiz akçe ile vazifelendirilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sâmi mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitân-ı hâkanî oldur ki,

İşbu râfiü't-tevki' râfiü's-şân hâkânî şeyh Mehmed müftüzâde zîde sulâhâ divan-ı hümâyûnuma arz-ı hal idüb bundan akdem ebnâ-i sipâhiyandan iken tokad mukâta'ası malından almak üzere yevmi oniki akce ulufe ile mütekaid olan sinan tokad oda? Küçük fevt olup ulufesi mahlûle olmağla dimos-u Ayıntab mukâta'ası malından almak üzere mahlûlünden kendüye vazife virilmek babında inâyet ricâ itmeğın hakkında mezîd-i inâyet padişahanım zuhûra getirup kendüye arz-ı hal ve bin yüz sekiz şa'banü'l-muazzamın yirmi yedinci günü târihiyle müverrih virilen ru'ûs-ı Hümâyûnum mücebince dört akcesi hazine malına ve bâkî yevmi sekiz akcesin mezkûra tevcîh idüb bu berât-ı Hümâyûnu virdüm ve buyurdum ki, mezbûr şeyh Mehmed müftüzâde zîde sulâhâ varub vech-i meşrûh üzere takdir olunan yevmi sekiz akce vazifesin dimos-u Ayıntab mukâta'ası malından emin olanlar yedinden alup mutasarrıf olub devâm-ı ömr-ü devletim ed'iyesine müdavemet üzere ola şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timad kılalar

Tahrîren Fî'l yevmi'r-rabi' şehri Ramazanü'l mübarek sene semâne ve miete ve elf

Be Makamı- Edirne el mahrûse

Sayfa 45/ Belge 109

Belgenin Özeti

Şeyh Mehmed Nakşibendî'nin yevmi ondört akçe ile dimos-ı Ayıntab mukâta'asından vazifelendirilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sâmi mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitân-ı hâkânî oldur ki

Tefsîrî Mehmed zîde fazlehûnun şakirdlerinden işbu râfiü't-tevki' râfiü's-şân-ı hâkânî Kudvetü'l-ulemâü's-sâlikin şeyh Mehmed Nakşibendî zîde salahâ dersaadetime arz-ı hal idüb haleb hazinesi malından almak üzere pare üçer (çizik – okunamadı) bir def'a on akçe ve yine hazine-i mezbûreden şeyh Mehmed İsmâil dört akce ki ceman iki kıt'a berâtla ondört akce vazifesi bir berât ve Ayıntab dimosundan almak üzere berât-ı şerîfim virilmek babında inâyet ricâ itmeğın hakkında mezîd-i inâyet padişahanım zuhûra getirup kendi arz-ı hali ve bin yüz sekiz şevvalının onsekizinci günü târihiyle müverrih virilen ru'ûs-ı Hümâyûnum mücebince bare üçere bir berât ve dimos-u Ayıntab mukâta'asından almak üzere müceddiden bu berât-ı hümâyûnu virdüm ve buyurdum ki vech-i meşrûh üzere ta'yin olunan yevmi

ondört akçe vazifesin pare üçere Olmak üzere bir berâtla dimos-u Ayıntab mukâta'ası malından emin olanlardan alup mutasarrıf ola şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timad kılalar

Tahrîren fî 'l yevmi't-tasi' 'aşer şevvalü'l mükerrerrem sene semâne ve miete ve elf

Sayfa 45/ Belge 110

Belgenin Özeti

Ayıntab müftüsü Gavz Efendinin yevmi üç akçe vazife ile medrese-i zülkadriyede müderris olmak talebi ve kabulü hakkında,

Belgenin Transkripsiyonu

Medrese-i Zülkadriyye der Ayıntab

Kudvetü'l-ulemâ 'il muhakkıkîn Ayıntab müftüsü şeyh Gavz zîde fazlehû arz-ı hâle sunub ehl-i i'lm ve sahib-i fazilet medrese-i mezbûrun müderrisliği dahil ile yevmi üç akçe vazife ile medresenin dahili i'tibarıyla bundan akdem kendüye tevcîh olunup üzerinde olmağla musıla-i sıhhat i'tibar olunmak babında inâyet ricâ itmeğın faziletli Şeyhülislam Mevlâna Es Seyyid Feyzullah Efendi hazretlerinin işaretleri mûcebince medrese-i mezbûre musıla-i sıhhat olundu.

19 şevval semâne ve elf

Sayfa 45/ Belge 111

Belgenin Özeti

Gavz Efendi'nin, Zülkadriyye medresesinin müderrisi İsa Efendinin vefat etmesi nedeniyle kendine verilmesi hakkında,

Belgenin Transkripsiyonu

Medrese-i Zülkadriyye der Ayıntab

Ayıntab'da mezun-u bilfta olan şeyh Gavz Efendi arz-ı hale sunub medrese-i mezbûrun yevmi üç akçe vazife ile... Olan İsa fevt olup yeri hâli olmağla dâhil i'tibarıyla kendüye virilmek babında inâyet ricâ itmeğın faziletli Şeyhülislam Mevlâna Es Seyyid Feyzullah Efendi hazretlerinin işaretleri mûcebince medrese-i mezbûre dâhil i'tibarıyla tevcîh olundu.

20 şevval semâne ve mie

Sayfa 45/ Belge 112

Belgenin Özeti

Mehmed Efendi'nin Çamçer medresesine müderris tayin edilmesi hakkında,

Belgenin Transkripsiyonu

Kudvetü'l-ulemâ-ül muhakkikin müftizâde Mevlâna eşşeyh Mehmed Efendi zîde fazlühû arz-ı hale sunup medîne-i Ayıntab'da vâki' Çamçer medresesinin vakfi olmayup muayyen müderrisi olmamağla harabeye müşerref olmağla medrese-i mezbûru kendi malıyla ve sâkin olan talebeye it'am-ı ta'am itmek şartıyla haric i'tibarıyla kendüye virilmek babında inâyet ricâ itmeğin faziletli Şeyhülislam Mevlâna Es Seyyid Feyz hazretlerinin işaretleri mücebince harici i'tibarıyla tevcîh olundu.

28 şevval semâne ve elf

Sayfa 45/ Belge 113

Belgenin Özeti

Hacı Hızır oğlu El Hac Mehmed'in Ali Neccar medresesine müderris tayin edilmesi hakkında,

Belgenin Transkripsiyonu

Kudvetü'l-ulemâ-ül muhakkikin Mevlâna El Hac Mehmed ibni Hacı Hızır zîde fazlühû arz-ı hale sunup medîne-i Ayıntab'da vâki' Aliü'n-neccar medresesinin bir akce vakfi olmayup muayyen müderrisi olmamağla medrese-i mezbûrede tedris ve talebe ye it'am-ı ta'am itmek şartıyla haric i'tibarıyla kendüye virilmek babında inâyet ricâ itmeğin faziletli Şeyhülislam Mevlâna Es Seyyid Feyzullah Efendi hazretlerinin işaretleri mücebince haric i'tibarıyla tevcîh olundu.

28 şevval semâne ve miete ve elf

El fakir

46/ Belge 114

Belgenin Özeti

Eş şeyh Abdurrahman'ın Tahtalı ve Boyacı camilerinde vaaz etmesine izin verilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Kudvetü'l-'ulemâi'l-muhakkikîn 'umdetü'l-fuzelâi'l-mudakkikîn Ayıntab kazasında Nâibü's-şer' olan Mevlânâ zîde 'ilmühû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olunmak ma'lûm ola ki meşâyih-ı kirâmdan Kudvetü's-sulehâi's-sâkin Eş Şeyh Abdurrahman zîde salâha dergâh-ı mu'allâma 'arz-ı hâl olunup Medîne-i Ayıntab'da vazife ile 'azîmet olmamakla Mevlânâ-yı mûmâ ileyh Cum'a günleri Tahtalı camiinde hamsîn günlerinde Boyacı câmi'inde hîbetullah va'az ve nasihat eylemek üzere istid'âyı 'inâyet eylemek derece-i meşrûh üzere iki Mahalle iki günler hasbî va'az eylemek

üzere izn-i hümayûnumu müş'ar-ı şerîfim ricâsına a'lemü'l-'ulemâ'il meşîhat efzalü'l-fuzelâ'il-mütevvirîn bil fazl Şeyhül İslam ve müftiü'l-en'âm ve hâce-i kazâü'l irtisâmım olan Mevlânâ Es Seyyid Feyzullah edâmallahu te'âla fezâil'ül işâret itmeğın Mevlânâyı müşârü'n-ileyhin işâretleri mücebince 'amel olunmak emrim olmuştur buyurdum ki: Vusûl buldukda bu bâbda vâsıl olan emrim üzere 'amel idüp dahi sen ki nâib-i mezkûrsun Mevlâna-yı müşârün ileyhin işâretleri mücebince derece-i meşrûh üzere şeyh mûmâ ileyhin iki Mahallerde iki günde hasbî va'az eylemesine mümânî'at olunmayup emr-i şerîfiniz mazmûn-u münîfî ile âmil olasın Şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâil-i Şevval sene semânîn ve mie ve elf

Makam-ı Edirne el Mahrûse

Sayfa 46/ Belge 115

Belgenin Özeti

Ayıntab kazasına tabi kurâ ahâlisinin vergi miktarını ödemeye iktidarı olmaması nedeniyle avârlıklarının tenzîl talebi ve kabul edilmesi hakkında fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Kudvetü't-tevvâb ve'l-'müşri-i 'ayn Ayıntab kazasında Nâibü'ş-şer' olan Mevlâna zîde 'ilmühû tevki'-i refî'-i hümayûn vâsıl olunmak ma'lûm olaki kazâ-i mezbûrun 424 ve bir rub'ı 'avârlız hâneleri olup lâkin ahâlisinin ekserisi perâkende ve perişan olup ol mikdâr hâneyi edaya iktidarları olmamakla bir mikdarı tenzîl olunmak bâbında 'inâyet ricâsına ahâlisi 'arz-ı hâl etmeleriyle ondört hâneleri tenzîl olunmak bâbında 'arz ve telhis olundukda imdi mücebince harab ve zaîf olan kuradan tenzîl olunup kudreti olanlara himaye etmemek üzere ondört hâneleri ref' ve tenzîl olunup bâkî üzerlerinde 410 ve bir rub' 'avârlız hânesi kaldığına hazine-i 'âmiremden mühürlü ve nişanlı mevkûfât defterî sûreti verilmeğın mücebince 'amel olunmak babında fermân-ı 'âli şân sâdır olmuştur. Buyurdum ki hükm-ü şerîfim vardıkda bu bâbda hazine-i 'âmiremden ihrâc olunub kazâ-i mezbûr ahâlisinin ellerine verilen mühürlü ve nişanlı mevkûfât defterî defterî sûreti mücebince mezbûrlar fî mâ ba'de üzerlerinde bâkî kalan 410 ve bir rub' hânenin 'avârlızını edâ eylediklerinden sonra ref' ve tenzîl olunan ondört hânenin 'avârlızını taleble mezbûrları renciyle vermesiyle ettirmeyesin Şöyle bilesin ve ba'de nazar bu hükm-ü hümayûnumu kazâ-i mezbûr ahâlisinin ellerinde ibkâ idüp 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren Fî el yevm esabi'i 'aşer şevvâli'l mükerrerem semânîn ve mie ve elf

Edirne el mahrûse

Sayfa 46/ Belge 116**Belgenin Özeti**

Tilbeşar ahalisinden fakir kimselerin vergi miktarını ödemeye iktidarı olmaması nedeniyle avârlarının tenzili talebi ve kabul edilmesi hakkında fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Kudvetü'l- kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Mevlâna Tilbeşar kadısı zîde fazluhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olmak ma'lûm ola ki kazâ-i mezbûr ki altmış üç ve bir rub' hânesi olup ol mikdâr hâneyi çekmeğe iktidarları olmayup bir mikdâr hâneleri tenzîl olunmak bâbında 'inâyet ricâsına ahâli-i kaza 'arz-ı hâl etmeleriyle bir mikdâr hâneleri fer ve nehâda olunmak ricâsına 'arz ve telhis olundukda imdi bir hâneleri ref' ve tenzîl olunup bâkî üzerlerinde altmış iki ve bir rub' hâneleri kaldığını hazine-i 'âmiremde mühürlü ve nişanlı mevkûfat defterî sûreti verilmeğin mücebince 'amel olunmak emrim olmuştur buyurdum ki: hükm-ü şerîfim vardıkda bu bâbda hazine-i 'âmiremden ihrâc ve defter sûreti mücebince 'amel idüp dahi mezbûrda üzerlerinde bâkî kalan altmış iki ve bir rub' hâneniz 'avârlarını edâ eylediklerinden sonra ref' ve tenzîl olunan bir hânenin 'avârlarını talebiyle mezbûrları renciyle vermeyle ettirmeyesin Şöyle bilesin ve ba'den nazar bu hükm-i hümâyûnumu kazâ-i mezbûr ahâlisinin ellerinde ibkâ idüp 'alâmet-i şerîfe i'timad eyleyesin.

Tahrîren Fî el yevm esabi'i 'aşer şevvâli'l- mükerrrem semânîn ve mie ve elf

Edirne el mahrûse

Sayfa 47/ Belge 117**Belgenin Transkripsiyonu**

Nefsi Ayıntab der liva-i cûd 'an hânehâ 'avârlar kazâ-i mezbûr müceb-i defter-i hazîne-i 'âmire

... Verdiği ve bir rub' 424

Beheri

Yekün Bâ fermân-ı âli bir kurâ-i... arz-ı hâl-i ahâli-i kazâ-i mezbûr kayd-ı sa'y...

Fî 12 şevval sene 1108

Yekün aded 14

Yalnız on dört Hânedir.

7 yekün

'an hânehâ avârlar-ı kazâ-i mezbûre

...

410 ve bir rub'

Yalnız 410 Hâne ile ve bir rub' Hânedir.

Ayıntab kazasının 424 ve bir rub' ve 'avâriz hânelerinin ekser re'âyâsı bir ekinle ve perişan olup bir mikdâr hâneleri fer ve nehâ olmak için ahâli-i kazâ 'arz-ı hâl eyledikeri... On dört hâneleri tenzîl olunmak bâbında 'inâyet ricâsına 'arz ve telhis olundukda imdi mûcebince harab ve zaîfü'l-hal olan kurâdan tenzîl olunup kudreti olanlarını himaye etmemek üzere on dört hâneleri tenzîl olunmak bâbında fermân-ı 'âli sâdır olmağın mûcebince tahsîline tenbîh olunup sûretidir ki mevkûfâtan aynıyla nakl olundu.

Tahrîren Fî 13 Şevvali'l-mükerrem sene 1108

Sayfa 47/ Belge 118

Belgenin Transkripsiyonu

Nefsi Tilbeşar der liva-i Ayıntab 'an hânehâ 'avâriz kazâ-i mezbûre defter-i hâzîne-i 'âmire

63 'an ve bir rub'

Beher

Bâ fermân-ı âli irâdesidir ki 'arz-ı hâl-i ahâli

Kazâ-i mezbûre kayd-ı...

Fî 16 şevval sene 1108

Hâne 1

Yalnız bir Hânedir.

... yekûn

'an hânehâ avâriz-ı kazâ-i mezbûr

Hâne 62 ve bir rub'

Yalnız altmış iki Hâne ve bir rub'

Tilbeşar kazasının altmış üç hâne ve bir rub' hânesi olup ol mikdâr hânelerin çekmeğe iktidarları olmayup bir mikdâr hâneleri tenzîl olunmak için 'inâyet ricâsına ahâlisi 'arz-ı hâl eyledikde bir mikdâr hâneleri fer ve nehâda olunmak ricâsına 'arz ve telhis olundukda imdi bir hâneleri tenzîl olunmak bâbında fermân-ı ali sâdır olmağın mûcebince Mahalle-ine kayd olunup sûrettirki mevkûfâtan aynıyla nakl olundu.

Tahrîren fî 13 Şevvâl sene 1108

Sayfa 47/ Belge 119**Belgenin Özeti**

Mahlulat vukuunda Ayıntab kadısı Gavz Efendinin muhtar tayin edildiği hakkında fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

İzzetlü faziletlü Ayıntab kadısı Gavz Efendi ba'det't-tahiyye ve't-teslim-i inhâ olunur ki Medîne-i Ayıntab'da olan eimme ve hutebâ ve müezzinîn vesâir tevâif-i 'ulemâhin iktizada ve bil 'örf hasebine girmemek için zâhir ve bâtın ma'mur ve diyânet ve muktedir ile ma'rûf bir emîn kimesne lâzımolmağın senin 'ilm ve salâh-ı 'iffet ve diyânetin 'indimizde gelişmiş rabi'atün Nehâr ve'l-muğnî tarafımızda seni reis-i ulemâ nasb etmişizdir gerkdirki mahlul ve mahlulat vukuunda kendi evlâdı var iken örf hasebine vermeyüb kendü zabtınızda olalar ve Medîne-i mezbûre sükkânı sizi muhtarlığa kabul eyleyüp âhardan ferd mani ve ta'arruz ettirmeyeler.

Tahrîren Fî evail-i recebü'l-ferd sene semânîn ve mie ve elf

Minhe'l-fakir Salihü'l-İmamü's-sultan

Sayfa 48/ Belge 120**Belgenin Özeti**

Mahlulat vukuunda Ayıntab kadısı Gavz Efendinin muhtar tayin edildiği hakkında,

Belgenin Transkripsiyonu

'İzzetlü, faziletlü Ayıntab müftüsü Gavz Efendi

Ba'det tahiyye ve tesellüm inhâ olunur ki,

Medîne-i Ayıntab'da olan Eimme ve Hutebâ ve Müezzinin vesâir tevâif-i 'ulemâhîn iktizada ehl-i örf hasene kerîmin için bir zâhir vebâtın ma'mûr-u diyânet ve takvâ ile ma'rûf bir emîn kimesne lâzımolmağın senin 'ilm ve salâh ve iffet ve diyânetinin 'indimizde gelişmiş Fî râbi'atü'n-nehâr olmağın her mümezden sizi Medîne-i mezbûrede reis-i 'ulemâ nasb etmişizdir gerekdir ki mahlûl ve mahlûlât vukû'unda kendi evlâdı var iken âhire müdâhele ettirmeyüp ve sıyânetü'l-'arzü'l-'ulemâ mahal-i iktizâda tevâif-i 'ulemâyı 'âvam ve ehl-i 'örf hasebine vermeyüp kendi sınıfınızda olan ve Medîne-i mezbûre sükkânı sizi muhtarlığa kabul eyleyüp âhardan ferd-i mâni ta'arrûz ettirmeğe tahrîr

Fî evâsıt-ı şehri Ramazanü'l-mübareke Semânîn ve mie ve elf

...fakîr 'alâ imâm-ı evvel hazret-i şehriyârî el kadı bi Kostantiniyye El Mahmiye-i Sâmi'a

Sayfa 48/ Belge 121**Belgenin Özeti**

Zülkadriye medresesi mütevellisi olan Abdullah'ın elinde bulunan berâtin tecdidi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i ‘âlî şân-ı sâmi-i mekân-ı sultân-ı tuğrâ-yı cihân sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

Hala taht-ı ‘âliyence üzere cülus-u hümâyûn sa’âdet makrûnum vâki’ olmakla ‘umûmen tecdîd-i berât fermânım olmağın bundan akdem Ayıntab’da vâki’ zülkadriye mescid-i şerîfi ve medresesi evkâfının yevmi iki akçe vazife ile nâzır ve mütevellisi olan işbu râfi’-i tevki’i refî’-i ş-şân-ı hâkânî Abdullah yedinde olan berâtı getirüp Dersaadetimden tecdîden ricâ etmeğın hakkında mezîd-i ‘inâyet-i padişâhânem vücûda getirüp atık berâtı mücebince 1106 Cemaziye’l-âhîrinin 22. gününden müceddiden bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki: Mezbûr Abdullah varup üslub-ı sâbık üzere zikr olunan mescid ve medrese evkâfına nâzır ve müteveli olup edâ-yı hizmet eyledikten sonra ta’yin olunan yevmi iki akçe vazifesi evkâf-ı mezbûre mahsulünden alıp mutasarrıf ola ve resm-i berâtı müteveli mezbûruyla teslim-i hazine oluna Şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar.

Tahrîren Fî el yevmü’s- salis ve’l-ışrine min zi’lhicce sene sitte ve mie ve elf

Be Makam-ı Edirne el mahrûse

Sayfa 48/ Belge 122**Belgenin Özeti**

Elbeyli Türkmenlerinden iskâna tabi tutulan ahaliden firar edenlerin tekrar yerlerine gönderilmesi hakkında,

Belgenin Transkripsiyonu

Kudvetü’n-nevvâb ve’l-müşri’în Ayıntab nâibi faziletlü Efendi zîde ‘ilmuhû kudvetü’l-emâsil ve’l-akrân mütesellimi zîde kadrehû ve ayan ve lillâhi ve işvârları? İnhâ olunur ki tevâif-i iskândan Elbeyli türkmeni ve sâirleri bundan akdem Mahalle-i iskânlardan firar ve ol taraflara perâkende ve perişan olup ırcalarıçün hatt-ı hümâyûn sâdır olmakla ekseri yine Mahallerine irca olundu ve bazıları dahi nefsi Ayıntab kazasına ihtifâ ve bu âna değın mahal-i iskânlarına gelmediklerinden tevâif-i merkûmenin ırcaları içün buyruldu tahrîr ve isdâr ve kudvetü’l-emâsil ve’l- akrân Mehmed Ağa zîde kadrehû ta’yin ve irsâl olunmuşdur vusûlüne gerekidir ki tevâif-i iskândan Ayıntab’da ve kazasında bulunanları evleri ve âtî mel’iyâlıyla yerlerinden

ihrâc ve Ağa-yı mûmâ ileyh teslim ve Mahalle-i iskânlarına irsâle ihtimâm idüp bir ferde himaye ve ihtifâdan i'tiraz etmesin deydü.

Fî 2 Cemaziye'l-âhir sene 1108

Sayfa / Belge 123

Belgenin Özeti

Abdullah Efendi'nin Ayıntab kazasına naib tayin edilmesi hakkında buyruldu,

Belgenin Transkripsiyonu

'izzetmeâb Abdullah Efendi el mükerrerem ba'desselam inhâ olunur ki:

Biz Haleb'e varup gelince tarafımızdan cenâbgüzi nâib-i menâb nasb etmeğin mürâsele gönderilmişdir vusûlünde Ayıntab kazasında beyne'l-ahâli icrâ-yı ahkâm-ı şer'iyye kılup cadde-i resûlden inhiraf etmeyesin ve's-selam

Fî el yevmü's-sadis zi'l-hicce-i şerîf sene 1108

Mine'l-fakir Es Seyyid Abdüsselam el hak hilâfet-i Medine-i Ayıntab

Sayfa 49/ Belge 124

Belgenin Özeti

1108 senesine mahsuben Tütün ziraatçıları ve tüccarlarından alınacak vergi miktarları ve tütün mezruatının tahririnin ne şekilde yapılacağı hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i 'âli şân-ı sâmi-i mekân-ı sultân-ı tuğrâ-yı cihân sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

1108 senesine mahsûb olmak üzere Mar'aş ve Malatya ve Ayıntab sancaklarının duhan mezrû'atı dönemi yine Ayıntab Sâkinlerinden Kudvetü'l- emasil ve'l- akrân dimos-u Hüseyin zîde kadrehû müb'aşeretiyle tahrîr ve rüsûmu tahsîli fermânım olmağın memâlik-i mahrûsede vâki' zer' olunup hâsıl olan duhanın nısfı mîr için ahz ve bahası tahsîl olunmak üzere bundan akdem 1102 senesine emr-i şerîf-i ali gümrüğü hazine-i 'âmiremler mahfûz olan ma'den-i mukata'ası kaleminde mukayyed olup halaseneyn-i sâbika üzere tahsiline mübâşir emr-i şerîf verilüp lâkin nısf-ı duhan tahsiline memur olanlar almayup tahammülünden ziyâde baha talebiyle zirâ'atçıları rencide idüp zirâ'atçıları dahi duhanın hâsılı hariclerde ihata eylemediğinden nısfiyeleride ve yerinde hafiyete ve tarlalarından kaldırub bu vechle gereği gibi tamamiyle tahrîr ve zabt ve defter olunmak mümkün olmamakla tesviye bulmadığından bazısını bir dönüm tarlasının nısfiyesiçün Bıkr-i Akçeden mütecâviz virüp bazısı ihtifâ etmekle tarâf-ı mîrîye şerr-i kalîl verilmemek birkaç seneden berü

nizam bulmadığı eelden birer mikdâr akçe İltizâm ile verilmekle ancak duhan mevrû'âtında resm-i dönüm nâmıyla birer altın verilmeleri üzere olduğu sûretle tesviye bulunup ve ashab-ı mevrû'âtın nisfîyeleri mahfûz olduğundan gayrı taraf-ı mîrîye haslar ziyâde olması melhûz olmağın fi ma ba'de nisfîye itibari ref' olunup memâlik-i mahrûsede zer' olunan duhan mahallinde fidanları tarlalarında iken duhan mevrû'âtının fidanları mesâha olunup 1108 senesi rûz-ı hazarında 'ale'ttesviye duhan mevrû'âtının her bir dönümünden mîrî için ikişer buçuk kuruş ve kalemiye ve tahsîldarın cihet-i ma'îşetiçün on bir para ve kadı için dahi ikişer para ki mecmû'u her bir dönümde birer altın ve on ikişer para tahsîl olunmak üzere mahalline kayd ve fima ba'de târih-i mezbûrun zirâ'atçıları rûsûm dönimleri alınıp gümrük mütalebesiyle taadi olunmayup fermân olunan gümrük ancak ticaretten alınıp eğer zirâ'atçılardan dahi kendi yurtlarından kaldırıup satmak için âhir bilâda ve kazaya götürür ise ol makûleler tüccardan olmuş olmalarıyla anlardan dahi gereği gibi gümrükleri alına deyû duhan mevrû'âtının nisfîyeleri mukabelesine ta'yin olunan dönüm rûsûmları hadis olup icrâlar olmakla kadîmden bir yere hâsıl kayd olunmuş olup mu'âf ve gayr-i mu'âf dâhil olmak muktezî olmakla min külli'l-vücûh serbest olup havas-ı hümâyûn voyvodaları ve zâbitler ve gerek selâtin-i 'âzâm ve vüzerâ-yı kirâm ve sâir evkâf müteveflîleri ve ze'âmet ve tımar sahibleri ve vüzerâ ve mîr-i mîran ve mîr liva ve mütesellimleri ve bizim toprağımızdadır deyû bir tarikle kat'â müdâhele ettirilmeyüp her ne mahalde zira' olunur ise resm-i dönümleri taraf-ı mîrîçün zabt ve tahsîl ettirilüp bundan sonra dahi duhan resmi vermemek için mevrû'âtını ve duhanını ihtifâ edenlerin duhanları mîrîçün 'umûm üzere girift olunmak şartıyla işbu şürût fima ba'de tebdîl ve tağyîr olunmayup düsturü'l-'amel olmak şartıyla talibler yedine verilmek bâbında 'arz ve telhis olundukda mücebince 'amel olunmak fermânım olmağın bu berâtı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki: Zikr olunan sancaklarda vâki' duhan mevrû'âtı fidanları tarlalarında iken mübâşir-i mezbûr ma'rifetiyle müsaha ve dönümleri tahrîr ve 1108 rûz-ı hazarında sene-i merkumeye mahsûb olmak üzere mu'ayyen lâzımgelen resm-i dönüm mîrîleri cem' ve tahsîl ve mîrîçün edâ ve teslim ettirilüp işbu şürüt-u berât-ı alışanıma mugayir bir ferd teallül ve muhalefet ve hiyânet-i mîrîye... ve hayf ettirilmeye ve ettirmeyeler. Şöyle bileler ve 'alâmet-i şerife i'timâd kılalar.

Sayfa 50 / Belge 125**Belgenin Özeti**

Vazifelerinden teka'üdlüğe ayrılan ve aharın berâtıyla mukâta'aya mutasarrıf olma durumlarındaki suistimallerin önlenmesi konusunda fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Mefâhirü'l ibtidâ ve'l- akrân Adana ve Ayıntab ve Malatya ve Birecik ve İhtisab ve Hama ve Yenice ve Mar'aş ve Ayas mukâtâası emînleri zîde kadrehû tevki'i refî'i hümâyûn vâsıl oldukda mal'ûm olaki zikr olunan mukâtâatla duaköyi ve tekâ'üd vazifesine mutasarrıf olanlar ki ekseri bir tarikle mütekaid olup ve duaköyi berâtı tedârik idüp ve bazıları dahi âhir ki berâtıyla mahlûl vezaîfe mutasarrıf olmak tevehhüm olunub izaat-ı beyt'ül mâl-ı müslimîn mukarrer olmakla pîr-ü ihtiyar ve 'âflü'l-vedûd olup tekâ'üd ve tekâ'üdlükle ibkâya sâlih ve müstahik olanlarıyla mâlen ve bedenen sefere iktidarı olan genç mektepleri ve duaköyi olanlarının dahi 'ulemâ ve fukaradan mahâl ve müstahik olanları ile nâ müstahik olup sefere tenbîihe iktiza edenleri temyîz ve tefrîk itmek ve mahlûlâtı ma'lûm-u hümâyûnum olmak muktezî olmağın imdî husûs-u mezbûre mübâşir ve irsâl olunan İsmail zîde kadrehû ma'rifetiyle Anadolu kalemînle verilen memhûr ve mûmzâ icmal defterî mücebince zikr olunan mukâtâ'atla havasdan ma'dâ vezâife mutasarrıf olanlar ki cümlesinin mukâtâ'a yevmiyeleri ve ahâlisi ma'rifetiyle işâ'at ve ihbar olunup ve her birleri berâtlarıyla mübâşirin yanına gelip isbât vücûd idüp vech-i meşûh üzere ahvali tevcîhle mübîn olur ise deftere kayd ve berâtları üzerine ba mihratıyla veyahud sahh ile yoklandığını işâret olunup ve mukâtâ'a emînleri dahi isbât-ı vücûd edenlere eğer tekâ'üdlükle ibkâ ve sâlih ve eğer mâlen ve bedenen sefere iktidarları olmak üzere kayd olanlara bil cümle ulufelerin verüp sefere müstahik olanlara eğer tekâ'üd ve eğer duaköyi tenbîh ve ikaz idilüp fermânın olduğu üzere sahib-i esâmi olup duaköyi olanların 'ulemâ ve sulehâ ve fukaradan her vechle mahâl ve müstahik olanları başka ve 'ulemâdan olmayıp genç ve bir tarik ile duaköyi olanları başka ve tekâ'üdlüğüyle ibkâya Sâlih olanları başka ve yehtar müstahik olanları başka ve âhirki berâtıyla yoklanmâğa gelüp mahlûliyetini müte'ayyin olanları mahlûlleri başka defter idüp defterîn ma'rifet-i şer'le imzaladub ve mühürledüp senki mübâşir-i mûmâ ileyhysin bir gün evvel dersaadetime getirüp 'arz eyleyesin deyû fermân-i 'âli şân sâdır olmuşdur buyurdum ki; Hükm-ü şerîfimde istihdam kullarından Kudvetü'l-emasil ve'l-akrân İsmail zîde kadrehû vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüp dahi biz ki zikr olunan mukâtâat emînlerine fermânım olduğu üzere yoklanup

berâtlarına işâret olunup isbât-ı vücûd edenlere eğer tekâ'üdlüğüyle ibkâya sâlih ve eğer mâlen ve bedenen sefere iktidarları olmak üzere kayd olanlar ki bil cümle ulufeleri virüp ve sefere müstahik olanını eğer tekâ'üd ve eğer duaköyi tenbîh ve ikaz eylesin ve sen ki mübâşirsın sahib-i esâmi olup ve duaköyi olanların 'ulemâ ve sulehâ ve fukarâdan her vechle mahâl ve müstahik olanların başka ve 'ulemâdan olmayup genc ve bir tarîkle duaköyi olanları başka tekâ'üdlükle ibkâya sâlih olanları başka ve sefere müstahik olanları başka ve âhirki berâtıyla yoklanmığa gelüp mahlûliyeti mübîn olanları ve mahlûlleri başka defter idüp defterî ma'rifet-i şer'le imzaladup ve mühürledüp bir gün evvel rikâb-ı hümâyûnuma getirüp 'arz eylesin şöyle bilesin ve 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın.

Tahrîren Fî el yevmü's-sâmin 'aşer şehri Ramazanü'l- mübareke sene semânîn ve mie ve elf

Be Makam-ı Edirne el mahrûse

Sayfa 50/ Belge 126

Belgenin Özeti

Hacı İsmail vekîl-i Murad ve Mustafa vekîl-i Ali'nin vermeleri gereken meblağ vermedikleri için kalede habs olunmaları hakkında,

Belgenin Transkripsiyonu

Kudvetü'n-nevvâb ve'l- müşri'în Ayıntab Nâibi Efendi zîde 'ilmuhû

Ve kudvetü's-şifâh ve'l-mustahfizin Ayıntab dizdarı zîde hıfzühû inhâ olunur ki; Hacı İsmail vekîl-i Murad ve Mustafa vekîl-i Ali bundan akdem şeyh emaneti malına ve birbirlerine kefil olmağın merkuamları kal'a-i mezbûreye habs ve bend idüp ve mübâşiri olan Hacı Ömer Ağaya meblağ-ı mezkûru tamamiyle edâ ve yedlerine halâs temessükü olmadıkça ve tarafımızdan itlâkları buyruldu varmadıkça talak olunmamak bâbında buyruldu tahrîr ve isdâr kılınmıştır. Vusûlüne gerekdir ki mezbûrları kal'a-i mezbûrede habs idüp halâs olmadıkça ve tarafımızdan buyruldu varmadıkça itlâk etmeyesün deydü.

Es Seyyid Ömer Ağanın muradıdır ki mahallinde tatbik oluna.

Fî 3 Ramazan sene 1108

Sayfa 51/ Belge 127

Belgenin Özeti

Murad Paşa Acem Çavuşu mescidinde İmam ve evkâf mütevellisi Abdullah'ın kusuru yoğ iken azl edilmesi üzerine arz-ı hal sunması ve tekrar vazifelenirilmesi husûsunda berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i ‘âlî şân-ı sâmi-i mekân-ı sultân-ı tuğrâ-yı cihân sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

Ayıntab’da Şhreküstü Mahaltesinde vâki’ Murad Paşa Acem Çavuşu mescid-i şerîfi denmekle ma’rûf mescid-i şerîfnde vazife ile İmam ve evkâfına müteveli olan erbâb-ı istihkakdan işbu râfi’-i tevkî’-i refü’ş-şân-ı hâkânî Abdullah nâm kimesne berât-ı şerîfle mutasarıf olup her vechle hizmet-i lâzimesine kusuru ve müceb-i ‘azli yoğiken âhardan ve cuhelâdan Mustafa nâm kimesne hilâf-ı inhâ ile alıp mezbûre külli özr hayf etmekle ref’ olunup gerü mezbûra kemâ Fî’l-evvel ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında kendi ‘arz-ı hâli mücebince ‘inâyet ricâ etmeğın hilâf oldukları mukarrer ise sadaka idüp bu berât-ı hümayûnu verdim ve buyurdum ki; Diğer ba’de’l-yevm mezbûr zıkr olunan mescid-i şerîfe ve evkâf-ı mezbûrede ref’ olunan mezbûr ki yerine vech-i meşûh üzere İmam ve müteveli olup hizmet-i lâzimesin mer’î ve müeddî kıldıkdan sonra kadîmi mutasarıf olanlar ne vechle mutasarıf ola gelmişler ise mezbûr dahi ol vechle vazife-i muayyenesine mutasarıf olup vâkıfın ruhu ve devam-ı ‘ömr-ü devletimçün duaya müdâvemet ve mülâzemet göstere ol bâbda ref’ olunan mezbûr Mustafa ve taraf-ı âhardan ferd mâni’ ve râfi’ ve müzâhim olmayup mezbûre asla dahl ve ta’arrûz kılmayalar Şöyle bilüp ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar.

Tahrîren Fî el yevm üs sâmin ‘aşer fi şehri zi’l ka’de sene Semânîn ve mie ve elf
Sahrâ-yı Edirne

Sayfa 51/ Belge 128

Belgenin Özeti

Kıbtıyan taifesinden alınacak vergiler hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i ‘âlî şân-ı sâmi-i mekân-ı sultân-ı tuğrâ-yı cihân sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

Anadolu ve tevzi-i kıbtıyan mukâtâasının ve cizyeleri evrâk ile cem’ ve tahsîl olunmak taraf-ı mîrîye enfe’ olmakla 1106 senesine kağıd ile cibayet olunmak fermânın olmağın 1106 ve 107 seneleri fermân olunduğ üzere kağıd ile cibayet olunup haliya 1108 senesi zil hicesinin yirminci gününden târih-i mezbûre mahsûb olmak üzere ‘umûmen kıbtıyan maktû’ cizyelerine evrâk ile cem’ ve tahsîl olunmak üzere cizyedâr tezyîf ve tağyir olunmak lâzımgelmekle Köse İbrahim zîde kadrehû kefâletıyla işbu râfi’ü tevkî-i refi’ üş şân-ı hâkânî Kudvetü’l- emâsil ve’l-akrân

İbrahim zîde kadrehû 1108 senesine mahsûb olmak üzere Mar'aş ve Malatya ve Ayıntab sancaklarıyla vâki' kıbtiyân tâifesinin maktû'u ve cizyeleri tahsîli emanete tefvîz olunup zabt ve tahsîlün berâta ve evrâkı verilmek bâbında fermân-ı 'âlî şânım sâdır olmağın cihetiyle mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirüp zabtıçün bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki; 1108 zilhiccesinin yirminci gününden târih-i mezbûre mahsûb olmak üzere tâife-i mezbûrun maktû' ve cizyeleri mîrîden verilen 150 aded memhûr-u kıbtiyân maktû' ve cizye evrâkı ile tâife-i mezkûrun Müslüman nâmınla olanlardan altışar yüz altmış akçe maktû'ları ve keferesinden yedişer yüz otuzar akçeleri cem' ve tahsîl ahz ve kabz itdirüp dahi kıbtiyân tâife-yi kadîmi ill ya medet ma'rûz'üt taallüm ve maktû'ül kadem min küll li'l-vücûh serbestiyet üzere yed ve aslından zabt ve tasarruf oluna gelmekle 1108 zihiccesinin yirminci gününden kıbtiyân tâifesi cizyelerinin minvâl-i meşûh üzere zabt ve rabt ittirüb dahi kıbtiyân tâifesi cizyedarlarının mesarifi ziyâde olduğundan beher hal-i câmi olanlara cihet-i mAişet mu'teber olunmak iktiza etmekle bundan akdem ehl-i zimmet-i kefereden evrâk ile cibayet olunan cizyelerinden camilerine her bir varakdan dokuz para ve muhâsebesi vilâyetlerine dahi birer para cem'an on bir para olur tarâf-ı mîrîden cizyedarlar ki deynine mahsûb olmak şartıyla ta'yin olunmakla zikr olunan kıbtiyân cizyesi içün her bir varakda dokuzar para vech-i maaş ve her bir para mukâtâacı ve hulefasına Kâtibiyye asıl cizyeleri malından tarâf-ı mîrîden mahsûb olmak şartıyla ta'yin olunmak iktiza idüp bundan ma'dâ zikr olunan kıbtiyân tâifesi cizyedarları olan kimesneler bir seneye dek tahsîl eylemek üzere olmaları muktezî olduğundan min ba'de haricden vüzerâ ve mîr-i mîrân ve mîr liva levendleri ve subaşıları ve evkâf-ı selâtin mütevellileri ve emlak zâbitleri ve askerler ve ehl-i 'örf tâifesi fî mekân umûruna min ba'de karışmamak üzere dahi kıbtiyân tâifesinden celb-i mal içün mühür hakkı ve toprak hakkı ve kışlak nâmıyla ve sâir şehâdet ile valiler ve mütesellimler ve levendler ve subaşılar ve ayan-ı vilâyet-i askeri ve ehl-i 'örf tâifesi tarafından taaddi ve tecavüz min ba'de müdâhele ettirilmeye,

Sayfa 52/ Belge 129 (Belgenin Devamı)

Üzere bil cümle mîr-i kıbtiyân olanlar tarafından kadîmden serbest üzere zabt oluna gelmekle yine şurût-u kadîmeye mürâ'at olunub taraf-ı âhardan bir aded müdâhele eylememek üzere ve tâife-i mezbûrun cürm-ü galizi sâdır oldukda ba'de's-subût-ı şer'le iktizâ eden cizyedâr-ı mezbûr tarafından kadîmden icrâ oluna geldiği üzere icrâ itdirüp dahi kadîmden ola geldiği üzere cizye-i sabitleri birbirlerine kefil kaud olunup

hîn-i tahsîliyle firar eden çingenelerin cizyeleri cizye-i salislerinden ve akrabasından sual ve talep oluna ve gezende olan çingene tâifesi hîn-i tahsîliyle kadîm-i Sâkin oldukları yerlerinden kalkıp mücerred cizyelerin virmemek için âhir kasabât ve kurâlara firar idüp ba'de'z-zikr diğesinde ellerinde kağıdları olmayanlardan cizyelerin alındıktan sonra kadîmi üzre icrâda 300 akçe cizyelerin alına ve tâife-i mezbûreden bazıları mücerred cizyelerin vermemek için bazı zü'amâ ve erbâb-ı tımar Çavuş ve müteferrika ve sipah ve yeniçeri ve cebeci ve topçu ve askeri ve ehl-i 'örf tâifesinin evlerine ve ahırlarına ve çiftliklerine girüp tahassun ve ihtifâ idüp mâl-ı mîrîye özr eylemek murad ederler ise men' ve def' olunup ber vechle müdâhele ve mu'âraza ittirilmeye ve evkâf-ı kardesinden Sâkin olan kıbtiyân tâifesi havâss-ı selâtin ve vüzerâ-yı 'izâm ve mîr-i mîrân ve mîr liva ve ve sâir re'âyâlarüz deyû cizyelerin vermekden imtina ettirmeyüp bu mütevellilerin cizyelerin dahi vech-i sâbık üzere cizyedâr-ı mezbûr tahsîl idüp ba'de her vakfin defterde kaç re's cizye tahsîl olunmuş ise ol mikdâr re's cizyesin vakfa alına geldiği ve vakıf cizyesi hali üzere evkâf mütevellilerine taraf-ı mîrîden teslim olunup bazı cizyeleri gayr-ı mahsur olan evkâfin dahi sittîn-i sâbıkada vakfa ne mikdâr mahsûl mahsûb oluna gelmiş ise senelerinin ihtilafına göre hâlet-i vüstâsı itibar olunup ol vech üzerine taraf-ı vakfa aid olacak cizyeleri dahi mîrîden mütevellilerine teslim olunmak üzere tâife-i mezbûrun vâki' olan yuh ve kaçgun ve cürüm cinâyet ve mal-ı gâib ve mal-ı mefkud ve rüsûm-u arusân ve bad-ı hevâları ve ... mîrîye aid hukuk ve rüsûmları cüzi ve külli her ne ise kadîmden mîr-i kıbtiyân olanlar tarafından zabt ve rabt ve cem' ve tahsîl oluna geldiği minvâl-i meşûh üzere zabt ve rabt ve cem' ve tahsîl ittirüp kadîme mu'teber ve cizyedâr-ı mezbûrun yedine verilen işbu berât-ı 'âli şânın şurût ve kuyûdunu icrâ ittirüp kat'â hilâfına rıza ve cevâz göstermeyesün Şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren Fî el yevmü'l-'ısrîne şehr-i Ramazanü'l-mübareke sene Semânîn ve mie ve elf

El Makam-ı Edirne

Sayfa 52/ Belge 130

Belgenin Özeti

Ahizâde'nin bina eylediği câmi-i şerîfde cüzhan olarak vazife yapan Ali Celay'ın terk-i vatan etmesi üzerine Yahya Halife'nin cüzhan olarak tayini hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i ‘âli şân-ı sâmi-i mekân-ı sultân-ı tuğrâ-yı cihân sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

Ayıntab’da vâki’ merhum Ahi zâde bina eylediği câmi-i şerîfde Ömer Ali nâm sahibü’l- hayrın ta’yin eylediği bir cüz’ü şerîf vazife-i mu’ayyene ile mutasarrıf olan Ali Celay vatan idüp cihet-i merkume muattal kalmakla ref’ olunup yerine erbab-ı istihkakdan işbu râfi’-i tevki’i refü’ş-şân-ı şehriyâri Yahya halife her vechle layık ve muhill ve müstahık olmakla teveccüh olunup berât-ı şerîfim verilmek bâbında kadı nâibi Mevlânâ Yahya ‘arz eylemek vâki’ ise salât idüp bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki; Varup mezbûr ref’ olunan merkûmun yerine zikr olunan câmi-i şerîfe cüzhân olup hizmet-i lâzimesin mer’î ve müeddî kıldıkdan sonra vazife-i mu’ayyene ile mutasarrıf olup vâkîfin ruhu ve devam-ı ‘ömr-ü devletimiçün duaya müdâvemet göstere ol bâbda taraf-ı âhardan bir ferd mâni’ ve müzâhim olmayup dahl ve ta’arrûz kılmayalar Şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar.

Tahrîren Fî elyevm evâil-i Ramazan sene Semânîn ve mie ve elf

Sahrâ-yı Serdar Davud Paşa

Sayfa 52/ Belge 131

Belgenin Özeti

1108 senesine mahsuben Ayıntab’da bâkî kalan cizyelerin tahsili hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Vech-i tahrîr-i huruf budur ki;

İşbu 1109 senesine mahsûb olmak üzere eyalet-i Mar’aş’ın cizyesi uhdemizde olup nefsî Ayıntab’da bâkî kalan zümeânın cizyesi cem’ ve tahsîl ve yedlerine evrâk verilmek üzere tarafımızdan (isim kısmı yazılmamış) vekîl nasb edilmiştir ve bundan gayrı 1108 senesine mahsûb olmak üzere kıbtiyân ve çingenelerinin cizyesi yine berât-ı şerîf ile uhdemizde olmakla cizyeler cem’ ve tahsîl ve mûmâ ileyh ma’rifetiyle ahz ve kabz olunmak şartıyla yine ve temâyüze seb-ü rüşd olunmuşlar ve sizler ki kağıdsız zümeâyâna kıbtiyân ve çingene tâifesisiz inhâ olunur ki sene-i mezbûre mahsûb olmak üzere cizyenizi vekîllere edâ ve yedlerinizde kağıd olursa min ba’de muhalefet eylemesin. Vesselam.

İbrahim Ağa

Cizyedâr-ı Mar’aş

Sayfa 53/ Belge 132**Belgenin Özeti**

Hama ve Humus iskânlarındaki perâkende ahalinin vergilerinin Döğer Mehmed Ağaya verilmesi husûsunda buyruldu,

Belgenin Transkripsiyonu

Kudvetü'n-nevvâb Ayıntab ve Mar'aş nâibleri zîde 'ilmihümâ mütesellimlerine inhâ olunur ki;

Kazâ-i mezbûrelerde Hama ve Humus iskanlarının perâkende-i sekene mültezimi olan Döğer Mehmed Ağa Darende-i buyruldu ifşâr-ı 'âliye ma'nen ve kadîm üzere viregeldikleri rüsûmatı İltizâma verüp yedine asker dahi vermeğın tarafımıza i'lâm olmakla zikr olunan cemaatlerden mezbûr Mehmed Ağanın temessükü mücebince viregeldikleri rüsûmat tahsîl olması bâbında tarafımızdan buyruldu isdâr ve irsâl kılınmıştır vusûlünde gerekdir ki vech-i meşûh üzere zikr olunan cemaatlerden mutâd-ı kadîm üzere viregeldikleri mâl-ı mîrîlere mültezim-i mezbûr ifşâr-ı 'âliye virüb veyahud fermân buyrulan Mahalle-i iskânlarına gidüp bir ferdin inad ve muhalefet ettirmeyüp müceb-i buyruldu ile 'âmil olalar.

Fî 18 zilhicce Sene 1108

Bâ hatem rüsumat

Sayfa 53/ Belge 133**Belgenin Özeti**

Kale kapısında bulunan çeşmenin mütevellisi Es Seyyid Mehmed'in kusuru yoğiken ref edilmesi ve vazifenin geri verilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da kal'a kapısında çeşmenin yevmi bir akçe vazife ile mütevellisi olan işbu rafî'i tevkî'i refîü's-şân-ı hâkânî Es Seyyid Mehmed'in kusuru ve müceb-i 'azli yoğiken âhardan Ahmed hilâf-ı inhâ bir tarîkle alup gasb etmekle ref' olunub geri mezbûra kemâkan ibkâ ve mukarrer kılmak idüp bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki; Ba'de'l-yevm mezbûr varub kemâkan mütevellisi olup hizmet-i lâzimesini mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra yevmi bir akçe vazife ile mutasarrıf olup vâkıfın ruhu ve devam-ı 'ömr-ü devletimiçün ed'iyesine müdâvemet ve mülâzemet ve iştigal... oluna bir taraf-ı ahardan asla bir ferd ta'arrûz kılmayalar Şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Fî evâhir-i şevvali'- mükerrerem lisene semânin ve mie ve elf.

Fî 24 zi'l-hicce sene 108

Sûr-i Sahrâ-yı Edirne

Sayfa 54/ Belge 134**Belgenin Özeti**

Rakka beğlerbeğisi Yusuf Paşanın, Rakka eyaleti, Birecik ve Ayıntab sancaklarına vezaret rütbesi ile mutasarrıf olması hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i ‘âlî şân-ı sâmi-i mekân-ı sultân-ı tuğrâ-yı cihân sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

Çün hazret-i hüdâ ve nidvanü’l-ityân celle şânühâ ve te’âlâ selâtin nâmdar ve havâkîn ‘alâ mikdâr-ı işâret ‘inâyet-i işâretü’s-sultan zillulâlhi Fî’l-‘arz ile müşîr ve seraferâz ve Ferhayen bimâ atihimullâhi min fazlühü işâret-i behcet-i beşâretiyle mümtâz ve berât-ı sa’âdet ile mevhibe-i gayâtleri tuğrâ-yı garrâ-yı ve etinâhü’l-hükm ile müzeyyen ve mücellâ ve nehâlar ikbal-i ebedü’l-‘âbâd hallerin perverde-i cevvi bâr yehlug-ı mâ yeşâ’ ve bast-ı tasarruf-ı memâlik-i islâmiye benim külli şânühü ve’l- inşânıma sezâvâr ve âhiri görüp ve etiküm ma’ lem yük ihdâ mine’l-‘âlemîn müsted’âsınca ekser aktar alemi kabza-i tasarrufuma mahkum ve Musahhar ve umûr-ı cumhur-ı benî âdemi fermân-ı sevâb-ı fermân cihan metâ’ıma müfevviz ve mukarrer eyledi zâlike fazlullâhi yutîhi men yeşâ vallâhu zü’l-fazlü’l-azîm fe’l-ecr bi’l- şükr ve tedmül ni’am müsted’âsınca bu muhsiyeye-i kerîme-i rabbânî ve atıye-i behiyye-i sübhânımın edâ-yı levâzım şükr ve sipâs ve ibkâ-yı merâsim hamdini kıyâsiçün zimmet-i himmet-i padişâhâneme lazım ve müttehim oldu ki game-i re’âyânı devâfi-i hâlikü’l-berâyâdır zalzalîl-i refat ve ‘inâyetimde ganûd ve müstahrih olup husûsan hâfızân-ı memâlik-i İslâm olan vüzerâ-yı zevi’l-ihtirâmım her biri murâr-ı daire-i hükümet ve muhavver-i sipher-i ve siyaset ve adalettir haklarında nevvâl-i efzâl-i Mülûkanem ve kâmil alakadar ve ricâhetim her biri mütevarid ve mütevahib ola binâen’’aleyh zâlik bundan akdem Rumeli beğlerbeğliği payesiyle Rakka beğlerbeğisi iken mertebe-i valâ-ı vezâret-i ‘inâyet ve ihsânım olan râfi-i tevkî-i refî-i ferhunde hâl-i şehriyârî mümâkal berliğ huccete makâl-i tâcidarı düstur-u mükerrrem müşîr-i müfehham nizâmü’l-alem müdebbir-i umûru’l-cumhur bil fikr-i sâbık mütemmim-i cihamü’l-inam bilvayı’s-sayıb münehhid-i Bünyânü’l-devlete ve’l-ikbâl meşîd-i erkanü’s-sa’âdet ve’l-iclâli’l-mahfûf bisanuk-ı avâtıfı’l-melekü’l-‘alâ vezirim Yusuf Paşa edâmallâh-u te’âla iclâle yerâr ve emekdar ve umûr-ı dîde ve karkûzar olduğundan gayrı me’mur olduğu tevâif-i iskân ihtilafında def’inde ve ol havâlinin tanzîm ve tensîk-i umûruna hizmât-ı pesendide ve nüessir-i

hamîdesi zuhûra gelüp her vecihle müstahık-ı ‘inâyet ve sezâvâr-ı ‘âtifet olmakla hakkında ‘utûfet-i haservân ve feyzân ve şevârif-i mükerrermet-i mülükânemle lemat idüp işbu sene semân ve mie ve elf zilkadesinin yirmiyedinci gününden hatt-ı hümâyun şevket-i makrûnumla vezâret rütbesi ve yine mâh-ı mezbûr yirmi dokuzuncu gününden Rakka eyaletine ber vech-i zamim Birecik ve Ayıntab sancakları tevcîh olunub evâmir-i şerîfe-i cihanmetâm arzani kılınmakla işbu menşur-ı fâyizi’l-sürûr behceti’n-nüşûr ve bev misal-i bî misal ‘utûfet-i mevfûri verdim ve buyurdum ki: Bade’l- yevm vezâret ile Rakka eyaletine ber vech-i zamîm Birecik ve Ayıntab sancaklarına mutasarrıf olup şöyleki vezâif-i ... mevfûret-i pâdişâhî ve müşâyid-i dâimî meşkûret-i şehinşâhîdir kemâ yenbağî mer’î ve müeddî kılub nizâm-ı kalâ’ ve bilâd ve terfih-i ihâl-i ‘abâd ve ve tensîk-ı ümmet-i memâlik ve te’min-i taraf-ı mesâlik bâ husûs tevâif-i iskânın tesviye-i ahvâl ve izâle-i ihtilâf ve ihtilallerine bil cümle eyâlet-i mezbûre ve zikr olunan sancaklarda müteferriği ve müterettib olan mesâlih-i mühamda bezl-i makdur ve sa’y-i nâ mahsur eyleyüb enva-ı mesâî hamîle-i vücûda getüre ve eyâlet-i mezbûre ve zikr olunan sancakların ümerâ-i kirâmı ve kuzât ve hükkâmı ve ‘ulemâ ve sulehâve meşâyih ve etkıyâsı ve kalâ’ dizdârları ve erkân-ı a’yân ve ehl ve berâtı ve bil cümle vâzi’ ve râfi’ ve sağır ve kebîri müşârü’n-ileyhi hâkim ve vâli ve emrine nâfiz ve câri bilsün cüz’î ve küllî umûr-ı kasvâda mürâcâ’at eyleyüb tevkîr ve ta’zîminde dakîka fevt etmeyüb sözüne

Sayfa 55/ Belge 134(Belgenin Devamı)

Muhâlefet ve emrine mu’ânetden hazer idüb sözünü sem’i kabûl ile asgar emrini bilâ terd icrâ eyleyeler müşârü’n-ileyh dahi tabakât-ı mahlûkîn alâkadar derecâtühüm rağbet eyleyün zu’afâ cânibine ‘alâ ‘inâyet ve fukarâ ahvâline nazar-ı merhamet ile nâzır olmakdan hâlî olmayup hâsse-i umûr-ı siyâset ve sâir kazâyâ-yı hükümetle berât-ı ahâlî Câyir görmeyüp ve cadde-i adâletden inhirâf ve insirâf etmeyüb şöyle ki kuzât-ı şer’ kavimden denkle amel ve mazluma i’ânet ve zâlimlere ihânet eyleyüb kimseye zulm etmeye ve etdirmeye ve bil cümle zabt ve rabt-ı memâliki hıfz ve... masâkin himâyet ve sıyânet ra’iyyet ve terfiye hâl-i sükkân-ı memleket husûsan iskânı fermânım olan tevâif-i Ekrâd ve Türkmânı kemâ fil evvel yerlerine takrîr idüb ve sayhâ def’i ihtilâl ve tensîk ve tevnîk-i ahvâleriyle ihtimâm etmekte ve sâir eyâlet-i mezbûreye müterettib olan umûr-ı cumhûrun küllîsinde bezl-i mevfûr makrûn ve sarf ve sa’y-ı nâ mahsûr eyleyüb ol bâbda efrâd-ı ahireden hiç ferd

kâniyen min kâne mu'arız ve müzâhim olmaya şöyle bileler ve 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren evâhir-i zilka'de sene semânîn ve miete ve elf

Kayd şedd. **25 zilhicce sene 1108**

Sahrâ-yı Cîsr-i Kostantiniyye

Sayfa 55 / Belge 135

Belgenin Özeti

İbrahim Ağanın 1108 senesi için Ayıntab sancağında mütesellim tayin edilmesi hakkında,

Belgenin Transkripsiyonu

İzzetlü faziletlü Efendi hazretlerinin huzûrlarına da'vât safiyât ithâfiyle muhlisâne inhâ olunur ki işbu sene semane ve mie ve elf zi'lka'desinin yirmi dokuzuncu gününe Ayıntab sancağı defter-i eyaletine ber vech-i zamim istihsân olmakla zabtiçün kudvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ağalarımızdan İbrahim Ağa zîde kadrehû mütesellim nasb ve irsâl olunmuştur gerekdir ki tahvîl târihimizden hesabımızı gördürüp liva-i mezbûru zabt ve rabt ve hilâf-ı şer' re'âyâ fukarasına te'adî olunmaya. Bâkî-i izzet ve fazilethû dâimen

Mine'l-muhlis Yusuf

Muhâfaza-i Rakka Haleb

Sayfa 55/ Belge 136

Belgenin Özeti

Tarla-yı cedîd Mahallesinde Gergerzâde Halil Çavuş bina eylediği câmi-i şerîfin İmam ve hatib evkâf-ı mütevellisi olan El Hac Mustafa Halife berâtını zayi etmesi nedeniyle tecdid-i berât edilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i 'âli şân-ı sâmi-i mekân-ı sultân-ı tuğrâ-yı cihân sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

Ayıntab'da tarla-yı cedîd Mahallesinde Gergerzâde Halil Çavuş bina eylediği câmi-i şerîfin İmam ve hatib evkâf-ı mütevellisi olan işbu rafî'i tevkî'i refî'ü's-şân-ı şehriyâri El Hacc Mustafa halife bi'l-Fî'il berât-ı şerîf ile mutasarrıf iken yedinde berâtı zayi etmekle gerü zâyî'inden müceddiden berât-ı şerîf-i 'âli şân verilmek bâbında istid'âyı 'inâyet itmeğin vâki' ise sadaka idüp bu berât-ı hümâyûnu bi huccet-i gâyatı verdim ve buyurdum ki; Ba'de'l-yevm varup mezbûr zikr olunan câmie kemâkan İmam ve hatip ve evkâf mütevellisi olup hizmet-i lâzimesin bî kusur 'arz ve müemmin

kıldıkdan sonra sa'y-ı İmam ve hatip ve mütevellî olup vâkıfın ruhu ve devam-ı 'ömr-ü devletim duaya müdâvemet göster ol bâbda âhardan bir ferd mâni' ve müzâhim olmaya Şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Fî evasıt-ı cemaziye'l-âhir lisene semânin ve mie ve elf

El Makam-ı Edirne

El mahrûse

Sayfa 55/ Belge 137

Belgenin Özeti

Ayıntab kalesinde bulunan İmam Gazali mescid-i şerîfinde cüzhan olan Veli Halife Bekir'in kusuru yoğiken haksız yere ref olunması ve yeniden vazifelendirilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i 'âlî şân-ı sâmi-i mekân-ı sultân-ı tuğrâ-yı cihân sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

Ayıntab kal'asında vâki' İmam Gazali kaddese sırrahü'l-aziz mescid-i şerîfinde iki cüz'ü şerîfi tilavet eden işbu raff'i tevkî'i refü'ş-şân-ı hâkânî Veli Halife Bekir kusurunu ve müceb-i 'azli yoğiken âhardan Mehmed ve Abdullah ve Hasan ve bazı kimesneler hilâf-ı inhâ bir tarikle alıp külli gadr etmekle ref' olunup gerü kemâkan îfâ ve mukarrer kılınmak bâbında yedinde olan berât-ı şerîf mücebince vâki' ise sadaka idüp bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki; Ba'de'l-yevm cüzhan olup hizmet-i lâzimesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra vazife-i mu'ayyenesiyle mutasarrıf olup vâkıfın ruhu ve devâm-ı 'ömr-ü devletimçün du'âya müdâvemet göstere ol bâbda taraf-ı âhardan dahl ve ta'arrûz kılmıyalar Şöyle bilüb 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fî evâil-i şehri-i şevvâlü'l-mükerrem lisene semânin ve mie ve elf

Sayfa 56/ Belge 138

Belgenin Özeti

1109 senesine mahsub olmak üzere Dimos-ı Ayıntab mukâta'asının Ahmed'e verilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i 'âlî şân-ı sâmi-i mekân-ı sultân-ı tuğrâ-yı cihân sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

Kudvetü'l- emasil ve'l- akran Ahmed zîde kadrehû 'arz-ı hâl sunup 1109 senesine mahsûb olmak üzere dimos-u Ayıntab mukâtâası olageldiği peşin ile kendine der'uhde ve berât-ı 'âli şân verilmek bâbında istid'âyı 'inâyet etmeğin hazîne-i 'âmiremlerle mahfûz olan sabit muhâsebe defterlerine nazar olundukda mukâtâa-i mezbûreniz senede 5753 kuruş oldu m'âliye ve zaman zabtı gurre-i muharremle olduğunu derkenar ve 'arz olundukda 2485 kuruş peşin ile der'uhde ve beart-ı 'âli şân verilmek fermânın olmağın bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki; Mezkûr Ahmed zîde kadrehû varup mukâtâat-ı mebzureyi tevâbi ve livâd-ı hakkıyla 1109 muharremi guresinden bir sene tamamına değin zabt ve rabt ve mahsulât ve rûsûmatın ahz ve kabz eyleye ve mukâtâat-ı mezbûre malından mevâcib ve vezaîfe mutasarrıf olanlar ki mevâcib ve vezaîfin müyessirinden olan cedîd berâtları mûcebince fermân olunduğu üzere virüp sûret-i berâtların zuhruna muhabbet ittirüp sene-i âhirinde getirüp deynine mahsûb eyleye ve fermânım olan peşin dahi teslim-i hazine-i 'âmirem eyledikten yedine rûznâmçe-i hümâyûnum verilüp seneyi âhirinde ber mûceb-i temessükât gelüp tamamen hesabın göre Şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren Fî el yevmü't-tisa 'aşer şehri recebü'l- ferd sene semânin ve mie ve elf

Be Makam-ı Edirne el mahrûse

Sayfa 56/ Belge 139

Belgenin Özeti

Bostancı camiinde hitabet ve tevliyet vazifesi gören Mehmed'in vefatından sonra oğlu Mehmed'in vazifeyi deruhte etmesi ve haksız yere diğer Mehmed'in vazifeyi alması üzerine tekrar vazifenin Mehmed'e verilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Ayıntab'da vâki' müteveffâ Bostancı câmi-i evkâfının vazife-i mu'ayyene ile hitâbeti ve tevliyeti Mehmed fevt oldukda sulbî oğlu işbu rafî'i tevkî'i refü'ş-şân-ı hâkânî Mehmed'e tevcîh olunup 'azli icâb eder hali yoğiken âhardan diğer Mehmed alıp gadr etmekle mezbûrun ref'inden sahib ol merkum Mehmed halifeye ibkâ ve mukarrer kılunub müceddiden berâtı şerîfim verilmek ricâsına kudvetü'n-nevvâb ve'l- müşri'in Ayıntab kazasının nâib-i şer'î olan Mevlânâ Es Seyyid Abdüsselam zîde ilmenin 'arz eylediği pâye-i serîr-i i'lâm telhis olundukda hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirüp nâib-i mûmâ ileyhanın 'arz ve sâdır olan hatt-ı hümâyûn şevket-i makrunumla verilen ruûs-ı hümâyûnum mûcebince tevcîh ve... ve tahrîr idüp 1108 senesinin zilkadesinin yirmi beşinci gününden bu berât-ı hümâyûn-u

izzetmakrûnu verdim ve buyurdum ki; Mezîd-i salâhib ol Mehmed halife varub evkâf-ı mezbûr câmi-i şerîfde hatip ve mütevellî olup edâ-yı hizmet eyledikten sonra bundan akdem ne vecle mutasarrıf ola gelmişler ise mezbûr dahi ol minvâl üzere vazife-i muayenesi evkâf-ı mezbûre mahsulünden alup mutasarrıf ola ol bâbda ref' olunan merkum diğêr Mehmed ve taraf-ı âhardan hiç ferd mâni' ve müzâhim olmayup dahl ve ta'arrûz kılmayalar Şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren Fî el yevm ür rabi şehr-i zilka'de lisene sâmin ve mie ve elf

Be Makam-ı Edirne el mahrûse

Sayfa 56/ Belge 140

Belgenin Özeti

Mehmed Halife'nin Bostancı camiine mütevellî tayin edilmesi hakkında,

Belgenin Transkripsiyonu

Kudvetü'n-nevvâb ve'l- müşri'in Ayıntab kazasında nâibimiz Efendi daim-i mükerrema ve mükarâmine't-tahiyyeü's-safiye inhâ olunur ki bâis-i mektub Mehmed halife kazâ-i mezbûrda merhum Bostancı câmi-i şerîfde vazife-i mu'ayyene ile hatib ve vakfına babası Mehmed mahlûlünden mütevellî olup bir tarikle azl icab etmez iken diğêr Mehmed mezbûrun üzerinden alıp kendiye arz eylemek üzere ol taraftan marûz oldukda mücebince Ba'de't-telhis mezbûr Mehmed ref'ından hitabet-i mezbûr ile tevliyet-i merkume yine üzerine ibkâ ve mukarrer olunup yedine müverrih berât-ı ali şân 'inâyet buyrulmakla ol tarafa müteveccih olmuşdur lede'l-vusûl sicil-i mahfûza kayd olunup hitabet ve tevliyeti mezbûr Mehmed halifeye zabt ettirüp diğêr Mehmed'i bi vech-i mu'ârazadan men' ve def' idesiz. Vesselam.

El fakir Es Seyyid Osman, En-nakîb

Sayfa 57/ Belge 141

Belgenin Özeti

Hasan'ın vefatından evvel masraflarının dışında kalan iki kuruşun hane-i avârızına kayd edilmesi hakkında vasiyeti gereği, Ahmed'e iki kuruşun teslim edilmesi hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Udûl-ü ihrâr ricâl-i müslimînden Molla Abdullah bin Ahmed diğêr Molla Abdullah ibn-i Ebu Bekir nâm kimesneler li ecli's- şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup eser'ül istişhâd fil'hakîka müteveffâ-yı mezbûre Hasan fevt olmazdan iki sene mukaddem "ben bi emrillâh-i te'âlâ fevt olduğumda terekemîn techiz ve tekfini ile ıskât-ı salât ve kefareti savm ve yemîn verildikten sonra bâkî kalan terekem Mahalle-i

mezbûrenin hâne-i ‘avârızına vakıf ve mütevellisi yediyle i’ mâl ve irbâh oluna” deyû vasiyet ve tedfinden merkur El Hacc Ahmed’i vâsi-i muhtar nasb ve ta’yîn ve hazret ‘âlâ îsâihâ fevt oldu biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz ve şehâdet dahi ederiz deyû edâ-yı şehâdet-i şer’iyye eyledikde ba’de ri’âyet-i şeârîti’l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebince meblağ-ı mezkûr iki kuruşu vâsi-i muhtar olan merkur El Hacc Ahmed’e edâ ve teslime mezbûr Hasan’a Ba’de’t-tenbîh mâ vaka’a bi’t-taleb ketb olundu.

Fî 5 cemaziye’l-âhir sene 1142

Şuhûdü’l-hâl

Molla Yahya ibn-i El Hacc Mehmed, El Hacc Mustafa Efendi ibn’ül hac Mehmedo, El Hacc Osman bin Mehmed

Sayfa 57/ Belge 142

Belgenin Özeti

Kanalıcı Mahallesinde sâkin iken vefat eden Ahmed kızı Hüsne’nin terekesi,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab’da Kanalıcı Mahallesinde Sâkine iken bundan akdem vefat eden Hüsne bint-i Ahmed’in vasi-i muhtarı olan El Hacc Ahmed bin El Hacc Mahmud nâm kimesne talebiyle müteveffâ-yı mezbûrenin terekesi ma’rifet-i şer’le tahrîr ve takvîm-i defterdir ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Fî 5 cemaziye’l-âhir sene 1142

Cins	Miktar	Kuruş	Akçe	
Menzil der Mahalle-i mezbûr		15		
Yorgan	1	1	1	
Şilte, yorgan			7	Sümün 8
Döşek			5	Sümün 5
Minder	4			Sümün 7
Ayine			15	
Şilte yorgan			24	
Yasdık	2		4	Sümün 7
Çarşeb, zıbn, bohça			0,5	
Köhne çuval			18	

Köhne kilim				Sümün 2
Boz kilim	1	1	21	
Makas meşi			8	
Köhne kürsi			18	
Gömlek			1	
Cem'an 22 guruş				
Minhâ'l ihrâcât				
	Guruş	Rub'	Akce	sümün
Techiz ve tekfin	3,5	1		
Gassaliye	1			
Iskat-ı salât	3			
Kefaret-i yemin	2			
Keffaret-i savm	1			
Del'âliye			14	
Dükkân kirası			6	
Resm-i kısmet	0,5			
Kâtibiyye	0,5			
Çukadâriyye	0,5			
Mihre				2
Cem'an 12 guruş				
Sahhü'nnâs				
10 kuruş vasî-i mezbûr El Hacc Ahmed'e teslim olunmuştur.				

Sayfa 57/ Belge 143**Belgenin Özeti**

Amo Mahallesine fermân gereğince yapılacak masraflar için Kılı Ağası menziline gelen kazancın vakf edildiğine dair huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Amo Mahallesinden El Hacc Musli oğlu Bilöki denmekle ma'rûf Bilökin 'avârızına mevkuf olan nukûdun mütevellisi olan El Hacc Abdullah ibn-i Ali nâm kimesne meclis-i şer'a hâzır-ı lâzımü't-tevkirde Mahalle-i mezbûrede vâki' Kılı Ağası menziline vaziü'l-yed mutasarrıf olan işbu râfi'atü'l-kitâb Aişe hatun bint-i El Hacc İsmail nâm hatun tarafından ikrâr-ı âtû'l-beyânı tasdik sabitü'l-

vekâlesi olan Hüseyin Ağa ibni Mehmed Ağa nâm kimesne mahzarında bit'tevliye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp menzil-i mezkûr mukaddema Alay beği Mehmed Ağanın olup salyaneden mu'âf ve müsellemlen iken hala verâset ile mezbûre Aîşe hatuna intikal eyledikde kendi atyeb malından 35 kuruş ifrâz ve Mahalle-i mezbûreye fermân-ı 'âlî ile nâzil olan tekâlîf için irbâh olunub ribhinden edâ eylemeğe vakf idüp tevliyetim hasebiyle bana teslim idüp ben dahi ba'del kabul sâir ehli ile maan min ba'de mezbûre Aîşe hatundan ve kızı Fâtîma bint-i Hüseyin Ağadan menzil-i mezkûr için bir akçe ve bir hak salyane taleb etmemek üzere şartını kabul eylediği istihkamen kıbel-i şer'den yedine huccet-i şer'iyye def' ve i'tâ olsun dedikde gibb'et tasdîk-i şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî evasıt-ı cemaziyel ula lisene isnâ ve erba'în mie ve elf

Şuhûdü'l-hâl

El Hacc Hüseyin Ağa, Abdullah bin Hüseyin, Şerefeddin Efendi
Mehmed Emin bin Molla Mustafa Katib-i fetvâ

Sayfa 58/ Belge 144

Belgenin Özeti

Sitti hatuna validesinden intikal eden malların korunması için babası Hızır oğlu İbrahim'in vasi tayin edilmesi hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Ehl-i cefa Mahallesi Sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Meryem bint-i Mustafa'nın sadriye-i sağîre kızı Sitti hatun validesi müteveffâ-yı mezbûreden intikal eden mâl-ı mevrûsdan hıfz ve umûrunu tesviye ve kıbel-i şer'den babası İbrahim bin Hızır nâm kimesneye vasi ve malını müteferrikadan izn-i şedd.

Fî Cemaziye'l-âhir sene 1142

Şuhûdü'l-hâl:

Yusuf bin Mustafa, Ahmed bin El Hacc Ali, Ömer bin Derviş, Yusuf bin Derviş

Sayfa 58/ Belge 145

Belgenin Özeti

Soyka rusi nâm mahalde bulunan hazervat bostanının Es Seyyid El Hacc Hüseyin'e 150 kuruşa satılması hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Tevbe Mahallesi sükkânından olup bundan akdem vefat eden El Hacc Mustafa bin El Hacc Mahmud'un verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi El Hacc Hatice ile sulbî kebîr oğulları El Hacc Mehmed ve El Hacc Abdullah Vasfî'ye ve sulbiye-i kebîre kızı Emîne'ye münhasıra olup tashih meselesi sekiz sehimden olup bir sehimi mezbûre Hatice'ye ve bir sehimi merkûme Emîne'ye ve ikişer sehimi mezbûrun El Hacc Mehmed ve El Hacc Abdullah ve Hânefî'ye hisse olduğu lede's-şer'i zâhir olduktan sonra mezbûr El Hacc Mehmed zikr-i âtî bu senedâtdan iki sehim husûsunu karındaşı mezbûr El Hacc Abdullah'a bey' ve teslim etmekle dört sehime mâlik olmakla mezbûr El Hacc Abdullah ve mezbûretan Hatice ve Emîne asâleten ve merkum Hânefî tarafından ikrâra değin olduğu Şa'ban bin Mehmed bin Mehmed bin Mustafa şehâdetleriyle sabit olan El Hacc Mehmed ibn-i Hüseyin nâm kimesne vekâleten meclis-i şer'a hâzır-ı lâzımüttevkirde işbu râfî'i kitâb Es Seyyid El Hacc Hasan ibn-i Es Seyyid Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'de tav'an ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp Medîne-i mezbûrda kazasında soyka rusi nâm mahalde vâki' bir taraftan gazi bostanı ve bir taraftan Ma'an oğlu köprüsü ve bir taraftan ve bir taraftan değirmen harkı ve bir taraftan nehr-i sacur ile mahdûd yüz meşan hazervat bostanı mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûrun mülkü olup fevtinden sonra minvâl-i muharrer bize intikal etmekle halen biz mahdûd mezbûr bostanı mezbûr Es Seyyid El Hacc Hüseyin'e 150 kuruşa bey'i bât-ı sahîh-i şer'i ile bey' ve teslim oldahi ahz ve iştirâ ve ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr 150 kuruşu benden 'alâ defn-i tahassun ahz ve kabz ettiği min ba'de mahdûd-u mezkûr bostan-ı mezbûr Es Seyyid El Hacc Hüseyin'in mülk-ü müşterâsıdır hasbimâ yeşâ' ve yehtar mutasarrıf olsun dediklerinde gibbe't-tasdîk-i şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî's-sâbi'-i min cemaziye'l-âhir lisene isnâ ve erba'în ve mie ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El Hacc Ömer ve El Hacc Abdülbaki El Hacc Hüseyin bin Abdullah

Mahall-i Bostancı Ahmed beğ bin Mehmed

El Hacc İmam bin Abdullah Mehmed Beşe bin Abdülkadir

Sayfa 58/ Belge 146

Belgenin Özeti

Ehl-i Cefâ Mahallesinde sâkin iken vefat eden Mustafa kızı Meryem'in terekesi,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Ehl-i Cefa Mahallesi Sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Meryem binti Mustafa bin Yusuf'un verâseti zevc-i metrûkesi İbrahim bin Hızır ile sulbiye-i sağîre kızı hatuna ve validesi Fâtıma bint-i Dade ve babası demür Mustafa'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrenin terekesi defterîdirki ber vech-i âtî zikr olunur.

Fî es-samin min cemaziye'l-âhir sene 1142

Cins	Miktar	Guruş	Rub'
Mai kaftan	1	1	
Hamam döşemesi			3
Beyaz bohça			3
Tekleme yasdık	7	2	
Peçe inzar		6	
Beyaz sade	2	1,5	
Alaca zıbn	1	1	
Bohça	3	9	
Bozluca gömlek	1	1,5	
Kalpak maa		6	
Atlas enven		2	
Münakkaş don		10	
Yeşme sade		3	
Bozluca sarmalı gömlek		5	
Münakkaş gömlek	3	12	
Sarı boğça	1	3	
Münakkaş don	3	10	
Kaytan	1	15	
Üstlük	1	3	
Dülbent Örtüsü	1	2	
Diz Kavraması		2	
Serfe	2	1,5	
Ayineli Kaftan	1	15	
Menşefe	3	2	

Yemeni	3	1	
Çatgı	1	2	
Sepet		1	
Kilid			1
Menşur	1	40	

Sayfa 59/ Belge 147(Belgenin Devamı)

	Aded	Guruş
Enselik	1	60
Altın tavk	1	13
Kürdan		10
Küpe		5
Bilezik		12
Halhal		6
Kuşak	1	6
Ön kuşak		2
Yük Esvabı		30
Ayine		1
Naleyn		2
Cam tas	1	
Mihr-i müeccel der zimmet-i Zevc-i mezbûr	150	
Cem'an 460		

Minhâ'l ihrâcât			
	Guruş	Rub'	Sülüs
Iskât-ı salât	3		
Kefaret-i yemîn	3		
Mezar döşemesine	5		
Resm-i kısmet	11	1	
Kâtibiyye		3	
Çuhadariye		3	
İhzariye			1
Cem'an 24			

Sahhü'n-nâs 336		
	Guruş	Akce
Hisse-i zevc-i mezbûr İbrahim	100	72
Hisse-i bint-i mezbûre Sitti Hatun	201	23
Hisse-i ümmü mezbûre Fâtıma	67	8
Hisse-i mezbûr Mustafa	67	8
Ser bâkî		8

Sayfa 59/ Belge 148

Belgenin Özeti

Şarkiyân Mahallesi sâkinlerinden iken vefat eden Yusuf oğlu Seyyid Süleyman'ın terekesi,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Şarkiyân Mahallesi Sâkinlerinden olup bundan akdem duyûn terekesinden ezîd olduğu halde fevt olan Seyyid Süleyman bin Yusuf'un verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Elif bint-i Mehmed ile Babası Yusuf bin Osman'a ve sulbî sağîr oğlu Seyyid Osman'a ve Hamel-i mevkûfe müstahik olduğu şer'an zâhir ve nümâyan oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun terekesi zimetidir ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Fî sekiz muahrremü'l-haram lisene isnâ ve erba'în ve mie ve elf

Cinsi	Mikdar	Guruş	Akce	Rub'	Sümün
Sandık	2	4		3	
Mushaf-ı Şerîf		2,5			
Kilim	1	1			4,5
Döşek	1	1,5			
Ibrık			73		
Sarık		2			
Hurc					8
Çuka		9		1	
Kutu			6		
Nutfe		2			8

Kese		1			
Uçkur	1	1			
Donluk Bez		2			
Minder				1	
Yorgan şiltesi	3	3			
Keten gömlek		1,5			
Kilim	1			3	
Tencere		10,5			
Kuşak		1			8
Kaftan		1	95		
Tesbih		1			11
Gömlek	5	6,5			
Leğen	1	1,5			
Sahan		1			
Alaca Zıbn		1	104		
Gömlek	1		31		
Deyme şalvar			105		
Kaftan		2	53		
Taht		4			
Hasır		1			
Kilim		1			
Mertebe		1			2 Sülüs
Eznik leğen					1 Sülüs
Çuval			27		
Kavuk			90		
Köhne Sarık			15		
Dükkânda olan eşya		4		3	
Çakşur		3			
Tulum Bezi					2 Sülüs
Bağ der?	200	2			
Der zimmet-i usta Abdullah		75			
Cem'an yekûn 158					

Minhâ'l ihrâcât			
	Guruş	Rub'	Sülüs
Dellaliye	2		
Hamaliye dükkân kirası	1		
Kâtibiye	1,5		
Zarâmiye	1,5		
İhzariye	0,5		

Sahhü'n-nâs				
	Guruş	Rub'	Sülüs	Sümün
'An aluna	36	3		
Deyn-i müsbit Molla Abdülkadir	45			
Deyn-i müsbit Kara Hasan 'an aluna	2	16	1	
Mihr-i müsbit li zevce-i mezbûre	60			
'an aluna	49			
Deyn-i müsbit Ayrancı oğlu Ahmed	10			
'an aluna	8		2	
Deyn-i müsbit Ayrancı oğlu Ahmed	50			
'an aluna	40			10

Sayfa 59/ Belge 149

Belgenin Özeti

Tevbe Mahallesi ahalisinden iken vefat eden Hüseyin oğlu Ahmed'den zevcesi Kerime'ye ve oğlu Mehmed'e intikal eden evin on kuruşa Hüseyin'e satılması hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medine-i Ayıntab'da Tevbe Mahallesi ahalisinden olup bundan akdem vefât eden Ahmed bin Hüseyin'in verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Kerîme binti Mehdî Ahmed Çelebi sağır oğlu Mehmed'e münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân oldukdan sonra Kerîme asâleten ve sağır-i mezbûr Mehmed'in savb-ı şer' enverden mensub vasîsi olmakla visâyeten mahfil-i kazâda işbu râfû'l-kitâb Hüseyin bin Ömer nâm kimesne mahzarında ikrar-ı tam ve takrir-i kelim idüb sağır-i mezbûr

Mehmed... olub nafakaya eşedd ihtiyacı olmakla babasından asla menkûlâtı olmayup akardan dahi ancak Mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Kel Mehmed ve bir taraftan Ali ve bir taraftan yine mezbûr Hüseyin mülkleri ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd bir tahtâni beyt ile havlu-yı mu'ayyeneyi müştemil menzil mülkü olup bi'l-izni'ş şer'î bey'e 'arz olundukda rağbât-ı münkıta' olup mezbûr Hüseyin üzerinde on kuruşa karardâre olup ziyâdeye taleb olmamakla asâleten ve vesâyeten mahdûd-u mezkûru merkum Hüseyin'e on kuruşa

Sayfa 60/ Belge 149 (Belgenin Devamı)

Bey'ü bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslim ol dahi iştirâ ve kabul ve teslim eyledikten sonra semeni olan on kuruşu yedinden tamamen ahz ve kabz ettim min ba'de menzili mezkûr merkum Hüseyin'in mülk-ü müşterâsıdır hasbi mâ yeşâ' ve yehtar mutasarrıf olsun dedidke gibbe't-tasdik-i şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî el yevmü's-sâmin min cemâziye'l- âhir sene 1142

Şuhûdü'l-hâl:

El Hacc İsmail bin İbrahim, El Hacc Zeyneddin bin Osman, Mustafa bin El Hacc Mehmed, Mehmed bin El Hacc Hüseyin, Abdullah bin Şeyho bin El Hacc Ömer Monla Mehmed

Sayfa 60/ Belge 150

Belgenin Özeti

Gürz karyesinde iken gâib olan Halil oğlu Hüseyin'in kayyim ve vasisi olan Hızır oğlu Abdülkadir'in Hüseyin'in tarlasının nisf hissesini, haksız yere zabt eden Mustafa kızı Hatice'den talep etmesi ve ve Hatice'nin nisf hissesini vermesi hususunda ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'a tabi Gürz nâm karyede Sâkin olup bundan akdem gayb-ü min kıt'a' ile gâib ve mefkûd olan Hüseyin bin Halil'in bâ huccet-i şer'iyye kaym ve vasîsi olan Abdülkadir ibn-i Hızır nâm kimesne meclis-i şer'i 'şerîf-ü lâzımü't-teşrîfde karye-i mezbûrede sâkine Hatice bint-i El Hacc Mustafa nâm hatum mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp karye-i hayam turâbında vâki' bir taraftan El Hacc Mehmed ve bir taraftan mezbûre Hatice hatunun mülkleri ve bir taraftan nehr-i câri ile mahdûd tarla gâib-i mezbûrun mülk-ü müfevvizi olup hala mezbûre Hatice tarla-yı mezbûrun nisf hissesine bigayr-ı vech-i şer'î mutasarrıfa ve

vazi'atü'l-yed olup ben gâib-i mezbûrun kaymı olduğum hasebiyle nısf-ı mezkûrdan mezbûre Hatice'nin kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur sual olunsun dedikde gıbbe's-sual mezbûre Hatice cevabında Fî'l-hakîkatarla-yı mahdûd mezkûr gâib-i merkum Hüseyin'in târih-i kitâbdan on iki sene mukaddem gâib-i merkum mahmiye-i İstanbul'da iken tarla-yı mahdûd-u mezkûru karye-i mezbûrede sâkine merkûmun 'âmmitesi olan Fâtıma bint-i Ebû Bekir nâm hatuna hesb idüb ve hesb eylediğini dahi karye-i mezbûre ahâlisinden birkaç nefer kimesneler haber verdiklerinden sonra mezbûre Fâtıma dahi tarla-yı mahdûd-u mezkûrun nısf-ı şâyiası Rişvan taifesinden El Hacc Mehmed nâm kimesneye on sekiz kuruşa bey' ve tefvîz ol dahi tarla-yı mezkûru bana on sekiz kuruşa bey've tefvîz ben dahi vech-i muharrer tefevvüz ve kabul eyledim ol vechle tarla-yı mezkûre mutasarrıfeyim ve vazi'atü'l-yed dedikde mezbûre Hatice'nin takrîr-i şürûhuna göre gâsil tarla-yı mezkûr gayib-i merkûmun mülk-ü müfevvi olup mücerred ahâli karyenin hesb-i mezkûre-i haber vermelerine hesb-i sahîha olmayup ve mezbûre Fâtıma'nın ber vech-i muharrer tarla-yı mezkûru âhara bey'i sahîh olmamağın tarla-yı mahdûd-u mezkûrdan mezbûre Hatice'nin kasr-ı yedine tenbîh-i birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî el yevmü's-sâmin ve'l-'işrîne min cemâziye'l evvel lisene isnâ ve erba'în ve mie ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Molla Mehmed Mustafa, Mustafa bin Halim Beşe, Molla Mehmed bin Molla Bekir
Molla Ebu Bekir bin Abdülkadir

Sayfa 60/ Belge 151

Belgenin Özeti

Sarlı Bali nâm vâkıfın evlâdından olmak üzere Mahmud oğlu Mehmed ve Osman oğlu Mahmud'un, Hasan oğlu Mehmed'den hisse talebi ve Mehmed'in teslim etmesi hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Fî'l-'asl Medîne-i Rûha ahâlisinden olup Medîne-i Ayıntab'da vâki' ashâb-ı hayrâtdan merhûm Sarlı Balı nâm vâkıfın evlâdından olmak üzere müsteflât-ı vakıfdan bi'l-istihkâk hisse iddi'â iden bâis-i hâz'el kitâb Es Seyyid Mehmed sulbî ibn-i Es Seyyid Mahmud Çelebi kendi nefsinden asâleten ve li ebeveyn kız karındaşı Mazriye tarafından husûs- âti'üz zikre vekîl-i şer'îsi olmakla vekâleten ve mezbûr Es Seyyid Mehmed'in li ebeveyn kız karındaşı oğlu olup kezâlik vakf-ı mezbûrdan bil

istihkâk hisse taleb ve da'vâ iden diğeri Es Seyyid Mahmud ibn-i Es Seyyid Osman nâm kimesne dahi asâleten meclis-i şer' hâzır-ı lâzımü't-tevkiirde halen evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere müsteflât-ı vakf-ı mezbûre bi'l-fîl mutasarrıf olan Es Seyyid Mehmed ibn-i Es Seyyid Hasan ibn-i Es Seyyid Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp ceddimiz

Sayfa 61/ Belge 151 (Belgenin Devamı)

Vâkıf mezbûr Sarı Balı hayutunda mülkü olup sâlifü'z-zıkr Medîne-i mezbûrede Câbî nâm Mahallede vâki' kıbleten Emir Ağa ve şarken Ali ve Garben Sitti hatun mülkleri ve şimâlen Tarîk-i 'âmm ile mahdûd iki beyt ve bir tabaka ve tahtânisi bir matbah ve ve bir culah dükkanı ve havluyu müştemil menzilden ve Medîne-i mezbûrede Tutlu hamamı denmekle ma'rûf ve tahdîd-i tavsîfden müstağnî bir bâb hengâme hamamının yirmi dört kırâtından altı kırâtını ve bir bâb dükkanın tamamını ve nefsi-i şehirde vâki' Turhâni denmekle ma'rûf hanın yirmi dört kırâtından altı kırâtını ve hifâf pazarında vâki' bir bâb dükkanın nısf-ı şayiası ve Medîne-i mezbûre etrafında 'Acem oğlu kebîresi kurbunda vâki' kıbleten Nehâr-ı Sâcur ve şarken tarîk-i 'âmm ve şimâlen ve garben El Hacc Mahli bostanı ile mahdûd bir kıt'a sebzevât bostanını ve Boyacı oğlu bostanı kurbunda vâki' bir kıt'a 'arz ve Medîne-i mezbûreye tâbi' Nefâh nâm karyede vâki' bir taraftan 'âşık Mehmed şarken Felek Halil ve şimâlen tarîk-i 'âmm ve garben Felek helvacı ile mahdûd ve Çayır bağı denmekle ma'rûf bir kıt'a 'arzını Hîbetullah-i te'âlâ vakf ve habs idüb gallesini evlâdına ve evlâd ve evlâddan şart ve ta'yin idüp ben ve müvekkilem mezbûre şerîfe Marziye vâkıf-ı mezbûrun evlâdından El Hacc Ali'nin sulbiye kızı Aişe mamanın Sadrîoğlu Es Seyyid Mehmed sulbî oğlu olup işbu yedimde olan huccet-i şer'iyye nâtik olduğu üzere ceddim müteveffâ-yı mezbûr El Hacc Ali ile li ebeveyn kız karındaşı müteveffâ El Hacc İbrahim hayutlarında müstakilen vakf-ı mezbûre 'alel iştirâkû's-seviye ile'l-vefât mutasarrıf olup merkum El Hacc Ali fevt oldukda nısf hissesine kızı merkume Aişe mama mutasarrıfe olup ba'de vefâtihâ hissesine kezâlik Sadrî oğlu babam müteveffâ-yı mezbûr Es Seyyid Mehmed târih-i kitâbdan on altı seneye gelinceye değin mutasarrıf olup ve müteveffâ-yı mezbûr El Hacc İbrahim'in hissesine dahi sulbî oğlu Es Seyyid Mehmed ba'de oğlu Es Seyyid Hasan ba'de oğlu Es Seyyid Mehmed ba'de oğlu diğeri Es Seyyid Hasan ba'de sulbî oğlu işbu mezbûr âhir Es Seyyid Mehmed mutasarrıf olup târih-i kitâbdan on altı sene mukaddem işbu mezbûr Es Seyyid Mehmed'in babası müteveffâ-yı mezbûr diğeri Es Seyyid Hasan

sulbî müstakilât vakf mezbûr evlâd-ı zükûra mürûtdur deyû hilâf-ı şart vâkıf babam müteveffâ-yı mezbûr Es Seyyid Mahmud'a mutasarrıf olduğu nısf hisse-i gale vakfi vermeyüp fevt oldukdan sonra oğlu işbu Es Seyyid Mehmed dahi galle-i vakfi kezâlik müstakilen zabt etmekle sual olunub galle-i vakf-ı mezbûrun nısfını bize teslime ve mezbûr Es Seyyid Mehmed'e tenbîh olunmak matlûbumuzdur dedikde gıbbe's-sual müdde-i ‘‘aleyh mezbûr Es Seyyid Mehmed cevabında Fî'l-hakîkamezbûrdan Es Seyyid Mehmed ve Şeirfe Mazriye ve diğer Es Seyyid Mahmud vâkıf-ı mezbûrun evlâdından merkum El Hacc Ali'nin sulbiye kızı mezbûre Aişe babanın evlâdından olduklarını inkâr eyledikten ma'dâ ahdimiz vakf-ı mezbûr Sarı Bali müstakilât vakf-ı mezbûru mücerred olan zükûruna vakf ve şart etmekle babam müteveffâ-yı mezbûr Es Seyyid Hasan Çelebi ba'de ben ol vechle zabt ederim dedikde tarafeynin yedlerinde vakf-ı mezbûrun ‘amele Sâlih vakfiyesi olmayup mesârif-i vakf-ı mezbûr ol vechle müsbite olmakla şer'an i'tibâr istishâb-ı hâl üzere masraflarına olmağın müdde'iyân-ı mezbûrân Es Seyyid Mehmed ve diğer Es Seyyid Mehmed'den takrîr-i meşrûhlarına bina-i târih-i kitâbdan on altı sene mukaddeme gelinceye değin galle-i vakf-ı mezbûrdan ne vechle babaları vahleri mutasarrıf olmuşlardır deyû beyyine talep olundukda udûl-ü ihrâr ricâl-i müslimînden Cevizlice nâm Mahallesi ahâlisinden ali bin Ramazan ve Mehmed bin Abdülgaffar ve El Hacc Ahmed ibn-i El Hacc Osman ve Mehmed bin Hasan nâm kimesneler li ecli's- şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olup eserü'l-istişhâd Fî'l-hakîkamüdde'iyân-ı mezbûrân Es Seyyid Mehmed ve Es Seyyid Mahmud'un yedlerinde olan huccet-i şer'iyeye-i mantûkî üzere galle-i vakf-ı mezbûre evlâd-ı vakıfdan El Hacc Ali ile karındaşı El Hacc İbrahim ‘alel iştirâk üs seviye mutasarrıf olup

Sayfa 62/ Belge 151 (Belgenin Devamı)

Mezbûr El Hacc Ali fevt oldukdan sonra nısf hissesine sulbiye kızı Aişe mama nâm hatun ba'de vefâtihânın dahi hissesine işbu mezbûran Es Seyyid Mehmed ve şerîfe M'arziye'nin babaları Es Seyyid Mahmud mutasarrıf olmuşdur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz ve şehâdet dahi ederiz deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eyledikde ba'de ri'âyet-i şerâiti'l- kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebince galle-i vakf-ı mezbûrun nısf hissesini müddei'yân-ı mezbûrân Es Seyyid Mehmed ile kız karındaşı Şerîfe mezbûreye ve Es Seyyid Mahmud'a teslime merkum Es Seyyid Mehmed'e ba'de't-tenbîh mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî gurre-i cemâziye'l-âhir lisene isnâ ve erba'în ve mie ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Fazîletlü Yeğen Mehmed Efendi el müfti-i halen, Fazîletlü demirci zâde El Hacc Mehmed Efendi, Es Seyyid Ebu Bekir Efendi Nakîb-i halen, Şerâfetlü Es Seyyid Ahmed Efendi ibn-i eş şeyh Ramazan Efendi, Molla Hasan ibn-i Ebud derda Ehl-i Cefadan, Es Seyyid Hüseyin Çelebi Fereşzâde, Mustafa Çelebi Hekimzâde, El Hacc Ahmed ibn-i El Hacc Abdurrahman Behisnizâde, İbrahim bin Gülüş, Hızır bin Mehmed, Ebu Bekir bin Ali, El Hacc Mehmed ibn-i Abdullah, El Hacc Ahmed ibn-i El Hacc Osman, Mehmed ibn-i Ahmed Rûha'dan, Ahmed bin Osman Rûha'dan, Mehmed Beşe ibn-i Hasan Ağa Rûha'dan, El Hacc Mehmed bin El Hacc Ali Rûha'dan

Sayfa 62/ Belge 152

Belgenin Özeti

Ayıntab Voyvodası El Hac Mehmed Ağanın, Şihcanlı Cafer avratı Raziye ve Kör Züleyha nâm avratlar ile Kefer Bostanlı oğlu Mustafa'nın evinde içki meclis kurmaları konusunda Mahalle ahalisinin şikâyetleri üzerine olayın tahrîr edilmesi husûsunda talebi,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab Voyvodası Fahrü'l-emâsil ve'l- akrân El Hacc Mehmed Ağa ibn-i Hasan Ağa meclis-i şer'i şerîf-i lâzîmü't-teşrîfde Medîne-i mezbûrede Sâkin kefer Bostanlı oğlu Mustafa ibn-i Mustafa ve Ebu Bekir Beşe ibn-i Mehmed ve Maksud Ağa ve oğlu Mustafa ve Kaynor oğlu kölesi Süleyman ibn-i Abdullah mahzarlarında takrîr-i kelâm idüp târih-i kitâb gecesini işbu mezbûrun ile Şihcanlı Cafer avratı Raziye ve Kör Züleyha nâm avratlar ile sâlifüzzikr Kefer Bostanlı oğlu Mustafa'nın menziline meclis kurub âlât-ı şerb meclislerinde hâzır ve müheyâyâ oldukları halde mezbûretan Raziye ve Kör Züleyha hem meclis olup menzil-i mezbûrda mevcut olup ve daima mezbûrların keyf bu makûle fesada olmağın mezbûrların keyfiyetleri ahâli-i Mahallelerden istihbâr olunup takrîri tahrîr olunmak matlûbumdur dedikte Şehreküstü Mahallesi İmamı Molla Musa ibn-i El Hacc Mustafa ve Molla Ahmed ibn-i Yahya Beşe ve Es Seyyid Molla Mehmed ibn-i Molla Ebu Bekir karındaşı Mehmed ibn-i Es Seyyid Hüseyin ve Abdürrezzak ibn-i Sâlih ve Es Seyyid Ali ibn-i Ömer ve Mehmed ibn-i El Hacc Mehmed ve Mehmed ibn-i Es Seyyid Hüseyin ve Dede Mustafa ve Monla İbrahim ibn-i Molla Mehmed ve Molla Abdullah ibn-i Molla Mustafa ve Molla Osman ibn-i Molla Mehmed ve Mehmed beğ ibn-i Ramazan

beğ ve Halil beğ ibn-i Mehmed Ağa nâm kimesneler li ecl'ül ihbar meclis-i şer'a hâzırûn olup eserü'l-istişhâd Fî'l-hakikatârih-i kitâb gecesi işbu mezbûrun Ebu Bekir Beşe ve Maksûd oğlu Mustafa ve Süleyman Kefer Bostanlı oğlu Mustafa'nın menziline mezbûretan Raziye ve Züleyha ile bir meclisde oldukları ve meclis-i mezbûrda alât-ı şerb hâzır ve müheyyâ oldukları halde muvahez olundular ve... mezbûrların keyfiyeti ol makule fesâd üzeredir deyû her biri mezbûrların sû-i hallerini haber vermeleri mücebiyle mâ vaka'a bit'taleb ketb olundu.

Fî evâsıt-ı rabûi'l-âhir lisene isnâ ve erba'în mie ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El Hacc Ahmed bin El Hacc Osman, Molla Abdurrahman ibn-i Yusuf, Şeyh Mustafa bin Halil

Sayfa 63/ Belge 153

Belgenin Özeti

Şehreküstü Mahallesi ahalisinden iken vefat eden Hamza oğlu Mustafa Ağa'dan çocuklarına intikal eden malların korunması için Ali oğlu Halil'in vasi tayin edilmesi hakkında hucet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Şehreküstü Mahallesi ahâlisinden olup bundan akdem vefat eden Mustafa Ağa ibn-i Hamza'nın sulbî sağır oğulları Hasan ve Hüseyin'e babaları müteveffâ-yı mezbûrdan ırsen intikal eden mâl-ı mevrûslarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına bir vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzımve fehm olmakla bâis-i hâzel kitâb Halil bin Ali nâm kimesne vesâyet-ı 'uhdesinden gelmeğe kâdir olmakla vasî nasb ve ta'yîn olundu.

Fî el yevmü'l-'aşer min Cemâziye'l-âhir sene sâni ve erba'în mie ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed bin El Hacc Mustafa İmam, Mehmed bin Mehmed, Ebu Bekir bin Hacı Şa'ban, Molla Bekir bin Hacı Şa'ban

Sayfa 63/ Belge 154

Belgenin Özeti

İbn-i kör Mahallesinde sâkin iken vefat eden Hızır Ağa oğlu Mehmet Ağa'nın oğullarından Mustafa Beşe'nin babasından kalan arsadan kendine intikal eden iki

sehim hissesini yeniçeri hasekilerinden Yusuf Ağaya ikiyüz kuruş mukabili satması hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da İbn-i K r Mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Musluz de denmekle ma'rûf Mehmed Aĝa ibn-i Hızır Aĝa'nın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Hatice Hatun bint-i Ali Aĝa ile sulb  kebîr oĝulları diĝer Hızır Aĝa ve Ahmed Aĝa ve Mustafa beĝe ve El Hacc Abdülkadir ve Mehmed Be e ve sulbiye Kebîre kızları Emîne ve Leyli'ye münhasıra olduĝu  er'an zâhir ve nümâyan oldukdan sonra mezbûr Mustafa Be e meclis-i  er'i  er f l z m 't-te r fde dergâh-ı mu'all -yı yeni eriy n ocaĝı hasekilerinden Deveci z de denmekle ma'rûf işbu r f  h z'el kitâb fahr 'l-emâcid ve'l-k rim El Hacc Yusuf Aĝa ibn-i Mehmed Aĝa mahzarından ikrâr-ı t m ve takrîr-i kelâm Medîne-i mezbûrede  ihcan kurbunda Muslu z de Mahallesi denmekle ma'rûf Mahallede vâki' menadlik arsaları ile bir mikdâr arsa-i h liye babam m teveff y  mezbûrun mukaddima yedinde mülk-  bostanı oldukda e c r kal' olundukdan sonra babam merkur Mehmed Aĝa hayutunda meazil-i merkumenin yerlerini k t'a k t'a  hire ic r ve tahk r ve anlar dahi ba'de'l-istic r ve'l- istihk r üzerlerine bina ve ihd s ve bir mikdâr arsa dahi h liye kalup ba'de babam mezbûr fevt oldukda zevce-i merkume Hatice hatun babam mezbûrun terekesinden kendine isâbet eden semeni hisse-i  er'iyyesine  hir e yadan ahz idüp zikr olunan menadlik arsaları va b ki kalan arsa-i h liye benimle karında larım mezbûrdan ve kız karında larım mezbûretân beynlerinde kalmakla zikr olunan menadlik arsiyeleriyle b ki kalan arsa-i h liyenin on iki sehminden iki sehm hisse-i  ayi'amı işbu Mûmâ ileyh El Hacc Yusuf Aĝaya 100 kuruşa cümle tevâbi' ve livâ-i hakkıyla tarafından icâb ve kabûlü hâvî ve  ur t-u müfsideden ' r  bey'  b t-ı sahîh-i câri ile bey' ve teslim ve temlik ol dahi iştirâ ve kabûl ve temellük ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblaĝ-ı mezbûr 100 kuru u Mûmâ ileyh Yusuf Aĝanın yedinden tamamen ahz ve kabz eyledim F  m  ba'de sâlifü'z-zikr menadlik arsaları ile b ki kalan arsa-i h liyenin iki sehim hisse-i  ayi' sı mûmâ ileyh El Hacc Yusuf Aĝanın mülk-  m  ter sıdır hasbimâ ye  ' ve yehtar mutasarrfi olsun dedikde ĝibbe't-tasdîk-i  er'  m  vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

F  el yevm 'l-  sir cemâziye'l- hir lisene isnâ ve erba' n ve mie ve elf
 uh d 'l-hâl:

Molla Ebu Bekir bin El Hacc Abdülkadir, Mehmed Be e  argıdganlı, Mahmud Be e ibn-i Ahmed, Mehmed Aĝa ibn-i Mehmed Aĝa Devecizâde

Sayfa 63/ Belge 155**Belgenin Özeti**

Seng-i hoşkadem Mahallesinde sâkin iken vefat eden Mehmed kızı Aişe'ye anasından kalan mallardan Babası Ali oğlu Mustafa'nın talebi ile günlük sekiz akçe nafaka takdiri hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Seng-i hoşkadem Nâm Mahallede Sâkine iken bundan akdem fevt olan Aişe bint-i Mehmed'in sadriye-i sağîr kızı Aişe'ye anasından intikâl iden mâl-ı mevrûsdan babası Mustafa bin Ali nâm kimesne talebi ile beher yevm sekiz akçe nafaka farz ve takrîr-i şedd

Şuhûdü'l-hâl:

Yur Mehmed El Hacc Ali ibn-i Abdullah, Mehmed bin El Hacc Osman, Mahmud bin El Hacc Osman, Molla Ali biraderi

Sayfa 64/ Belge 156**Belgenin Özeti**

Şarkiyada Mukâta'a Ağasının vekili iddi'âsında olan Şehrab oğlu Derviş'in, Dilaver oğlu Hasan'dan raiyet resmini taleb etmesi ve vekâletini isbat edememesi üzerine mu'ârazadan men'i hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Şarkiyâda mukatâ'ası Ağası fahrü'l-akrân Ahmed Ağa tarafından vekâlet iddi'a eden Derviş bin Şehrab nâm kimesne meclis-i şer'i şerîf-i enverde Medîne-i Ayıntab'da Akyol Mahallesi ahâlisinden bâ'is-i hâz'el kitâb Hasan bin Dilaver nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb işbu mezbûr Hasan mukâta'a mezbûre iddi'âsından olmakla resm-i ra'iyetini kânun üzere üzere bi'l-vekâle taleb ederim sual olunsun edâya tenbîh olunmak matlûbumdur. Didikde gıbbe's-sual mezbûr Hasan cevabında fi'l-hakîkaben mahall-i mezbûre ahâlisinden merhûm Abdüsselam Çavuş zâde Ahmed Ağanın Abd-i mu'tıkı mezbûr Dilaver'in sulbî oğlu olup mahal-i mezbûrede doğub büyüyüb ahâli-i Mahalle ile salyênemi ma'a edâ idüb mukâta'a-i merkûme re'âyâsından değilim deyu inkâr idicek mezbûr Derviş Ağa mezbûrun tarafından vekâletini beyân idemeyüb ve bundan ma'dâ yedinde dahi tuğrâlî sûret defter-i cedîd-i hâkânî olmayub ve husûs-u mezbûr dahi sual olundukda mahal-i merkûme ahâlisinden Es Seyyid Mustafa bin Mehmed ibn-i Abdullah ve Mehmed bin Mehmed ve Mehmed ibn-i Es Seyyid Mustafa ve Mehmed bin Molla

Mehmed nâm kimesneler ve sâirleri li ecli'ş- şehâde Makam-ı şer'a hâzırân olub fi'l-vâki' mezbûrun babası merkur Dilaver müteveffâ Abdüsselam Çavuş zâde Ahmed Ağanın Abd-i mu'tıkı olub mezbûr Hasan Mahallemizde doğub ve büyüyüb 'ale'l-âde bizimle ma'a salyânemizi edâ ider deyû her biri haber vermeleriyle mûcebince merkur Derviş bi vech-i mu'ârazadan men' olunub mâ hâze'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fî evâsıt-ı rabî'ül-âhir sene 1142

Şuhûdü'l-hâl:

Es Seyyid Mehmed Çelebi, El Hacc Abdi bin Ahmed, Abdullah bin Ramazan, Molla Abdurrahman Seyyidzâde

Sayfa 64/ Belge 157

Belgenin Özeti

Eblehan Mahallesinde sâkin iken vefat eden Abdullah oğlu Avz Ağanın terekesi,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Eblehan nâm Mahallede Sâkin iken bundan akdem fevt olan 'Avz Ağa ibn-i Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fâtıma bint-i Mustafa ile sulbî kebîr oğlu Ahmed'e ve sağır oğlu Mehmed'e ve kebîre kızları Râbia ve Aişe'ye ve sağıre kızı Rakbe'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkik olduktan sonra tashîh mes'elesi sekiz sehinden olup sihâm-ı mezbûrun biri zevce-i mezbûre Fâtıma'ya ve ikişer sehmi mezbûrân Mehmed ve Ahmed'den her birine ve birer sehmi mezbûrât Râbi'ât ve Aişe ve bir kıyyeden her birine isâbet ve intikal ettikten sonra müteveffâ-yı mezbûrun terekesi ma'rifet i'ş-şer'le tahrîr ve defter ve müzâyede ve peşin alırsa taksîm-i defterîdir ki ber vech-i âfî zikr olunur.

Tahrîren fî el yevmü'l-ısrine min cemâziye'l-ûlâ lisene isnâ ve erba'în ve mie ve elf

Dâhiliye ve hariciye menzil-i der Mahalle-i mezbûre	400 Guruş
Bostan hazervât	350 Guruş
Battal höyükde harabe bağ	100 Guruş
Nefti yeşil çuha kablı nâka kürsî	17 Guruş
Yeşil beneş çuha	4 Guruş

Nefti kapama	2 Guruş
Mai kapama	1 guruş, 1 rub'
Sade	1 guruş
Döşek	2 guruş
Mertebe çarşeb	3 guruş 8 rub'
Döşek	2 guruş, 3 rub'
Yasdık	2 guruş, 1 rub'
Köhne mak'ad	1 guruş, 1 sülüs
Yorgan	1 guruş
Yorgan	1 guruş
Yorgan	1 guruş
Yorgan	1 guruş
Yorgan	1 guruş
Köhne yan halısı	9 guruş
Yorgan	1 guruş
Boz kilim	1 guruş
Keçe	1 guruş, 1 rub'
Kavuk	1 sülüs
Ma'sere Kazganı	18 guruş
Kedi kürkü	2 guruş
2 aded yasdık	1 guruş, 1 sülüs
Şilte yasdık	0,5 guruş
Yorgan	1 guruş, 1 sülüs
Yorgan	1 guruş, 3 rub'
Melhafe ve köhne minder	1 guruş
Köhne kilim	2 guruş
Köhne keçe	1 rub'
2 aded Katremez	1 guruş
Saplı tas ve şamdan	1 guruş
Tencere	1 guruş, 7 sümün
Güğüm	1 guruş, 7 sümün
Tabe	1 sülüs
Yük Esvabı	3 guruş

Velense	1,5 guruş
Döşek	1 guruş, 2 sülüs
Kebed	1 guruş, 10 sümün
Yasdık	1 guruş
Köhne Kilim	32 akce
Tabak Çanak	1 guruş, 2 sümün
Kela bedan	8 akce
Tencere	1,5 guruş
Kapaksız tencere	1 guruş, 3 rub'
Orta tencere	2 guruş, 2 sümün
Şilte döşek	1 guruş
Çağşer	2 guruş
Köhne yasdık	8 sümün

Sayfa 65/ Belge 157 (Belgenin Devamı)

2 aded Sarık	10 guruş, 10 sümün
Zıbın	0,5 guruş
Şilte Döşek	1 guruş, 2 sümün
Yasdık	1 guruş, 2 sülüs
Çuha yasdık	2 guruş
Köhne orta halı	3 guruş
Boz kilim	1 guruş
Teşt	3,5 guruş
Helvacı kazanı	3 guruş, 1 sülüs
Leğen	1 guruş, 8 sümün
Leğen ma'a ibrik	2,5 guruş
Lengeri	4,5 guruş
Teşt	4 guruş
Kefkir keçe	1,5 guruş
Sini	1,5 guruş
Süzek	8 guruş
12 aded Sahan	8 guruş
Satıl	1 guruş
Tas	1 guruş

Kahve İbriği	1 guruş, 1 rub'
Kahve depisi	10 guruş
Tencere	3,5 guruş
Def'a tencere	3,5 guruş
Fener	1 guruş
Mahire ve tekide	2 guruş
Cırcır	2 guruş
Serpente	8 sümün
Leğen ma'a ibrik	2,5 guruş
Tas fener	1,5 guruş
Kilim	1 guruş
Halı köhne	2,5 guruş
Yasdık	3 guruş
Münkal ve perde	1 guruş
Cem'an 1041 kuruşdur.	

Meblağ-ı mezbûr 1041 kuruşun sülüs mezbûr Ahmed'in validesi Rakbe bint-i Mehmed Ağanın malı olduğuna meclis-i şer'de 'âlâ vech-i şehâde haber vediğinden sonra meblağ-ı mezbûrun sülüsü merkur Ahmed'e ta'vin ve tahsis olunmakla sahh'ül bâkî littaksîm-i beyne'l-verese 694 kuruşdur.

Minhâ'l ihrâcât	
Techiz ve tekfin	10 guruş
Iskât- salât	15 guruş
Keffare	5 guruş
resm-i 'âdi	44 guruş
Kâtibiyye ve Çukadâriyye ve mahzara	10 guruş
Duyûn-u müteferrika	10 guruş
Cem'an 96 guruş	

Sahhü'n nâs	
Hisse-i zevce-i mezbûre Fâtıma	75 guruş
Hisse-i ibn-i Ahmed	150 guruş
Hisse-i ibn-i Mehmed	150 guruş

Hisse-i bint-i Rabi'a	75 guruş
Hisse-i bint-i 'âliye	75 guruş
Hisse-i bint-i Rakbe	75 guruş

Sayfa 65 / Belge 158

Belgenin Özeti

Ayıntab kalesi ahalisinden Kasım oğlu Abdullah'ın, Mustafa oğlu Ömer Çavuş'dan alacağı 50 kuruşu talep etmesi ve Abdullah'ın mu'ârazadan men'i husûsunda ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab kal'ası ahâlisinden El Hacc Abdullah ibn-i kasım nâm kimesne meclis-i şer'i şerîf-i lâzımü't-teşrifede kala-i mezbûre sükkânından işbu râfi' hâz'el kitâb Ömer çevuş ibn-i Mustafa nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan on dört sene mukaddem İstanbul'da merkum Ömer Çavuşa 100 kuruş virüp İstanbul metâi alıp üzerine gelen zamiye beynimizde müşterek olmak üzere def' ve teslim eylemişdim bu ana gelince müteferrika-i mezbûrdan 50 kuruşu ahz ve kabz eyledim bâkî 50 kuruşu dahi merkumdan talep ederim sual olunsun dedikde gibb'es sual merkum Ömer Çavuş cevabında fi'l-hakîkatârih-i kitâbdan 23 sene mukaddem mahmiye-i mezbûrede işbu merkum Abdullah'dan 100 kuruş aldım ba'de Medîne-i mezbûreye geldiğimde merkumun emriyle on kuruşu Süleyman oğluna ve on beş kuruşu Ayar zâde Mehmed Çelebiye ve on beş kuruşu Es Seyyid Hasana ve on dört kuruş mezbûrun kalada olan menzilinin kapısı binasına ve yedi kuruş tereke-i Hasana ve yedi kuruş dahi merkûmun zevcesine ve anasına ve ve on beş kuruş hacetci oğlu Yusuf Çelebiye ve on beş kuruş dahi bir bargir târih-i mezbûrda merkum El Hacc Abdullah'a teslim idüp ol dahi meblağ-ı mezbûr 100 kuruş gur-re-i seneden ve nümasi da'vâsından benim zimmetimi ibrâ-yı 'âmm ile ibrâ ve ıskât eyledi deyû def'le mukâbele idecek gibbe'l-istintâk ve'l- inkâr mezbûr Ömer Çavuşdan def'-i mezkûrine beyyine talep olundukda 'udûl-ü ihrâr ricâl-i müslimînden Mehmed bin Abdülkadir ve Es Seyyid Mehmed ibn-i Es Seyyid Osman nâm kimesne li ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup eserü'l- istişhâd Fî'l-hakîkatârih-i kitâbetten yirmi üç sene mukaddem işbu mezbûr Ömer Çavuş bâlâda ismi mestûr olan âdemlere tahrîr olunduğu üzere

Sayfa 66/ Belge 158 (Belgenin Devamı)

Ol mikdâr kuruş virüp bizim huzûrumuzda müdde-i mezbûr El Hacc Abdullah mahmiye-i İstanbul'da merkum Ömer Çavuşa def' ve teslim eylediği 100 kuruş ve nümâsi da'vasından mezbûr Ömer Çavuşun zimmetini ibrâ-yı 'âmm ve kâti'ün nizâ'la ibrâ ve iskât eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz ve şehâdet dahi ederiz deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eyledikde ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebince müdde-i merkum El Hacc Abdullah bi vech-i mu'ârazadan ba'del men' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî el yevmü's-sâmin 'aşere min camaziye'l-ahir lisene isnâ ve erba'in ve mie ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Bâlizâde Monla Mustafa, Osman bin Molla Mehmed, İbrahim bin Mehmed, Kara Hasan

Sayfa 66/ Belge 159**Belgenin Özeti**

Şehreküstü Mahallesinde sâkin iken gâib olan Yusuf oğlu Ali'nin zevci Raziye'nin oğlu Mehmed için günlük dört akçe nafaka takdiri hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Şehreküstü nâm Mahallede Sâkin iken bundan akdem fevt olan gâib-i münkıta' ile gâib olan Ali bin Yusuf nâm kimesnenin zevce-i menkûhe-i metrûkesi işbu râfi'i hâze'l-kitâb Raziye bint-i Mehmed nâm hatun meclis-i şer'i şerîf hâzır-ı lâzımü't-teşrîfde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i 'an'il merâm idüb işbu Mehmed nâm sağîr zevcim merkum Ali'nin karındaşından hâsıl ve benden mütevellid olup nafaka ve kisve-i bahâya eşedd ihtiyâcı ile muhtaç olup savb-ı şer'i enverde kader-i ma'rûf farz ve takdîr olunub harc va sarfa veledi El Hacc istidâne ve hîn-i zaferde zevcim mezbûr Ali'ye rücû'a izin talep ederim sağîr-i mezbûre beher yevm dört akçe nafaka kisve bahâ farz ve takdîr-i şedd.

Fî 15 min cemaziye'l-ahir sene 1142

Şuhûdü'l-hâl:

Es Seyyid İsmail bin Hüseyin, Molla Yusuf bin Abdullah, El Hacc İbrahim bin Abdullah

Sayfa 66/ Belge 160**Belgenin Özeti**

Tevbe Mahallesinde sâkin iken vefat eden Mahmud oğlu Mustafa'dan tabh-ı taam ve geriye kalan kısmının evlâdiyet üzere vakf edilen bostanın haksız yere Mehmed oğlu Ahmed'e satılması üzerine Mehmed'in icab-ı şerisi talebiyle açılan dâvada Mehmed'in mu'ârazadan men'i husûsunda ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Tevbe nâm Mahallede sâkin iken bundan akdem fevt olan El Hacc Mustafa ibn-i El Hacc Mahmud dedenin verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi El Hacce Hatice ile sulbî kebîr oğulları Molla Mehmed'e ve El Hacc Abdullah'a ve Zafiye ve sulbiye-i kebîre kızı Emîne'ye münhasıra ba'de mezbûr Molla Mehmed fevt olup verâset-i kebîr oğlu Mehmed'e münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân oldukdan sonra mezbûr Mehmed meclis-i şer'i şerîf lâzımü't-teşrifde merkum El Hacc Abdullah mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb Medîne-i mezbûre fenâsında Suyortası Nâm mevki'de vâki' bir taraftan Gazi bostanı ve bir taraftan Maan oğlu köprüsü ve bir taraftan değirmen harkı ve bir taraftan nehr-i Sâcur ile mahdûd 100 müşâre hazervât bostanı ceddîm mezbûr El Hacc Mustafa'nın mülkü olup hayutunda bostân-ı mahdûd-u mezkûru beher sene tabh-ı ta'am etmek için vakf ve fazlasına evlâd evlâdına şart idüp fevt olmuşîdi. Hala mezbûr El Hacc Abdullah mahdûd-u mezkûr bostanı Es Seyyid El Hacc Hasan ibn-i Es Seyyid Ahmed'e 150 kuruşa semen-i medfû'a bey' ve teslim ol dahi işbu Ahmed bin Mehmed'e 160 kuruşa bey' ve teslim ol dahi iştirâ ve kabul ve tesellüm idüb hala mahdûd-u mezkûr bostan-ı merkum Ahmed'in yedinde olmağın sual olunub müceb-i şer'îsi icrâ olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-sual mezbûr El Hacc Abdullah cevabında Fî'l-hakîkabam mezbûr El Hacc Mustafa hayutunda bostan-ı mahdûd-u mezkûru ber vech-i muharrer vakf eyledi lâkin tescil ve teslim-i mütevellî etmeyüp biz vâris olup muhtac ve muzdâr olmakla mahdûd-u mezkûr bostanı cümle verese-i merkum El Hacc Hasan'a bey' eyledik ol dahi işbu mezbûr Ahmed'e semen-i merkuma bey' ve teslim eylemiş ve bey'i mezkûrumuzu dahi kadı tecvîz eyledi bey'imiz sahîhdir deyû bir kıt'a fetvâ-yı şerîfe ibrâz ve feth ve kırât olundukda mazmûn-u münîfînde müseccel olmayan bir kıt'a bostanı vâkıfın verese-i muhtac ve muzdâr olmakla bey' eder oldukda kadı bey'i mezkûru tecvîz eylese bey'i mezbûr sahîh olup kadının

Sayfa 67/ Belge 160 (Belgenin Devamı)

İtlâkı vakf-ı mezbûrun butlânına hükm olmuş olur mu? Cevab bâ savâbında olur deyû buyrulub ıtlâkü'l-kazâ bey'ü'l-vakf bi gayri'l-müsecceli'l-vârisü'l-vâkıf fî bâ' sahh ve kâne hükemâ bitlânü'l-vakfü'l-'adem tescîliye deyû Der Muhtardan nakl-i îrâd olunmağın ber müceb-i fetvâ-yı şerîfe mahdûd-u mezkûr bostanın bey'i sahh olmağın müdde-i mezbûr Mehmed bi vech-i mu'ârazadan buyur'ül men' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Şuhûdü'l-hâl:

Eş şeyh El Hacc Hüseyin ibn-i Abdullah Amodan, Ahmed bin Süleyman Akyoldan, Ebu Bekir bin Mehmed, El Hacc Mustafa Bostancı Amodan, Mehmed bin El Hacc Coco, El Hacc şerîfüddin kâtib-i fetvâ

Sayfa 67/ Belge 161**Belgenin Özeti**

Hızır Çavuş Mahallesinde sâkin iken vefat eden Mustafa kızı Emine'nin terekesi,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Hızır Çavuş nâm mahllede sâkine iken bundan akdem vefat eden Emîne bint-i Mustafa'nın verâseti zevci metrûkü El Hacc İsmail ile li ümm er karındaşı El Hacc İbrahim ve li ümm kız karındaşı İsmihan Zeyni Meryem'e münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffiyeye-i mezbûrenin terekesi ma'rifet'üş şer' ve sülüs sâlise tenfize vasî-i muhtar olduğu lede'ş-şer' zâhir ve nümâyân olan Mehmed ibn-i Ahmed nâm kimesne ma'rifetle verese-i ber vech-i âtî zikr olunur.

Fî el yevmü's-sâmin min cemaziye'l-ahir lisene isnâ ve erba'în ve mie ve elf

Menşur	25 guruş
Altın	14 guruş, 7 sümün
Tavk	7 guruş
Altın Bilezik	14 guruş
Köhne çift	2 guruş
Sim düğme	7 sümün
Müski kapama	3 guruş
... sade	1,5 guruş, 13 akce
Mercan...	3 rub', 4 akce

2 aded Sim yafta	26 akce
Alzer donu	1 guruş, 12 akce
Sür mai kapama	3 guruş, 27 akce
Köhne meyr	6 akce, 3 rub'
Menefşe don	1,5 guruş
Eğce zıbın	1 guruş, 1 rub'
İstanbul Gömleği	1 guruş
Yeşil atlas zıbın	3 guruş, 4 sümün
Alaca zer donu	8 sümün
Al zıbın	1 guruş
Seykel kalpak	3 guruş, 7 akce
Saç kıyanı	15 guruş
Beyaz üstlük	3 guruş, 16 Akce
Peçe	2 guruş, 11 akce
90 aded Çenber	2,5 guruş, 4 sümün
Üstlük	1 guruş, 4 sümün
İşleme don	1 guruş, 7,5 sümün
İnci	1 guruş
Üç el divan	1 rub'
Keten gömlek	10 sümün
Bez sade	6 akce, 5 sümün
Mebrun gömlek	3 akce, 8 sümün
Köhne gömlek	2 sümün
Sırmalı gömlek	1,5 rub', 2 sümün
Menşefe	2guruş, 3akce, 5sümün
Mısır peştemalı	1 guruş, 1 akce
Çarşeb	4 akce, 5 sümün
Seki kopa?	2,5guruş, 1rub' , 2akce
Melez gömlek	1 rub', 2 sülüs
Menefşe zeytuni	2 akce,1 guruş,1 rub'
Alaca zıbın	5 sümün
Köhne şemak ma'a havlı	1 akce, 1 rub'
Sim... Kuşak	1 akce, 3,5 guruş

Boğça	3 akce, 0,5 guruş
Savye Kuşak	2,5 rub', 2 sümün
Sim bıçak	35 akce, 2 guruş
Me'sere kazanı	12 guruş
1 Yorgan, 1 döşek, 1 yasdık	3,5 guruş
Yük esvabı ma'a sanduka	12 guruş
Anbar 1 adet	
Izma naleyn	1 guruş
8 aded Eski altun	26 gruş, 1 sülüs
7 aded Zincirli altun	19 guruş, 1 rub'
3 aded İstanbul altını	9 guruş
1 aded Şerifi altını	2 guruş
Mihr-i müecceli der zimmet-i zevc-i mezbûr	40 guruş

Cem'an 254 kuruş

Minhâ'l ihrâcât	
Resm-i kısmet	7 guruş
Dell'âliye, dükkân kirası, mahzariye	3,5 guruş
Kâtibiyyey, Çukadâriyye ve sair mesarif	6,5 guruş
Cem'an 17 kuruş	

Sahhü'n-nâs lit'taksîm-i beyne'l-verese	
Müteveffâ-yı mezbûrenin bâ vasiyet-i sâbite sülüs malını ta'yîn eylediği mahalline harc ve masraf olundu.	
Mahalle-i mezbûre 'avâzına	15 guruş
Meûnet-i halva	15 guruş
Iskât-ı salât	5 guruş
Kefaret-i yemîn	3 guruş
Gassala	1 guruş
Kurban	3 guruş
Mesarf-i müteferrika	14, 5 guruş
Mahalle-i mezbûrenin bostan Sokağı döşemesine	22,5 guruş
Cem'an	79 guruş

Sayfa 68/ Belge 161 (Belgenin Devamı)

Sahhü'n-nâs lit'taksîm beyne'l-verese 158 kuruş	
Hisse-i zevci'l-mezbûr El Hacc İsmail	79 kuruş
Hisse-i El Hacc İbrahim el mezbûr	39,5 guruş
Hisse-i Ümmühan? el mezbûre	39,5 guruş

Sayfa 68/ Belge 162**Belgenin Özeti**

Aliyyünnecar Mahallesinden Hakim oğlu Ahmed'in 250 kuruş mukabili evini Hanefi oğlu Osman'a satması hakkında hucet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Aliyyün Neccâr nâm Mahalle sükkânından Ahmed bin Hâkim nâm kimesne meclis-i şer'i şerîf lâzîmü't-teşrîfde Medîne-i mezbûrede İbni Şükür nâm Mahallesi ahâlisinden işbu rafî'ül kitâb-ı Osman İbni El Hacc Hânefi nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bey'i âtî'üz zikrin sudûruna değin yedimde mülküm olup İbni Kôr Mahallesinde vâki' bir taraftan Kamalak zâde Ömer Ağa bir taraftan Kozanlı zâde Es Seyyid Ahmed mülkleri ve iki taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdûd bir tahtâni beyt ve iki hazine ve bir matbah ve bir mağara ve fevkinde yine bir matbah ve havlu-yı mu'ayyeneyi müştemil menzil bil cümle et tevâbi' vallû ehak ve kâfet'ül hukûk ve'l- murâfik tarafeynden îcab ve kabulü hâvî şürût-u müfsideden ârî bey'ü bât sahîh-i câri ile işbu merkum Osman'a 250 kuruşa bey' ve teslim ve temlik ol dahi iştirâ ve kabul ve temellük ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr 250 kuruşu merkum Osman'ın yedinden tamamen ahz ve kabz eyledim fî mâ ba'de menzil-i mahdûd-u mezkûr merkum Osman'ın mülk-ü müşterâsıdır hasbî mâ yeşâ ve yehtar mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîk-i şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l yevmü'l-Hâmis 'aşer min cemaziye'l-ahir lisene isnâ ve erba'în ve mie ve elf Şuhûdü'l-hâl:

Usta Mehmed bin İsmail Neccâr, Molla Ömer Mumcu, Hacı Mehmed kirişçi, Abdullah bin Mustafa, Hasan bin El Hacc Mehmed, Mehmed bin Mehmed, Diğer Mehmed bin Mehmed, Es, Seyyid Hasan Çavuş, Abdurrahman eskici, Monla Mehmed bin Ömer Ağa Kamalakzâde, Bakkal Kara Osman, Es Seyyid Ahmed Çelebi Tokatlızâde

Sayfa 68/ Belge 163**Belgenin Özeti**

Eblehan Mahallesinden Yusuf kızı Aişe'nin, İsmail ve Mustafa Beşe hakkında evlerine baskın edip kılıçla kendilerine saldırmayı, eşinin elini yaralaması hakkında açtığı dâvada icab-ı şerisini talep etmesi ve mahkemenin İsmail ve Mustafa Beşe ile mezbûre Aişe'nin tenbîhine dair ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Eblehhâne nâm Mahalle sükkânından işbu râfi'atü'l-kitâb Aişe bint-i Yusuf nâm hatun zâtî ba'de't-ta'rifü's-şer'i şerîf lâzımü't-teşrifde Medîne-i mezbûrede Akyol nâm Mahallesi ahâlisinden Yılan oğlu Kırkane oğlu İsmail bin Mustafa ve Hayik baba nâm Mahalleden tahtalı oğlu Mustafa Beşe bin Osman nâm kimesne mahzarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan on sene mukaddem mezbûr Mustafa Beşe işbu Aişe bint-i Hasan nâm avrat ile bana bir elma götürüb ol dahi vasıtalık ile yanıma geldiğinden ma'dâ târih-i kitâb gecesini işbu mezbûran İsmail ve Mustafa Beşe ile gâib-i ani'l-meclis Ahmed Beşe ile Cevf-i leyde menziline alet-i harbiyle duhul ve bana su-i kaside murad eylediklerinde ben dahi hayr ve ilkah olup feryad eylediğimde işbu mezbûr Mustafa Beşe kılıç ile üzerime hücum ve işbu savl eylemek derûnuna amden darb ve cerh idüb ve zevcim işbu Es Seyyid El Hacc Abdullah El Hacc Mehmed'in dahi yedini mecruh etmeleriyle sual olunub müceb-i şer'îsi icrâ olunmak matlûbumdur dedilde gibbe's-sual mezbûre Aişe bint-i Hasan ber vech-i muharrer vasıtalık ile elma getirdiğini ikrâr lâkin mezbûran İsmail ve Mustafa Beşe husûs-u mezkûr bil külliye inkâr idicek mezbûre Aişe'den müdde'âsına mutabık beyyine talep olundukda 'udûl-ü ihrâr ricâl-i müslimînden Es Seyyid Mustafa bin Es Seyyid Mehmed ve Mehmed bin Satılmış nâm kimesne li'ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup eserü'l-istişhâd Fî'l-hakikatârih-i kitâb gecesini işbu mezbûran İsmail ve Mustafa Beşe ile gâib-i ani'l-meclis Bıçakçı Ahmed Beşe müddeiye mezbûre Aişe'nin menziline cevfi leyde kaside ve alet-i harbiyle duhul ve mezbûre Aişe'nin üzerine merkum Mustafa Beşe için ve mezbûrenin yedinin içinden kılıç ile amden darb ve cerh eylediğinden ma'dâ mezbûrenin zevci işbu mezbûr Es Seyyid El Hacc Abdullah'ın dahi yedini mecruh eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz ve şehâdet dahi ederiz deyû her biri edâ-yı

Sayfa 69/ Belge 163 (Belgenin Devamı)

Şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de ri'âyet-i şer'iyeye şeraiti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebince mezbûran İsmail ve Mustafa Beşe ile mezbûre Aişe bint-i Hasan'ın takrîrine ba'de't-tenbîh mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî evahir-i cemaziye'l-ahir lisene isnâ ve erba'în ve mie ve elf sene 1142

Şuhûdü'l-hâl:

Hüseyin bin Süleyman, Hasan Beşe bin Receb, Hacı Ahmed bin El Hacc Osman, Eş şeyh Mustafa bin Halil

Sayfa 69/ Belge 164**Belgenin Özeti**

Süleyman oğlu Monla Hasan'ın, zorla kendisinden kılıç bahası olarak elli kuruş alan Mehmed oğlu Halil'den parayı talep etmesi ve paranın teslim edilmesi hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da kurb-u zincirli nâm Mahallesi ahâlisinden işbu râfi' hâz'el kitâb Monla Hasan bin Süleyman nâm kimesne mahfil-i kazada Rişvan taifesinden Cilkanlı oymağından Halil bin Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan bir sene mukaddem Hısnı Mansur kazasına tabi Tocak deresi nâm Mahallede mezbûr benimle müşâcere idüp kendi kılıncıyla bana darb idüb kılıcı keser olmakla mezbûr benden cebren kılıc bahası deyû elli kuruş almakla talep ederim sual olunsun dedikde gibbe's-sual mezbûr Halil cevabında târih-i mezbûrda Mahalle-i merkumede müsâcere esnasında mezbûre kılıcım ile darb eylediğimde kılıcım keser olup kılıc bahası ve mezbûr Monla Hasan'dan elli kuruş ahz eylediğini ikrâr eylemekle ikrârı mücebince meblağ-ı mezbûr elli kuruşu Monla Hasan'a edâ ve teslime mezbûr Halil'e tenbîh-i birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî 's sani min cemaziye'l-ahir lisene isnâ ve erbaîn ve mie ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Hacı Ömer Ağa serdar, Mehmed bin Halil, Ali ve Mehmed bin Veli

Sayfa 69/ Belge 165**Belgenin Özeti**

Şehreküstü Mahallesinde sâkin iken vefat eden Abdullah kızı Elife'nin evinin otuzüç kuruşu Molla Mustafa'ya satılması hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Kurb-ı Şhreküstü nâm Mahallede Sâkine iken bundan akdem fevt olan Elife bint-i Abdullah'ın verâseti zevc-i metrukü Ali bin Monla Hasan'dan gayr-i... de vârisi maruf olmayup terekesinin nısfı beytü'l-mâla raci' olup ve müteveffâ-yı mezkûrenin sülüs malını vücûh-ı berre harc ve sarfa ber müceb-i vasiyet vasi-i muhtarı olan Molla Musa bin İsa nâm kimesne ile beytü'l-mal emîni tarafından Ömer bin Mehmed ve zevc-i mezbûr 'alâ meclis-i şer' hâzır-ı lâzımüttevkirde işbu râfi'ül kitâb Molla Mustafa bin Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm takrîr-i kelâm idüb Mahalle-i mezbûre vâki' bir taraftan Mehmed ve bir taraftan El Hacc İbrahim ve bir taraftan El Hacc İlyas mülkleri ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdûd bir fevkâni ve bir tahtâni beyt ve ve mezkûr beytiyeyi müştemil menzili tarafından îcâb ve kabûlü hâvî şurût-u müfsideden âri bey'ü bât sahîh-i câri ile mezbûr Molla Mustafa'ya otuz üç kuruşa bey' ve teslim idüp ol dahi iştirâ ve kabul ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr otuz üç kuruşu merkum Molla Mustafa'nın yedinden tamamen ahz ve kabz eyledik ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-u mezkûr mezbûr Molla Mustafa'nın mülk-ü müşterâsıdır hasbimâ yeşâ' ve yehtar mutasarrıf olsun dediklerinde gıbbe't-tasdik-i şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî el Hâmis ve'l-ışrin cemaziye'l-ahir lisene isnâ ve erbaîn ve mie ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El Hacc Ahmed Erikli zâde, Hacı Mehmed Pazarbaşı, Es Seyyid Ahmed bin Es Seyyid Mehmed, Es Seyyid Sâlih Çelebi

Sayfa 70/ Belge 166

Belgenin Özeti

Kurb-ı zincirli Mahallesinden Ali oğlu Ahmed, Ahmed Beşe oğlu Ali hakkında evini geceleyin basması ve kızına hançer dayaması hakkında şikâyeti ve isbatdan 'âciz olması nedeniyle mu'ârazadan men edilmesi hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Kurb-u Zincirli nâm Mahalle ahâlisinden El Hacc Ahmed bin Ali nâm kimesne mahfil-i kazada Şhreküstü Mahallesi sükkânından Ali bin Ahmed Beşe nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Ali bundan akdem câr-ı mülâhıkım olub târih-i kitâbdan bir sene mukaddem ba'del 'aşâ mezbûr Ali nerdiban ile menzilime nüzûl ve kızım Fâtıma nâm bıkır-i bâliğanın

üzerine çöküp hançer dayayub seni benim elimden kim alur deyû şetdem eyledikde huzûr-u şer'a gelip müdde'âyı isbât ve su-i hâli Mahalle ahâlisi ihbarı ile zâhir olmuşidi lâkin hala târih-i kitâbdan üç gün mukaddem mezbûr Ali Sâkin olduğum Mahalle türbesi kapısından gelip bana şetüm-ü galiza ve kızını filan kimesneye verecek imişsin sonra sen bilirsin deyû def'a tüfenk atmakla sual olunub müceb-i şer'îsi icrâ olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-sual ve akibü'l-inkar müdde-i mezbûrdan müdde'asına mutâbık beyyine taleb olundukda ba'de'l imhl-i şer'i isbât-ı beyyineden 'âciz olub keyfîyet-i hâl ahâli-i Mahalle-i mezbûreden istihbâr olundukda İmam Molla İbrahim bin Abdurrahman Efendi ve Ali bin İmam Hüseyin ve Mustafa bin Ali ve Mustafa bin Süleyman ve Osman ibn-i Mehmed ve El Hacc Ramazan bin Mehmed ve Mustafa bin Ömer ve İbrahim bin El Hacc Hüseyin nâm kimesneler li ecl'il ihbar meclis-i şer'a hâzırân olup eserü'l-istişhâd Fî'l-hakîkamezbûr Ali kendi halinde bir ehl-i 'ırz kimesnedir bu âna dek sû-i hâline muttali' olmadık deyû her biri mezbûr Ali'nin hüsn-ü haliyle haber vermeleriyle mezbûr El Hacc Ahmed bi vech-i mu'ârazadan men'i birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî es samin ve'l- ısrine min muharremü'l- haram lisene isnâ ve erba'în ve mie ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Es Seyyid Mustafa Çelebi Nakîb-i halen, El Hacc Ömer Ağa serdar, Celeb Mustafa Ağa, El Hacc Ahmed Ağa bin El Hacc Ali

Sayfa 70/ Belge 167

Belgenin Özeti

Kozanlı Mahallesinde sâkin iken vefat eden Keşiş Narsis veled-i Manük'ün terekesi,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Kozanlı Mahallesinde Sâkin iken bundan akdem helak olan Keşiş Narsis veled-i Manük'ün verâseti sulbî kebîr oğulları Manük keşiş ve Semavin ve Abraham'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân oldukdan sonra hâlik-i mesfûrun terekesi ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve taksîm ve beyne'l- verese olan defterîdir ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Fî 28 min cemâziye'l-ahire lisene isnâ ve erba'în ve mie ve elf

Menzil-i der Mahalle-i mezbûr	150 guruş
Karye-i Orul turabında vâki'	
2 aded asar bostanı derûnunda ceviz şeceri	30 guruş
1 kıt'ayine karye-i mezbûrede vâki' muskiye tarla	90 guruş
1 kıt'a 126 tiğek şehir-i kavasda bağ	30 guruş
Battalüyük'un turabında vâki' 150 tiğek ,1 kıt'a bağ	8 guruş
Battalüyük'de tarla kıt'a	25 guruş
Tarla-yı mezkûrda mezru hinta	4,5guruş, beş sümün
Arbeğine turabında 1 kıt'a, 400 tiğek bağ	20 guruş
Karye-i karnehsar fevkâni turabında	
Vâki' tarla 1 kıt'a ve derûnunda 7 ceviz Ağacının nısfı	17 guruş
Der zimmet-i Molla Hüseyin	6 guruş
Der zimmet-i zımî Celal ve İbrahim	50 guruş
Der zimmet-i Emine kızı	11 sümün
Der zimmet-i bekçi nazlı oğlu	1 rub'
Mecmuası	2,5 guruş
2 aded Ayaklı sahan	1 guruş
2 aded Sağîr ayaklı sahan	0,5 guruş
1 Sini	1,5 guruş
Cam ve bakır tas	1 guruş
2 aded Sahan	1 guruş
1 aded Fener	0,5 guruş
Tepsi cam	1 rub'
4 aded Sağîr tas	1 guruş
Şalvar	0,5 guruş
Köhne bez gördeği	0,5 guruş
Kavuk sarık	3 rub'

Sayfa 71/ Belge 167 (Belgenin Devamı)

Makrama	2 guruş,0,5 rub'
Kapama	2 guruş
Zıbın	1 rub'
2 aded Gömlek	0,5 guruş
1 aded Teşt	6 guruş

1 aded Don kazanı	4 guruş
1 aded Tencere	2 guruş
Kepçe	1 rub'
1 aded Kilim	2 guruş
Bir mikdâr eski mangır	1 guruş
Sağır lengeri	1 rub'
1 aded Orta halı	4 guruş
3 aded Yasdik	1,5 guruş
Şilte döşek	1 guruş
Yorgan	1,5 guruş
3 aded Minder	0,5 guruş
Tekde kazanı	10 guruş
Sarık	0,5 guruş
Kilid	1 rub'
Satıl kebîr ve sağır	1,5 guruş
Sağır terazi	1 rub'
Sağır don kazanı	2,5 guruş
Kilim	2 guruş
Zeyli	2 guruş
Demir mankal	0,5 guruş
Nakid	100 guruş
Der zimmet-i zımî Sünbül	5 guruş
Der zimmet-i Allah verdi	5 guruş
Der zimmet-i zımî serkez	10 guruş
Der zimmet-i Narsis	30 guruş
Der zimmet-i Koca oğlan oğlu zımî Serkez	100 guruş
Der zimmet-i Helvacı Dursun	100 guruş
Der zimmet-i Evrelli Ohan	10 guruş
Ceman 848 kuruş	

Minhâ'l ihrâcât

Verese-i mesfûrdan ikrârlarıyla hâlik-i mersûmun umûr-u definesi için	50 guruş
Resm-i kısmet	21 guruş, 1 rub'

Kâtibiyyeye	3 guruş
Çukadâriyye	3 guruş
Mahzara	3 rub'
Ceman 78 kuruş	

Sahhü'n-nâs li't-taksîm beyne'l-verese 770 kuruş	
Hisse-i ibn'ül mersûm Manük keşiş	223 guruş, 1 sülüs
Hisse-i ibn'ül mersûm Semavin	223 guruş, 1 sülüs
Hisse-i ibn'ül mersûm Abraham	223 guruş, 1 sülüs

Sayfa 71 / Belge 168

Belgenin Özeti

Ebu Bekir oğlu Mahmud'un zevcesi Haleb'de iplik satmak için gittiğinde Mehmed oğlu Mehmed hakkında eşi Emine'ye hakaret etmesi ve zorla üç günden beri evinde tuttuğu hakkında şikâyeti ve Mehmed'in bunu doğrulaması üzerine mahkemenin Emine'nin teslimine ve Mehmed'in tazirine dair ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Fî'l-asl mahmiye-i Halebü'ş-şehbâya tabi Havar nâm karye sükkânından olup hala Medîne-i Ayıntab'da misafiren Sâkin işbu râfi' hâze'l-kitâb Mahmud bin Ebu Bekir nâm kimesne meclis-i şer'i şerîf lâzımü't-teşrîfde yine karye-i mezbûran sükkânından olup Medîne-i mezbûrede misafiren Sâkin olan Mehmed bin Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb işbu mezbur Mehmed Sâkin olduğum karye-i mezbûrede benim indimde müsanihte ecrim olub târih-i kitâbdan on üç gün gün mukaddem işbu zevcem Emîne bint-i Ömer nâm hatun Haleb'e iplik satmAğa gitdikde merkum Mehmed dahi bir husûs için Haleb'e gidüp mahmiye-i mezbûrede zevcem mezbûreyi bulub izlâl eyleyüb mahmiye-i mezbûreden Medîne-i mezbûreye götürüp üç günden berü mezbûre Emîne ile işbu merkum Mehmed bir menzilde Sâkin olmakla sual olunub müceb-i şer'îsi icrâ olunmak matlûbumdur dedikde gibbe's-sual mezbûr Mehmed cevabında Fî'l-hakîkamezbûre Emîne müdde-i merkum Mahmud'un zevcesi olduğunu ve ber vech-i muharrer merkum Mahmud'un indinde müsânihte eciri iken mahmiye-i mezbûreye varup mezbûre Emîne'yi izlâl ve hala Medîne-i Ayıntab'a götürüb on üç günden berü menzilde ma'an Sâkin olduğunu ikrâr ve i'tirâf etmeğin 'alâ müceb-i ikrâra

mezbûreyi Emîne'yi zevci mezbûr Mahmud'a teslim ve merkum Mehmed'in ta'zîrine ba'de't-tenbîh mâ hüv'el vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fî el yevmü's-sâbi' ve'l-ışrine min cemâziye'l-ahir lisene isnâ ve erba'în ve mie ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Mehmed bin Cuma, Sıdık ibn-i El Hacc sıdık, Cebir ibn-i esad, Hüseyin bin Ahmed, Ahmed bin Riad

Sayfa 72/ Belge 169

Belgenin Özeti

Ehl-i Cefâ Mahallesinde Sâkin iken vefat eden Mehmed oğlu Mustafa'nın kızları için valideleri Emine'nin talebi üzerine günlük dört akçe nafaka ve kisve-i baha takdiri hakkında ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Ehl-i Cefâ Mahallesinde Sâkine iken bundan akdem fevt olan Mustafa bin Mehmed'in sulbiye-i sağîre kızları Emîne ve Aişe'nin valideleri işbu rafia't-ül kitâb Emine bint-i El Hacc Mehmed nâm hatun talebiyle yedlerine yevmi dört akçe nafaka ve kisve-i bahâ farz ve takdir-i şedd

Fî 27 cemâziye'l-ahir sene 1142

Şuhûdül hal:

El Hacc Ahmed bin Osman, Molla Abdurrahman bin es Seyyid Yusuf, Molla Mustafa bin Mehmed, Es Seyyid El Hacc Ali

Sayfa 72/ Belge 170

Belgenin Özeti

Kurb-ı Şehreküstü Mahallesinde sâkin iken vefat eden Abdullah kızı Elife'nin terekesi,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Kurb-ı Şehreküstü nâm Mahallede Sâkine iken bundan akdem vefat eden elife bint-i Abdullahın verâseti zevc-i metrukü Ali bin Hasan'dan gayrı zâhir vâris-i mu'arrifi olmayup müteveffayı mezbûrun terekesinin nısfı mezbûr 'Aliye ve nısf-ı aheri beytü'l-mala aid ve racih olmağın ve mezbûr Ali ve beytü'l-mal emîni talebiyle müteveffâ-yı mezbûrun terekesi maifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve taksîm-i defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Fî 23 min cemâziye'l-ahir lisene isnâ ve erba'în ve mie ve elf

Menzil-i der Mahalle-i mezbûr	33 guruş
Resm-i kuşak	3 guruş
Tahta kürsü	26 guruş
Çıkırık	26 akce
El leğeni	2 guruş, 1 rub'
Don kazanı	2 guruş, 1 sülüs
Sağır tencere	1 guruş
Ibrık aded 1	10 guruş, 10 sümün
Tabe	4 sümün
Sahan aded 1	5 sümün
Çizme	46 akce
Alaca zıbın	1 akce, 7 sümün
Kapama	32 akce, 1,5 guruş
Mezr	8 sümün
Menşefe	7 guruş, 8 sümün
Çarşeb maa gömlek	1 guruş
Beyaz zıbın havlu	5 akce, 1 rub'
İşleme boğça	0,5 guruş
Sağır sanduka	9 akce
İteki bir mikdâr un	12 akce
Sanduka	1 akce, 8 guruş
Yorgan	1,5 guruş, 5 sümün
Döşek	6 akce, 1 guruş, 1 sülüs
Yorgan	1 guruş, 1,5 rub'
Yorgan	1 guruş, 1 rub'
Yasdık aded 4	1 guruş, 5 sümün
Ot yasdık aded 3	1 guruş, 5 sümün
Yasdık	7 akce, 1 sülüs
Boz kilim	1,5 guruş
Köhne kilim	4 sümün
Çuval	2 akce, 1 rub'
Şilte döşek ve keçe	21 akce

Cercim	8 akce, 5 guruş
Çanak	12 akce
Alaca şam	17 akce ,1 guruş
Topluyan	1 sülüs
Odun	5 sümün
Mihr-i müeccel der zimmet-i Zevc-i mezbûr Ali	10 guruş
Ceman 74 guruş	

Minhâ'l- ihrâcat

Techiz ve tekfin	6 guruş
Iskat-ı salât ba vasiyet-i müsbite	12 guruş
Kefaret-i yemîn	4 guruş
Kabir	1 guruş
Resm-i kısmet, kâtibe ve çuhadara ve sair mesarifat	6 guruş
Ceman 29 kuruş	

Sahhü'n-nâs li't-taksîm 45 kuruş

Hisse-i zevci'l-mezbûr Ali	22,5 guruş
Mecmû ihrâcü'l-mesarif sahhü'l-bâkî	15 guruş
Der yed-i emîn-i mezbûr	

Sayfa 72 / Belge 171

Belgenin Özeti

Kayacık Mahallesinde bulunan Kayacık mescid-i şerîfin mütevellisi olan Sinanzâde Abdullah Çelebi tahtânî köyü köprübaşı mahallinde bulunan, Kayacık mescidi evkâfından meyve bostanını Hüseyin'in on yedi senedir mülkiyet üzere zabt etmesi nedeniyle meyve bostanının ve zabt ettiği yıllar için alması gereken miktarı talep etmesi ve mahkemenin meblağı ve meyve bostanını mütevelliyeye teslimine dair ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Kayacık Mahallesinde vâki Kayacık mescid-i şerîfinin berât-ı şerîf-i alişan ile bi'l-Fî'il mütevellisi olan bâis-i haze'l- kitâb Sinanzâde Abdullah Çelebi ibnü'l-merhum Hamid Çelebi meclis-i şer'i hâzır-ı lâzımüttevkirde zikr-i âtî hisse-i bostana vâzi'ül- yed olan Haddad Hüseyin bin Hasan nâm kimesne

mahzarında bi't-tevliye üzerine da'vâ ve takrir-i kelim idüp Medîne-i mezbûreye tabi kızılhisar Tahtâni nâm karye turabında ve Köprübaşı nâm Mahallede vâki bir taraftan Hacı Muhsin zâde ve bir taraftan nakîb El Hacc Mustafa Çelebi mülkleri ve bir taraftan ğarık-ı mâ ve bir taraftan tarîk ile mahdûd ve bir kıt'a meyve bostanının arsası mütevellisi olduğum mescid-i mezbûrun evkâfından olup târihi kitâbdan 25 sene mukaddem gâibi anhi'l-meclis Davud Beşe nâm kimesne yalnız eşcârın rub'ı kendisinin olmak üzere derûnuna Eşcâr-ı ars için arsa-i merkumeyi vermişdim mezbûr Derviş dahi Eşcâr-ı ars etmişidim hala mezbûr Hüseyin'e bostan-ı mezbûrun

Sayfa 73/ Belge 171 (Belgenin Devamı)

Arsa ve Eşcârın sekiz sehinden on yedi senedir mülkiyet üzere zabt etmekle sual olunub bıstan-ı mahdûdu mezkûrdan mezbûrun zabt eylediği bir sehmin arsasını ve beher sene üçer rub'ı ecr-i mislinden müddet-i zabtından müçtemi' olan meblağı bana teslim tenbîh olunmak matlûbumdur dedikde gibbe's-sual mezbûr Hüseyin cevabında fi'l-hakîka bostanı mahdûdu mezkûrun rub'ı şayi'inin arsa ve Eşcâr karye-i mezbûre ahâlisinden gâibi anhi-l meclis Derviş nâm kimesnenin mülkü olmakla târih-i kitâbdan on yedi sene mukaddem bana rub'ı mezkûrun nısfını semeni ma'lûme bey' ve teslim ben dahi iştirâ ve kabul etmemle müddet-i merkumeden berü mülkiyet üzere zabt ederim arsası mescid-i mezbûrun vakfı olduğu ma'lûmum değildir dedikde müteveli-i mezbûr Abdullah Çelebiden müdde'âsına mutabık beyyine taleb olundukda 'udûl-ü ihrar-ı müslimînden El Hacc Halil bin El Hacc İsmail ve Mehmed bin Mustafa nâm kimesne li ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup eserü'l-istişhad fi'l-hakika karye-i mezbûrede mahalli merkumda vâki mahdûdu mezkûr bostanın arsası bi temâme mescid-i mezkûrun vakfıdır ve mezbûr Hüseyin'in zabt eylediği sekiz sehinden bir sehmi arsanın beher sene üçer misli üçer rub'udur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eyledikde ba'de riayet-i şeraiti'l-kabul şehâdetleri makbûle olmağın mücebince mezbûr Hüseyin'in zabt eylediği bir sehim arsa-i merkume-i ve müddet-i zabtında ol mikdâr üç mislinden müçtemi' olan meblağı müteveli-i merkume edâ ve teslim mezbûr Hüseyin'e tenbîh-i birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî el yevmü's-sâmin fî şehr-i cemaziye'l-ûla lisene isnâ ve erba'în ve mie velf Şuhûdül hal:

Molla Abdurrahman, Molla Abdullah Sırac

Sayfa 73/ Belge 172**Belgenin Özeti**

Şehreküstü Mahallesinden Mehmed kızı Saliha'nın tarla ve yediyüz tiğek bağını 260 kuruş mukabili Halime'ye satması hakkında hucet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Şehreküstü nâm Mahalle sükkânından Sâliha bint-i Mehmed nâm hatun zikri âfî ikrâra vekîl olduğu zat-ı mezbûreyi marifet-i şer'iyeye ile Arifan Molla Ahmed bin Süleyman ve El Hacc Ali ibn-i Bektaş şehâdetleriyle sabit olan Hüseyin bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'i şerîf-i lâzımü't-teşrifde müvekkilem mezbûrenin sadriye kebîre kızı işbu rafi'etü'l-kitâb El Hacc Halime bint-i Ahmed nâm hatun mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp müvekkile-i mezbûre Sâliha'nın yedinde mülkü olup Medîne-i Ayıntab'a tabi Humanız karyesinde vâki bir taraftan El Hacc Muhsin zâde Osman Çelebi ve bir taraftan helvacı Davud oğlu El Hacc Ali ve bir taraftan El Hacc Osman oğlu Mehmed mülkleri ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdûd sakyet tarlanın nısfı Attar Ali oğlu El Hacc Hüseyin'in mülkü olup ve nısf-ı ahârı ali tarîkû'l-meşâ ve'l-müştera müvekkilem mezbûrenin mülkü olup tarlayı mahdûdu mezkûrun nısfı şayi'i ile Medîne-i mezbûre tabi... Karyede vâki bir taraftan kethüda zâde Mehmed Ağa ve bir taraftan yine mezbûr Attar Ali oğlu El Hacc Hüseyin ve bir taraftan karye-i mezbûr ahâlisinin mülkleri ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdûd yedi yüz teğek bağ müvekkilemîn müstakilen mülkü olmakla tarla-yımadudu mezkûrun nısf-ı şayi'i ile mağî mahdûdu mezkûrun cümlesi müvekkilem mezbûre Sâliha sadriye kızı işbu mezbûre El Hacc Halime'ye bi cümleti't-tevâbi' vâli ehak ve kâfetü'l-hukûk ve'l-murâfık tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî ve şurûtu müfsideden arî 260 kuruşa beyü bat sahîhi şeri ile bey' ve teslim ve temlik ol dahi iştirâ ve kabul ve temellük ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağı mezbûr 260 kuruşu müvekkilem mezbûre Sâliha kızı merkume El Hacc halimenin yedinden tamamen ahz ve kabz eyledi fî ma ba'de salifüzzikr tarlayı mahdûdu mezkûrun nısfı şayii ile bağ-ı mahdûd-u mezkûr mezbûre El Hacc Halime'nin mülk-i müşterâsıdır hasbi mâ yeşâ ve yehtar mutasarrıf olsun dedikten sonra vekili merkum Hüseyin merkume El Hacc Halime mahzarında ikrâr ve takrir-i kelâm idüp Mahalle-i mezbûrede vâki bir taraftan Molla Ali ve bir taraftan Molla Halil ve bir taraftan El Hacc Ali menzilleri ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdûd menzil ve derûnunda yirmi beş kıymetli bir ma'sere

Sayfa 74/ Belge 172 (Belgenin Devamı)

Kazanı ve yirmi sahan derûnunda olan tecemmülât-ı hâne ve evâni-i nümâsiye ve gayr-ı nümâsiyeye esas beyt cümle-i mezbûre El Hacc Halime'nin kendi mülküdür müvekkilem mezbûre Sâliha'nın kat'â avdeti ve medhali yokdur müvekkilemîn malı ancak üzerine lâbes olduğu esvabdan sâir eşyada alaka ve medhali yokdur dedikde gıbbe't-tasdîk-i şer'î mâ ba'del vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî şehri-i cemâziye'l-ahir lisene isnâ ve erba'în ve mie ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El Hacc Halil ibn-i Mehmed garib kamher? Köyünden, Molla Osman bin Süleyman Battalüyükden, Es Seyyid Mehmed El Hacc İsmail, İbrahim bin Mehmed, Molla Halil bin, Molla Halil Şehreküstü, Molla Ali bin Abdullah, Mustafa bin İbrahim Şehreküstü, El Hacc Mehmed ibn-i Es Seyyid Mehmed

Sayfa 74/ Belge 173**Belgenin Özeti**

Kanalıcı Mahallesinden olup İstanbul'da misafiren vefat eden Mansur oğlu Ebu Bekir'den oğlu Mehmed'e intikal eden malların hıfzı için annesi Halime hatun'un vasi tayin edilmesi ve Halime hatun'un talebi ile Mehmed için günlük sekizer akçe nafaka ve kisve-i baha takdir edilmesi hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Fî'l-asl Medîne-i Ayıntab'da Kanalıcı Mahallesi sükkânından olup mahrûsa-i İstanbul'da müsafiren fevt olan Es Seyyid El Hacc Ebu Bekir ibn-i Es Seyyid Mansur'un sulbî sağır oğlu Es Seyyid Mehmed'e babası müteveffâ-yı mezbûrdan intikal eden mâl-ı mevrûsunu hıfza ve umûruna tesviyeye kıbel-i şerden bir vasî-i nasbî lâzım ve mühim olmakla sağır-i mezbûrun validesi Halime hatun bint-i El Hacc Mehmed Efendi nâm hatun sağır-i mezbûra vâsi nasb ve ta'yin-i şedd mezbûre Halime hatun talebiyle sağır-i mezbûre beher yevm sekizer akçe nafaka ve kisve-i bahâ farz ve takdîr-i şedd.

Fî min recebü'l-ferd lisene isnâ ve erba'în ve mie ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Es Seyyid Abdurrahman Câmi-i Bostancı, Monla Ömer, Abdullah bin Ramazan

Sayfa 74 / Belge 174**Belgenin Özeti**

Tevbe Mahallesinde sâkin iken vefat eden Abdi kızı Meryem'in terekesi,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Tevbe Mahallesinde Sâkine iken bundan akdem vefat eden Meryem bint-i Abdi'nin verâseti li ebeveyn er karındaşları Muslu ve Ahmed'e ve Ebu Bekir'e ve kız karındaşları Elif'e Aişe'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffâ-i mezbûrun terekesi marifetü'ş-şerle tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese taksîm-i defterîdir ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Fî 17 min cemâziye'l-ahir lisene isnâ ve erba'în ve mie ve elf

Boz kilim	1 guruş, 1 sümün
Tencere	1 guruş, 3 sümün
Sade	6 sümün
Bulgur	1 guruş
Çarşeb	2 akce, 2 sümün
Topaç ma'a alebe	19 akce
Şilte	1 rub'
Mûrisin... göz	3 akce
Yasdık	15 akce
Kürsi ma'a harar	5 akce, 1 rub'
Der zimmet-i müteveffâ-yı mezbûrun	
Der zimmet-i müteveffâ-yı mezbûrun Kız karındaşı mezbûre Aişe 6 Der zimmet-i Hacı Osman oğlu	
Mustafa	18 guruş
Raht kuşak	3 guruş
Menşefe	0,5 guruş
Bez donluk	8 sümün
Cem'an 18,5 kuruş	

Minhâ'l ihrâcât

Techiz ve tekfin	4,5 guruş
Iskât-ı salât ba vasiyet-i müsbite	10 guruş
Resm-i kısmet	0,5 guruş

Kâtibiyye ve Çukadâriyye	1 guruş, 1 sümün
İhzariye	1 rub'
Deyn-i müsbit Mehmed bin Musa	2 rub' , 3 sülüs
Ceman 18,5 kuruş	

Sahhü'nnas lit'taksîm beyne'l-verese 18 kuruş

Hisse-i ah El Hacc el mezbûr Muslu	4,5 guruş
Hisse-i ah el mezbûr Ahmed	4,5 guruş
Hisse-i ah el mezbûr Ebu Bekir	4,5 guruş
Hisse-i ah el mezbûre Elife	2 guruş, 1 rub'
Hisse-i ah el mezbûre Aişe	2 guruş, 1 rub'

Sayfa 75/ Belge 175

Belgenin Özeti

Hızır Çavuş Mahallesinde sâkin iken vefat eden Mustafa kızı Mine'nin terekesinden 47 altın ve 625 kuruş, iki kaftan ve makremeler ve uçkurları müvekkil-i merhum El Hacc İsmail defer-i kassâma dâhil etmeyip saklaması iddi'ası ve El Hac İbrahim ve İsmihan'ın talebi ve müddeilerin mu'arazadan men'i husûsunda ilam,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Hızır Çavuş nâm Mahallede Sâkin iken bundan akdem vefat eden Mine bint-i Mustafa nâm hatunun verâseti zevci El Hacc İsmail bin İsmail ile li ümm karındaşı El Hacc İbrahim'e ve li ümm kız karındaşı İsmihan ibn-i Meryem'e münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkik oldukdan sonra mezbûran El Hacc İbrahim ve İsmihan meclis-i şer'i şerîf lâzımü't-teşrîfde mezbûr El Hacc İsmail tarafından zikr-i âtî da'vâya huzûmete ve cevaba vekîl-i müsecceli olan işbu rafiü'l-kitâb Mehmed Efendi El Hacc İbrahim nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mûrisemiz müteveffâ-i merkumenin terekesi marifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese taksîm olup defter-i kassâm natîk olduğu üzere her birimiz hisse-i şer'iyemizi müvekkil-i mezbûru El Hacc İsmail'den her birimiz tamamen ahz ve kabz eyledik lâkin müvekkil-i merkum tereke-i müteveffâ-yı merkumeye vazi'ül-yed olmakla terekeden on yedi zincirli otuz kuruş kıymetli on beş sahan ve on iki tahta kaytani ve müteveffâ-yı merkume altın bozmak için

müvekkil-i merkume verdiği 30 kuruş müteveffayı merkumeye karındaşından ırsla intikal eden yirmi kuruş ve on beş kuruş kıymetlü on beş sahan ve on iki sırmalı makreme ve sekiz uçkur ve müteveffâ-yı merkumeye babasından intikal eden 200 kuruş müteveffâ-yı merkumeye hayutunda ehl-i müvekkil-i merkume ‘alâ tarîk’ül karz verdiği 300 kuruş ve müteveffâ-yı merkumeye diğerkarındaşı El Hacc Mehmed’den intikal eden 20 eski altın ceman 47 altın ve 625 kuruşu ve salifü’z-zikr iki kaftan ve makremeler ve uçkurları müvekkil-i merkum El Hacc İsmail defer-i kassâma idhâl etmeyüp ihtifâ etmekle nukûd-u merkumeden eşya-i muharrire-i mezkûreden hisse-i şer’iyyemizi taleb ideriz sual olunsun dedikde gıbbe’s-sual vekîl-i merkum cevabında fî’l- hakîka mezbûre Mine fevt oldukda mevcud olan terekesi marifet-i şerle tahrîr ve defter ve beyne’l- verese taksîm olunub verese mezbûrun defter üzere hisse-i şer’iyyelerine ahz ve kabz eylediler sâlifü’z-zikr nukûd ile eşya-i muharrire-i mezkûrede müvekkil-i merkum El Hacc İsmail’in ahz ve kabzını inkar ve müteveffayı merkume fevtinden iki ay mukaddem hayutunda zevcim merkum El Hacc İsmail zimmetinde ve menzilinde benim bir me’sere kazanım ile iki sanduka ve bir tahta anbarım bardır bunlardan ma’dâ zevcim mezbûr İsmail zimmetinde kat’â bir nesnem yokdur deyû ikrâr ve işhâd eyledi deyû defle mukabele ve bir kıt’a fetvâ-yı şerîfe ibraz ve bil muvâcehe kırat olundukda hende’l-kemâl sıhhatde mâlike olduğum şu kadar eşyadır bundan ma’dâ zevcim Ömer ve de bir akçe ve habbe malım yokdur deyû ikrâr ve işhâd idüb fevt oldukda hindin sâir veresesı zeyde hindin zimmetinde şu kadar malı var imiş deyû da’vâları mecmûa olunur mu? El cevab olmaz deyû buyrulmağın gıbbe’l- istintâk ve’l-inkâr vekîl-i merkumun def’i mezkûruna beyyine taleb olundukda ‘udûl-ü ihrâr ricâl-i müslimînden Mehmed bin Ahmed ve Ahmed bin Mustafa nâm kimesneler li ecli’s- şehâde Makam-ı şer’a hâzıran olup eserü’l- istişhâd Fî’l-hakîkamüteveffâ-yı merkumesine fevtinden iki ay mukaddem hâl-i hayutunda zevcim mezbûr El Hacc İsmail zimmetinde ve menzilinde benim ancak bir me’sere kazanım ile iki sanduka ve bir tahta anbarım vardır bunlardan ma’dâ zevcim mezbûr El Hacc İsmail’de bir akçe ve bir habbe malım kat’â bir nesnem yokdur deyû bizim huzûrumuzda ikrâr bizi işhâd eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz ve şehâdet dahi ederiz deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer’iyye eyledikde ba’de ri’âyet-i şeârîti’l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebince müddei’yân-ı mezbûran El Hacc İbrahim ve İsmihan bi vech-i mu’ârazadan ba’de men’ mâ vaka’a bi’t-taleb ketb olundu.

Fî el Hâmis min recebü’l-ferd isnâ ve erba’in ve mie ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

El Hacc Ahmed bin El Hacc Osman, Abidin bin Hüseyin, Molla İsmail bin Yusuf, Molla Hüseyin bin Mehmed Efendi, Molla Ahmed bin El Hacc Mehmed Efendi el İmam

Sayfa 76/ Belge 176

Belgenin Özeti

Tevbe Mahalleside sâkin iken vefat eden Abdullah oğlu Hasan'ın verasetinden olan evin yüz kuruşa satışından alacaklarının kalmadığına dair hucet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Tevbe Mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Hasan bin Abdullah'ın verâseti sulbî kebîr oğlu Bektaş'a ve Mine ve Askalan'a münhasır olup ba'de mezbûr Bektaş dahi fevt olup varisi sulbî kebîr oğulları Hasan ve Mehmed'e münhasır olup ba'de mezbûre Askalan dahi fevt olup varisi mezbûrân Hasan ve Mehmed'e münhasır olup şer'an zâhir ve nümâyan oldukdan sonra mezbûrân Hasan ve Mehmed meclis-i şer'a hâzır-ılâzımüttevkerdeşbu râfi'i kitâb Osman bin Ömer nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelam idüb Mahalle-i mezbûrede vâki garben El Hacc Osman ve şarken El Hacc İbrahim ve şimâlen Elife avrat mülkleri ve kıbleten tarîk-i 'âmm ile mahdûd iki tahtâni ve bir fevkâni beyt ve bir matbah ve bir ber-i mâ ve bir hazine ve havluyu müştemil menzil mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûrun ve mezbûretân Mine ve Askalan'ın mülkleri olup târih-i kitâbdan yirmi sene mukaddem mezbûr Osman tarafından îcâb ve kabûlü hâvî şurût-u müfsideden arî bey'ü bât-ı sahîh-i câri ile merkuma 100 kuruşa bey' ve teslim idüb ol dahi iştirâ ve kabûl ve tesellüm eyledikden sonra meblağ-ı mezkûrun 50 kuruşunu baba mezbûr Bektaş ahz idüb ve 50 kuruşunu mezbûretan Mine ve Askalan'a ahz eylediler menzil-i mahdûd-u mezkûrda kat'a alaka ve medhalimiz yoktur dediklerinde gıbbe't-tasdîk-i şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l hâmis Recebü'l-ferd lisene isnâ ve erba'în ve mie ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Hacı Osman bin El Hacc Allah verdi, Mehmed bin Cebeci, Mehmed Emin bin Mehmed, Osman Beşe bin Mehmed, Hacı Melek bin Mehmed, Es Seyyid Molla Mustafa bin Es Seyyid Mehmed, Celil Yusuf bin Mehmed

Sayfa 76/ Belge 177**Belgenin Özeti**

Şehreküstü Mahallesi sâkinlerinden Hüseyin oğlu Mehmed'in, evini oğlu Es Seyyid Mustafa'ya ikiyüz kuruşa satması hakkında huccet,

Belgenin Transkripsiyonu

Medîne-i Ayıntab'da Şehreküstü Mahallesi sükkânından El Hacc Mehmed bin Hüseyin nâm kimesne mahfil-i kasabada sulbi kebîr oğlu Es Seyyid El Hacc Mustafa nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelim idüb Mahalle-i mezbûrede vâki bir taraftan El Hacc Mustafa ve bir taraftan Ebu Bekir mülkleri ve iki taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdûd üç fevkâni ve iki tahtâni beyt ve iki hazine ve bir ber-i ma ve bir mahtbah ve bir hariciye oda ve havluyu müştemil menzil zikr-i âtfi akdin sudûruna... mülkümde medhûlü olup tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî şurût-u müfsideden arî bey'ü bât-ı sahîh-i câri ile mezbûr Es Seyyid Mustafa'ya 200 kuruşa bey' ve teslim idüb ol dahi iştirâ ve kabul ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûru mezbûr Es Seyyid Mustafa'nın yedinden tamamen ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-u mezkûr mezbûr Es Seyyid Mustafa'nın mülk-ü müşterası ve hakk-ı sarfıdır hasbi ma' ve yehtar mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîk-i şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî el yevmü's- salis min Recebü'l-ferd lisene isnâ ve erba'în ve mie ve elf sene 1142

Şuhûdü'l-hâl:

Hacı Abdullah bin Hüseyin, Ömer bin Osman, Ebu Bekir bin Mehmed Ali, Mustafa Hacı oğlu, Mehmed bin Mehmed, Berber Molla Mustafa bin Ahmed, Hacı Mehmed bin Ali, Hacı Mehmed bin Arslan

Sayfa 76/ Belge 178**Belgenin Özeti**

Kayseri Talas karyesi ahâlisinden olup Ayıntab'da Seyyid Ali hanında misafiren Helak olan Agob veled-i Amir'in oğlu olduğu iddi'âsında bulunan Dursun, babasının terekesi kendilerinin hakkı iken gasb eden Ömer'den talep etmesi hakkında,(belge yarım kalmış)

Belgenin Transkripsiyonu

Fî'l-asl Kaysariye kazasına tab Talas nâm karye ahâlisinden olup Ayıntab'da Seyyid Ali hanında misafiren hâlik olan Ağob veled-i Amir'in sulbi oğlu olduğunu iddi'â

eden Durs nâm zimmî mahfil-i kazada Medîne-i mezbûrede beytü'l-mâl emîni tarafından vekli-i müsbite Ömer bin Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb babam hâlik-i mersûmun terekesi bana ve zevcesi hatun bint-i Şehbaz veled-i Kaba Balı'ya ve diğér oğlu Karabet ve Kaba Balı'ya ve kızı Maryem'e intikal ve isâbet etmişiken merkum Ömer terekesine zabt etmekle sual olunub bize teslime tenbîh olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-sual mezbûr Ömer cevabında hâlik-i mersûmun terekesini zabt eylediğini ikrâr lâkin merkum Durs ber vech-i muharrer oğlu olduğunu inkâr idicek mersûm Durs'dan müdde'asına beyyine talep olundukda 'udûl-ü ihrar ricâl-i müslimînden Es Seyyid Abdülkerim bin El Hacc Süleyman ve İbrahim Beşe ibn-i Şa'ban nâm kimesneler li ecli's- şehâde Makam-ı kazâyâ hâzıran olup eserü'l-istişâd fi'l-hakîka mersûm Durs hâlik-i mersûm Ağob veled-i Amir'in sulbi oğlu olup diğér oğulları

Sayfa 77/ Belge 179

Belgenin Özeti

Tilbeşar'a tabi Hacer karyesinde bulunan caminin Mütevellisi olan Mahmud Efendinin vefatı sebebiyle Hacı Mustafa'nın Müteveli olarak tayini hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i 'âli şân-ı sâmi-i mekân-ı sultân-ı tuğrâ-yı cihân sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

Tilbeşar kadısı naibi olan Mevlâna Mustafa zîde fazlühû Dersaadetime mektub gönderüp kaza-i mezbûra tabi Hançer nâm karyede vâki câmi-i şerîfin mütevellisi olan Mahmud Efendi fevt işbu kendi her vechle layık olmakla ve kaza-i mezbûr kuraya müşerref olmağıyla yerine işbu raff'i tevkî'i refi'üş-şân-ı hâkânî Hacı Mustafa her vechle muhill ve müstahık ve dindar olmakla verilmek babında istid'a-yı inâyet cell-e şân 'arz etmeğin teveccüh olup bu berât-ı hümâyûn-u izzet-i makrûnumu verdim ve buyurdum ki; Mezbûr El Hacc Mustafa ve biraderi sadâkat ve istikâmet üzere câmi-i mezbûrun mütevellileri hizmet-i lâzimesin mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra vakıf mahsulüne mutasarrıf olup vâkıfın ruhu ve benim devam-ı ömr-ü devletim ediyesine müdâvemet ve istikâmet göstere ol babda hiç ehad mâni' ve râfi' olmayup dahl ve taarrûz kılmaya Şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tarîren evâil-i şehri Recebü'l-ferd ehad ve sittîn mie velf

Be Makam-ı Kostantiniyye-i Mahrûsa

Sayfa 77/ Belge 180**Belgenin Özeti**

Burç karyesini deruhte için Şa'ban Ağanın vermesi gereken toplam 440 kuruşu verdiği dair tezkire,

Belgenin Transkripsiyonu

Vech-i tahrîr-i tezkire budur ki;

Ayıntab kazasına tabi Burç nahiyesinde karye-i Burç kadim-i mîr liva olanlara has kayd olmuş iken izzetli Şa'ban Ağa hazretleri der devlet-i penahide berât-i âli şân-ı birle karye-i mezbûre der'uhde idüb dörtyüz kuruş mîr liva olanlara ve kırk kuruş dimos emîni olanlara edâ eyleye deyû ta'ahhüd etmişleridi işbu sene... ehad ve sittîn ve elf senesinde mezbûr Şa'ban Ağa tarafında vekîl olan El Hacc Hüseyin zikr olunan dörtyüz kuruş tayin olunan mîr-i tevâife tarafına virüb cânib-i mîrîye ta'yîn olunan kırk kuruş bu fakire virüb edâ eylemeğe murâd eyledikde iya? İdüb meblağ-ı mezkûr İzzetlü Şa'ban Ağa birle kendi hesabıyla Şuhûd deyû vekîl-i mezbûre bu tezkere tahrîr ve yedlerine vaz' olunduğu karye-i mezbûr zabt ve rabt idüb bir ferd dahl etmeye tahrîren fî târihi'l-mezbûr

Dimos-ı Ayıntab zabıt-i rüsûmu

Kazâ-i Tilbeşar

Der liva-i Ayıntab kûm hânehâi 'avârız karye-i mezbure

... hane 2

...

Karye-i mezbure... perâkende olmakla yalnız bir hanesi... olundu. ... şerefsâdır olmağın vech-i meşrûh üzere mahallinde kayd olunub suretidir ki mevkufatda defter olundu. Mehmed

Fî 22 safer sene...

Sayfa 77/ Belge 181**Belgenin Özeti**

Ahalisi perişan olan karyelerden alınacak vergiler hakkında fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Kudvetü'l-kudât ve'l-hükkâm Mevlâna Tilbeşar kadısı zide fazlehû tevki'i ref'i hümâyun vâsıl olıcak ma'lum ola ki: kaza-i mezburede vâki iki aded... vaki... nâm karye reayası... ve perişan olub (silik) bir hanesi kar ve nehâda olub yalnız bir haneleri... mevkûfât defteri (silik) sureti verilmeğın bu sahh amel olunmak emr idüb buyurdum ki: hükm-i şerifimle varub (silik) olan emrim üzere amel idüb... Karye-i

mezbureler ahalisinin vaki olan (silik) yalnız bir haneden aldırub karye ve nehada olunan yalnız bir hane için avarız (silik) ... rencide virmiye ve itdirmiyesin şöyle bilesin .... Alamet-i şerîfim üzere

Sayfa 78/ Belge 182

Belgenin Özeti

Köroğlu Mahallesinde bulunan caminin İmamı olan Mevlâna Ali Efendinin haksız yere ref edilmesi üzerine Ali halifenin tekrar vazifeye tayini hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihan-sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

Akdâ kudâti'l-Müslimîn Ayıntab Kadısı Mevlâna es-Seyyid Ahmed zîdet fezâiluhû savb-i saltanatıma mektup gönderüp Ayıntab mahallâtından Köroğlu Mahallesinde vâki mescid-i şerîfin İmamı olan işbu râfi-i tevkî-i refi-i nişân-ı hâkânî Mevlânâ Ali Halife berât-ı şerîfimle mescid-i mezbûrda İmam olup edâ-yı hizmet edüp bir vechile kusuru yok iken âherden diğer Ali nâm kimesne hilaf-ı inha ve bir tarîk ile alıp gadirler etmekle elinde olan berâtı mucebince ibka ve takarrür olunmak ricâsını Kadı Mevlânâ Ahmed zîdet fezâiluhû arz ile bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki mezbur Ali Halife varıp kemâkan berât-ı atîk mücebince mutasarrıf olup hizmet-i lâzimesin sâi ve müeddî kıldıktan sonra vazife-i muayyenesine mutasarrıf olup vâkıfın ruhu için benim devam-ı ömr-i devletim ed'iyesine müdavemet göstere. Şöyle bileler, alâmet-i şerîfe i'timad kılalar.

Tahrîren fî evâil-i şehri Cemâziyelâhir sene 1061

Be Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 78/ Belge 183

Belgenin Özeti

Dülük baba zaviyesinde Abdülkadir, câbi iken Mustafa ve sairlerin müdâhele etmesi üzerine günlük üç akçe ile tekrar câbi kılınması hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihan-sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

Kazâ-i Ayıntab'da vâki Dülük Baba Zâviyesi evkâfına câbî olan işbu râfi-i tevkî-i nişân-ı hâkânî Kudvetü's-sulehâ Abdülkadir her vechile muhill ve müstahık olmakla berât-ı hümâyûnum ile tevcîh olunup mücebince üzerinde olup âhardan Mustafa ve

sairleri müdâhele edip mezbur Abdülkadir'e müdahil olup bilfiil mezbur Abdülkadir'e hakkı olup bilfiil nehc-i şer' ve mutasarrıf iken cülûs-ı hümâyûnum vâki olmakla yevmî üç akçe ile ibkâ olunup halen Dersaâdetimizde tahvîl-i berât-ı hümâyûn ricâ etmekle mezbur Abdülkadir'e bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varıp vakf-ı mezbura mezbur Abdülkadir kemâkan câbî olup hizmet-i lâzimesin müeddî kıldıktan sonra yevmî üç akçe vazife ile mutasarrıf olup vâkıfın ruhu için devam-ı ömr-i devletim için duaya müdavemet göstere. Mezbur Mustafa ve sairleri bir vechile dahl ve ta'arruz kılmayalar. Şöyle bileler, alâmet-i şerîfe i'timad kılalar.

Tahrîren fî evâhir-i şehri-i Cemâziyelâhir sene 1061

Kayd fî 13 şa'banü'l-mu'azzam

Be Makam-ı Kostantiniyye

Sayfa 78/ Belge 184

Belgenin Özeti

Ulak ve bargir hazırlanması için buyruldu,

Belgenin Transkripsiyonu

Fazîletlü şeri'atmeâb Efendimiz zîdet fezâilühüm inha olunur ki, emr-i şerîf-i âlempenâh vârid olup bazı mühim mesâlih için buyursanız ki vezir-i rûşen-zamîr Serasker... Paşa hazretlerine ulak ile üç nefer adam tayin olunup gerektir ki, yarar kılavuz ile işe yarar bârgîrler verip ihmal etmeyesiz. Ve bu husûsda mümkün olan... Veresiz. Bir vechile ihmal câiz görülmeye. Buyruldu

13 Şa'ban 1061

Tenbîh olunmak .... Zabt eylediğini ikrar..... müdde'âsına beyyine taleb olundukta udûl-i ihrar-ı ricâl İbrahim Beşe ibni Şa'ban nâm kimesneler li eclî's-şehâde Makam-ı kazâyâ hazır filhakika mersûm Dursun Ali ....Mersum Agop veled-i Umeyr sulbî oğlu olup diğer oğulları...

Sayfa 79/ Belge 185

Belgenin Özeti

Abaza Hasan ve etrafındaki eşkıyaların defî için Mar'aş beğlerbeğisine yazılan fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Tubika asluhû emrû'l-'âlî el-abdü'l-fakir ilallâh İbrahim el-Mevlâ

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zülkadri ve'l-ihtirâm sahibü'l-izzî ve'l-ihtişam el-muhtassü bimezîdi inâyeti'l-meliki'l-allâm Maraş Beylerbeyisine dâme iclâluhû tevkî-i refî-i hümâyûnum vâsıl olıcak ma'lum ola ki hâliyâ sipahi namında olan Abaza Hasan ve Konyalı Hadım karındaşı Hasan ve Kürd Muhammed ve Mizi (?) Muhammed ve Mizi Yusuf ve Kulaksız Şahin nâm şakiler hevalarına tabi nice eşkıyayı cem edip.....ümme-i Muhammedin malını ahz ve kabz edip ve sipah ve yeniçeri ve sairlerle...katl-i nüfus ve gâret-i mal eylemeleriyle ...caiz katli lâzım olduğuna kütüb-i şer'iyeden fetvâ-yı şerîf verilip ve mezburlar .....eşkîyanın...kulluktan ihrac olunup bilâ-tevakkuf haklarından gelinip cemiyetleri biinâyettillâh aceletü'l-vakt...ümme-i Muhammed ve âmme-i reâyânın üzerinden şerr ü şürurları def olunmak ehem-i mühimmat-ı umûr-ı devletim lâzımâtı...cumhurdan olup ve sen ki Devlet-i Aliyyenin abd-i sadâkatkârları olmakla senden külli ... ve bu maslahat için ziyâde sa'y ve dikkat me'mûl-i hümâyûnum olmağın .....Anadolu yakasında olan...ve ümerâ ve mütesellimler sancaklı askeri ve adamları ile tayin olunduğın kethüdaları ve yeniçeri serdarlarıyla ocak Ağaları ve kendi Ağaları tarafından mektuplar gidip ve kudât taifesine evâmîr-i şerîfim göndermişiz ona göre vaki olup bir an ve bir saat bir yerde karar ve ârâm etmeyip sen dahi kendi adamların ve hükümetinde olan dergâh-ı muallâm müteferrikaları ve Çavuşları altı bölük halkı ve yeniçeri ve acemi oğlanı ..... bilcümle askeri..... tamam tarîk ile ..... senin üzerine varıp şîrar-ı eşkıya ve menba-i fesad olan mezburların ... cemiyetlerini dağıtıp haklarından gelmede ve ..... etmek babında hatt-ı hümâyûn-ı pâdişâhî ve fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki, vusûl buldukta hatt-ı hümâyûn-ı saâdet-makrûn ve fermân-ı celîlû'l-kadrim mücebince amel edip...emr-i şerîf sana vardığı gün dernek ve cemiyet edeyim ve asker yoktur deyû taallül ve bahâne etmeyip ..... tarîkle kabil ve mümkün ise ol gün ... kalkıp ..... ve hükümetinde olan tavâif-i mezbûrenin... mean kaldırıp iki ve üç konağı bir edip elbette hareket olunan eşkıyanın üzerine varıp menba-i fesad olan mezbûrların haklarından gelip ve yoldaşlarından dahi...ve mübaşeret ..... verilip ve haklarında verilen fetvâ-yı şerîf mücebince haklarından gelinip ve def' ü izâleleri ve cemiyetlerini dağıtıp tiz elden Memâlik-i mahrûsem fukarasının üzerinden rif'at-i ..... bezl-i makdûr eyleyesin. Bu husûs sairilere kıyas olunmaz bir vechile tevakkuf etmek caiz değildir, ona göre ... dirîğân edip emr-i şerîfimin mefhûm-i münîfiyle âmil ... olursun. Şöyle ki ihmalin müşâhede olunup ..... âhere verilip hakkından gelinir vebali boynuna, bilmedim ve işitmedim demeyesin. Husûs-ı mezbûr

himayeye Sivas eyaletine mutasarrıf olan düstûr-ı ekrem müşir-i mufahham nizâmü'l-âlem vezir edâmallahû teâlâ iclâlehû serdar ve serasker tayin olunmuştur. Ona göre ..... ve zikrolunan eşkıyanın def' ve rif'at ve izalesinde .... bezl-i makdûr eylesin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe i'timad kılasın.

Sayfa 80/ Belge 186

Belgenin Özeti

Abaza Hasan ve eşkıyaların def'i için hazırlanacak ordunun tahrîr ettirilmesi hakkında buyruldu,

Belgenin Transkripsiyonu

İzzetlû ve faziletlû Ayıntab Efendisi hazretlerine ma'lum ola ki hâliyâ emr-i şerîf ile Abaza Hasan üzerine cümle eyalet askerleri ile...ve ref' olup memur olan tavâif-i asker...Birecik'te zaruret ve müzâyaka çekmemeleri için mutad olduğu üzere taht-i kazâ-i ... şîârlarında vâki erbab-ı ... ordu yazarlar (?) ile tahrîr ettirip bir gün ve bir saat ..... irsâl ve isâl ettirmen babında buyruldu-i sâmi ısmarlanmıştır... Kudvetü'l-emâsil ve'l-akrân Osman Ağa zîde kadrehû irsâl olunmuştur. Vusûlünde gerektir ki, taht-ı kazânızda vaki olan erbab-ı...âdet ve kanun üzere ordu yazarlar ile ihrac ettirip ale'l-umûm ..... eylesin.

Fî 10 Şa'ban 1061

Sayfa 80/ Belge 187

Belgenin Özeti

Ayıntab kalesinde vaki camide câbi olan Hacı Safer'in ahardan müdâhele edilmesi üzerine vazîfede ibka kılınması babında verilen berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihan-sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

Ayıntab kalesinde vaki camiinde yevmî üç akçe ile câbî ve İmam-ı Gazali hazretlerinin yevmî iki akçe ile cerrakdârı olan işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn Hacı Saffet her vechile müstahık iken âherden bazı kimesneler müdâhele etmekle ibka ve takarrür kılınmak babında istid'â-yı inâyet eylemeğin vaki ... sadaka edip berât-ı hümâyûn verdim ve buyurdum ki varıp kemâkan zikrolunan cihâtı mutasarrıf olup hizmet-i lâzimesin müeddî kıldıktan sonra yevmî beş akçe ile mutasarrıf olup

vâkıfın ruhu için ve benim devam-ı devlet-i rûz-efhûnum için duâya müdavemet göstere. Şöyle bileler, alâmet-i şerîfe i'timad kılalar.

Tahrîren fî evâhir-i şehri Cemâziyelevvel 1061

Kayd 17 fî Şa'ban

Be Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 80 / Belge 188

Belgenin Özeti

Cevizlice nâm Mahallede Burhameddin'in bina eylediği mescide günlük bir akçe ile müteveli olan Mehmed'in usulsüzce ref edilmesi üzerine vazifesinde ibka olunmak babında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihan-sitân-ı hâkânî hükmü oldur:

Ayıntab mahallâtından Cevizlice nâm Mahallede müteveffa Burhâneddin'in bina eylediği mescid-i şerîfde yevmî bir akçe ile müteveli olan işbu râfi-i tevkî-i refi-i nişân-ı hâkânî Mehmed nâm kimesne edâ-yı hizmet edip bir vechile kusuru ve azli icab eder hali yoğiken âherden Hüseyin nâm kimesne hilâf-ı inhâ bir tarikle alıp mezbûra küllî gadretmekle ref olunup gerû mezbûra kemâkan ibkâ ve takarrür kılınıp mücedded berât-ı hümâyûn verilmek babında... Mevlânâ Atâullah arzıyla sadaka edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, varıp mezbûr Mehmed zikrolunan mescid-i şerîfe müteveli olup hizmet-i lâzimesin müeddî kıldıktan sonra yevmî bir akçe vazifeye mutasarrıf olup vâkıfın ruhu ve benim devam-ı ömr-i devletim için duaya müdavemet göstere. Ol babda hiç ehad mani ve dâfi olmaya. Şöyle bileler, alâmet-i şerîfe i'timad kılalar.

Tahrîren fî evâsıt-ı şehri Recebi'l-mürecceb sene 1061

Be Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 80 / Belge 189

Belgenin Özeti

Ayıntab kalesinde bulunan camiye Mevlâna Muhammed Efendinin hatib olarak tayini hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihan-sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

Ayıntab kalesinde vaki câmi-i şerîfde yevmî sekiz akçe ile hatib olan Mevlânâ Ali ... âzim olup yeri işbu râfi-i tevkî-i refî-i hümâyûn Mevlânâ Muhammed layık ve mahal ve müstahık olmağın tevcîh olunup berât-ı şerîfim verilmek babında Ayıntab Kadısı Mevlânâ Atâullah zîdet fezâiluhû arz etmeğın sadaka edip berât-ı hümâyûnum verdim ve buyurdum ki, mezbûr Mevlânâ Muhammed câmi-i merkûmede hatib olup hidmât-ı lâzimesin müeddî olup ... tayin olunan sekiz akçe vazife ile mutasarrıf olup vâkıfın ruhu için ve devam-ı ömr-i devletim için duaya müdâvemet göstere. Şöyle bileler, alâmet-i şerîfe i'timad kılalar.

Tahrîren fi... 1061. Kayd 18 şa'ban
Be Makam-ı Kostantiniyye

Sayfa 81/ Belge 190

Belgenin Özeti

Dülük baba tekkesinde mütevellî iken Seyyid Halil'in kusuru yoğiken gadr ile elinden alınması üzerine vazifesinde ibka kılınmak babında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihan-sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

Ayıntab kurbunde vâki Dülük Baba kuddise sırruhû hazretleri tekkesi evkâfının mütevellisi olan işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn Seyyid Halil edâ-yı hizmet edip kusuru ve azli icab eder hali yok iken âherden bazı kimesneler alıp külli gadirler etmekle ref' olunup mezbur kemâkan ibka ve takarrür kılınmak babında inâyet ricâ etmeğın sadaka edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, varıp kemâkan mütevellî ve şeyh olup hizmet-i lâzimesin müeddî kıldıktan sonra mutasarrıf olup vâkıfın ruhu için ve devam-ı ömr-i devletim için duaya müdâvemet göstere. Şöyle bileler, alâmet-i şerîfe i'timad kılalar.

Tahrîren fi evâsıt-ı şehr-i Recebi'l-ferd sene 1061

Be Makam-ı Kostantiniyye

Sayfa 81/ Belge 191

Belgenin Özeti

Mar'aş eyaletinin kethüdalğının tayini hakkında fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Kudvetü'l-emâcid ve'l-a'yân zîde mecdehû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lum ola ki sen muhil ve müstahık olduğun ecluden hakkında mezîd-i inâyet-i aliyye-i şahânem ve...-i seniyye-i irşâdânem zuhûra getirüp işbu sene ehade ve sittin

Cemaziyel evvelinin guresinden Eyalet-i Maraş'ın hizmet-i kethüdalığı sana sadaka ve inâyet edip ilam için tayin olunmuştur. Buyurdum ki vusul bulduğunda bir an ve bir saat tehir ve terâhî etmeyip varıp Eyalet-i Maraş'ın kethüdalık hizmetinde mücidd ve sâî olup ve adamın gönderip südde-i sadetimden berâtın ihrac ettiresin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe i'timad kılasın.

Tahriren fî evâil-i şehri Cemâziyel evvel sene 1061

Kayd 18 şa'ban.

Be Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 81/ Belge 192

Belgenin Özeti

Mar'aş Eyaletine Sadrazam silahtarı Sefer Ağanın tayin edilmesi hakkında,

Belgenin Transkripsiyonu

İzzetlû ve faziletlû Ayıntab hâkimü'ş-şer' Nâibi Efendi hazretlerinin huzûr-ı meveddet-mevfûrları savbına deavât-ı hâlisânem ithafıyla muhlisâne inhâ olunan budur ki, işbu sene sittîne ve elf Cemaziyel evveli ... Maraş'ın hizmet-i kethüdalığı sadrazam hazretlerinin silahtarı Sefer Ağa'ya Âsitâne-i saâdet tarafından tevcih olunup emr-i şerîf-i âlişân sâdır olmakla Ayıntab'da olan .... emr-i şerîf mücebince zabtı için bu taraftan dahi mektup taleb olunmağın tahrîr olunup huzûr-ı izzete ısdâr olunmuştur. Lede'l-vusûl me'mûldür ki, ...mûmâ ileyhe iltimas ve ... suret-i emr-i şerîf-i âlişân mücebince zabt ve tasarruf ve... Mahsûlâtı ve sair...rüsûmâtı ahz ve kabz edip âherden dahl ve ta'arruz ettirmemeye himmet buyrula. Mûmâileyhin...ve rüsûmâtından kalîl ve kesîr.....hükmedip...babında teâvün ve müzâheretleri me'mûldür.

Sayfa 82/ Belge 193

Belgenin Özeti

Abaza Hasan ve eşkıyaların def'i için yazılan fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Mefâhirü'l-kudâti ve'l-hükkâm meâdinü'l-fazli ve'l-keîlâm Haleb ve Maraş ve Karaman ve Anadolu ve Yenişehir ve Akşehir ve Aksaray ve Niğde ve... Karahisarsahib ve Hamid ve Rakka eyalet ve sancaklarında vaki olan kadılar zîdet fezâiluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikrolunan kazalarda vaki olan kethüdalara zîde kadruhum tevki-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lum ola ki, hâliyâ sipahi namında olan Abaza Hasan ve Konyalı Hadım karındaşı Hasan ve Muhammed

ve Yusuf ve Kulaksız Şahin nâm şakiler hevalarına tabi nice eşkiya cem edip ve... gelen mal-ı mîrî ve ümmet-i Muhammed'in malını ahz ve kabz edip sipah yeniçeri ve sairler...demeyip katleyeyip emval ve erzaklarını gâret etmeleriyle mezbûrların katl ve izalesi lâzımdır deyû fetvâ-yı şerîfe verilip ve âna tâbi sipah ve eşkiya namında olanların esâmîleri silinip kulluktan ihrac olunup bilâ-tevakkuf haklarından gelinip cemiyetleri bi 'inâyetillâh dağıtılıp ümmet-i Muhammed ve âmme-i fukâra-yı re'âya ve ehl-i sûk üzerlerinden şerr-ü şurûrları def ve ref olunmak babında hatt-ı hümâyûn-ı saâdet-makrûnumla evamir-i şerîfem vârid olup âna Binâen sipahiyandan Kudvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed Çavuş ve zümre-i silahdârândan İbrahim Çavuş zîde kadrumâ tayin ve irsâl olunmağın siz ki kethüdalarsız zikrolunan kazalarda vaki altı bölük halkını bir gün evvel cem edip her biriniz...ve vali-i vilâyet olanların yanında amade ve hazır olup üç konAğayı edip tavâif-i mezbûrlar ile mean fermân olunan hizmetlere ziyâde takayyüd üzere olup inşâallah zikrolunan eşkiyaların cemiyetlerini dağıtıp ...olunan mezburların haklarından gelmeye...-i makdûrunuz sarf eyleyip ve sipahiden dahi cenk ve harbe mübaşeret edin ve isteyenlere aman vermeyip fetvâ-yı şerîf mücebince mücidd ve sâî olasız ve siz ki altı bölük halkısız bu husûsda vârid olan fetvâ-yı şerîfe mutabık hatt-ı hümâyûn-ı saâdet-makrûn ve emr-i şerîf-i âlişanım mücebince amel edip dahi dikkat ve ihtimâm üzere olup fermân buyrulan eşkiyaların haklarından gelmeye sa'y edip hizmet-i mezbûrede tekâsül olunduğu sem'î-hümâyûnuma ikâ olunur ise asla ve kata öZRünüz makbul-i hümâyûnum olmayıp ziyâdesiyle nedamet çekmeniz mukarrerdir. Husûs-ı mezbûri saire kıyas eyleyip ihmal ve müsâheleden be-gâyet ihrâz üzere olup hatt-ı hümâyûn-ı saâdet-makrûn ve emr-i şerîf-i âlişanım ve fetvâ-yı münif mücebince âmil olmanız babında altı bölük halkı Ağalarının taraflarına mühürlü mektup verilmekle mücebince amel olunmak babında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur. Buyurdum ki, vusul buldukta bu babda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim üzere amel edip... hatt-ı hümâyûn-ı saâdet-makrûn ve müşârü'n-ileyhim taraflarına verilen mühürlü mektup mücebince her biriniz neferatınızı bir gün mukaddem cem edip... İle mean önlerine düşüp vali-i vilâyet olanlar ile merkûm şakilerin üzerlerine varıp fetvâ-yı şerîf mücebince haklarından gelip cemiyetlerini dağıtıp fesadların ref ü def etmekte dikkat ve ihtimâm eyleyesiz.

Fî 20 şa'ban

Be Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Ayıntab mülhakatından Tilbeşar ve Burç nahiyeleri size tayin olunmuştur....babında İcrâ-yı şer‘ ediniz.

Tahrîren fî Şa’ban sene 1061

Sayfa 83/ Belge 194

Belgenin Özeti

Mühim bir husûs için gönderilen ulağın varması halinde en kısa zamanda diğer menzillere ulaştırılması hakkında fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Mefâhirü’l-kudâti ve’l-hükkâm meâdinü’l-fazli ve’l-keîâm Haleb ve Maraş ve Karaman ve Anadolu ve Yenişehir ve Akşehir ve Aksaray ve Niğde ve Karahisar-ı sahib ve Hamid kadıları zîdet fazluhum tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma’lum ola ki, bir mühim husûs için ulağlı evvelce gönderilmiştir. Buyurdum ki, hükm-i şerîfim her kangınızın taht-ı kazasına varıp dahil olursa iki nefer bulunan yerlerde yarar menzil bârgîrleri tedârik ve ihzâr ve bulunmayan Mahallerde yolcu yükün bindirmeyip ve hilaf-ı şer‘-i şerîf kimesneye zulüm ve ta’addî ettirilmeyip...yarar menzil bârgîrleri tedârik ve ihzâr edip ve tehavvûf ve muhatara olan yerlerde yarar kılavuz koşup emin ve salim birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta’cîl mahall-i me’mûra îsâl edip avdet ve tehirden ve ihmâl ve müsâheleden ve hilaf-ı şer‘-i şerîf kimesneye zulüm ve ta’addî ettirilmekten be-gâyet ihraz üzere olasız. Şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i’timad kılarsız.

Tahrîren fî evâhir-i Recebi’l-mürecceb sene 1061

Be Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 83/ Belge 195

Belgenin Özeti

Abaza Hasan ve eşkiyaların defî için yazılan fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

İzzetlû ve faziletlû Efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürer-i deavât-ı ... kılındıktan sonra inha ve...olunur ki, halen taht-ı hükümet-i saadetinizde vaki Haleb ve Maraş ve Karaman ve Anadolu ve Yenişehir ve Akşehir ve...ve Niğde ve Adana ve Karahisar-ı sahib ve Hamid ve Rakka ve tevâbî ve nevâhisinde kethüda erleri zîde kadruhum inha ve ilam olunur ki, hâliyâ sipâhiyândan olan Abaza Hasan ve Konyalı Hadım Karındaşı Hasan ve Kürd Mehmed ve Cizi Mehmed ve Cizi Yusuf ve Kulaksız Şahin nâm şakiler hevalarına tabi nice eşkiya cem edip ve önlerine gelen mal-ı mîrî ve sair ümmet-i Muhammed’in malını ahz ve kabz edip sipah ve yeniçeri

ve...demeyip katleyeyip emval ve erzaklarını gâret eylemeleri ile faziletlü Şeyhülislam hazretlerinden mezbûrların katl ve izâleleri lazımdır deyû fetvâ-yı şerîf verilip ve âna tâbi sipah namında olan eşkiyaların esâmîleri silinip kulluktan ihrac olunup bila tevakkuf haklarından gelinip cemiyetleri biinâyettillâh dağıtılıp ümmet-i Muhammed ve âmme-i fukara ve re'âya ve ehl-i sûk üzerlerinden şerr-ü şürûri def'ü ref' olunmak babında hatt-ı hümayûn-ı saadet-makrûn ve mûcibince emr-i şerîf-i âlişan sâdır olmağın amel olunup hâliyâ sipahiyandan Kudvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed Çavuş zîde kadruhû ve.....Kudvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrahim Çavuş zîde kadruhû tayin olunup mektupları irsâl olundu. Vusulünde gerektir ki siz ki kethüdalar zîde kadruhumsız...olan altı bölük yoldaşların bir gün evvel cem edip...ve vali-i vilâyet olanların yanında amade ve hazır olup üç konağı bir edip tavâif-i mezbûre ile mean fermân olunan hizmetine ziyâde takayyüd üzere olmak ve...zikrolunan eşkiyaların cemiyetlerin dağıtıp...i fesad olan mezbûrların haklarından ve...i makdûrunuz sarfeyleyip ve yoldaşlarından dahi cenk ve harbe mübaşeret etmek isteyenlere dahi...vermeyip fetvâ-yı şerîf mûcebince mücidd ve sa'y üzere olasız ve siz ki kethüdalar ve altı bölük halkı zîde kadruhumsız bu husûsda vârid olan fetvâ-yı şerîfe mutabık hatt-ı hümayûn-ı saâdet-makrûn ve emr-i şerîf-i âlişânım mûcebince amel edip dikkat ve ihtimâm üzere olup fermân...gelmeye sa'y edip hizmet-i mezbûrdan tekâsül olunduğu istima olunur ise asla ve kata özrünüz kabul olunmayıp ziyâdesiyle nedamet çekmeniz mukarrerdir. Husûsu saire kıyas eylemeyip ihmal ve müsâheleden be-gâyet ihrâz üzere olasız.

Sayfa 84/ Belge 195 (Belgenin Devamı)

Hatt-ı hümayûn-ı sâadet-makrûn ve emr-i şerîf-i âlişân ve fetvâ-yı münîf mûcebince âmil olasız.

Tahrîren fî evâsıt-ı şehri Recebi'l-mürecceb sene 1061

Sayfa 84/ Belge 196

Belgenin Özeti

Yeniçeri ve acemi oğlanı ve topçu ve cebeci taifesien ölenlerin devlete ait olan malikâne ve muhallefâtının kabz edilmesi için Yeniçeri Çavuşlarından Ahmed Çavuşun tayin edilip gönderilmesi hakkında fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Bihuzûri'l-mevâlî'l-kirâm el-âlimûn el-hâkimûn Mahrûse-i Haleb'e varıp gelince yol üzerinde vaki olan kudât Efendiler zîdet fazluhum ilâ yevmi'l-va'di ve'l-...gurer-i

tahiyyât-ı sâfiyyât ithaf ve ihdâ kılındıktan sonra inhâ olunan budur ki, pâyitaht-ı hükümet-şîârınızda ve tevâbi... mecdinizde vaki olan yeniçeri ve acemi oğlanı ve topçu ve cebeci taifesinden fevt olup mîrîye ait olan mâlikâne ve yeniçeri serdarlarının ... olan muhalledfâtı ahz ve kabz için yeniçeri Çavuşlarından Kudvetü'l-emâsil ve'l-akrân altmış birinci...bölüğünden Ahmed Çavuş zîde kadruhû tayin olunup gönderilmiştir. Vusulünde gerektir ki taht-ı kazalarınızda ve nevâhi-i...vaki olan taife-i mezbûreden fevt olup mîrîye ait ve râcî' olan ve yeniçeri serdarlarının ... vazife-i beytü'l-mal olan ... teftiş ettirilip zuhûra gelen mevâcib kalîl ve kesîr sûk-i sultânîde fûruht ettirip hasıl olan nukûdu mu'temedât-ı... ile...ve mahtûm bu canibe ırsâl ettiresiz ve taife-i mezbûrân nâmında ve şeklinde gezip...ile zulüm ve ta'addî eden eşkıyalardan şikayet olundukta marifet-i şer'île haklarından geldiresiz. Velâkin hilâf-ı şer'î-şerîf ve mugâyir-i kanun-ı münîf bir ferdi rencide ve...ettirmemek babında sa'y-i cemilleri dirîğ buyrulmaya .....

Tahrîren Fî'l-yevmi's-sâdis aşere şehri recebi'l-mürecceb sene 1061.

Kayd 24 şa'ban

Sayfa 84/ Belge 197

Belgenin Özeti

Ayıntab kurbunda Ardıç baba zaviyesine Seyyid Mehmed'in mütevellî tayin edilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sâmi-mekân-ı sultânî hükmü oldur ki,

Ayıntab kurbünde Ardıç Baba zaviyesinin .... ve mütevellisi olanlar kendi hevasında olmağın evkâf-ı mezkure karye .... ref' olup işbu dârende-i fermân-ı şerîf Seyyid Mehmed mahal ve müstahık olmağın vazife-i muayyenesiyle vech-i meşrûh üzere tevcîh olunup yedine berât-ı âliyem verilmek ricâsına kâdı'l-kudâti'l-Müslimîn Mevlânâ Ahmed zîdet fezâiluhû arz eylemegin sadaka edip bu berât-ı şerîfi verdim ve buyurdum ki varıp zikir olunan cihete mutasarrıf olup vâkıfın ruhu için ve benim ömr-i devletimin devamı için duaya müdavemet göstere. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe i'timad kılasın.

Tahrîren fî evâhir-i şehri recebi'l-mürecceb sene 1061.

Fî'l yevmü's-sâni 20 şa'ban sene 61

Be Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 85/ Belge 198**Belgenin Özeti**

Mühim bir husûs için gönderilen ulağın varması halinde en kısa zamanda diğer menzillere ulaştırılması hakkında fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Mefâhirü'l-kudâti ve'l-hükkâm meâdinü'l-fazli ve'l-keâm Âsitâne-i saadetinden Haleb'e varıp gelince yol üzerinde olan kadılar zîdet fazluhum tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lum ola ki, halen mühim ve müsta'cel bir husûs için ulağlı evvelce ol canibe irsâl olunmuştur. Buyurdum ki, her kangınızın taht-ı kazasına vâsıl ve dâhil olur ise iki nefer bulunan yerlerde yarar menzil bârgîrleri tedârik ve ihzâr ve bulunmayan Mahallerde yolcu yükünü bindirmeyip ve hilaf-ı şer'î-i şerîf kimesneye zulüm ve teaddî ettirilmeyip ... yarar menzil bârgîrleri tedârik ve ihzâr ve ber-vech-i ta'cîl mahal-i me'mûra irsâl ve îsâl edip ve tahavvûf ve muhatara olan yerlerde yarar kılavuzlar koşup emin ve salim birbirinize irsâl ve îsâl edip...ve tehirden ve ihmal ve müsâheleden ve hilaf-ı şer'î-i şerîf kimesneye zulüm ve ta'addî ettirilmekten be-gâyet ihrâz üzere olasız. Şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.

Tahrîren fî evâhir-i Receb sene 1061. Ehade ve sittîn ve elf

Be Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 85/ Belge 199**Belgenin Özeti**

Ayıntab sancak beyinin müdâhele etmemesi için Şa'ban Ağa hakkında verilen fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Akdâ kudâti'l-Müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn madenü'l-fazli ve'l-yakîn hüccetü'l-hakki ale'l-halki ecmaîn, vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el-muhtassü bimezîdi inâyeti'l-meliki'l-allâm Mevlânâ Ayıntab Kadısı zîdet fezâiluhû ve kadruhû ve Kudvetü'l-emâcid ve'l-akrân Düyûn Emîni zîde kadruhû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lum ola ki bilfiil sipahiyândan olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Şa'ban zîde mecduhû Derisaâdetime arzuhal edip Ayıntab kazasına tâbi Burç ve...nâm karye Ayıntab sancak beyine 40 kuruş ve mîrî için Düyûn Emîni'ne 40 kuruş vermek üzere yedine berât verilmeğın zabt ettirilip Ayıntab sancak beyi tarafından müdâhele olunmamak babında emr-i şerîf verilmek ricâsını ilam eylemeğın elinde olan berâtı mücebince zabt ve.....edip buyurdum ki hükm-i şerîf vardıkta bu babda sâdır olan emrim üzere amel edip dahi karye-i mezbûreyi vech-i

meşrûh üzere maliye tarafından verilen berât-ı âlişânım mücebince zabt ve müşârunileyh Şa'ban zîde mecduhû tarafından irsâl ile her sene mîrî için zabt ettirip sâl ahirinde 400 kuruş Ayıntab sancağına verip ve 40 kuruş dahi emin olanlara edâ ve teslim eyledikten sonra min ba'din karye-i mezbûreye Ayıntab sancak beyi ve âher tarafından kimesneye dahl ve ta'arruz ettirmeyesiz ve emr-i şerîfime muhalif ve berât-ı hümâyûnuma mugâyir kimesneye iş ettirmeyip vech-i meşrûh üzere olan emrimi yerine getiresiz. Şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.

Tahrîren fî evâhir-i şehri Receb sene 1061

Be Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 85/ Belge 200

Belgenin Özeti

Burç nahiyesine bağlı Hacı karyesini Müteferrika Numan'ın deruhde etmesi sırasında Ayıntab sancak beyinin müdâhelesinin men'i husûsunda fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Akdâ kudâti'l-Müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn madenü'l-fazli ve'l-yakîn hüccetü'l-hakki ale'l-halki ecmaîn vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el-muhtassü bimezîdi inâyeti'l-meliki'l-allâm Mevlânâ Ayıntab Kadısı zîdet fezâiluhû ve kadruhû tevkî-i refi-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lum ola ki, dergâh-ı muallâm müteferrikalarından olup hâlen Âsitâne-i saâdetimde bilfiil sipahi olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Müteferrika Numan zîde mecduhû derisaâdetime arz ile Ayıntab kazasına tâbi Burc nahiyesine tâbi Hacı nâm karyesinin Ayıntab sancak beyi olanlara.....ve mîrî için Düyûn Emîni'ne 40 kuruş vermek şartıyla... kendisi deruhde ve...tarafından berât-ı şerîfim verilmişken hâliyâ mirliva tarafından müdâhele olunup mûmâileyhe zîde mecduhû

Sayfa 86/ Belge 200 (Belgenin Devamı)

Maliye tarafından berât-ı şerîfim verilmekle mücebince mûmaileyhe zabt ettirilip taraf-ı âherden müdâhele olunmamak emrim olmuştur. Buyurdum ki, emr-i şerîfim vusul buldukta bu babda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mücebince amel edip zikrolunan karyeyi mûmâileyhe maliye tarafından verilen berât-ı şerîfim mücebince tarafından .... zabt ettirip min ba'din mirliva tarafından ve gayriden bir fertten dahl ve ta'arruz ettirilmemeye dikkat olunup berâtı mücebince kendüye ait olan ... beytü'l-mallar ise ba'de'l-yevm...hükm edip.....şöyle bileler, alâmet-i şerîfe i'timad kılalar.

Tahrîren fî evâil-i Şa'ban el-muazzam sene 1061

Be Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 86/ Belge 201

Belgenin Özeti

Şa'ban Ağanın Burç nahiyesine tabi Hacı karyesindeki tasarrufu hakkında.

Belgenin Transkripsiyonu

İzzetlû ve faziletlû Efendi hazretlerinin meclis-i şeriflerine dürer-i deavât-ı sâfiyât ve gurer-i teslimat-ı vâfiyât ithafından sonra inha olunan budur ki, dergâh-ı âlî müteferrikalarından bilfiil Âsitâne-i saâdette sipahi Ağası olan Şa'ban Ağa dâme mecduhû taht-ı kazanızda vaki Burç ve Hacı nâm karyesinden mirliva olanlara 400 kuruş ve mîrî için Düyûn Emînine 40 kuruş vermek şartıyla deruhde olunup maliye tarafından berât-ı şerîf verilmişken mirliva tarafından müdâhele olunup gadrolunmakla mücedded berât-ı şerîf ve mücebince zabt ettirilmek için emr-i şerîf verilmekle mektup tahrîr olunmuştur. Lede'l-vusul zikrolunan karyeyi müşarunileyh tarafından ve berât...maliye berâtı mücebince zabt ve tasarruf ettirip min ba'din taraf-ı âherden kimesneye dahl ve ta'arruz ettirmeyesin...

El-Muhlis Ahmed

Sayfa 86/ Belge 202

Belgenin Özeti

Ayıntab esnafının Lala Mustafa Paşa vakfı mütevellisinin vakıf akarından olan bez esnafının mallarını sadece bezzazistanda satış yaptırmayı için esnafı zorlaması hakkındaki arz-ı hal üzerine yazılan fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zülkadri ve'l-ihtirâm sahibü'l-izzî ve'l-ihtişam el-muhtassü bimezîdi inâyeti'l-meliki'l-allâm Maraş beylerbeyi ve Akdâ kudâti'l-Müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn madenü'l-fazli ve'l-yakîn hüccetü'l-hakki ale'l-halki ecmaîn vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el-muhtassü bimezîdi inâyeti'l-meliki'l-allâm Mevlânâ Ayıntab Kadısı zîdet fezâiluhû tevkî-i refî-i hümayûn vâsil olıcak ma'lum ola ki, mahmiye-i Ayıntab'da sâkin olan ulemâ ve sulehâdan ve hutebâ ve re'âya ve eşrâf ve ahalisinden dersaâdetime arz gönderip mahmiye-i mezbûrede vaki bezzâz ve sair ehl-i dükkân ..... yüzer dükkan ..... idegeldikleri üzere bey' ü şirâlar edip mâh be-mâh ve sene be-sene ... evkâf tarafından ... olanlara bittamam verip bir vechile kusurları ve bir ... zararları ve ziyanları ve ta'addîleri yoğiken hâlen Lala Mustafa Paşa Vakfı mütevellisi şirretlik

edip muhib ve ... ve sulbi için bezzâzistandan gayri mahalde zirâ' tutulmamak ve istimal olunmamak babında emr-i şerîf alın deyû hilâf-ı şer'î-şerîf bunların kadimde oturup kâr ü kesb eyledikleri dükkânlardan oturmayı komayıp bizim vakfımız dükkânlarında bey' ü şirâ edin deyû cebren ..... dükkânda koyup mezburlara ziyâde ..... olduğunu ve bu babda bunların ellerinde Şeyhülislamdan fetvâ-yı şerîf olduğunu bildirip mücebince amel olunup ... ve dikkat olunmak babında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim üzere amel edip ve dahi husûs-ı mezbûra dair Şeyhülislam fetvâsına nazar edip göresin arz olunduğu üzere .... zulüm ve ta'addî olduğuna katan rızâ-yı hümâyûnum yoktur. Bu babda alınan

Sayfa 87/ Belge 201 (Belgenin Devamı)

Fetvâ-yı şerîf mücebince âmil olup min ba'din ol vechile mezbûr mütevelliyi ..... hilaf-ı şer'î-şerîf ... rencide ve...ettirmeyip men ve def eyleyesiz. Şer'î şerîf ve kanun-ı münîf ve emr-i hümâyûnuma muhalif kimesneye iş ettirmeyesiz. Şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.

Tahrîren fî evâsıt-şehr-i Zilhicce sene 1061

Be Makam-ı Kostantiniyye mahrûse

Sayfa 87/ Belge 203

Fetvâ

Bir yerde vaki vakıf bezzâsistânın mütevellisi Zeyd, belde-i mezbûrede sair evkâf akârâtı olan dükkânlarda sâkin olan bezzâzlara elbette metânızı ol dükkânlarda bey' etmeyip bezzâzistânda bey' edin deyû cebre şer'an kâdir olur mu?

El-cevâb: Olmaz. Allahu a'lem.

Ketebehû el-fakir Abdurrahman

Sayfa 87/ Belge 204

Belgenin Özeti

Kızılhisar karyesinin 1061 senesi Mahsulâtını Nasuh Ağanın zabt ve tasarruf edeceği hakkında buyruldu,

Belgenin Transkripsiyonu

Sen ki karye-i Kızılhisar'da.....inha ve ilam olunur ki, 1061 senesinde karyenize ait olan Mahsulâtınız Ömer Ağa zabt etmek için Düyûn Emîni tarafından bir asker verilip velâkin mal-ı mîrîye vermekten teallül ve inad etmekle Mahsulâtınız tekrar

Düyûn Emîni Nasuh Ağa'ya zabt ve tasarruf ettirilip Ömer Ağa'yı ve âheri müdâhele ettirilmemek için buyruldu tahrîr olunmuştur. Vardığında gerektir ki, tarih-i mezbûrdan ait olan Mahsûlâtınızı merkum Nasuh Ağa'ya zabt ve...ettirip âherden kimesneye müdâhele ettirmeyesin. Buyruldu.

Fî Receb 1061

Sayfa 87/ Belge 205

Belgenin Özeti

Dülük baba zaviyesinde mütevellî iken gadr ile Ebu Bekir oğlu Mustafa'nın Seyyid Mehmed'in elinden alması üzerine Seyyid Mehmed'in mütevellîliğinin ibka edilmesi babında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihan-sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

İşbu râfi-i tevkî-i refî-i nişân-ı hâkânî Seyyid Mehmed, zîdet saâdetuhû südde-i saâdetime adam ve arzuhal gönderip mahmiye-i Ayıntab'da vaki merhum Dülük Baba zaviyesine mutasarrıf olup azli icab eder bir hali yoğiken âherden Mustafa bin Ebu Bekir nâm kimesne üzerinden alıp külli gadr ve ... eylemeğın mezbûr Mustafa ref' olunup kemâkan Seyyid Mehmed'e ibkâ ve takarrür kılınıp bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mezbûr Seyyid Mehmed varıp zikrolunan zaviyenin cibâyet ve nezaret vazife-i muayenesiyle mutasarrıf olup vâkıfın ruhu için ve devam-ı ömr-i devletim ed'ıyyesine iştigal göstere, ol babda hiç ehad mani ve dâfi' olmaya. Şöyle bileler, alâmet-i şerîfe i'timad kılalar.

Tahrîren fî evâhir-i şehri Şa'bani'l-muazzam sene 1061

Be-Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 87/ Belge 206

Belgenin Özeti

Mühim bir husûs için gönderilen ulağın varması halinde en kısa zamanda diğeri menzillere ulaştırılması hakkında buyruldu,

Belgenin Transkripsiyonu

Mefâhirü'l-kudâti ve'l-hükkâm Siverek'den Haleb'e varınca yol üzerinde olan kudât zîdet fezâiluhum bir mühim maslahat için buyruldu.....irsâl olunup vürudunda gerektir ki, her birinizin taht-ı hükümetinizde olan menzil atlarından.....verip menzil be-menzil mahall-i mezbûra ulaşır...ihmal ve müsâheleden hazer edip....

Şa'ban ehade ve sittin ve elf

Sayfa 88/ Belge 207**Belgenin Özeti**

Mühim bir husûs için gönderilen ulağın varması halinde en kısa zamanda diğer menzillere ulaştırılması hakkında fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Mefâhirü'l-kudâti ve'l-hükkâm meâdinü'l-fazli ve'l-kelam Âsitâne-i saadetimden Diyarbekir'e gelince vaki olan kadılar zîdet fazluhum tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lum ola ki, halen bir mühim ve müsta'cel husûs için ulağlı evvelce yine irsâl olunmuştu, buyurdum ki, hükm-i şerîfim kangınızın kazasına varıp vâsıl olur ise yalnız üç nefer bulunan yerlerde yarar menzil bârgîrleri ve bulunmayan Mahallerde yolcu yükün yıktırmayıp hilaf-ı şer'-i şerîf kimesneye zulüm ve teaddî ettirilmeyip... yarar ulak bârgîrleri tedârik ve ihzâr edip ve tahavvûf ve muhatara olan yerlerde yarar kılavuzlar koşup emin ve salim birbirnize irsâl ve ber-vech-i ta'cîl mahall-i mezbûra irsâl ve isal edip avdet ve tehirden ve ihmal ve müsâheleden ve hilaf-ı şer' kimesneye zulüm ve ta'addî ettirilmekten be-gâyet ihrâz üzere olasız.

Fî evâhir-i Şa'ban ehade ve sittîn ve elf

Be-Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 88/ Belge 208**Belgenin Özeti**

Kızılhisar karyesinin tasarrufu husûsunda Ömer Ağa'nın fazladan vermiş olduğu paranın geri verilmesi konusunda buyruldu,

Belgenin Transkripsiyonu

Fazîletlû ve izzetlû Efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürer-i deavât- sâfiyât-ı ithafıyla inha olunan budur ki, Ömer Ağa divan-ı Haleb'e berât-ı şerîf-i âlişân ve emr-i âlî irsâl edip taht-ı kazanızda vaki Haleb Hazinesi'ne bağlı dimos köylerinden Kızılhisar nâm karyenin asıl malı 225 kuruş iken Ömer Ağa 740 kuruş verip ve Ömer Ağa'ya dimos Ağası Nasuh Ağa asker verip haklaşdım deyû tekrar karye-i mezbûre...etmek için adam tayin edip bunu bir mektup ile Ağalarımızdan Davud Ağa zîde kadruhû vardıkta gerektir ki, elinde olan berât-ı şerîf ve kendüsin verdiği tezkiresi mücebince Nasuh Ağa'ya karye-i mezbûre.....bir şer'î...var ise mezbûru Haleb'e ihzâr ettirip bi-hasebi'ş-şer'-i şerîf ahvalleri huzûrunuzda görülüp ihkâk-ı hak olunur...

Sayfa 88/ Belge 209**Belgenin Özeti**

Dülük baba zaviyesinde mutasarrıf olan Mevlâna Mehmed'in azli icab eder hali yoğiken gadr ile elinden alınması üzerine Mutasarrıflığının ibkası babında yazılan berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihan-sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

İşbu râfi-i tevkî-i refî-i hâkânî mahmiye-i Ayıntab'da vaki Dülük Baba zaviyesine mutasarrıf olan Mevlânâ Mehmed'in azli icab eder hali yoğiken âherden hilâf-ı inha ile Mustafa bin Ebu Bekir nâm kimesne alıp külli gadr ve ... eylediğin bildirip kendüye ibka ve takarrür olmak babında inâyet ricâ etmeğin mezbûr Mustafa b. Ebu Bekir ref' olunup...ve yedinde olan berât-ı atık mücebince Mevlânâ Mehmed'e yine kemâkan tevcîh olunup bu berât-ı âlişânı verdim ve buyurdum ki, ba'de'l-yevm mezbûr Mevlânâ Mehmed zikrolunan zaviyeye şeyh ve kâtib ve müteveli olup hizmet-i lâzimesin sâi ve müeddî kıldıktan sonra vazife-i muayyenesine mutasarrıf olup vâkıfın ruhu için ve devam-ı ömr-i devletim ed'iyyesine iştilgal göstere, ol babda hiç ehad mani ve dâfi' olmaya. Şöyle bileler, alâmet-i şerîfe i'timad kılalar.

Tahrîren fî el yevmü's-sani'l aşer şehr-i şa'banü'l-mu'azzam sene ehade ve sittîn ve elf

Be-Makam-ı Kostantiniyye mahrûse

Sayfa 88/ Belge 210**Fetvâ:**

Padişah-ı zıllullah hazretleri bir zaviyenin tevliyet ve meşihatini Zeyd'e sadaka ve tevcîh edip zaviye-i merkûmenin tevliyet ve meşihati muahhar berât-ı âlişân ile Amr'a tevcîh olunsa Zeyd, ben ref' olunmadan Amr'a tevcîh olunmuş deyû tevliyet-i mezbûreye müdâhele ettirmemeye şer'an kâdir olur mu?

El-Cevâb: Olmaz, zabt ve tasarruf bilcümle müteveli-i sâni'nindir.

Ketebehû el-fakir.

Ünzile müteveli'l-vakf sümme nusibe âhar fe't-tasarruf li's-sânî

Sayfa 89/ Belge 211**Belgenin Özeti**

Mühim bir husûs için gönderilen ulağın varması halinde en kısa zamanda diğer menzillere ulaştırılması hakkında buyruldu,

Belgenin Transkripsiyonu

Mefâhirü'l-kudâti ve'l-hükkâm meâdinü'l-fazli ve'l-keâm Mevlânâ Haleb'e varıp gelinceye değin yol üstünde olan kadılar zîdet fazluhum umûr-ı mühimden mesâlih vaki olmakla buyruldu tahrîr olunmuştur. Vardıkta gerektir ki, iki menzil atları verip menzil be-menzil mahall-i mezbûreye... Bu husûsta avdet ve tehirden ziyâde hazer eyleyesiz. Buyruldu.

Fî Ramazan 12

Sayfa 89/ Belge 212**Belgenin Özeti**

1061 senesi başından itibaren eyalet tımar seraskerliğinin tevcihi hususunda fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Kudvetü'l-emâcid ve'l-a'yân zîde mecduhû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lum ola ki, sen emekdar ve mahal ve müstahık olduğun ecilden hakkınızda mezîd-i inâyet-i celile-i padişahânem zuhûra getirip işbu sene 1061 Şa'banının guresinden zabt etmek üzere eyalet serasker tımar defterdarlığını sana tevcih ve inâyet edip ilam için (isim yazılmamış) tayin olunmuştur. Buyurdum ki vusul buldukta tevakkuf etmeyip varıp gurre-i mâh-ı mezkûrdan tımar defterdarlığına mutasarrıf olup tacilen adamın gönderip berâtın ihrac ettiresin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe i'timad kılasın.

Tahrîren fî evâhir-i şehri Cemâziyelâhir sene 1061

Be Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 89/ Belge 213**Belgenin Özeti**

Mühim bir husûs için gönderilen ulağın varması halinde en kısa zamanda diğer menzillere ulaştırılması hakkında fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Mefâhirü'l-kudâti ve'l-hükkâm madenü'l-fazli ve'l-keâm Âsitâne-i saâdetimden Şam ve Trablusşam'a varıp gelince yol üzerinde vaki kadılar zîdet fazluhum tevkî-i refî-i hümâyûnum vâsıl olıcak ma'lum ola ki, hâliyâ bir mühim ve müsta'cel husûs

için ulağlı evvelce irsâl olunmuştur. Buyurdum ki, hükmi-şerîfîm her kangınızın riyaset ve taht-ı kazasına varıp dâhil olursa yalnız üç nefer bulunan yerlerden yarar menzil bârgîrleri ve bulunmayan Mahallerden yolcu yükünü yıkdırmayıp ve hilaf-ı şer' kimesneye zulüm ve ta'addî ettirilmeyip... menzil bârgîrleri tedârik ve ihzâr ve tahavvûf ve muhatara olan yerlerde yarar kılavuz koşup emin ve salim birbirinize irsâl ve bervech-i ta'cîl mahall-i memura isal edip avdet (?) ve tehirden ve ihmâl ve müsâheleden ve hilaf-ı şer'-i şerîf zulüm ve ta'addî ettirilmekten be-gâyet ihrâz eyleyesiz. Şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.

Tahrîren fî şehri-Ramazan ehade ve sittîn ve elf
Be-Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 90/ Belge 214

Belgenin Özeti

Emr-i padişahîye boyun eğmeyen re'âyanın zabtı için buyruldu,

Belgenin Transkripsiyonu

İzzetlû ve faziletlû Efendi hazretlerinin huzûr-ı meveddet-mevfûrları savbına deavâtı tahiyât-nümûn iblağıyla müceddeden inha olunur ki, hâlen.....buyruldu-ı şerîfleri varid olup eyalet-i Maraş zuemâ ve erbab-ı tımarından olup azametlû padişahımızın emr-i hümâyûnlarına muhalefet...yerlerinden hareket ağniyaların karyelerin zabt ve kendilerine.....deyû tekid buyurmaları ile etraf sancak ve süvarilere adam tayin olunmağın Ayıntab sancağında olan zuema ve erbab-ı tımarın.....hareket etmeyip emr-i padişahîye muhalefet edenleri ahz ve...zapt için mektup...devletli Efendimiz Ağalarından Kudvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Ağa zîde kadruhû tayin ve irsâl olunmuştur. Lede'l-vusûl me'mûldur ki, sancağ-ı mezkûrun...birleşip hareket ve emr-i padişahiye serfürû etmeyen zuema ve erbab-ı tımarın...ile re'âya ahz ettirip ve karyelerini zabt için...verip zabt ettiresin. Bu husûsta ziyâde...olunmak gerektir ki sonra .....vesselâm.

Fî 28 Ramazan 1061

Sayfa 90/ Belge 215

Belgenin Özeti

Ayıntab sâkinlerinden Dehnam adlı kişinin elinde evlâdiyet üzere devam edegelen vakıfla ilgili elinde fermân olmasına rağmen haricden müdâhele edilmesi hakkında arz-ı hali ve vakıf şartnamesine ve icab-ı şer'iyye göre hüküm verilmesi talebi üzerine, meselenin çözülenememesi durumunda İcrâ-yı hak için İstanbul'a gönderilmesi husûsunda fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zülkadri ve'l-ihtirâm sahibü'l-izzî ve'l-ihtişam el-muhtassü bimezîdi inâyeti'l-meliki'l-allâm Zülkadriye Beylerbeyi ve Akdâ kudâtî'l-Müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn madenü'l-fazli ve'l-yakîn hüccetü'l-hakki ale'l-halki ecmaîn vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el-muhtassü bimezîdi inâyeti'l-meliki'l-allâm Maraş ve Ayıntab kadıları zîdet fazluhumâ tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lum ola ki, mahmiye-i Ayıntab sâkinlerinden dârende-i fermân-ı hümâyûn dehman nâm kimesne dergâh-ı muallâma arzuhal edip bundan akdem selâtîn-i mâziyeden biri Ayıntab kazasına tâbi Tilbeşar nahiyesinde vaki...demekle maruf ma'lumü'l-hudud iki kıta karyeleri ... nâm kimesne hîbe ve temlik edip ... ol karyelerin gallesin evlâdına ve evlâd-ı evlâdına vakf ve şart edip vakfin defter-i cedîd-i hâkânîde kaydolunup evlâdiyet üzere zabt ve tasarruf oluna gelmişken bu dahi evlâd-ı vâkıftan olmakla babası...nâm kimesne fevt olup ... intikal eyledikte âherden Ayıntab sâkinlerinden Halil ve ... ve ... ve Hasan nâm kimesneler şirrete süluk edip biz dahi evlâd-ı vâkıfdanız deyû dâva ve nizâ edip şer'î şerîfe verilip görüldükte mezbûrân kimesneler evlâd-ı vâkıfdan olduklarına Binâen ... olmaları ile ol vechile ... men ve ... ve ... olunmuşken ... kanaat etmeyip zikrolunan vakıf karyelerininin gallesin tagallüben alıp ... ve bunlar dahi ... ve fuzûlen yüz kuruş alıp ziyâde zulüm ve ta'addî eyledikleri ve bu babda...dâvasına muvafık Şeyhülislamdan müteaddid fetvâ-yı münifler olduğun bildirip elinde olunan fetvâ-yı münîf ve hüccet-i şer'îyye ve vakfiye-i ma'mûlün bihâ mücebince şer'île görölüp İcrâ-yı hak olunmak babında emr-i şerîf ricâ etmeğin buyurdum ki, hükm-i şerîfim vardıkta ihzâr-ı husemâ kılıp hak üzere ... ve fetvâ ve hüccet ve vakfiye-i ma'mûlün bihâya nazar edip göresin. Ol karyeleri selâtîn-i mâziyeden biri bunun evahirinde ... hîbe ve temlik edip mülknâme-i hümâyûn verdikten sonra evvelden gallesin evlâd ve evlâd-ı evlâdına vakf ve şart edip vakfi defter-i cedîd-i hâkânîde kabul olunup...üzere zabt oluna gelmişken evlâd-ı vâkıfdan bunun babası ber-mûcib-i şart-ı vâkıf mutasarrıf iken fevt olup...intikal edip şer'î-şerîfe verilip görüldükte evlâd-ı vâkıfdan olduklarını isbat etmeleriyle ol vechile .... Tescil ... olunmuş iken kanaat etmeyip...gallesin ahz ve zabt eylediklerinden...kendileri...yüz kuruş....mukteza-yı şer'î kavîmle amel edip ... vakfin nemâsından mûcib-i şart-ı vâkıf ... zabtettirdiklerinde yüz kuruş husûsu ... şer'le görölüp fasl

Sayfa 91/ Belge 215 (Belgenin Devamı)

olunmayıp izn-i şer'î.....hükmedip alıverip şer'-i şerîf ve fetvâ-yı münîf ve hüccet-i şer'île ve şart-ı vâkıf ve emr-i hümâyûnuma muhalif kimesneye iş ettirmeyesiz. Şöyle ki ol canibde İcrâ-yı hak olunmaz ise âsitâne-i saâdetime havale eyleyiniz ki mean gelip divan-ı hümâyûnumda vüzerâ-yı izâm ve kadıaskerlerim huzûrlarında şer'île görülüp icrâ-yı hak oluna. Şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.

Tahrîren fî evâhir-i şehri Cemâziyelevvel sene 1069

Be Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 91/ Belge 216**Belgenin Özeti**

Rumkale'de bulunan perâkende ahalinin vergilerinin tahsildarlığı için tahrîr olunan buyruldu,

Belgenin Transkripsiyonu

Fazîletlû Efendi hazretleri inha ve ilam olunan budur ki, Rumkale Emîni Ahmed Ağa sizin taht-ı kazanızda vaki bazı perâkende re'âyası oluna geldiği üzere rusûmât tahsildarlığı için buyruldu... tahrîr ve irsâl olunmuştur. Vusulünde gerektir ki, elinde olan temessükâtı mücebince şer'le... olan rusûmâtı alıverip hilaf-ı şer'-i şerîf kimesne rencide ve... ettirmeyesin.

... 'an aslihe's-sultânî harrerehû efkaru'l-enâm es-Seyyid Abdullah, el-kâdî bi Rumkale 'ufiye anhu

Fî 8 Şevval 1061

Sayfa 91/ Belge 217**Belgenin Özeti**

Birecik sancağından alınacak vergilerin tahsildarlığını yapan Süleyman'ın re'âyaya zulm etmesi sebebiyle azli hakkında fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Düstûr-ı Ekrem müşir-i mufahham nizamü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûri bi'l-fikri's-sâkib mütemmim-i mehâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümehhid-i bünyânü'd-devleti ve'l-ikbal müşeyyid-i erkânî's-saâdeti ve'l-iclâl el-mahfûfü bi-sunûf-i 'avâtifi'l-meliki'l-a'lâ Haleb eyaletine mutasarrıf olan vezirim edâmallahu teâlâ iclâlehû ve akdâ kudâti'l-Müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn madenü'l-fazli ve'l-yakîn hüccetü'l-hakki ale'l-halki ecmaîn vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el-

muhtassü bimezîdi inâyeti'l-meliki'l-allâm Haleb Kadısı zîdet fezâiluhû ve Kudvetü erbabi'l-istihkak umdetü ashâbi'l-iclâl câmiu vucûhi'l-emvâl, âmiru'l-hazâini bi-ahseni'l-a'mâl el-muhtassu bimezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Haleb Defterdarı dâme ulüvvuhû tevkî-i refî-i hümâyûnum vâsıl olıcak ma'lum ola ki, Haleb Hazinesi aklâmından Rumkale mukâtaasının 1061 senesi Birecik sancağına mutasarrıf olan Süleyman dâme izzuhûya deruhde olunmuş idi. Lâkin ziyâde zulmedip ta'addî eylemekle hâliyâ refî olunup sen ki defterdâr-ı müşarun ileyhsin mukâtaa-i mezbûreyi zabt eyleyip mal-i maktûasını bi't-tamam Âsitâne-i saâdetim hazinesine irsâl ve teslim ettirmek babında fermân-ı şerîfim sâdır olmuştur. Buyurdum ki, hükm-i şerîfim vardıkta bu babda sâdır olan emrim üzere amel edip... mûmâileyhe mukâtaa-i mezbûrenin 1061 senesin zabt eyleyip hâsıl olan akçesin... Âsitâne-i saâdetim hazinesine irsâl ve teslim ettirip mal-ı mîrîye gadirler olunmaktan be-gâyet ihraz ve ictinâb eylesin. Şöyle ki mukâtaa-i mezbûrenin mal-ı maktûası bittamam teslim-i hazine-i âmirem olunmadığı noksan üzere gelirse senden hemen alınır, bilmiş olasın. Ona göre bakiyye olup avdet ve tehir ve ihmal ve müsâheleden be-gâyet ihraz eylesiniz. Şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.

Tahrîren fî şehr-i Rebûlâhir ehade ve sittîn ve elf

Be Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 92/ Belge 218

Belgenin Özeti

Suruç ve Rumkale mukâta'alarının 1061 senesi başından sonuna kadar Sâbık Şehrizor beylerbeyi olan Süleyman tarafından deruhde edilmesine dair berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihan-sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

Sâbıkan Şehrizor Beylerbeyi olup hâlen Birecik sancağında olan Süleyman dâme ikbâluhû divan-ı hümâyûnuma arzuhal edip Haleb Hazinesi aklâmından olup Kars Kalesi neferâtının mevâcibleri ocaklığından Suruç mukâtaasının senelik mal-ı maktûası 5702,5 kuruş ve ocaklıktan gayri Haleb Hazinesine tâbi Rumkale mukâtaasının sâliyesi 5195 kuruş olup zikrolunan mukâtalar... sâbık üzere 1061 senesi guresinden bir sene tamamını velâkin âdet ve kanun üzere deruhde olunup zaptı için berât-ı şerîf verilmek babında inâyet ricâ eylemeğin husûs-ı mezbûr 1061 Cemaziiyel evvelinin 27. Günü telhis olunup arz olundukta vech-i meşrûh üzere deruhde olunup ferağ olunmuştur. İşbu râfi-i tevkî-i nişân-ı hâkânî ve nâme-i

şerîf.....emîrû'l-ümerâi'l-kirâm müşârunileyh Süleyman dâme ikbâluhû hakkında mezîd-i inâyet-i padişahânem vücuda getirip zabtı için berât-ı hümâyûn verdim ve buyurdum ki,...varıp zikrolunan mukâtaâtın kadîmî oluna geldiği kanun üzere vaki olan küllî ve cüzî mahsûlât ve rüsûmâtın bi-hasebi'ş-şer' ve'l-kanun mîrî için müşârunileyh Süleyman dâme ikbâluhû zabt ve tasarruf eyleyip mukâtaât-ı mezbûrenin mâl-i maktûası olan 10.945 kâmil kuruş Âsitâne-i saâdet Hazinesine edâ ve teslim eyleyip sâl âhirinde muhasebesin Âsitâne-i saâdet maliyesinde görüp kat'-ı temessükât eyleye. Ol babda âherden biri dahi mani ve râfi' olmaya. Şöyle bileler, alâmet-i şerîfe i'timad kılalar.

Tahrîren fî Cemâziyelevvel ehade ve sittîn ve elf

Be Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 92/ Belge 219

Belgenin Özeti

Ayıntab ve Tilbeşar naibliklerinin Ahmed Efendiye tevcih olunduğuna dair berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Fahrû'l-müderrişin Ahmed Efendi, ba'de kelâmün bi'l-'izzi ve'l-ikrâm inha ve ilam olunan oldur ki, 1061 senesinin Zilkadesi guresinden medine-i Ayıntâb ve Tilşar niyâbeti size tefvîz olunmuştur. Varıp İcrâ-yı şer'-i şerîf edip reâyâ ve berâyâyâ zulümden hazer üzere olasız ve İcrâ-yı şer'-de mücidd ve sâî olup ihtimâm üzere olasız vesselam.

Tahrîren fî evâhir-i Ramazan sene ehade ve sittîn ve elf.

Kayd fî'l yevmü's-sâbi' ve'l-'ısrîne min şevvâli'l-mükerrem sene ehade ve sittîn ve elf

El-fakir Mustafa, el-Kadiasker bi-Rumeli

Sayfa 92/ Belge 220

Belgenin Özeti

Mühim bir husûs için gönderilen ulağın varması halinde en kısa zamanda diğer menzillere ulaştırılması hakkında fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Mefâhirü'l-kudâti ve'l-hükkâm meâdinü'l-fazli ve'l-keâm Âsitâne-i saâdetimden Birecik'e varıp gelince yol üzerinde vaki olan kadılara zîdet fazluhum tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lum ola ki mühim ve müsta'cel bir husûs için evvelen ulağlı gönderilmişti buyurdum ki, hük-m-i şerîfim her kangınızın taht-ı kazasına varıp vâsıl olur ise yalnız üç nefer bulunan yerlerden yarar menzil bârgîrleri bulunmayan

yerlerden yolcu yükünü bindirmeyip ve hilaf-ı şer‘-i şerîf kimesneye zulüm ve ta‘addî eylemeyesiz... bârgîrlerin tedârik ve ihzâr edip ve tehavvûf ve muhatara olan Mahallerde kılavuzlar koşup emin ve salim birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta‘cîl mahall-i me‘mûra îsâl edip... ve ihmal ve müsâheleden ve hilaf-ı şer‘-i şerîf işlerden zulüm ve ta‘addî etmekten ihraz üzere olasız. Şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i’timad kılasız.

Tahrîren fî evâsıt-ı ... ehade ve sittîn ve elf

Be Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 93/ Belge 221

Belgenin Özeti

Mühim bir husûs için gönderilen ulağın varması halinde en kısa zamanda diğer menzillere ulaştırılması hakkında fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Mefâhirü’l-kudâti ve’l-hükkâm meâdinü’l-fazli ve’l-keâm Âsitâne-i saâdetimden Bağdat’a varıp gelince yol üzerinde vaki kadılara zîdet fezâiluhum tevkî-i refî-i hümâyûnum vâsıl olıcak ma’lum ola ki, bir mühim ve müsta‘cel husûs için ulağlı evvelden irsâl olunmuştur. Buyurdum ki, hükm-i şerîfim her kangınızın taht-ı kazasına varıp dâhil olur ise yalnız altı nefer bulunan yerlerden yarar menzil bârgîrleri ve bulunmayan yerlerden yolcu yükünü yıktırmayıp ve hilaf-ı şer‘-i-şerîf kimesneye zulüm ve ta‘addî ettirilmeyip yarar menzil bârgîrlerin tedârik ve ihzâr edip ve tahavvûf ve muhatara olan yerlerde yarar kılavuz koşup emin ve salim birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta‘cîl mahall-i me‘mûra îsâl edip avdet ve tehirden ve ihmal ve müsâheleden ve hilaf-ı şer‘-i şerîf kimesneye zulüm ve ta‘addî ettirmekten be-gâyet ihraz eyleyesiz. Şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i’timad kılasız.

Tahrîren fî evâil-i Şevval ehade ve sittîn ve elf

Be Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 93/ Belge 222

Belgenin Özeti

Lala Mustafa Paşa’nın Ilgın kasabasında bina eylediği câmi-i şerîf ve imareti evkâfindan olan Ayıntab’da vaki Bezzazistanın vakfiyesine göre amel edilmesine dair fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

A‘lemü’l-ulemâi’l-mütebahhirîn efdalü’l-fuzelâi’l-müteverriîn yenbûü’l-fazli ve’l-yakîn hallâlü’l-müşkilâti’d-dîn ve’l-mufazzalâti’l-yakîniyye el-muhtassü bi mezîdi

inâyeti'l-meliki'l-a'lâm sâbikan kadıasker olup hâlen Ayıntab kazasına mutasarrıf olan Mevlânâ (isim yazılmamış) edâmallahu teâlâ fezâilehû ve Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zülkadri ve'l-ihtirâm sahibü'l-izzî ve'l-ihtişam el-muhtassü bimezîdi inâyeti'l-meliki'l-allâm Maraş Beylerbeyi dâme ikbâluhû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lum ola ki iftihârû'l-havâssi ve'l-mukarrebîn bilfiil vezir-i saâdetsemîrim Ağası olan Mehmed Ağa dâme ulüvvühû divan-ı hümâyûnuma arz gönderip Fâtih-i Kıbrıs müteveffa Lala Mustafa Paşa'nın Ilgın kasabasında bina eylediği câmi-i şerîf ve imareti evkâfından nefsi Ayıntab'da vaki bezzâzistânın vezâifinden kadîmin bezzâzlar alıp lâkin birkaç... bezzâzistânın bir tarafına mîrî...el konulmakla müstecirleri perâkende olup taşradan âher vakıf ve dükkanlardan bezzâzistâna müteallik emtia ve zirâ' istimal olunup âher yerlerden ref olunmak için emr-i şerîf vârid olmakla cümle bezzâzlardan pir Ali avdet ve vakıf için marifet-i şer'le imzalı defter olup vârid olan emr-i şerîf mücebince bezzâz taşradan kalmayub ... iken ve zikrolunan vakıf ve mülk dükkan sahipleri...olmayıp.....ve şart-ı vâkıfa muhalif bir tarikle emr ibraz iderler ise evkâf-ı mezbûre nâzırı arzı mücebince emr-i şerîf vârid olmadığı ve dâvaları mecmua olmayıp Âsitâne-i saâdetime havale olunmak babında emr-i şerîfim verilmek ricâsını ilam eylemeğin vakf-ı mezbûrun mütevellisi vekili elinde olan vakfiye-i ma'mûlünbihâ ve imzalı defter suretine nazar edip göresin...kaziyye ilam olunduğu gibi ise... ol babda muktezâ-yı emr-i şer'î-i kavîm ve vakfiye-i ma'mûlünbihânın defterdeki sureti mücebince amel edip vakfiye-i ma'mûlünbihâ ve defter suretine muhalif taşradan emtia ve zirâ' istimale mal-ı vakfa gadr üzere olmaktan be-gâyet ihraz eyleyesiz. Şer'î-şerîf ve şart-ı vâkıf ve suret-i defter ve emr-i şerîfime müdâhele edenleri... havale edip husûs-ı mezbûr için bir dahi emr-i şerîfim vârid eylemeyesiz. Emr-i şerîfim... mücebince divan-ı âlişânım tarafından dahi... vusul buldukta bu babda sâdır olan fermânım ve verilen emr-i şerîfim mücebince amel edip asla hilafını ricâ ve cevaz göstermeyesiz. Şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.

Tahrîren fî evâhir-i şehri Şa'ban ehade ve sittîn ve elf

Sayfa 94/ Belge 223

Belgenin Özeti

Ayıntab kazasında yeniçeri serdarının ref olunması üzerine serdar-ı yeniçeri tayin edilen Bayram'ın yapması gereken işler hakkında fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Hazret-i Mevlânâ şeri'at-meâb el-âlim el-hâkim Ayıntab zîde fazluhû ilâ yevmi'l-va'di ve'l-hisâb durer-i tahiyât-ı sâfiyât ve gurer-i teslimât-ı vâfiyât ithaf ve ihdâ kılındıktan sonra inha ve ilam olunan budur ki, hâliyâ taht-ı kazanızda vaki olan yeniçeri serdarları ref' olunup üslûb-ı sâbık üzere yirminci bölükte Bayram nâm yoldaş serdar tayin olunmağın işbu mektûb-ı meveddet-meşhûn tahrîr olunup irsâl kılındı. Lede'l-vusûl mezbûr yeniçeri serdarlık umûrun isti'lâm buyurup âherden dahl ve ta'arruz ettirmeyesin ve...vaki olan yeniçeri ve acemi oğlanı ve topçu ve cebeciye, mezbûru üzerlerine serdar eyleyip sözünden taşra ve reyinden haric vad' etmeyip mutî ve...ve şer'-i şerîfe itaat ve inkıyâd üzere olalar ve tavâif-i mezbûreden fevt olup mîrîye ait ve râfi' olan metrûkâtı merkûma ahz ve sûk-ı sultânîde fûruht ettirip hâsıl olan nukûdu müfredat defterleriyle mûmzâ ve mahfî bu canibe irsâl ettiresin ve levend taifesinden...astar ve...tulum ve yağmurluk giyip ve...ve tüfenk taşıyıp taife-i mezbûre namında ve şeklinde gezip fukaraya zulüm ve ta'addî eden eşkıyaları merkûma ihbar ve marifet-i şer'le haklarından geldiresin...mûceb-i ibret ve sebeb-i nasihati vâki ola. Velâkin hilaf-ı şer'-i şerîf ve mugayir-i kanun-ı münîf bir ferdi rencide ettirmemek babında sa'y-i cemîl dirîğ buyrulmaya.....

Tahrîren fî el yevmü's-sâmin 'aşer min Şevvalü'l-mükerrem sene ehade ve sittîn ve elf.

Kayd fî 26 zilkade-i şerif.

Sayfa 94/ Belge 224

Belgenin Özeti

Şeyh Mehmed Ayıntâbî'nin yevmi on akçe ile vazifelendirilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmî-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihan-sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

İşbu râfi-i tevkî-i refi-i nişân-ı hâkânî Kudvetü'l-ulemâ Şeyh Mehmed Ayıntâbî zîde salâhû müstahık olduğun ecilden hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip dimos-ı Ayıntab mukâtaasın asıl malından Zekeriya mahlûlünden kendi arzuhali mûcebince 1061 Şevval-i mükerreminin 28. Gününden yevmî on akçe vazife tayin edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, mezbûr Şeyh Mehmed Ayıntâbî varıp vech-i meşrûh üzere tayin olunan yevmî 10 akçe vazifesin Ayıntab asıl mukâtaası mahsulünden alıp mutasarraf ola. Ol babda âherden bir ferd mani ve dâfi' ve müzâhim olmaya. Şöyle bileler, alâmet-i şerîfe i'timad kılalar.

Tahrîren Fî'l hâdi 'aşer min şehri zilka'de sene ehade ve sittîn ve elf.

Kayd 12 zilhicce-i şerif

Be Makam-ı Kostantiniyye

Sayfa 95/ Belge 225

Belgenin Transkripsiyonu

Mezkûr vech-i meşrûh üzere Anadolu Muhasebesinde mahfûz olan defterden..... olup elinde olan berâtı mûcebince müstahik olduğu vazifesi verilmek için... İşbu suret verildi.

Tahrîren Fî sene 1061

Tabika asluhu's-sultânî el-fakir Mesud el-Kadıasker Anadolu 'ufiye anhu ve ğufira lehu

Sayfa 95 / Belge 226

Belgenin Özeti

Vefat eden Derviş'in yerine günlük sekiz akçe ile El Hac Mustafa'nın vazifelendirilmesi hakkında berât,

Belgenin Transkripsiyonu

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihan-sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki:

İşbu dârende-i fermân-ı hümâyûn el-Hâc Mustafa hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip Ayıntab asıl mukâtaası mahsulünden almak üzere kendi arzuhali mûcebince fevt olan Derviş Mustafa mahlûlünden 1061 Zilkadesinin ikinci gününden yevmî sekiz akçe vazife tayin edip bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki, mezbûr varıp tayin olunan yevmî sekiz akçe vazifesin Ayıntab mahsulünden alıp mutasarrıf olup ve devam-ı ömr-i devletim ed'iyesine müdâvemet üzere ola. Ol babda hiç ferd mani ve dâfi' ve müdâhil olmayıp dahl ve ta'arruz kılmaya. Şöyle bileler, alâmet-i şerîfe i'timad kıllalar.

Tahrîren Fî el yevmü's-sâbi' min şehri zilka'de-i şerife sene ehade ve sittîn ve elf.

Kayd 12 zilhicce-i şerif

Be Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 95/ Belge 227**Belgenin Özeti**

Bazı kefere taifesinin Müslüman kıyafeti giymesi ve Müslüman- kefere farkının kalmaması nedeniyle kefere taifesinin kendi kıyafetlerini giymelerine tenbîh husûsunda,

Belgenin Transkripsiyonu

Fazîletşiâr Efendi hazretleri zîde fazlühû inha ve ilam olunan budur ki, taht-ı kazanızda vaki bazı kefere taifesi kadife kavuk ve beyaz sarık sarınıp Müslüman ile kefere fark olunmadığı din-i İslam şanı ve gayreti değildir. İmdi kefere taifesi min ba'din beyaz sarık ve kadife kavuk sarınmayıp kalpak ve şapka giymeleri için muhkem tenbîh ve...ettiresiz.....şöyle bilip bu husûsu ihmal ve müsâhele eylemeyesiz.

Fî 2 Zilhicce 1061

Sayfa 95/ Belge 228**Belgenin Özeti**

Mühim bir husûs için gönderilen ulağın varması halinde en kısa zamanda diğer menzillere ulaştırılması hakkında fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Mefâhirü'l-kudâti ve'l-hükkâm meâdinü'l-fazli ve'l-keâm Âsitâne-i saâdetimden Haleb'e varıp gelince yol üzerinde vaki olan kadılar zîdet fezâiluhum tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lum ola ki, hâliyâ bir mühim ve müsta'cel husûs için subaşılardan Kudvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrahim zîde kadruhû ulağlı evvelce irsâl olunmuştu. Buyurdum ki, hükm-i şerîfim her kangınızın taht-ı kazasına varıp dâhil olur ise yedi nefer bulunan...menzil bârgîrleri bulunmayan Mahallerden yolcu yükün yıkdırmayıp tahavvûf ve muhatara olan yerlerde yarar kılavuz koşup emin ve salim birbirinize irsâl edip avdet ve tehir ve ihmal ve müsâheleden ve hilaf-ı şer'-i şerîf...be-gâyet ihraz edesiz. Şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timad kılarsız.

Tahrîren fî şehr-i Rebûlevvel sene ehade ve sittîn ve elf

Sayfa 96/ Belge 229**Belgenin Özeti**

Mar'aş eyaletinin sâbık defterdarı olan Hasan'ın Ayıntab sancağına mutasarrıf olmasına dair berâtn alınmasına dair fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Kudvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Eyalet-i Maraş'ın sâbikan defterdarı olan Hasan zîde mecduhû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lum ola ki, sen emekdar ve mahal ve müstahik olduğun ecilden hakkında mezîd-i inâyet-i padişâhânem zuhûra getirip işbu 1061 Zilhiccesinin ikinci gününden Ayıntab sancağı sana tevcîh ve inâyet edip ilam için tayin olunmuştur. Vusul buldukta asla tehir ve tevakkuf etmeyip varıp livâ-i mezbûra mutasarıf olup zabt ve..reâyâ-yı berâyânın himayet ve sıyâneti ve sair fermânım olan husûsat-ı hümâyûnumun iltimasına bezl-i makdûr edip mutemed bir adamın gönderip berât ihrac ettiresin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe i'timad kılasın.

Tahrîren fî evâil-i Zilhicce sene ehade ve sittîn ve elf

Be Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Sayfa 96/ Belge 230

Belgenin Özeti

Vergi mükellefi ahalinin fakir olması nedeniyle hanelerin defterden ihrac olunması hakkında,

Belgenin Transkripsiyonu

Hisab der livâ-i...hânehâ-i avârız Mahalle-i mezbûre

Mahalle-i mezbûre ahâlisinden fakirü'l-hal olmağın bir Hâneleri ihrac olunup... amel olunmak fermânım olmağın mahalline kaydolunup suret-i defter-i mevkûfâtır ki naklolundu.

Fî sene 1061

Sayfa 96/ Belge 231

Belgenin Özeti

Kayıtbay Mahallesinde vergiye kudreti olmayan ahalinin hanelerinin defterden ihracı hakkında fermân,

Belgenin Transkripsiyonu

Akdâ kudâti'l-Müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn madenü'l-fazli ve'l-yakîn hüccetü'l-hakki ale'l-halki ecmaîn vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el-muhtassü bimezîdi inâyeti'l-meliki'l-allâm Mevlânâ Ayıntab Kadısı zîdet fezâiluhû tevkî-i refî-i hümâyûnum vâsıl olıcak ma'lum ola ki, kaza-i mezbûre mahallâtından dört avârız Hânese olan Kayıtbay (?) nâm Mahallede fakirü'l-hal olup edasına kudret ve amelleri olmadığı eclinden bir Hâneleri ihrac olunup mahallinden üç Hâneleri kaldığına mevkûfât tarafından mühürlü ve nişanlı sureti verilmeğın mücebince amel olunmak emrim olmuştur. Buyurdum ki, hükm-i şerîfim vardıkta bu babda sâdır olan emrim

üzere Hazine-i Âmiremden ihrac olunup mahall-i mezbûr ahâlisinin üzerlerine edasın lazım gelen avârizlara ellerinde olan fermânım mûcebince cemine memur olunan üç Hâne... ettirip defterden ihrac olunup avâriz talebleriyle rencide ve... ettirmeyesin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe i'timad kılasın.

Tahrîren fî Zilkade ehade ve sittîn ve elf

Be Makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. 129 NUMARALI AYINTAB ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONUNDA TAKİP EDİLEN YÖNTEM VE YARARLANILAN KAYNAKLAR

Üç ayrı tarihi ihtiva eden 129 no'lu Ayıntab şer'îyye sicili katalog çalışmaları sırasında numaralandırılmış olup orijinal numaralandırma bulunmamaktaydı. Bundan dolayı transkripsiyon çalışması numaralandırılan sayfa sıralaması esas alınarak yapıldı. Bunun yanı sıra belgelere de baştan itibaren numara verilerek her belge, sayfa ve belge numarası ile birlikte transkript edilmiş oldu. Defterin transkripsiyonu esnasında, transkripsiyon kaidelerine imkân dâhilinde uymaya çalışıldı. Ayın harfi (‘) şeklinde, uzatma med harfelerini (ˆ) işareti ile okunamayan kelimeler ise (...) üç nokta ile gösterildi. Okunmasına rağmen şüphe duyulan kelimelerin sonuna (?) soru işareti konuldu. Belgelerde silinti ve tahribattan dolayı okunamayan şahıs, yer vb. isimlerle karşılaşıldığında (silik) şeklinde belirtildi. Bazı belgelerde yazıldığı halde üzeri çizilmiş kelime veya cümlelerle karşılaşıldı. Bunlardan okunabilenler (çizik-....) şeklinde belirtildi. Kelimelerin yazımı ve transkripsiyon kuralları uygulanırken kelimelerin doğru okunuşlarını bulmak için Şemsettin sami'nin “Kamûs-ı Türkî”³⁶ adlı eseri ve Ferit Develioğlu'nun “Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat” adlı eseri esas alındı. Şer'îyye sicilinde geçen hüccet, i'lâm, ma'ruz gibi belge çeşitlerini anlayıp yorumlamak için “Şer'îyye Sicilleri”³⁷ ve “Osmanlı Belgelerinin Dili”³⁸ adlı eserlerden yararlandı. Genel olarak kelimelerin okunması ve anlamlarının belirlenmesinde “Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü C.I, II ve III”³⁹ adlı eserlere başvuruldu.

³⁶ Şemsetdin Sami. (1989). *Kamûs-ı Türkî*. Enderun Kitabevi, İstanbul. ss.1-1574.

³⁷ Akgündüz, a.g.e., ss. 11-53.

³⁸ Kütükoğlu, a.g.e., ss. 99-366.

³⁹ Mehmet Z. Pakalın. (1993). *Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, c.I,II, III,

129 Numaralı Ayıntab Şer'iyye sicili'nin Transkripsiyonu yapıldıktan sonra tez metni düzenlenirken kullanım kolaylığını ve ulaşılabilirliği sağlama adına belge özetleri de transkripsiyonla birlikte verildi. Karışıklığı önlemek amacı ile de belge özetleri kalın italik yazı ile yazıldı.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. 129 NUMARALI AYINTAB ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN GENEL BİR DEĞERLENDİRMESİ

Osmanlı tarihi açısından gayet kıymetli olan bu belgelerden hareketle Ayıntab'ın sosyal, ekonomik, kültürel alanlarında bir değerlendirme yapma imkânı bulunmuş oldu. Sicillerin Mahkeme kayıtlarını da ihtiva etmesi açısından ahalinin ne durumda olduğu, kişilerin şikâyetçi oldukları konuların nelerden oluştuğu gibi hususlara ulaşma imkânını elde edildi. Böylece günümüzden yaklaşık üç asır evvelki Ayıntab'ın durumuna ait bir portre çizme şansımız doğmuş oldu. Şimdi sırasıyla önce toplumsal daha sonra ise siyasi, iktisâdî ve idârî meselelerle ilgili dikkat çeken hususlar üzerinde durulacaktır. Sayfa ve belge numaralarını belirtmek amacı ile 'sayfa no/ belge no' formülü kullanıldı.

Şöyle ki, defterin başında karşımıza çıkan ve değinmek durumunda olunan ilk husus ahalinin hassasiyetleri olacaktır.

Bu hassasiyetlere örnek olarak 2/5 no'lu belgede; Tahtalı camiinde hatib olan İvaz Efendi'nin Hazret-i Yunus hakkında "*mübareğın akl-ı zail olup dîne da'vet iderdi*" demesi üzerine şahidler, İvaz Efendi hakkında şikâyetçi olmuş ve sayıca ve mevki olarak önemli zümreler özellikle ilim ehlerinden pek çok kişi bu davaya şahitlik etmişlerdir. Bu konuya örnek teşkil eden bir diğer belge ise 62/152 no'lu belgedir. Özetle bu belgede Ayıntab Voyvodası El Hac Mehmed Ağa Şihcanlı Cafer'in eşi Raziye ve Kör Züleyha adlı kadınlar ile Kefer Bostanlı oğlu Mustafa'nın evinde içki meclisi kurmuşlar ve mahalle ahalisinin şikâyetleri üzerine olayın tahrir edilmesi hususunda talebde bulunulmuştur. Bu vesileyle mahkeme huzurunda şahidler dinlenmiştir. Ancak şahidlerin sayıca fazlalığı burada da dikkat çekici bir unsurdur.

Kayıtlardan bazı dâvaların lüzumsuzca ve neticesi olmadığı bilinmesine rağmen açıldığı kanaati hâsıl olmaktadır.

Böyle bir duruma 3/8 no'lu belgede rastlanmaktadır. Nurvane karyesi sakinlerinden Hüseyin oğlu Mustafa Beşe, Hamza oğlu Mehmed'in elli sene evvel haksız yere kendinden beş kuruş aldığını iddia etmiştir. Böyle bir dâvada haliyle mahkeme kendinden delil getirmesini istemiş ve Mustafa Beşe bundan aciz olduğunu ifade edince dâva kapanmıştır. Ancak nihayetinde bu tür dâvaları, mahkemenin lüzumsuz yere meşgul edilmesi olarak değerlendirmek mümkündür.

Ayrıca belgelerde öksüz ve yetim olan bazı çocukların, ırsen kendilerine intikal eden mallarının müzayede usulü satıldığına şahit olunmaktadır. Bu durum Ebeveynleri vefat eden çocukların mallarının bu şekilde tasarruf edildiğini, yetim ve öksüz çocukların zor durumda kalmaması için bir teamülün teşekkül ettiğini göstermektedir, 2/10. Ancak bunun yanında bazı insafsızların bu çocuklara vasi tayin edilse de çocukların küçüklüğünden istifade ederek mallarını kabz ettiğini ve bunun karşılığında haklarında dâva açıldığı görülmektedir. Bu gibi durumlar böyle iyi niyetli teamüllerin zaman içinde suistimal edilebildiğini göstermektedir. Bu dâvaya örnek olabilecek belge ise, Boyacı Mahallesi sakinlerinden iken vefat eden Salihüddin oğlu Hüseyin'in kızına vasi olan İbn-i Ömer Ali'nin hıyanetinin ortaya çıkması ile azl olunub yerine Mansur oğlu El hac Hüseyin'in vasi tayin edilmesi hakkındaki 14/36 no'lu belgedir.

Vasi tayinlerindeki amaç çocukların ihtiyaçlarını karşılamak olduğu gibi çocuk yaşta iken babalarından kalan malların tasarrufunun sağlanması olarak da görülmektedir. Zira bu tür belgelerde "*ırs-i şer'i ile intikal iden mallarını hıfz ve sair tesviye-i umurlarına bir vasi-i mühim-i lâzım olup*" tarzındaki ifadeler vasi tayininde bu tür amaçların olduğunu da ifade etmektedir, 18/45.

Diğer yandan sağır ve sağire tabirlerine matuf olan çocukların buluş çağına gelmeleri ile, daha önce alınan kararlarını değiştirebildiklerini görüyoruz. Bu duruma 25/57 no'lu belgede rastlamak mümkündür. Bu belgede Orul karyesinden Mehmed oğlu Ahmed'in ırsen kendine intikal eden yüz dip incir ağacındaki üç rub' hissesini ikibuçuk kuruşa satışı için sulh gerçekleşmiştir. Tahrib olan belgeden anladığımız kadarıyla kendinden önce altı kuruş üzerinden bir anlaşma olmuştur. Ancak kendisi daha sonra bu miktarı üç buçuk kuruşa çekmek istemiş, "*müslimûn ve Muslihûn tavassutıyla*" bu miktar iki buçuk kuruş olarak kararlaştırılmıştır.

Bunun yanında sicil içinde çok ilginç dâvalarla da karşılaşmak mümkündür. Bunlardan en dikkat çekicilerinden biri ise kadınlar arasındaki husumet ve kavgalarla ilgili olanlardır. Özellikle kadınlarla ilgili davalarda Osmanlı toplumunda kadının hakkını savunma konusunda ne kadar cesaretli ve özgür olduğunu gösteren belgelere rastlanmıştır. 5/15 no'lu belgede Hatice adlı kadının Ebu Bekir kızı Emine'nin karnına yumruk vurması ve dişini kırması olayı bu açıdan dikkat çekici bir durumdur. Yine, 6/17 no'lu belgede bir cinayete kurban gişden Hüseyin'in, kızları Satı ve Hüma, katil Abdullah ve Hasan hakkında vekillerinin kendilerinden izinsiz bir siyah kısrak tay ve bir kelâmullah ve bir kara kılıç üzerine sulh etmeleri üzerine bunun reddini talep etmişlerdir.

Bundan başka kaybolan kişilerin geride kalan mallarının kayyime verilmesi ve bu kayyimlerden bazılarının hıyanetleri de sicile kaydedilmiştir. 13/32 no'lu belgede Ayıntab kalesi sakinlerinden iken kaybolan Ali oğlu Bektaş'ın eşyasını zabt için tayin edilen Mustafa oğlu Fâtıma'nın hıyaneti sonucunda azl edilip yerine Bektaş'ın kardeşi Mehmed kayyim tayin edilmiştir.

Mamafih bazı dâvaların ardı ardına tekrarlanması ve karşılıklı anlaşma ile çözülmesi durumunda dahi aynı şahısların aynı dâvayı birkez daha açmaları hak taleplerinde ısrarlı tutumları göze çarpmaktadır. 8/24 no'lu belge bu duruma güzel bir örnektir. Bu belgede Osman beşe Mehmed'in Şarkili köyü sakinlerinden Hızır oğlu Mehmed'in kendine namahrem olan kız kardeşi ile ilişkisi sebebiyle kız kardeşini öldürür. Bu durumun sorumluluğunu ise Mehmed'in gayr-i meşru ilişkisine dayandırır. Neticede Hızır oğlu Mehmed'in ve kardeşi Ali'nin beraberce evini basması, kız kardeşini ve validesini ahz etmesi, ev mallarına zarar vermesi ve parasını alması gibi sebeplerle 23. belgede aynı dâva açılıp anlaşma ile dâva kapanır ancak buna rağmen bu dâvanın bir sonraki belgede de tekrarlandığını görülür. Bu tür girişimleri karşıdan alınmak istenen mallar için ısrarlı davranışlar şeklinde değerlendirmek de mümkündür.

Boşanma konuları siciller içinde ayrı bir önem arz etmektedir. Zira toplumsal hayatın temel birimi olan ailenin yapısı ve aile içi ilişkilerde sorun teşkil eden durumları bu tür dâvalardan öğrenebilmekteyiz. Bu konuda Ayıntab sosyal tarihini aydınlatan önemli konuların belki de başında gelmektedir. Sicilde bu konularla ilgili konuları belgeler ışığında değerlendirecek olursak şu tür durumlarla karşılaşırız. 13/33 no'lu belgede Amo Mahallesinde Cafer kızı Emine'nin Kocasını Ebu Bekir oğlu Abdullah'dan nafaka ve mihrinden feragat ederek boşanma talebinde

bulunmuş ve karşılıklı olarak ayrılmışlardır. Bu aile faciasının sebebi ise aile içi şiddet şeklinde ifade edilmiştir. Bu vesileyle bayanların da bu dönemde nafaka ve mihr istemeden muhalaa yolu ile boşanma talebinde bulunabildiğini ve kadınların hukuki haklarının farkında olduklarını görmekteyiz. 30/74 no'lu belge ise aynı şekilde Kürkciyan Mahallesinden Yunus kızı Aişe'nin muhalaa yoluyla zevci El Hac İbrahim'den boşanması hakkındadır. Aişe kocasından ayrılma konusunda mihrinden feragat etmiş ve karşılıklı olarak zimmetlerin ifade edilmesi sonucu boşanma gerçekleşmiştir. Bu vesileyle bu tür dâvalar Osmanlı hukuk sisteminde eleştiri konusu olan kadınların boşanma haklarının olmadığı şeklindeki iddiaları çürütmekte ve Osmanlı Şer'i hukukunda kadınların da belli şartlar çerçevesinde kocasından ayrılma hakkının varlığını ifade emektedir. Bu konu ile ilgili bir diğer belge ise 32/78 no'lu belgedir.

Bu konu içinde değerlendirebileceğimiz bir diğer mesele ise mihr meselesidir. Bilindiği üzere mihr bayanın evlenirken eşinden isteme hakkına sahip olduğu maddi imkânıdır. Sicil içinde birçok belgede mihrin ertelendiği veyahut verilmediği ve bazı ayrılık durumlarında bayanın mahkeme huzurunda istediği durumları görmek mümkündür. Bu kadar fazlaca mihr dâvalarının olması erkeklerin evlilik sonrası mihr konusunda hassas davranmadığını göstermektedir. Ancak ayrılma durumunda karşı tarafın bunu talep etmesi ise bayanların haklarını savunma ve şahsi hukuk konularından bîhaber olmadığını göstermektedir. Bunun yanında 24/56 no'lu belgede Şehreküstü Mahallesi sakinlerinden iken Kenan oğlu Mehmed'in eşi Ali Kızı Fâtıma'nın, kırk kuruş mihrini talep etmesi ve mahkemenin Mehmed'in terekesinden kırk kuruşunun verilmesini kararlaştırması hakkındadır. Belgede Fâtıma'nın bu talebi sonrasında, karşı taraf savunmasında Fâtıma'nın kocasına mihrinden feragat ettiğini ifade ettiğini söylemiş, ancak Fâtıma bu ifadeyi kocasından yediği dayak sonrasında kerhen söylediğini ve nefsinin korumak amacıyla böyle bir yola başvurduğunu ifade etmiştir. Şahidlerin de aynı ifadeleri kullanması üzerine mahkeme Fâtıma'yı haklı bulmuştur. Bu suretle kerhen verilen ifadelerin mahkemede muteber olmadığını görebilmekteyiz. Ancak Benzer bir dâva olan 25/58 no'lu belgede ise mahkeme zevcenin zevc üzerinde kerhini muteber görmemiştir. Bu vesileyle mahkeme bir önceki belgedeki kerhen yapılan feragatı şahidlerin dinlenmesinin ardından makul görürken, ikinci belgedeki yapılan feragatı uygun bulmamıştır.

Borçlar meselesinde ise özellikle bağ, tarla ev gibi gayr-i menkuller borçların tahsilinde iki taraf içinde önemli bir meta olarak görülmekte ise de buna ilaveten değirmenlerin bu hususta önemli olduğunu vurgulamak gerekir. Zira birçok belgede değirmenlerde bulunan hisseler borçların tahsili için nakid yerine kullanıldığını görmekteyiz. 15/39 no'lu belgede özetle Aişe hatun Göynes karyesinde bulunan değirmenin nisf hissesini borcunu ödemek üzere kullanmak istemiştir.

Burada ele alınması gereken bir diğer husus ise sicilde rastladığımız bazı ifadelerdir. Zira bu tür ifadeler sicilin anlaşılması açısından önemli olmasının yanında diplomatika ilmi cihetinden de ayrı bir ehemmiyet arz etmektedir. Bu ifadeler kişinin hususiyetleri hakkında, kişiye münhasır olabilecek bilgiler ihtiva etmektedir. Bu konuda en çarpıcı örneklerden birisi 28/67 no'lu belgedir. Zira bu belgede Hayik-i Müslüman Mahallesi sakini iken vefat eden Mürted Abdullah oğlu Mustafa'nın terekesinden bahsedilirken, "Mürted Abdullah oğlu Mustafa" ifadesinde kişinin Türk ve Müslüman ismi kullanmasına rağmen dinden dönme emaresi ifade edilmektedir. Ancak bu belgedeki Mustafa'nın yaşadığı Mahallenin Hayik-i Müslüman Mahallesi oturuyor olması bu tür kişilerle Müslümanların aynı bölgede ikamet etmesi konusunda toplumun genelini ihtiva eden bir önyargının olmadığını göstermektedir. Vefat edenler için Müslüman ise "müteveffâ" gayr-i Müslim ise, "helâk" tabirlerinin kullanılması da ilgi çekicidir.

Şer'iyye Sicillerinin vazgeçilmez belgelerinden olan tereke kayıtlarına gelince; 129 no'lu defterde yalnızca on belgede tereke kaydına rastlanmıştır. Tereke kayıtları bölge ahalisinin ekonomik yaşamları konusunda önemli bilgiler ihtiva eden mühim kaynaklardır. Ancak bu sicil içinde 231 belgeden sadece on belgenin tereke kaydı ihtiva etmesi bu açıdan yapılacak değerlendirme sonuçlarından genel bir çıkarım yapma ihtimalini kısıtlamaktadır. Ancak bu kısıtlı belgeler içinden kıyaslama yoluyla bilgi edinmek bir nebze dahi olsa mümkündür.

Bu açıklama sonrasında tereke kayıtlarının değerlendirilmesi neticesinde Kozanlı Mahallesi sâkin iken vefat eden Keşiş Narsis veled-i Manük'ün terekesinin 848 kuruş, Eblehane Mahallesi sâkin iken vefat eden Abdullah oğlu Avz Ağanın terekesinin 1041 kuruş değerinde olduğu görülmüştür. Bu terekeleri devrin şartlarına göre ekonomik durumu iyi olanlar olarak değerlendirmek mümkündür. Diğer kayıtlarda ise muhalefat bedellerinin 22 ile 460 kuruş arasında değiştiğini görüyoruz. Ayrıca bu devirde ev fiyatlarının birbirinden epey farklı olduğu görülmüştür. Bu cümleden olmak üzere Kozanlı Mahallesi ahalisinden vefat

eden Mikdad'ın menzili 60 guruş, Mustafa oğlu Abdullah'ın Şehreküstü Mahallesiinde bulunan menzili 75 guruş, Kanalı Mahallesiinde sâkin iken vefat eden Ahmed kızı Hüsne'nin menzili 15 kuruş, Eblehane Mahallesiinde sâkin iken vefat eden Abdullah oğlu Avz Ağanın menzili 460 kuruş, Kozanlı Mahallesiinde sâkin iken vefat eden Keşiş Narsis veled-i Manük'ün menzili 150 kuruş, Kurb-ı Şehreküstü Mahallesiinde sâkin iken vefat eden Abdullah kızı Elife'nin menzili 33 kuruş olarak görülmüştür. Diğer tereke kayıtlarında ise menzil kayıtlarının bulunmaması bu şahısların ev sahibi olmadığını göstermektedir. Ancak genel anlamda oturulabilecek bir ev fiyatının çok da abartılı bir rakamı gerektirmediği görülmektedir. Manük ve Avz Ağanın evlerinin 150 ve 460 kuruş olması bu şahısların terekeleri incelendiğinde maddi durumlarının yerinde olduğunu göstermektedir. Ancak 100 kuruş civarında bir bedelle ev sahibi olunabildiğini görüyoruz. Fakat bu kadar kısıtlı tereke kayıtları ile Ayıntab emlak değerleri hakkında genelleme yapmak mümkün olmamaktadır.

Bu kayıtlar içinde bir vasiyet özellikle dikkat çekicidir. 67/161 no'lu belgede Hızır Çavuş Mahallesiinde sâkin iken vefat eden Mustafa kızı Emine vasiyetinde tüm mal varlığının sülüsünü tayin eylediği Mahalle sarf edilmesini istemiştir. Bu suretle tereke kaydına baktığımızda Mahalle-i mezbûrenin Bostan Sokağı döşemesine 22,5 kuruş masraf edildiği görülmektedir.

129 no'lu Ayıntab Şer'iyye Sicilinde 1061,1108 ve 1142 tarihli belgeler mevcuttur. Bu vesileyle sicil içinde birbirinden uzak sayılabilecek değişik tarihlerde Ayıntab şehri hakkında bilgi alma şansı yakalanmıştır. Bu tarihler duraklama devrini yansıması açısından farklı bir önem arz etmektedir. Sicil içinde bu dönemin sonlarına ait önemli bir belge de Karlofça antlaşması öncesi meydana gelen tımar tevcihi ile ilgili belgedir. 16/41 bu belgede Tarla-i atik Mahallesiinden Mehmed Ağa oğlu Davud Bey Temeşvar kalesi muhafazasından kaçan Ahmed'in mahlûlünden dolayı 1107 senesi tarihli berâtle kendine tevcih olunan Karakıl mezrası tımarının mahsulâtının, 1107 senesinden beri kale muhafazasında bulunması nedeniyle El Hac Ali ve El Hac Mehmed ve Yusuf ve El Hac Durak ve Mehmed ve Veli'nin mezradan sene-i merkumede vâki mahsulâtını alması ve mahsulâtın talebi ile dâvacı olmuş ve mahkeme kendini haklı bulmuştur. Bu vesileyle Temeşvar savunmasında bulunan iki şahsın kimler olduğunu öğrendiğimiz gibi Anteb ahalisinden Davud Bey gibi şahısların Anteb'den çok uzakta bulunan Temeşvar kalesi savunmasına katılmış olduğunu anlamaktayız.

Sicil içinde siyasi tarihle ilgili bir diğer husus ise fermân kayıtlarında karşılaştığımız Abaza Hasan Paşa isyanı hakkındaki belgelerdir. Sicilin sonlarına doğru karşılaştığımız bu fermânlar 79/ 185, 80/186, 82/193, 83/195 no'lu belgelerde yer almış ve Osmanlı Devleti duraklama devrinde merkezi hükümetin başını uzun dönem ağrıtan bu isyan hakkında alınması gereken önlemlere değinilmiştir. Ayrıca Halep ve Maraş ve Karaman ve Anadolu ve Yenişehir ve Akşehir ve Aksaray ve Niğde ve Karahisar sahib ve Hamid ve Rakka eyalet ve sancaklarında vaki olan kadılar ve zikrolunan kazalardaki kethüdalara hitaben yazılan fermânda, Abaza Hasan'ın etrafına eşkıyadan adam toplayarak ahalinin mallarına ve miri malına zarar vermelerinden bahs edilmiş ve bu duruma sebep olanların katline dair fetvanın verildiğinden bahs edilmiştir. Bu vesileyle isyanın bastırılması konusunda yapılacak faaliyetler bu fetva ile meşru bir zemine taşınmak istenmiştir.

Osmanlı Sosyo-Ekonomik tarihinin ayrılmaz bir parçası ise toprak idare sistemidir. Bu sistemin iyi işlediği zamanlarda devletin temel ekonomik dayanağı olan ziraat ile bu organizasyona dayandırılmış olan askeri sistemlerin istenilen düzeyde çalıştığı görülmüştür. Ancak duraklama ve diğer zamanlarda bu sistemin bozulması ile bu durumun tersine döndüğü anlaşılmaktadır. Bu vesileyle sicil içinde tımar ve malikâne tevcihleri hakkında birçok belgeye rastlanmıştır. Bu belgelerde malikâne tevcihlerinin hangi usul üzerine yapılacağı hakkında yöntemler açıkça belirtilmiş ve malikâne mutasarrıflarının reaya ile ilişkileri konusuna özellikle vurgu yapılmıştır. Bu konuda verebileceğimiz örnekler şunlardır;

19/49 no'lu belgede Mustafa ve Ali'ye verilen malikâne tasarrufu hakkında berât kayıtlarını görmekteyiz. Bu berâta kayd-ı hayat şartıyla malikâne tasarrufu için üç defa müzayedeye çıkılıp rağbetin bitmesi neticesi Boyacı ve Uncuk mezraları Mustafa ve Ali'ye tevcih edilmiştir. Bir diğer malikâne tevcihi hakkında berât ise 20/51 no'lu belgede geçen berât kayıdır. Bu iki belgede malikâne tevcihleri hakkında takib edilen üç defa usule göre müzayedeye çıkıldığını görmekteyiz. Bedel-i muacceleyi en fazla veren şahıslara malikânenin tevcih edildiği anlaşılmaktadır. Malikâne tevcihlerinde en dikkat çekici unsur da malikânenin hayat boyu olmak üzere verildiğine dair *Hatt-ı Humayun şevketmakrunum mücebince te'biden mâlikâne mutasarrıf olmak için* tabiridir. Bu tabir çerçevesinde malikâne tevcihlerinin ebedileştirildiğini görmek mümkündür. Malikâne tevcihleri için verilen berât kayıtlarında devletin toprak sistemindeki sancılı yapıyı görmek mümkündür. Zira bu konu ile ilgili 41/99 no'lu belgede *Kala-i Birecik denmekle ma'ruf ağcakendi karyesi*

malikânesinin Türkmen Mehmed'e verilmesi hakkında berât kaydının giriş kısmında rical-i devletin bir kısmında olan miri mukataatın yılda birkaç kez el değiştirdiğini ve bu vesileyle mukataatı alanların kısa zaman içinde vermiş olduğu muacceleyle çıkarmaya çalışmalarından bahs etmektedir. Haliyle bu durum üzerine en kısa zamanda muaccele bedelini çıkarma gayreti ve ardından gelen kâr etme telaşı ile köylünün eza ve cefa çekmekte olduğu ifade edilmiştir. Ziraatte zaruri ihtiyaç olan tohum ve sair lüzumlu şeylerin alınması için piyasada bulunan faizcilerden alınan para sebebiyle köylülerin sıkıntı çektiklerinden bahs edilmiş ve bu meseleye çözüm olarak teb'iden malikâne tasarruflarının tevcihi cihetine gidilmiştir. Bu vesileyle bu tür berâtlardan devrin sosyo-ekonomik yapısı ve Osmanlı Devleti için hayati önemi olan çiftçi ahalisinin karşılaştıkları sorunları görmek mümkün olduğu gibi ahalinin bulunduğu duruma devletin bîgâne kalmadığını da görmek mümkündür.

Bu minval üzere bir diğer belge ise 46/115 no'lu belgedir. Bu belgede ise Ayıntab kazasına tabi kura ahalisinin vergi miktarını ödemeye iktidarı olmaması nedeniyle avarızlarının tenzil talebi ve kabul edilmesi hakkında hüküm-i şerifte Ayıntab kazası naibinin arz-ı haliyle ahalinin perakende ve perişan vaziyette olması nedeniyle bu denli vergiyi vermekten aciz olduğu gerekçesiyle avarız vergilerinin tenzilini talep etmiştir. Ancak bu tür vergilerin toplanması sırasında suistimallerin önlenmesi noktasında ciddi tenbihlerin varlığında görülmektedir. “*Ondört hâneleri tenzîl olunmak bâbında 'arz ve telhis olundukda imdi mücebince harab ve zaîf olan kuradan tenzîl olunup kudreti olanlara himaye etmemek üzere ondört hâneleri ref' ve tenzîl olunup*” tarzındaki ifadelerde bu tür hassasiyetin varlığı görülmektedir. Bu vesileyle devletin fakir ve aciz olan ahalinin vergilerinin tenzil edilmesi taleplerini kulak ardı edilmediği görülmektedir.

Berât kayıtlarında dikkate değer bir diğer husus ise Ayıntab bölgesinde ciddi bir gelir kaynağı olan duhan mezruatı, yani tütün ekimidir. 50/125 No'lu belgede bu işin ekimini yapanlarla ticaretini yapanlar arasındaki fark dikkate alınarak verilmesi gereken vergi miktarları belirtilmiştir. Bu belgede vergi miktarlarından bahsedilirken bu konuya matuf yapılacak tahrir konusunda ise bazı çiftçilerin tütünlerini gizlemeye çalıştıklarından bahisle tütünlerin fidan zamanlarında tahrirlerinin yapılması emredilmiştir.

43/102 no'lu belgede ise Tütün üreticilerinden ticaret yolları üzerinde bulunanların, tütün tüccarları şeklinde değerlendirilip buna göre vergi alınması uygun görülmüş ve *Vardar Yenicesi ta'bir olunan duhanın bir vakiyyesinden altmış*

akce ve Karaca Ali a'lasının her vakiyyesinden kırkar akce ve Kaya Duhanın her vakiyyesinden yirmişer akce gümrük” alınması istenmiştir. Ancak Ayıntab sancağında satılan ve alınan tütün çeşidinin yalnız Kaya duhanı denilen tütün çeşidi olduğu ifade edilmiştir.

Taifelerin vereceği vergilerin Müslim ve gayr-i Müslimler açısından farklılık arz ettiğini de belgelerde görmek mümkündür. Örneğin, Kıbtıyan taifesinden alınacak vergiler hakkındaki berâtta, taifenin Müslim veya gayr-i Müslim olma durumlarında vergi miktarlarının değişiklik arz ettiği görülmektedir. Zira 51/128 no’lu belgede 1108 senesine mahsub olmak üzere bu işe Köse İbrahim tayin olunmuş ve kendisine verilen berât gereği *“tâife-i mezkûrun Müslüman nâmınla olanlardan altışar yüz altmış akçe maktû’ları ve keferesinden yedişer yüz otuzar akçeleri cem’ ve tahsîl ahz ve kabz itdirüp”* tahsili istenmiştir. Bu vesileyle din faktörünün verilmesi gereken vergi miktarlarında belirleyici bir durum olduğu görülmektedir. Bu Belgenin Devamında ise vergi vermekten kaçan ve değişik yollarla vergiden muaf olmaya çalışanlardan bahs edilmektedir. Özellikle vergi vermek istemeyen Çingene taifesinin vergi tahsil zamanlarında Mahallerini terk ederek ve başka mekânlarla yerleşmekte oldukları *“hîn-i tahsîliyle firar eden çingenelerin cizyeleri cizye-i salislerinden ve akrabasından sual ve talep oluna ve gezende olan çingene tâifesi hîn-i tahsîliyle kadîm-i sâkin oldukları yerlerinden kalkıp mücerred cizyelerin virmemek için âhir kasabât ve kurâlara firar idüp”* şeklinde ifade edilmiştir. Ayrıca vergi vermek istemeyenlerin uyguladıkları diğer bir yol olarak da ev, ahır veyahut çiftliklerinde saklanarak vergiden kurtulmaya çalışılması olduğu belge içerisinde yerini bulmaktadır. Bu gibi belgeler ülkenin içinde bulunduğu duraklama döneminin ekonomik sıkıntılarında kurtulma adına devletin nasıl tedbirlere başvurduğuna dair bilgiler vermektedir.

Şer’iyye sicilinde dikkat çeken belgelerden birisi ise 55/134 no’lu belgedir. Belgenin girişinde gayet uzun bir arabî metinle karşılaşmaktayız. Belgenin büyük bir kısmında elkab ve dualardan oluşmaktadır. Bu belgede Rakka Beğlerbeğisi iken Yusuf Paşanın vezirlik payesiyle ile Rakka eyaleti ve Birecik ve Ayıntab sancaklarının tasarrufu kendisine verilmiş ve vazife sırasında nasıl davranması gerektiği bildirilmiştir. Reayanın korunması hususunda sicil içinden verebileceğimiz bir diğer örnek ise 91/217 no’lu belgedir. Özetle bu fermânda, Birecik sancağından alınacak vergilerin tahsildarlığını yapan Süleyman’ın reayaya zulm etmesi sebebiyle azledilmiş olduğunu görmekteyiz. Bu gibi durumlar devletin reayanın korunması

konusunda sergilemiş olduğu hassasiyeti göstermektedir. Berât kayıtlarında dikkat çeken bir diğer husus ise mukataa vazifelerinin verilmesi usulü içinde kişinin mahlûl durumda bulunan mukataaların kendi tarafından tesbiti ve bu tesbit üzere arz-ı hal sunması durumudur. Bu suretle vermiş olduğu arz-ı halde kişi çeşitli sebeplerle mahlûl duruma düşmüş bulunan mukataaların kimlerin tasarrufunda bulunduğunu ifade ettikten sonra kendine verilmesi konusunda inayet ricasında bulunmakta ve uygun görülmesi durumunda belli bir akçe ile vazifelendirilmekte olduğunu görmekteyiz, 44/108.

Berât kayıtlarında evkaf mallarının mütevellisi veyahut bir cami veya mescid imamiyeti vazifelerinde kişilerin birbirlerinin Makamlarına göz koydukları ve bir vesileyle aldıkları berâtlarla vazife elde ettiklerine de şahit olmaktadır. Bu tür durumlar berât kayıtlarında *“her vechle hizmet-i lâzimesine kusuru ve mûceb-i ‘azli yoğiken âhardan ve cuhelâdan Mustafa nâm kimesne hilâf-ı inhâ ile alıp mezbûre külli özr hayf etmekle”* tabirleri ile ifade edilirken külli gadr ile vazifeyi almak isteyen veyahud bir müddet dahi olsa deruhte eden şahıs için *“cuheladan”* tabiri kullanıldığı ve cahil olarak vasıflandırılması dikkat çekicidir.

Mahlulatin doldurulması konusunda yetki devrinin yapıldığını görüyoruz. Ayıntab kadısına hitaben yazılan hükm-i şeriflerden 47/119 ve 48/120 no’lu belgelerde mahlûl ve mahlulat durumlarında kendisinin yetkili olduğu ifade edilmektedir. Bu belgelerde ayrıca mahlulatin nasıl doldurulacağı konusunda da usullerin ifade edildiği görülmekte olup bu tür tayinlerde öncelikle kişinin evladına verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Sicil içinde geçen bir diğer önemli konu ise mültezimlerin tasarruflarında bulunan bölgelerden alınması gereken vergilerin tahsili konusunda yaşadıkları problemlerdir. 34/84 no’lu belge de Özetle Güreniz karyesini berât-ı şerifle der’uhde ve iltizam eden Mehmed oğlu Ömer Beyin reayadan alınması gereken vergi miktarları konusunda şikayet olması nedeniyle alınması gereken vergi miktarlarını belirten huccet-i şer’iyye verilmesini talep etmiştir. Mültezimler bu tip sorunlarla baş edebilmek ve sorun çıkaranların ikna edilebilmesi için *“yedlerine huccet-i şer’iyye”* verilmesini talep etmişlerdir.

Sicilde rastladığımız bir diğer önemli mesele ise haberleşme vasıtaları konusundaki yöntemlerdir. Sicil sonlarında sıkça karşılaştığımız bu belgeler mühim bir husus için gönderilen ulağın varması halinde en kısa zamanda diğer menzillere ulaştırılması hakkında ki fermânlardır. Bu fermânlarda muhtelif sancaklar muhatab

kabul edilmiş ve gönderilen ulağın en erken hangi menzile varırsa o menzilden diğerlerine en kısa zamanda ulaştırılması istenmiştir. Fermânlarda mühim bir mesele zikr edilmiş meselenin içeriğine değinilmemiştir. Bu durum belgenin gizli bilgileri ihtiva etmesinden kaynaklanmaktadır. 87/206, 89/211, 89/213, 92/220, 93/221, 95/228

129 no'lu Ayıntab Şer'iyye Sicili ile ilgili yaptığımız kısa değerlendirmeden de anlaşılacağı üzere şer'iyye sicilleri ait oldukları dönemlere ve şehirlere dair çok ayrıntılı bilgiler verebilmektedirler. Yaptığımız bu tarnskripsiyon çalışmasının XVII. ve XVIII. yüzyıl Ayıntab tarihi hakkında önemli bir kaynak olduğu ve hakkıyla incelendiğinde araştırmacılara çok önemli bilgiler sunacağı inancındayız.

4.2. 129 NUMARALI AYINTAB ŞER'İYYE SİCİLİ'NE GÖRE TESBİT EDİLEN İDARİ VE SOSYAL YAPILAR

4.2.1. Mahalleler ve Köyler

Sicil içinde Ayıntab'a bağlı olarak beş nâhiye, yüz altı köy, on iki mezra ve kırk sekiz Mahalleye rastlanmıştır. Bu vesileyle Ayıntab'ın hareketli ve büyük bir merkez olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 4. 1. Tesbit edilen mahalleler

Akyol	Ali Neccar	Amo	Bekri
Bey	Bostancı	Boyacı	Cabi
Cevizlice	Çukur	Eblehan	Ehl-i Cefa
Hacı Baba	Hayik Baba	Hayik-i Müslüman	Hayik-i zımmiyan
Hızır Çavuş	İbn-i eyyüb	İbn-i kör	İbn-i Şükür
Kanalıcı	Karasakal	Kastel	Kayacık
Kayıtbay	Kayser	Kızılca mescid	Kozanlı
Köprübaşı	Köroğlu	Kurb-ı Şhreküstü	Kurb-ı zincirli
Kürkciyan	Kürtüncüyan	Molla Ahmed	Musluzâde
Seng-i hoşkadem	Seng-i nakkaş	Seng-i tavail	Şarkıyan
Şhreküstü	Tarla-yı atik	Tarla-yı cedid	Tevbe
Tışlaki	Yahni	Zincirli	Zincirli kozanı

Tablo 4. 2. Tesbit edilen nahiyeler

<i>Nâhiyeler</i>				
Atik	Burç	Menbiç	Mirhman	Tilbeşar

Tablo 4. 3. Çalışmamızda tesbit edilen köyler

<i>Köyler</i>			
Ağçakend	Akça burç	Akpınar	Arabgin
Arablar	Arıl	Atabeg	Battal öyüğü
Bayır	Bedirkend	Beğlerbeği	Belan
Belan kendi	Bendeli	Boyaluca	Burç
Cedid	Cegde	Cuba	Çağdıgın
Çağırgan	Çakal	Çavlı	Çınar
Çortil	Çubekir	Damla içi	Dülük
Edebenü	Etne	Garicek	Gercigin
Göğersin	Göğsüncük	Göynes	Gücek
Güheniz	Güllü	Güllüce	Gülsün
Gürz	Güveci	Güveniz	Hacı Arab kiliseciği
Hamse	Harar	Hazigi	Hıyam
Humanız	İbrahimli	İki Ahur	İncesu
Kâfir öyüğü	Kantara	Karaca viran	Karadiken
Karakaya	Karakol	Karaöyüğü	Karataş
Kaya pınar	Kefer bostan	Kılağuz	Kızıl hisar
Kızılburç	Kızılcaakend	Kilisecik	Körosman
Kumsal	Küfr-i cebel	Kürd	Kürd Osman
Levhan	Mertmenge	Mevdüd	Mirhman
Nalımöyüğü	Narlıca	Nefah	Nurwane
Oruçgazi	Öyümsöğüt	Pavirge	Rum-ı evlek
Rumtil	Sam	Sarı boğasak	Sayılica
Sazgın	Sebge	Sevindi	Simavin
Şahmelek	Şeker	Şihme	Telafer
Telhanuz	Tıhnatan	Tilbeşar	Tohtemur
Üçkilise	Vehne	Yaylacık	Zenge
Zevgir	Zülfikar		

Tablo 4. 4. Tesbit edilen mezzralar

Mezzralar					
Arıl	Armutluca	Boyalıca	Güllük	Isbatırın	Karakıl
Karataş	Nalımöyüğü	Sükkân-ı Viran	Tevfeyni	Tutluca	Uncuk

4.2.2. Medreseler ve Câmiler

129 No'lu Ayıntab Şer'iyye sicilinin tamskripsiyonu esnasında beş medrese ve on sekiz cami ve mescide rastlanmıştır. Bu cami ve mescidlerin bazılarının isimleri banisi ile zikredilmiştir.

Tablo 4. 5. Tesbit edilen medreseler

<i>Medreseler</i>		
Ali Neccar medresesi	Bostancı medresesi	Çamçer medresesi
Tekye medresesi	Zülkadriye medresesi	

Tablo 4.6. Tesbit edilen câmiler

<i>Camiler</i>	
Ahi zâde bina eylediği câmi-i şerîf	Akçazade cami-i şerifi
Alaybeyi camii	Ayıntab kalesinde bulunan cami
Bostancı camii	Boyacı camii
Ehlitterbiye tekyesi Câmî-i şerîfi	Gergerzâde Halil Çavuş bina eylediği câmi-i şerîf
Koroğlu Mahallesinde bulunan cami	Tahtalı camii
Türkmen kızı camii	Mehmed Efendi mescid-i şerif
Narlı mescidi	Zülkadriye mescid-i şerifi
Murad Paşa Acem Çavuşu mescid-i şerîfi	Cevizlice nâm Mahallede müteveffa Burhâneddin'in bina eylediği mescid-i şerif
Kayacık mescid-i şerifi	İmam Gazali mescid-i şerifi

4.3. 129 NUMARALI AYINTAB ŞER'İYYE SİCİLİNDE GEÇEN ELKABLAR

4.3.1. Vezir Rütbesindeki Beylerbeyi Elkabı

Düstur-ı mükerrem müsîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umuri'l cumhur bi'l-fikri's-sâkib müSeyyid-i erkâni's-sa'adet ve'l-iclâl mümehhid-i bünyânü'd-devletü ve'l-ikbâl el-mahfûf-ı bi-sunufi avâtıfu'l-melikü'l-ala

4.3.2. Şeyhülislam Elkabı

A'lemü'l-'ulemâ'il meşîhat efzalü'l-fuzelâ'il-mütevvirîn bil fazl Şeyhül İslam ve Müftüü'l-en'âm ve hâce-i kazâü'l irtisâmım olan Mevlânâ

4.3.3. Defterdar Elkabları

İftihârü'l-ulemâ ve'l-ekâbir müctemi' cem'ü'l-me'ali ve'l-mefâhir bil-fi'l baş defterdârım

İftihârü'l-evâmir ve'l-ekâbir müseccem-ı cemiü'l-me'âli ve'l-mefâhir bil-fi'l baş defterdârım

Âmiru'l-hazâini bi-ahseni'l-a'mâl el-muhtassu bimezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Haleb

Kudvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Eyalet-i Maraş'ın sâbıkan defterdarı

4.3.4. Sabık Kazasker Elkabı

A'lemü'l-ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-fuzelâi'l-müteverriîn yenbûü'l-fazli ve'l-yakîn hallâlü'l-müşkilâti'd-dîn ve'l-mufazzalâti'l-yakîniyye el-muhtassü bi mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâm sâbıkan kadıasker olup hâlen Ayıntab kazasına mutasarıf olan.

4.3.5. Beylerbeyi Elkabı

Emîrü'l-ümerâi'l-kiram kebîrü'l-küberâi'l-fihâm zülkadri ve'l-ihtirâm sahibü'l-izzı ve'l-ihtişam el-muhtassü bimezîdi inâyeti'l-meliki'l-allâm

4.3.6. Kadı ve Müftü Elkabı

Kudvetü'l-ulemâ 'il muhakkıkîn Ayıntab müftüsü

Akdâ kudâti'l-Müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn madenü'l-fazli ve'l-yakîn hüccetü'l-hakki ale'l-halki ecmaîn vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el-muhtassü bimezîdi inâyeti'l-meliki'l-allâm

Mefâhirü'l-kudâti ve'l-hükkâm meâdinü'l-fazli ve'l-keâm Haleb ve Maraş ve Karaman ve Anadolu ve Yenişehir ve Akşehir ve Aksaray ve Niğde ve Karahisarsahib ve Hamid ve Rakka eyalet ve sancaklarında vaki olan kadılar,

4.3.7. Çavuş, Naib ve Dizdar Elkabı

Kudvetü'l-emasil ve'l-akrân Çavuşlarım

Kudvetü'n-nevvâb ve'l- müşri'în Ayıntab nâibi Efendi zîde 'ilmuhû

Kudvetü's-şifah ve'l-mustahfizin Ayıntab dizdarı zîde hıfzühû

4.3.8 Duyun emini ve Sipahi Elkabı

Kudvetü'l-emâcid ve'l-akrân Düyün Emîni zîde kadruhû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lum ola ki bilfiil

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Şa'ban zîde mecdehû

SONUÇ

1061, 1108 ve 1142 tarihli belgeleri ihtiva eden bu sicil 231 belge ve 96 sayfadan ibaret olup devrin sosyal, ekonomik ve kültürel yapısını gün yüzüne çıkarması bakımından önem arz etmektedir. Yapılan bu tez çalışması ile devrine ışık tutacak bu belgeler değerlendirmeye çalışıldı. Bu çalışma neticesinde Ayıntab'a bağlı beş nâhiye, yüz beş köy ve kırk sekiz mahalle tesbit edildi. Bu vesileyle Ayıntab'ın devrinde de etkin ve büyük bir şehir olduğu görüldü. Pek fazla olmasa da şehirde gayr-i müslimlere ait tereke kayıtları, hucetler ve ilamlara da rastlandığı oldu. Devrin ekonomik faaliyetleri içinde tarlacılık, bağcılık ve tütün ziraatine rastlandı. Ticari hayatın canlılığı içinde bezzazların(bez tüccarı) sıkıntılarının merkezden gelen fermânlarla çözülmeye çalışılması, vergi mükelleflerinden fakir olanların korunması konusunda payitahtın takındığı hassas tavır, malikâne mutasarrıflarına yapılan öğütlerle merkez-taşra ilişkilerindeki kuvvetli bağa şahid olundu. Üretim kollarında dokumacılık, deri işlemeciliği, değirmencilik ve etmekçilik sanatlarına rastlanırken hayvancılık kolunda ise küçükbaş hayvancılığın yapıldığı görüldü.

Birkaç dâva hariç cinayet dâvalarına rastlanmadı. Ancak sicilin sonlarına doğru Abaza Hasan Paşa isyanının bölge üzerindeki etkisini görmek mümkündür. Bu isyana karşı alınacak tedbirler hususunda ardı arkasına gönderilen ulaklar ve içeriği gizli olan emirler ve isyan hakkında bölgedeki kadılara yazılan fermânlar olayın bölge üzerindeki etkisini ifade etmektedir. Tereke kayıtlarında zengin, fakir ve orta hallileri görmek mümkün olmuştur. Bu kayıtlardan hareketle kişilerin mirasçılarına bıraktıkları malların genel olarak ev, tarla ve gündelik ev malzemeleri oldukları görülmüştür.

Noksanlıkları olsa dahî yapılan bu çalışmada, 1061,1108 ve 1142 tarihlerindeki Ayıntab şehrinin fotoğrafı çekilmeye çalışıldı. Bu tür çalışmaların şehir tarihçiliği başta olmak üzere Osmanlı sosyal tarihçiliği için önemli birer çalışma olacağı kanaatindeyiz.

KAYNAKLAR

- Akgündüz, Ahmet. (1988). *Şer'iyeye Sicilleri Mahiyeti, Toplu Katalogu ve Seçme Hükümler*. c. I, T.D.A.V. Yayınları, İstanbul, ss.11–74.
- Aktaş, Necati. (1999). "Osmanlı Dönemi Arşivciliğimiz". *Osmanlı*. c. 6, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s.303.
- Altınöz, İsmail. (1999). *Dulkadir Eyaleti'nin kuruluşunda Antep Şehri* (XVI. Yüzyıl). *Gaziantep*. Küçükdağ, Y. (Ed.), Gaziantep Üniversitesi Vakfı Kültür Yayınları, Yayın No: 6, *Gaziantep*., s.102
- Atar, Fahrettin. (2003). "Mahkeme". *Türk Dünyası Vakfı İslam Ansiklopedisi*. c. VII, TDV Yayınları, Ankara, ss. 338–341.
- Aydın, M. Akif. (1994). Osmanlı'da Hukuk. *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*. c.I, Yıldız Yayıncılık, İstanbul, s.399
- Canbakal, Hülya.(2009).*17.Yüzyılda Ayıntab-Osmanlı Kentinde Toplum ve Siyaset*, İstanbul, s.44
- Ceyhan, Erdal.(1999). *Gaziantep Tarihi*. Gaziantep Ticaret Odası Yayınları, Gaziantep., s. 130
- Cin, Halil. – Akgündüz, Ahmet. (1989). *Türk Hukuk Tarih*. Selçuk Üniversitesi Yayınları, s.224
- Develioğlu, Ferit.(1999). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*. Aydın Kitabevi, Ankara, s. 426
- İlgürel, Mücteba. (1975). "Şer'iyeye Siciller Toplu Kataloguna Doğru". *İ.Ü.E.F., Tarih Dergisi*. İstanbul, ss.28–123.
- İnalcık, Halil. (1996). *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*. 2. Baskı, Eren Yayınları, İstanbul, s. 339
- İnalcık, Halil. (2000). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*. Halil Berktaş (çev.), c.1, 2. Baskı, Eren Yayınları, İstanbul, s. 146
- Kuzucu, Serhat. (2006). *123 No'lu Gaziantep Şer'iyeye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi* (H.1180–1181/M.1766–1767) Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Kütükoğlu, Mübahat. S. (1998). *Osmanlı Belgelerinin Dili* (Diplomatik). Kubbealtı Nesriyat, İstanbul, ss.99–366
- Ortaylı, İlber. (1994). *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*. Turhan Kitabevi, Ankara, ss.27–29.
- Özdeğer, Hüseyin.(1982). *XVI. Yüzyıl Tahrir Defterlerine Göre Antep'in Sosyal ve Ekonomik Durumu*. Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul, s.19
- Özdeğer, Hüseyin. (1996). "Gaziantep". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Güzel Sanatlar Matbaası, c.XIII, İstanbul, ss.466–469.

- Öztürk, Mustafa. "Harput Şer'iyye Sicilleri". *Tarih İçinde Harput Sempozyumu*, s. 192.
- Pakalın, M.Zeki.(1999). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. MEB Yay., İstanbul, ss. 69–572
- Pamuk, Bilgehan. (2009). *Bir Şehrin Direnişi Antep Savunması*. IQ Kültür Sanat Yay. İstanbul, ss.32–52
- Pekdoğan, Celal. (1999). *Gaziantep Ticaret Odasının 100. Yılı: 1898–1998*. GTO Kültür Yayınları, Gaziantep, ss.11–14
- Şemsettin Sami, (1994). *Kâmus 'ul-A'lâm*. c.V, İstanbul, s.801
- Şemseddin Sami. (1989). *Kamus-ı Türkî*. Enderun Kitabevi, İstanbul. ss.1–1574
- Taş, K. Ziya , (1998) I. Arşiv Şurası: "Arşiv Malzemesi Olarak Şer'iyye Sicilleri Ve Taşra Üniversitelerinde Tarih Araştırmaları". Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yay. Ankara, ss. 178–179
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü*. (2000). c.2, TDK Yayınları, Ankara, s. 35
- Uzunçarşılı, İ. Hakkı. (1988). *Osmanlı Devletinin İlmîye Teskilatı*. T.T.K. Yayınları, Ankara ss.108–118.
- Uzunçarşılı, İ.Hakkı. (1998). *Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı*.3. Baskı, TTK Basımevi, Ankara, s. 408
- Ünlüyol, Aynur. (1995). *Şer'iyye Sicillerine Göre XVIII. Asrın İlk Yarısında Balıkesir (1700 –1730)*. Doktora Tezi, Bursa, ss.1–2
- Yediyıldız, Bahaeddin. (1993). "Vakıf". *İslam Ansiklopedisi*. c.13, MEB Yayınları, İstanbul, s. 277
- Yılmazçelik, İbrahim.(2001). *Diyarbakır Şer'iyye Sicilleri (Katalog ve Fihristleri)*. Ankara, s.78

EKLER

EK A. ŞER'İYYE SİCİLİ'NDEN ÖRNEK BELGELER

Ek. A.2. İlam Kaydı Örneği

Şehreküstü Mahallesinde sâkin iken gâib olan Yusuf oğlu Ali'nin zevci Mehmed kızı Raziye'nin oğlu Mehmed için günlük dört akçe nafaka takdiri hakkında ilam.

Sayfa 66/ Belge 159

مدینه عنینا بیره شهاده کویستی نام محله کساکون ایکن برونه اقدم غیبه منقطع
ایله غائب اولان علی بن یوسف نام کسکه نکر اولدو منکوره متر و کله بیله ایشد رافقه
الکتاب راضیه نیت محرم نام خاتون نجیبه عیسیه لایم التبریفده تعذر کلام
وتعبیر عیسیه ایام ایروب ایکن محمد نام صغیر زویم و قوم عیسیه فرزندین حاصل اولدو
متولد اولوب نفقه کسکه ایکن ایکن ایکن ایکن ایکن ایکن ایکن ایکن ایکن ایکن ایکن
قد روضه فرض و تقدیر اولوب بوج و صرفه و لدری کجابه استدانه و صحن ظفر
زویم ذبور علی به رجوعه ازی طلب ایروم صغیر زویره به ایروم درت اولی لطفه
بنام و من و تقدیر کسکه کسکه کسکه کسکه کسکه کسکه کسکه کسکه کسکه کسکه

الکتاب راضیه نیت محرم نام خاتون نجیبه عیسیه لایم التبریفده تعذر کلام
وتعبیر عیسیه ایام ایروب ایکن محمد نام صغیر زویم و قوم عیسیه فرزندین حاصل اولدو
متولد اولوب نفقه کسکه ایکن ایکن ایکن ایکن ایکن ایکن ایکن ایکن ایکن ایکن
قد روضه فرض و تقدیر اولوب بوج و صرفه و لدری کجابه استدانه و صحن ظفر
زویم ذبور علی به رجوعه ازی طلب ایروم صغیر زویره به ایروم درت اولی لطفه
بنام و من و تقدیر کسکه کسکه کسکه کسکه کسکه کسکه کسکه کسکه کسکه

Ek. A.3. Berat Kaydı Örneği

Köroğlu Mahallesinde bulunan caminin İmamı olan Mevlânâ Ali Efendinin haksız yere ref' edilmesi üzerine Ali Halifenin tekrar vazifeye tayini hakkında berât.

Sayfa 78/ Belge 182

افضر فضاه كمين حياءه جودنا سید روزنره قضا یامک سهره مکتون کوزر
 عساکر الله کوزار و کل جماعته و رفقه صید و شکر انما راهه و سوره نور
 رفیع کناه حافظه نورنا علی صلیه و آله و سلم من نوروه امان اولوب
 اولور همین ابرون و رفقه صید و شکر انما راهه و سوره نور
 اضا و طریق امان اولور همین ابرون و رفقه صید و شکر انما راهه و سوره نور
 رفیق صید و شکر انما راهه و سوره نور اضا و طریق امان اولور
 و سوره نور همین ابرون و رفقه صید و شکر انما راهه و سوره نور
 تا زید مرعی و سوره نور همین ابرون و رفقه صید و شکر انما راهه و سوره نور
 رو و سوره نور همین ابرون و رفقه صید و شکر انما راهه و سوره نور
 و سوره نور همین ابرون و رفقه صید و شکر انما راهه و سوره نور
 یافون کوفه سید ابرون و رفقه صید و شکر انما راهه و سوره نور
 حسنه ۱۳ مصعبان

Ek. A. 4. Hüccet Kaydı Örneği

1108 senesi için Kasapbaşılığı görevini ifa eden Hacı Salih'in müddetinin bitmesi ve devr eden sene için Hacı Salih ve Oruç oğlu Mehmed'e yıllığı bin kuruşa vazifenin verilmesi hakkında hüccet. Giriş Sayfası/ Belge 1

اشنبو یکروز سکن شهر ربیع الاول کبری منجی کونسله میر لوانا میر قنله
 قصاب باسینکدر عهد ایدنه حاجی صالح کمره تمام اولوب
 تاریخ کور دن بر سنه تامنه دکلی فر نو حاجی صالح و اور
 اونجا محمد حجه و ابر سنه نی بیکر خوشه در عهد و التزام ایدوب
 مبلغ التزاملر نده هر بر / اخر ک وقتنه لازم کلا جملنه کفیل
 بنال اولمشلر در هر فر تاریخ کمنور

حاجی محمد	حاجی صلیبی	حاجی محمد
کور دزاد	حاجی صلیبی	حاجی محمد
بازار بند	حاجی صلیبی	حاجی محمد

ÖZGEÇMİŞ

Neşe Toğrul 1976 yılında Artvin Şavşat'ta doğdu. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Tarih Öğretmenliği Bölümü'nden 1998 de mezun oldu. Orta derecede İngilizce bilen Neşe Toğrul, 1998 yılından beri Türkiye'nin değişik şehirlerinde öğretmenlik yaptı. Halen Ayıntab'te ikamet etmekte ve öğretmenlik mesleğine devam etmektedir. Evli ve iki çocuk annesidir.

VITAE

Neşe Toğrul was born in Şavşat, Artvin in 1976. She was graduated from the Department of History in Technical University of Karadeniz, in 1998. She has been teaching history since 1998 in various cities and now, in Gaziantep. She has intermediate level English. She is married and has two children.